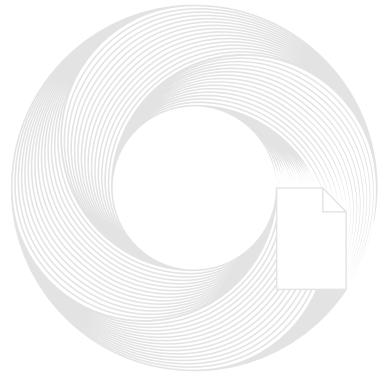

Pla d'arxius
i gestió documental
de Catalunya
Arxius 2030

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

**Pla d'arxius
i gestió documental
de Catalunya
Arxius 2030**

Pla d'Arxius i Gestió Documental de Catalunya, autor

Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya : arxius 2030

Text en català; resum en català, castellà i anglès

I. Catalunya. Departament de Cultura. II. Títol

1. Arxius – Política governamental – Catalunya.

2. Gestió dels documents – Política governamental – Catalunya.

930.25:32(460.23)

651.5:32(460.23)

Dipòsit legal: B 19067-2023

CRÈDITS

Edició: Generalitat de Catalunya

Coordinació: Gabinet Tècnic del Departament de Cultura Generalitat de Catalunya

Redacció i correcció de textos: Subdirecció general d'Arxius i Gestió Documental. Arxiu Nacional de Catalunya

Disseny i maquetació: Petit Comitè

Amb el suport tècnic de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions

Crèdits de les fotografies:

Eva Carasol, Col·legi Notarial de Catalunya, Carme García Navarro, Eva Guillamet, Robert

Hugh Masters, Daniel Loewe, Jaume Orpinell, Arnau Pasqual, Jordi Play, Aniol Resclosa,

Lorena Ruiz Pellicero, Daniel Sánchez, Trabajos Aéreos y Fotogramétricos

Cedides per:

Arxiu Central del Districte Administratiu

Arxiu de la Corona d'Aragó

Arxiu General de la Diputació de Barcelona

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Arxiu Històric de Lleida

Arxiu Històric de Protocols de Barcelona

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona

Arxiu Municipal del Districte de Gràcia

Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc

Arxiu Municipal de Girona

Arxiu Nacional de Catalunya

Centre de Documentació de l'Orfeó Català

Xarxa d'Arxius Comarcals

Aquesta obra es distribueix mitjançant una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional (CC BY-NC-ND 4.0) de Creative Commons.

Es permet la seva reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi la font.

No es permet fer-ne ús comercial ni generar obres derivades.

Per veure els termes complets de la llicència, visiteu:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Queden excloses d'aquesta llicència les fotografies que apareixen en aquesta obra. Per

aquesta raó només es podran utilitzar d'acord amb els termes establerts a la llei de propietat intel·lectual vigent.

Continguts

Continguts

Pròleg	9
Introducció	13
1. Els arxius de Catalunya avui	17
A. Síntesi quantitativa dels arxius i la gestió documental de Catalunya	19
B. Comparació amb altres sistemes d'arxius	35
C. Diagnosi DAFO per al Sistema d'Arxius de Catalunya	39
2. Arxius 2030, una estratègia nacional	55
A. Missió	57
B. Visió 2030	59
C. Principis i criteris d'actuació	67
D. Proposta de millora de l'organització del Sistema d'Arxius de Catalunya	69
E. Objectius estratègics	75
3. Pla d'actuacions 2023-2026	81
A. Introducció	83
B. Objectius específics i actuacions	85
C. Memòria justificativa i d'avaluació d'impacte	119
4. Resum executiu	219
Resum executiu Català	221
Resumen ejecutivo Castellano	231
Executive Summary English	243
5. Crèdits i procés participatiu	257

Pròleg

Pròleg

El Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya és un pla estratègic que reuneix el conjunt de mesures estructurals, polítiques, jurídiques i econòmiques que cal dur a terme per a la modernització global del Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC), dels seus òrgans, dels recursos humans, dels instruments i dels seus equipaments, tant físics com tecnològics.

Aquesta publicació del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya és la culminació d'un procés que es va iniciar el mes de desembre de l'any 2018 i que avui arriba satisfactòriament a les vostres mans després de la seva aprovació pel Govern el dia 25 de juliol d'enguany.

El Departament de Cultura, juntament amb altres departaments de la Generalitat i el sector professional, ha treballat per aconseguir elaborar, per primera vegada, un pla d'un marcat caràcter estratègic consensuat amb el sector i que, a més, ha estat sotmès a consulta pública.

El Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, tal com es recull en el mateix document, serà l'eina mitjançant la qual el Govern ha de fer possible que els arxius i els seus professionals puguin adaptar-se al canvi de paradigma resultant de l'avenç tecnològic (com ara la transformació digital o la intel·ligència artificial) i els canvis que aquest provoca jurídicament en els àmbits del Patrimoni, l'Administració Oberta, l'apoderament i l'adquisició de nous drets de la ciutadania. El Pla aspira a augmentar la rellevància dels arxius i els seus professionals a l'interior de les organitzacions públiques i privades i en el conjunt de la societat.

L'execució del pla que ha aprovat el Govern es portarà a terme a través de dos plans d'actuacions quadriennals, un primer període 2023-2026, en el qual ja s'està treballant, i un segon en el 2027-2030. El primer pla d'actuacions consta de 8 objectius estratègics que es desenvoluparan en 80 actuacions que s'han de dur a terme fins al 2025. El compromís del Departament és impulsar les actuacions aprovades al Pla i retre comptes de manera periòdica al Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, així com a la societat en general.

Del conjunt de les actuacions previstes destaca la previsió de l'elaboració d'una nova llei d'arxius que haurà d'evolucionar i posar al dia l'existent actualment i l'aposta per vertebrar el sistema d'arxius des d'una perspectiva global, i dotar el país d'infraestructures digitals que responguin a les necessitats actuals o l'aposta per apropar-se als diversos sectors empresarials que tenen relació en aquest àmbit mitjançant l'impuls d'un clúster. Tot això sense deixar a banda l'impuls de la recerca universitària i la formació acadèmica dels nous professionals.

Natàlia Garriga

Consellera de Cultura

Generalitat de Catalunya

Introducció

Introducció

La Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'Arxius i Gestió de Documents, va crear el Sistema d'Arxius de Catalunya, que implica a totes les Administracions Públiques i entitats titulars d'arxius i fons documentals perquè col·laborin en les tasques de gestió, protecció i difusió del patrimoni documental.

La importància dels arxius és cada cop més rellevant en el nostre país. Segons les darreres dades estadístiques recollides, a Catalunya hi ha 320 arxius que conserven més de 869.000 metres de documentació i en què treballen 1.219 tècnics de diferents categories. Els arxius públics també contracten empreses dedicades a la conservació, la gestió i el tractament documentals, així com a l'elaboració de productes arxivístics. A més, els seus fons nodreixen projectes i esdeveniments culturals en l'àmbit acadèmic, dels mitjans de comunicació i d'empreses culturals.

L'adveniment de les tecnologies de la informació i de la comunicació ha comportat un canvi substancial en la gestió documental i la conservació. Gran part dels documents es produeixen en suport electrònic i el ritme de digitalització dels documents tradicionals s'ha accelerat per assegurar la seva conservació i atendre la demanda de la ciutadania. D'altra banda, el desplegament de l'Administració oberta i principis com el de la transparència, l'accés en obert a les dades, la interoperabilitat i la reutilització de la informació són presents i estan transformant el dia a dia del treball en els arxius.

Amb el desenvolupament de la societat de la informació, les dades –quant a element bàsic de la informació– són un bé molt valuós: el seu tractament i gestió esdevenen una eina molt potent i valuosa per obtenir informació, alhora que proporciona avantatges a la ciutadania, les empreses i la mateixa Administració. La societat, però, és cada vegada més conscient dels seus drets i exigeix garanties no només en l'accés a la informació pública, sinó en la protecció de dades personals. Així doncs, els arxius es fan gradualment més i més presents en la societat com a garants d'aquests drets i com a preservadors del patrimoni i de la memòria comuna.

D'acord amb el marc legal vigent, el Departament de Cultura és l'àrea del Govern que té encomanada la gestió dels arxius propis de la Generalitat de Catalunya i el lideratge del Sistema d'Arxius de Catalunya. El desenvolupament d'aquesta competència està previst en els objectius estratègics del Departament i així els arxius formen part del Pla d'equipaments culturals (2010-2020) i de l'Acord Nacional per la Cultura (2015).

El Departament de Cultura, conscient del moment singular i de canvi que està experimentant el sector arxivístic, entengué la necessitat d'elaborar una planificació estratègica amb una mirada de futur fins a l'any 2030. Així doncs, el Govern de la Generalitat, mitjançant l'Acord d'11 de desembre de 2018, aprovà el projecte **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya**. Es tracta d'un instrument transversal que ha elaborat el Departament de Cultura en col·laboració amb el Departament de Presidència i els departaments competents en matèria de polítiques digitals i participació ciutadana.

El Pla s'ha forjat amb els objectius bàsics següents:

- a. Revisar, completar i actualitzar el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) a partir de la seva valoració i diagnosi.
- b. Conèixer l'entorn, les tendències i les forces de canvi que afectaran els arxius en els anys vinents.
- c. Revisar les polítiques del Govern i elaborar un conjunt de mesures estratègiques que marquin les actuacions i les inversions necessàries tenint en compte l'horitzó Arxius 2030.

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** s'ha erigit en una eina imprescindible per conèixer l'estat actual dels arxius a Catalunya i les seves necessitats a llarg termini, al torn que ha acomplert el rellevant objectiu de planificar les actuacions i inversions del Govern en l'àmbit dels arxius i de recollir les propostes de desplaçament i modificació de l'actual marc normatiu.

16

El Govern determinà que el **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** s'havia d'elaborar mitjançant un procés participatiu obert als i les professionals, persones expertes, institucions i associacions de l'àmbit dels arxius i la gestió de documents, tant en el sector públic com en el privat. El procés participatiu s'ha dividit en tres fases consecutives:

- a. Convocatòria oberta als i les professionals i empreses del sector dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades (gener – març 2019)
- b. Convocatòria de taules de persones expertes per interpretar les dades obtingudes, aprofundir la diagnosi i elaborar propostes per al pla estratègic (juliol 2019)
- c. Debat i contrast del Pla d'actuacions 2022 - 2025 (maig – juny 2022)

Com a resultat del procés participatiu, el Departament de Cultura ha elaborat una visió estratègica dels arxius en l'horitzó del 2030, que s'ha de fer realitat a través de dos plans d'actuacions, a través de dos plans d'actuacions quadriennals, per als períodes 2023-2026 i 2027-2030. Aquest document incorpora el primer pla d'actuacions.

Els arxius de Catalunya avui

1

Així Comarcal del Garraf. Fotògraf: Robert Hugh Masters

A. Síntesi quantitativa dels arxius i la gestió documental de Catalunya

Aquest apartat mostra la situació actual del Sistema d'Arxius de Catalunya. La diagnosi sobre els arxius i les polítiques de suport s'ha elaborat mitjançant una metodologia mixta, que combina mètodes quantitius i qualitatius. D'una banda, l'anàlisi quantitativa s'ha basat en l'explotació de les dades recollides en el Cens d'Arxius de Catalunya i l'Estadística d'Arxius de Catalunya que han permès reportar dades relatives als equipaments d'arxiu i als seus recursos humans i materials. Així mateix, s'ha fet una anàlisi dels diferents models de sistemes d'arxius existents a escala internacional.

D'altra banda, l'anàlisi qualitativa s'ha dut a terme a través d'un procés participatiu que ha pogut comptar amb les valuoses aportacions de més de tres-cents professionals. S'ha materialitzat a través de l'organització de vuit taules territorials, nou taules de persones expertes, quatre taules de contrast i l'exposició pública a través del portal www.participa.gencat.cat.

Arxius registrats a Catalunya

La taula 1 mostra els arxius registrats a Catalunya el 2019:

Taula 1. Arxius registrats a Catalunya (2019)

ADSCRIPCIÓ	NOMBRE	%	VARIABLES (TOTAL)
Generalitat	103	32%	Personal: 452 MI documentació: 531.613 Documents especials: 17.663.725
Administració local	149	47%	Personal: 488 MI documentació: 252.227 Documents especials: 16.754.662
Eclesiàstics	26	8%	Personal: 123 MI documentació: 19.322 Documents especials: 270.966
Altres	42	13%	Personal: 156 MI documentació: 63.569 Documents especials: 3.218.754
Total	320	100%	Personal: 1.219 MI documentació: 869.731 Documents especials: 37.908.107

Tal com s'observa, els arxius adscrits a la Generalitat de Catalunya així com els adscrits a l'Administració local representen el 79% dels arxius de Catalunya.¹ Per tant, aquestes dues Administracions representen el gruix de sistema d'arxius i condicionen tant les necessitats com la realitat exposada dins d'aquest Pla.

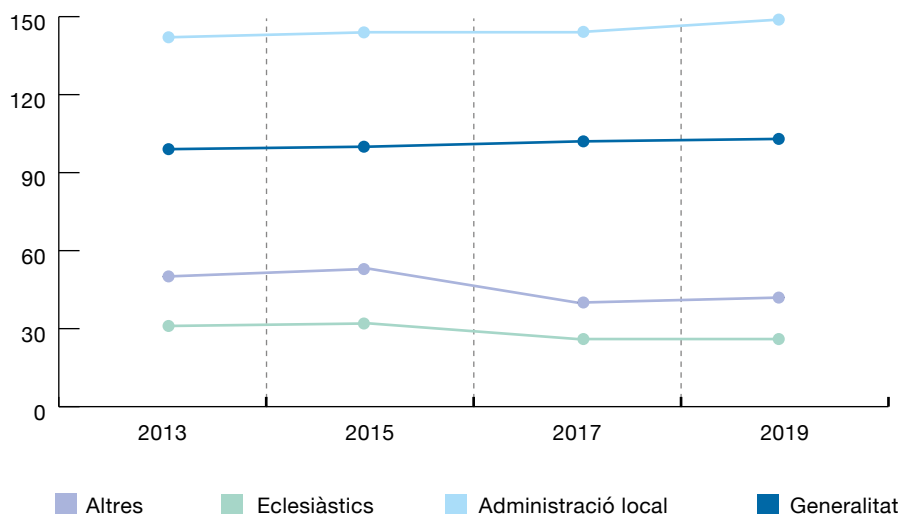
La taula 2.1 mostra l'evolució del nombre d'arxius en el període 2013-2019:

Taula 2.1 Nombre d'arxius per tipus (2013-2019)

TIPUS D'ARXIU	2013	2015	2017	2019
Generalitat	99	100	102	103
Administració local	142	144	144	149
Eclesiàstics	31	32	26	26
Altres	50	53	40	42
Total	322	329	312	320

En la seva totalitat, al període 2013-2019 hi ha hagut una disminució del 0,7% del arxius de Catalunya, però aquest descens no ha estat homogeni: els arxius de la Generalitat i de l'Administració local han tingut un petit increment del 4% i del 4,9% respectivament, mentre que els arxius Eclesiàstics i d'altres han minvat en un 16,1% i un 16% respectivament. Per tant, els arxius no adscrits a les Administracions han experimentat un descens significatiu al període 2013-2019. Aquesta evolució es pot veure gràficament en la taula 2.2.

Taula 2.2. Evolució d'arxius per tipus (2013-2019)

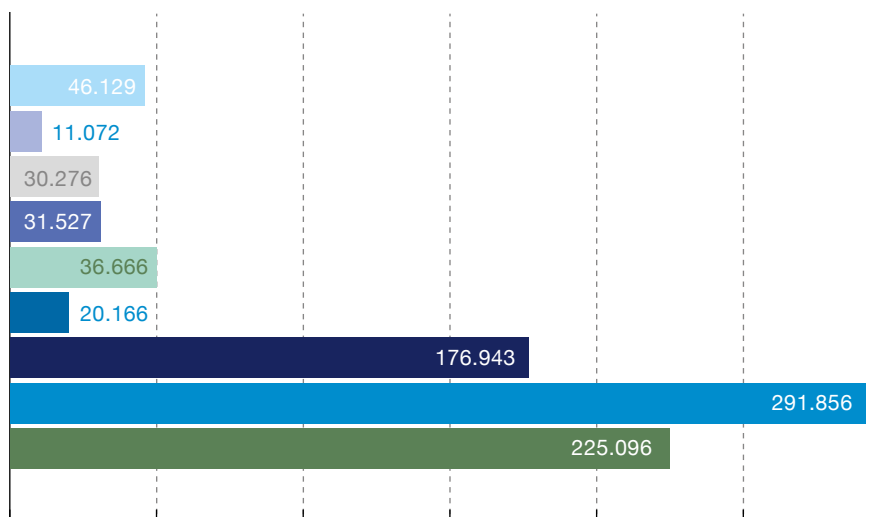

¹ Com es mostra a la Taula 1, aquests arxius són els que compten amb la major part de documents i personal.

Evolució del nombre de fons i de metres lineals

La taula 3 reporta el nombre de metres lineals (ml) que ocupen els diferents tipus de fons als arxius de Catalunya l'any 2019:

Taula 3. Metres lineals ocupats per tipus de fons (2019)

CAP. 1/A

21

DOCUMENTS ESPECIALS

Vídeos i pel·lícules	123.496
Microcòpies	195.428
Registres sonors	295.431
Altres	419.689
Pergamins, segells i gravats	453.128
Cartografia, cartells i dibuixos	1.127.479
Fotografies	35.388.061
TOTAL	38.002.712

La taula 3 permet concloure que els arxius de la Generalitat, l'Administració local i els Judicials representen el 79% del total de metres lineals, ocupant un 25%, 32% i 22% respectivament. Així mateix, tal i com reporta el requadre adjacent, als fons d'arxiu de Catalunya existeix una gran quantitat de documents en suports i en formats especials amb requeriments específics pel que fa al seu dipòsit, manteniment i conservació –des de suports audiovisuals (vídeos i pel·lícules) i fotografies fins a pergamins, segells i gravats–.

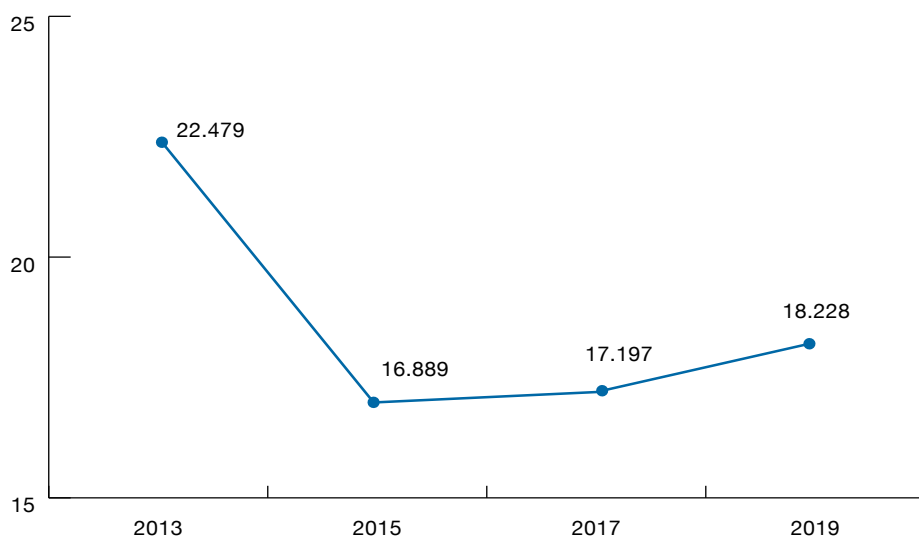
Més detalladament, l'evolució del nombre de fons per tipus d'arxiu durant el període 2013-2019 es mostra a la taula 4.1:

Taula 4.1. Nombre de fons per tipus (2013-2019)

TIPUS DE FONTS	2013	2015	2017	2019	VARIACIÓ PERÍODE
Generalitat	258	279	281	271	5,04%
Local	790	784	1.068	1.454	84,05%
Judicial	1.488	1.572	1.477	1.666	11,96%
Religiós	1.497	1.486	1.322	939	-37,27%
Institució	2.383	1.851	1.549	1.492	-37,39%
Notarial	200	228	301	224	12,00%
Estat	138	156	165	154	11,59%
Personal	7.910	4.087	4.238	4.723	-40,29%
Altres fons	7.815	6.446	6.796	7.305	-6,53%
Total	22.479	16.889	17.197	18.228	-18,91%

La taula 4.2 mostra gràficament l'evolució del nombre de fons al període 2013-2019:

Taula 4.2. Evolució del nombre de fons (2013-2019)

Tal i com s'observa a la taula i gràfics anteriors, al període 2013-2019 hi ha hagut una disminució del 18,91% en el creixement del nombre dels fons ingressat, essent els fons personals, els institucionals i els eclesiàstics els que han experimentat una disminució més gran. En canvi, els fons de la Generalitat, l'Administració local, els notarial i els de l'Estat han tingut un augment del 21,03% de mitjana. Els arxius locals són els que han tingut un major creixement.

Així mateix, l'evolució dels metres lineals que ocupa cada tipus de fons es recull a la taula 5.1:

Taula 5.1. Metres lineals per tipus de fons (2013-2019)

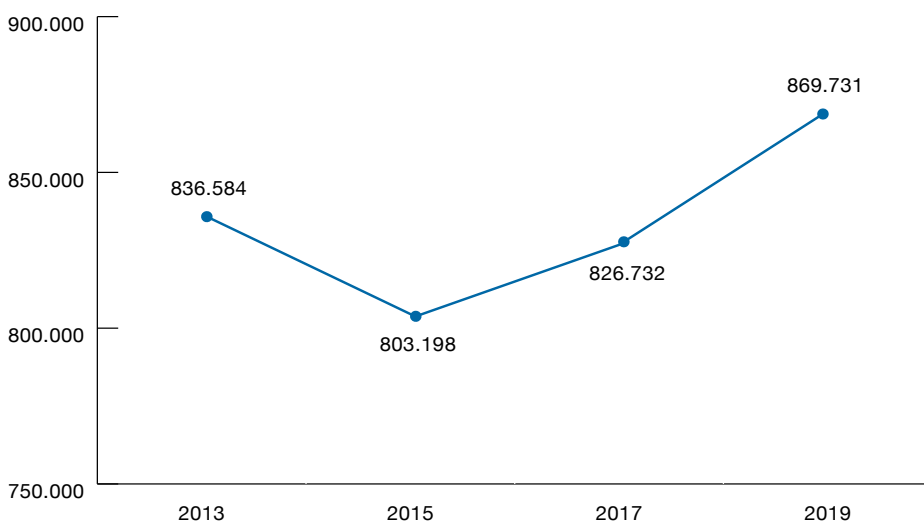
TIPUS DE FONTS	2013	2015	2017	2019
Generalitat	252.209	190.970	208.310	225.096
Local	238.560	259.601	264.404	291.856
Judicial	185.769	175.511	182.160	176.943
Religiós	14.809	15.759	14.619	20.166
Institució	34.820	37.710	34.039	36.666
Notarial	25.941	25.028	30.463	31.527
Estat	23.388	28.877	29.602	30.276
Personal	12.523	14.086	13.093	11.072
Altres fons	48.565	55.656	50.042	46.129
Total	836.584	803.198	826.732	869.731

CAP. 1/A

23

La taula 5.2 mostra gràficament l'evolució del nombre de metres lineals durant període 2013-2019:

Taula 5.2. Evolució del nombre de metres lineals (2013-2019)

De les dades anteriors se'n dedueix que els metres lineals dels arxius de Catalunya han augmentat un 3,96% durant el període 2013-2019. Tanmateix, aquesta distribució no ha estat homogènia: mentre els arxius de la Generalitat han disminuït els seus metres lineals un 10,75%, resultat de l'aplicació de les taules d'avaluació i tria documental, els de l'Estat i els notariaus han augmentat significativament durant el mateix període amb increments del 29,45% i del 21,53% respectivament.

Evolució del nombre de consultes durant el període 2013-2019

El 2019 van consultar documentació dels centres d'arxiu un total de 4.262.741 persones usuàries. L'evolució ha estat creixent durant el període 2013-2019, tal i com s'observa a la taula 6.1:

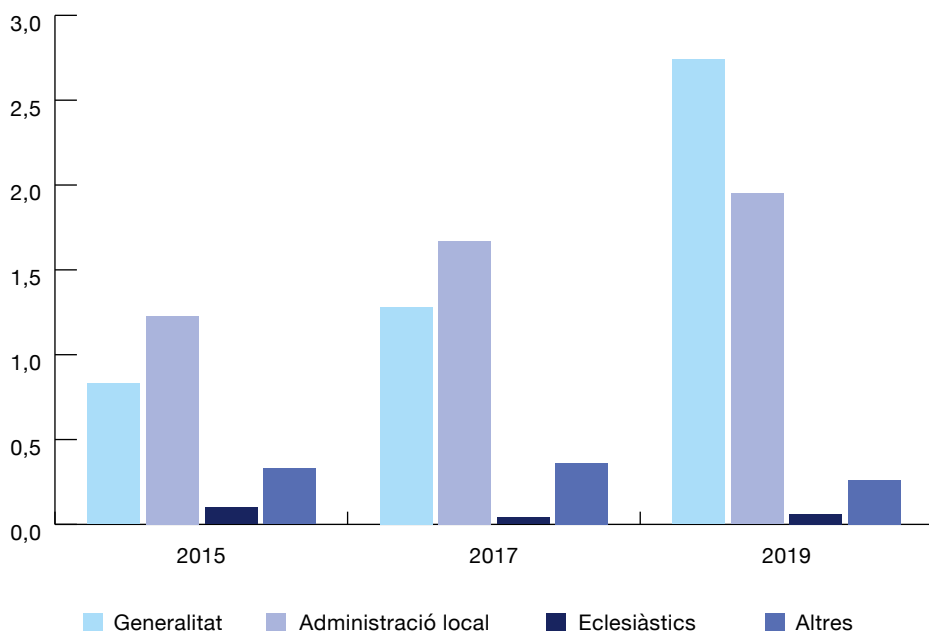
Taula 6.1. Nombre de documents consultats per tipus d'arxiu

TIPUS DE FONTS	2015	2017	2019
Generalitat	828.365	1.278.084	2.744.468
Administració local	1.226.392	1.667.097	1.951.565
Eclesiàstics	97.304	43.456	55.842
Altres	326.746	357.141	255.340
Total	2.478.807	3.345.778	

CAP. 1/A

24

La taula 6.2 mostra gràficament el nombre de documents consultats biennalment:

Per tant, durant el període del que es disposa de dades (2015-2019), les consultes incrementen un 102% de mitjana. Aquest augment es produeix en tots els tipus d'arxius a excepció dels eclesiàstics. Els arxius de la Generalitat i els de l'Administració local presenten un augment del 231% i del 59% respectivament.

- El 79% dels arxius de Catalunya (centres i metres lineals) estan adscrits a la Generalitat, l'Administració local i l'Administració de Justícia.
- Hi ha una gran heterogeneïtat de fons especials amb múltiples formats que van des de l'audiovisual i la fotografia fins a pergamins o segells. En conjunt els fons especials han disminuït un 30,17% durant el període 2013-2019.
- La variació dels metres lineals no ha estat homogènia durant el període 2013-2019 i, tot i augmentar un 3,96% en el seu conjunt, els arxius de la Generalitat han disminuït els seus metres lineals un 17,1%, mentre que els fons notariais i de l'Estat han incrementat significativament un 17,4% i un 26,6% respectivament.
- Les consultes en el període 2015-2019 han augmentat un 35% en tots els tipus d'arxiu a excepció dels eclesiàstics.

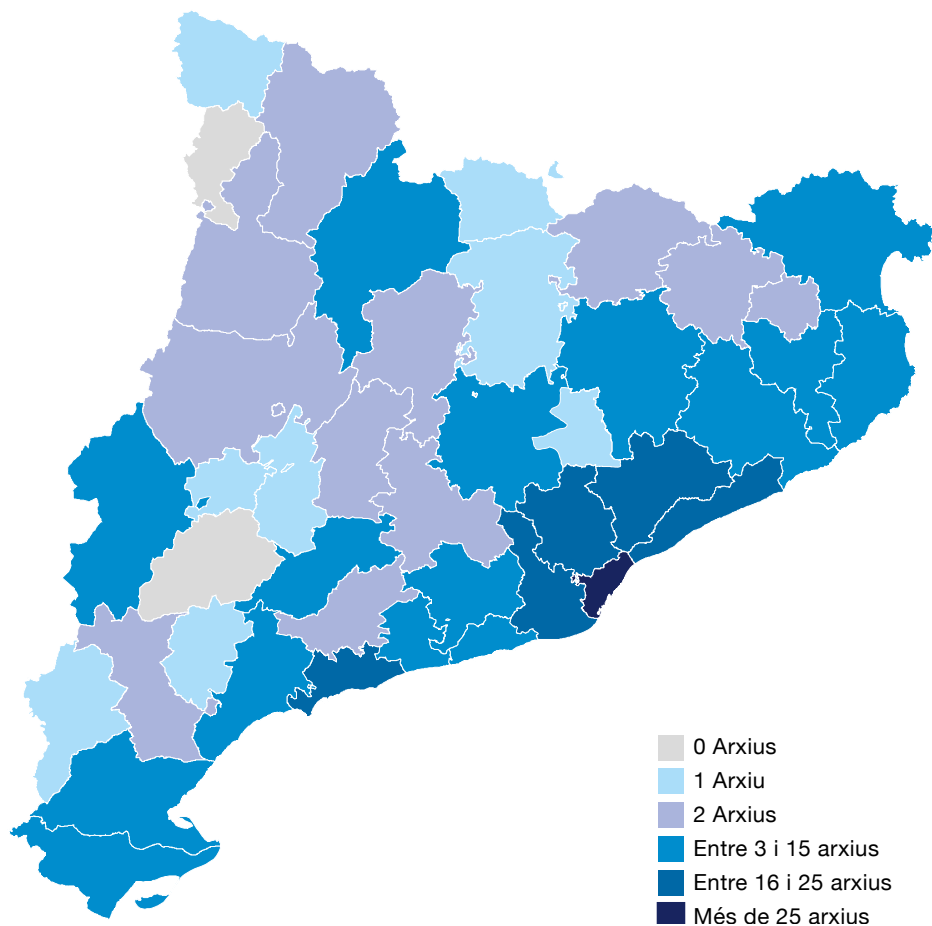
Així doncs, el comportament dels diferents tipus d'arxiu i la seva evolució durant el període del qual es disposa de dades és heterogeni.

Distribució territorial dels arxius de Catalunya

Tal i com s'observa a la taula 7.1, la distribució d'arxius no és homogènia dins el territori. Per tant El Barcelonès concentra 89 arxius, que representen el 28,52% del total.

Taula 7.1. Distribució dels arxius per comarques

CAP. 1/A

26

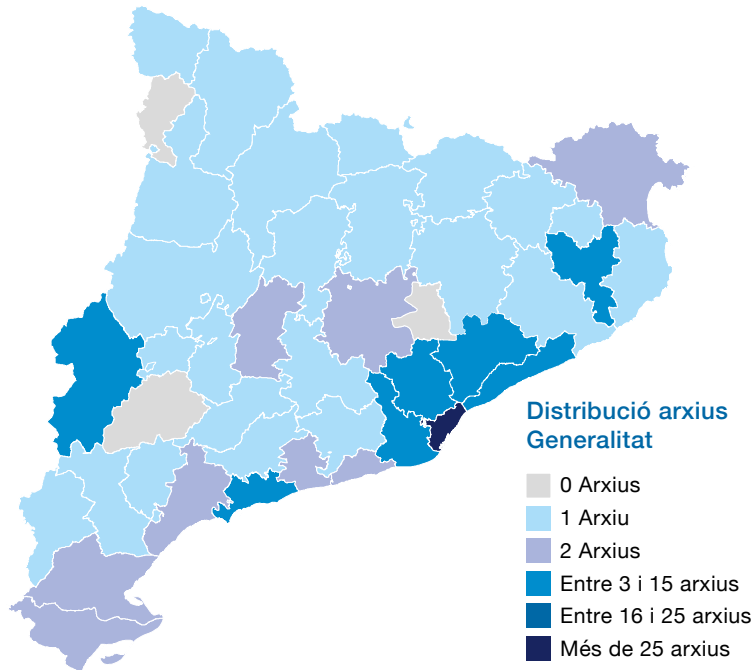
La taula 7.2 mostra el nombre d'arxius per comarca i titularitat i permet analitzar en detall la distribució dels arxius del territori.

Taula 7.2 Distribució d'arxius per comarques

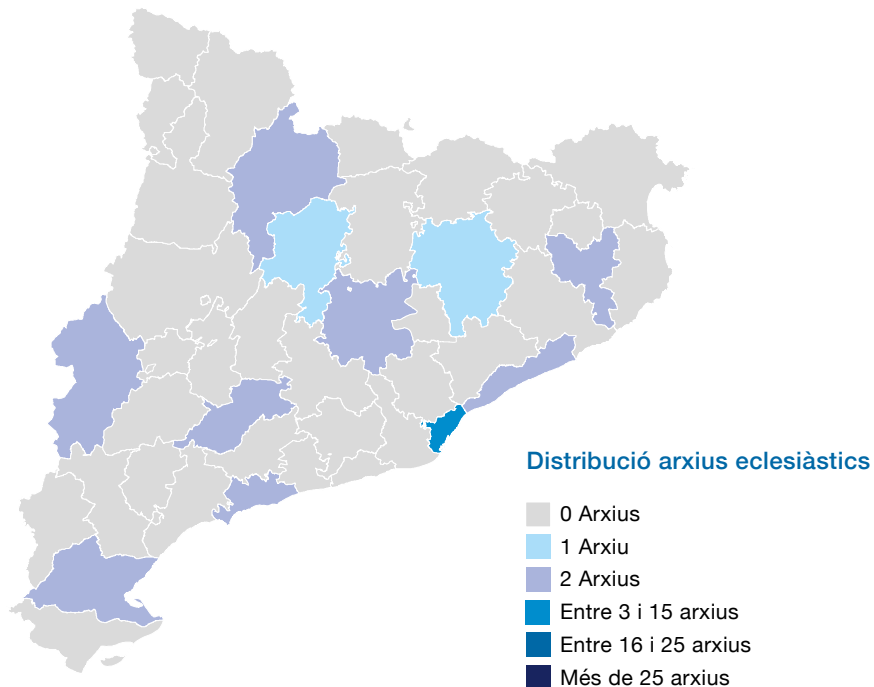
Comarca	Generalitat	Estat	Adm. local	Eclesiàstics	Altres	2019	%
Alt Camp	1		1			2	0,63%
Alt Empordà	2		5		1	8	2,50%
Alt Penedès	1		2			3	0,94%
Alt Urgell	1			2		3	0,94%
Alta Ribagorça						0	0,00%
Anoia	1		1			2	0,63%
Bages	2		6	2		10	3,13%
Baix Camp	2		5			7	2,19%
Baix Ebre	2			2		4	1,25%
Baix Empordà	1		8			9	2,81%
Baix Llobregat	4		17			21	6,56%
Baix Penedès	2		2		1	5	1,56%
Barcelonès	37	2	19	8	25	91	28,44%
Berguedà	1					1	0,31%
Cerdanya	1					1	0,31%
Conca de Barberà	1			2		3	0,94%
Garraf	2		3			5	1,56%
Garrigues						0	0,00%
Garrotxa	1		1			2	0,63%
Gironès	5		6	2	2	15	4,69%
Maresme	3		11	2		16	5,00%
Moianès			1			1	0,31%
Montsià	2		2			4	1,25%
Noguera	1				1	2	0,63%
Osona	1		4	1	1	7	2,19%
Pallars Jussà	1		1			2	0,63%
Pallars Sobirà	1		1			2	0,63%
Pla d'Urgell	1					1	0,31%
Pla de l'Estany	1		1			2	0,63%
Priorat	1					1	0,31%
Ribera d'Ebre	1		1			2	0,63%
Ripollès	1		1			2	0,63%
Segarra	2					2	0,63%
Segrià	3		2	2	1	8	2,50%
Selva	1		9			10	3,13%
Solsonès	1			1		2	0,63%
Tarragonès	4	1	8	2	4	19	5,94%
Terra Alta	1					1	0,31%
Urgell	1					1	0,31%
Vall d'Aran	1					1	0,31%
Vallès Occidental	5		16		3	24	7,50%
Vallès Oriental	3		14		1	18	5,63%
Total	103	3	146	26	40	320	

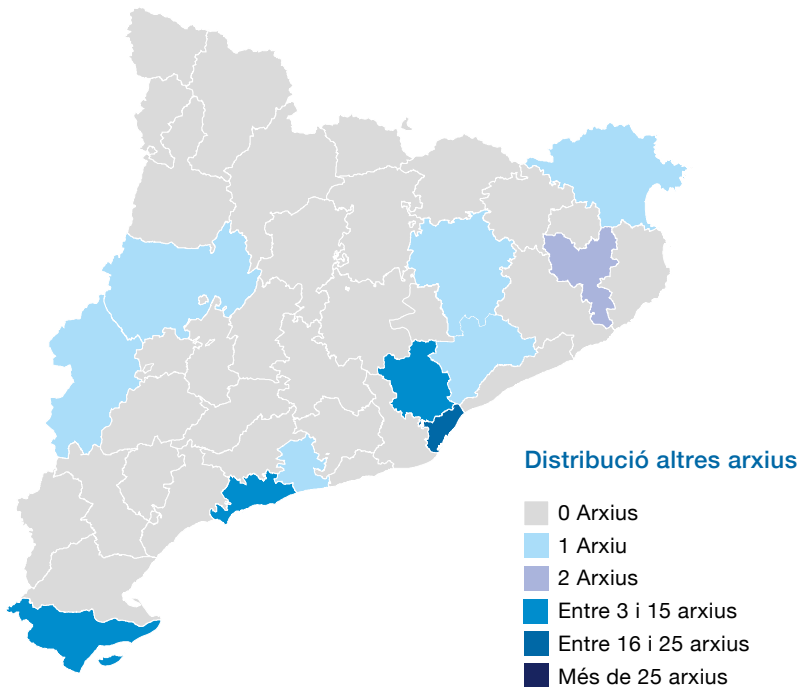
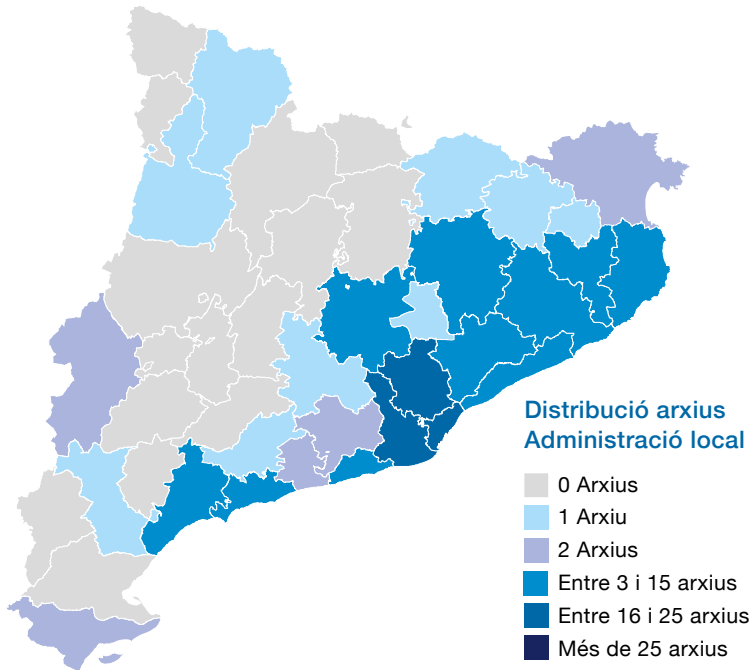
La taula 7.3 mostra la distribució dels arxius segons la seva titularitat al territori:

Taula 7.3. Distribució d'arxius al territori segons la seva titularitat

CAP. 1/A

Per tant, la distribució d'arxius al territori no és homogènia: les 10 comarques que tenen més arxius concentren el 72,81% del total, mentre que les 32 comarques restants concentren el 27,19%.

Recursos dels arxius de Catalunya

Durant els darrers anys, els metres quadrats de dipòsits disponibles als arxius s'han mantingut estables a l'entorn de 200.000 m². També els metres lineals disponibles de prestatgeries instal·lades s'ha mantingut sobre la xifra d'un milió de metres lineals. En canvi, el nombre de personal s'ha vist lleugerament reforçat. Les taules i gràfic següents mostren l'evolució dels recursos disponibles als arxius durant el període 2013-2019:

Taula 8.1. Infraestructura dels arxius

CAPACITAT POTENCIAL	2013	2015	2017	2019
Metres quadrats de dipòsits	195.611	182.957	200.745	237.089
Metres lineals de prestatgeries instal·lades	1.048.750	1.004.997	1.029.645	1.128.309

L'any 2019 els dipòsits dels arxius es trobaven ocupats al 79,4% i tenien de 48.909 m² disponibles per al creixement tal i com mostra la taula 8.2:

Taula 8.2. Metres quadrats dels arxius (2019)

TIPUS D'ARXIU	M2 OCUPATS	M2 DISPONIBLES	M2 TOTALS
Generalitat	98.640	31.006	129.646
Administració local	60.302	10.274	70.576
Eclesiàstics	11.266	2.295	13.561
Altres	17.972	5.334	23.306
Total	188.180	48.909	237.089
%	79,4%		

Independentment del tipus d'arxiu, el percentatge de metres quadrats de dipòsit disponible se situava prop del 80-85%.

L'any 2019 les prestatgeries instal·lades als arxius es trobaven ocupades al 69,9% i tenien 2.340.197 ml disponibles per al creixement, tal com mostra la taula 8.3:

Taula 8.3. Metres lineals de prestatgeries als arxius (2019)

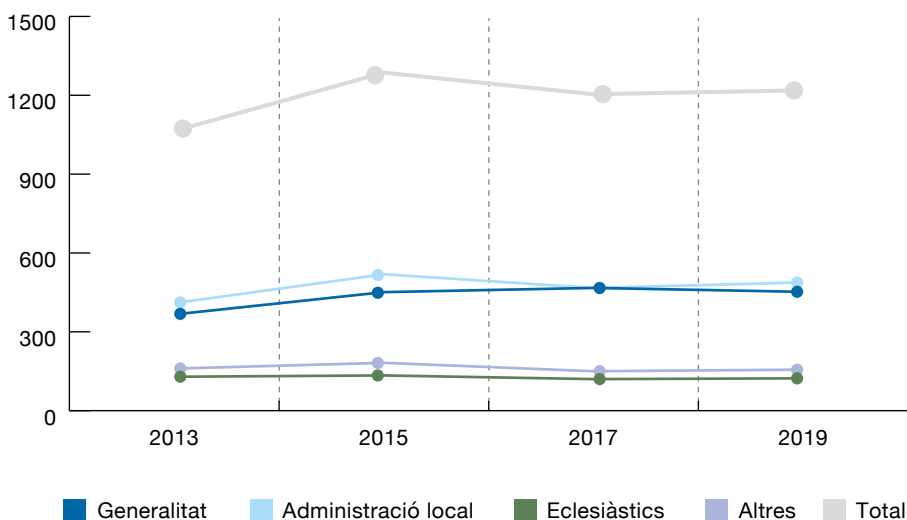
TIPUS D'ARXIU	ML OCUPATS	ML DISPONIBLES	ML TOTALS
Generalitat	458.473	262.934	721.407
Administració local	240.833	61.850	302.683
Eclesiàstics	26.308	6.055	32.363
Altres	62.498	9.358	71.856
Total	788.112	340.197	1.128.309
%	69,9%	30,1%	

Pel fa a la plantilla de personal en els arxius pel període 2013-2019, es pot considerar estabilitzada entorn dels 1.200 professionals, tal com mostren la taula i el gràfic següents:

Taula 8.4. Personal dels arxius (2013-2019)

TIPUS D'ARXIU	2013	2015	2017	2019
Generalitat	366	451	467	452
Administració local	409	519	467	488
Eclesiàstics	129	134	120	123
Altres	160	182	150	156
Total	1.064	1.286	1.204	1.219

Taula 8.5. Evolució del personal als arxius (2013-2019)

- La distribució d'arxius al territori no és homogènia: les 10 comarques que tenen més arxius concentren el 72,81% del total, mentre que les 32 comarques restants en concentren el 27,19%. Aquestes dades són coherents amb la realitat poblacional del país.
- Els metres quadrats de dipòsits disponibles als arxius es manté estable entorn dels 230.000 m². L'ocupació d'aquests se situa prop del 80%, dependent del tipus arxiu.
- Els metres lineals disponibles de prestatgeries instal·lades es mantenen estables al entorn d'1.110.000 ml. L'ocupació se situa prop del 70%, en funció del tipus d'arxiu.
- El nombre de professionals dels arxius, sumant totes les categories, es manté estable entorn dels 1.200.

Gestió documental

A continuació es mostren els indicadors més destacats en relació al sistema de gestió de documents.

Gairebé la meitat dels arxius disposen d'una política de gestió documental aprovada a alt nivell per la institució a la qual pertanyen, tal i com es mostra a la taula 9.1:

Taula 9.1 Arxius amb política de gestió documental

Tipus d'arxiu	SÍ	NO
Generalitat	46,6%	53,4%
Administració local	40,0%	60,0%
Eclesíastics	13,6%	86,4%
Altres	52,8%	47,2%
Total	41,8%	58,2%

La majoria d'arxius, a excepció dels eclesíastics, inclouen la gestió de la documentació electrònica:

CAP. 1/A

32

Taula 9.2. Arxius amb gestió de documents electrònics

TIPUS D'ARXIU	SÍ	NO
Generalitat	82,0%	18,0%
Administració local	94,5%	5,5%
Eclesíastics	25,0%	75,0%
Altres	68,4%	31,6%
Total	83,6%	16,4%

Els arxius de l'Administració local són els que més intervenen en la normalització en les fases d'anàlisi documental i de tramitació d'expedients, mentre que els eclesíastics són els que menys hi intervenen:

Taula 9.3. Normalització en la gestió de documents

TIPUS D'ARXIU	SÍ	NO
Generalitat	47,1%	52,9%
Administració local	62,2%	37,8%
Eclesíastics	14,3%	85,7%
Altres	50,0%	50,0%
Total	52,1%	47,9%

La taula 9.4 mostra el percentatge d'arxius en què grups interdisciplinaris de caràcter transversal dins les organitzacions duen a terme la gestió documental. Són rellevants als arxius de la Generalitat i de l'Administració local, tot i que la seva presència destaca als arxius de la Generalitat:

Taula 9.4. Grups interdisciplinaris en la gestió documental

TIPUS D'ARXIU	SÍ	NO
Generalitat	81,4%	18,6%
Administració local	58,5%	41,5%
Eclesiàstics	9,5%	90,5%
Altres	38,2%	61,8%
Total	60,6%	39,4%

Majoritàriament els arxius no disposen d'arxiu electrònic per a documents en fase de vigència, tal i com s'observa a la taula 9.5:

Taula 9.5. Arxiu electrònic per a gestió de documentació activa

TIPUS D'ARXIU	SÍ	NO
Generalitat	24,7%	75,3%
Administració local	45,9%	54,1%
Eclesiàstics	10,0%	90,0%
Altres	34,4%	65,6%
Total	34,8%	65,2%

CAP. 1/A

33

D'entre els arxius que disposen d'arxiu electrònic per a documents en fase de vigència, dins la Generalitat la majoria usen iArxiu del Consorci d'Administració Oberta de Catalunya, mentre que en arxius vinculats a l'Administració local s'opta majoritàriament per solucions pròpies:

Taula 9.6. Arxiu electrònic

TIPUS D'ARXIU	IARXIU	PROPI
Generalitat	58,3%	41,7%
Administració local	22,2%	77,8%
Eclesiàstics	0,0%	100,0%
Altres	36,4%	63,6%
Total	32,0%	68,0%

El volum total de documentació electrònica conservada en fase de vigència en terabytes es mostra a la taula següent:

Taula 9.7. Volum de documentació electrònica

TIPUS D'ARXIU	TERABYTES
Generalitat	72,7
Administració local	52,6
Eclesiàstics	2,4
Altres	7,9
Total	135,6

- En relació a la gestió electrònica dels arxius, aquells adscrits a la Generalitat i a l'Administració local tenen el desplegament més gran, mentre que els arxius eclesiàstics són els que tenen menys desplegades aquests tipus d'estructures.
- No hi ha una solució estandarditzada per a l'arxiu electrònic, més enllà de l'Arxiu, que fan servir l'Administració de la Generalitat i alguns arxius locals. La gran majoria d'aquests darrers no disposen d'una eina adequada.
- Els arxius de la Generalitat i de l'Administració local disposen de grups multidisciplinaris de caràcter transversal a les organitzacions per impulsar la gestió de la documentació, estructura que és majoritària als arxius adscrits a la Generalitat.

CAP. 1/A

34

B. Comparació amb altres sistemes d'arxius

S'ha dut a terme un estudi sobre els models organitzatius dels sistemes d'arxius de vuit estats.

La taula 10 mostra la població i l'extensió territorial d'aquests estats en relació amb Catalunya:

Taula 10. Població i territori

PAÍS	POBLACIÓ	TERRITORI
Catalunya	7,5 milions	32.108 km ²
Alemanya	83 milions	357.386 km ²
Austràlia	25,3 milions	7.693.034 km ²
Bèlgica	11,4 milions	30.668 km ²
Dinamarca	5,8 milions	42.933 km ²
Estònia	1,3 milions	45.227 km ²
França	67,3 milions	551.695 km ²
Portugal	10,2 milions	92.212 km ²
Regne Unit	66,9 milions	242.495 km ²

CAP. 1/B

35

Els països més similars a Catalunya per població i extensió son Bèlgica, Dinamarca i Portugal. Els altres països han estat escollits per l'interès, per compaginar els dos models continental i anglosaxó o bé per les característiques del seu sistema d'arxius, que fa que es prenguin com a sistemes de referència o bé models que cal considerar.

Els ítems analitzats i comparats han estat els següents: òrgan superior dels arxius i la seva dependència en l'estructura del govern; posició dels arxius nacionals, rol en el sistema, funcions i competències; xarxes d'arxius territorials; i organització dels sistemes arxivístics nacionals.

A nivell organitzatiu, els diferents sistemes d'arxius dels països analitzats no mostren una tendència única, sinó que presenten diferents tipus d'òrgans superiors i diferents dependències orgàniques des del punt de vista polític. Tanmateix, tots els sistemes presenten com a mínim un rang de Direcció General. La taula 11 mostra l'estructura dels diferents sistemes d'arxius analitzats a nivell d'òrgan superior, càrrec de la direcció de l'òrgan superior i dependència política de l'òrgan superior:

Taula 11. Estructura política dels sistemes d'arxiu

PAÍS	ÒRGAN SUPERIOR	CÀRREC DIRECCIÓ ÒRGAN SUPERIOR	DEPENDÈNCIA
Catalunya	Direcció General del Patrimoni Cultural	Subdirecció	Departament de Cultura
Alemanya	Bundesarchiv	Presidència	Ministeri de Cultura i Mitjans de Comunicació
Austràlia	National Archives	Direcció General	Fiscal General (Attorney General: ministre responsable d'afers legals, seguretat pública i nacional)
Bèlgica	Archives de l'État	Direcció General	Service Public de Programmation Politique Scientifique ou Politique scientifique Fédérale (organisme que coordina les polítiques de recerca a nivell federal)
Dinamarca	Rigsarkivet (Arxius Nacionals)	Direcció General	Ministeri de Cultura
Estònia	Rahvusarhiiv (Arxius Nacionals)	Direcció General	Ministeri d'Educació i Recerca
França	Service Interministériel des Archives de France (SIAF)	Direcció General	Ministeri de Cultura
Portugal	Direção-Geral do Livro, dos Arquivos e das Bibliotecas	Direcció General	Ministeri de Cultura
Regne Unit	National Archives	Executiu en Cap	Department for Digital, Culture, Media and Sport

CAP. 1/B

36

S'observa que cinc dels vuit països analitzats han encarregat la gestió arxivística als arxius nacionals amb rang de direcció general o superior. L'òrgan de França també és una direcció general que forma part d'un servei interministerial. En el cas de Catalunya la governança dels arxius forma part d'una direcció general que inclou altres àrees del patrimoni cultural.

Set països coincideixen en el fet de tenir els arxius dins l'estructura política i administrativa del govern. Únicament Austràlia fa dependre els arxius del fiscal general. Respecte de l'àrea del Govern, per a sis dels països analitzats correspon al Ministeri de Cultura encarregar-se dels arxius, d'acord amb el model històricament tradicional, tot i que en alguns casos les seves competències s'amplien a altres àrees.

Respecte als arxius nacionals, la taula 12 mostra les dades principals disponibles:

Taula 12. Característiques principals dels arxius nacionals

PAÍS	ARXIU NACIONAL	DEPENDÈNCIES	DOCUMENTS DIPOSITATS	PRESSUPOST	PERSONAL
Catalunya	Arxiu Nacional de Catalunya (Seu a Sant Cugat del Vallès)	1	35,970 km	2,7 M €	37
Alemanya	Bundesarchiv (Seu a Koblenz)	8	339 km	54,6 M €	
Austràlia	National Archives (Seu a Canberra)	8		82,7 M \$	404
Bèlgica	Archives de l'État (Seu a Brussel·les)	20	344 km		269
Dinamarca	Rigsarkivet (Seu a Copenhague)	4			250
Estònia	Rahvusarhiv (Seu a Tallinn)	4			
França	Archives Nationales (Seu a Paris)	5	362 km	15,5 M €	464
Portugal	Arquivo Nacional (Seu a Lisboa)	2			
Regne Unit	National Archives (Seu a Londres)	1		45.5 M £	539

CAP. 1/B

Tal i com s'observa a la taula 12, tant a nivell de pressupost com a nivell de personal, l'Arxiu Nacional de Catalunya presenta dades netament inferiors a la resta d'arxius i no té dependències al territori.

37

En termes de presència al territori, la taula 13 mostra els diferents models i posa de manifest que únicament quatre països han creat una xarxa legalment reconeguda, com és el cas de Catalunya:

Taula 13. Presència dels arxius al territori

PAÍS	DIVISIÓ TERRITORIAL	ARXIU TERRITORIALS
Catalunya	42 comarques	Xarxa d'Arxius Comarcals (40 centres)
Alemanya	16 Länder	
Austràlia	6 Estats i 2 territoris	Xarxa de dependències a les capitals estatals
Bèlgica	3 comunitats lingüístiques 10 províncies Regió de Brussel·les Capital	
Dinamarca	5 regions administratives	
Estònia	15 comtats	
França	96 Departaments	Xarxa d'arxius departamentals
Portugal	18 Districtes	Xarxa d'arxius de districte
Regne Unit	48 comtats (Anglaterra) 6 comtats (Irlanda del Nord) 33 comtats (Escòcia) 22 Autoritats Unitàries (Gal·les)	

Quant als sistemes arxivístics estatals, en cap dels països analitzats s'observa un model similar al català, que integri l'arxiu nacional, els arxius territorials i els arxius locals com ho fa el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC), fet que potencialment aconseguiria crear una veritable xarxa integrada i un nivell de cobertura excel·lent per a la ciutadania. S'observen dos models a nivell de cobertura del territori:

- Arxiu nacional amb dependències territorials. El model més desenvolupat és el cas de Bèlgica, amb 6 arxius a Brussel·les (regió de Brussel·les Capital), 8 a Valònia (per 5 províncies) i uns altres 6 a Flandes (per a unes altres 5 províncies). Austràlia també segueix aquest model amb 8 dependències per a cobrir 6 Estats i 2 territoris. En diverses d'aquestes dependències l'arxiu nacional comparteix edifici amb els arxius dels estats.
- Arxiu nacional (una o diverses seus centrals) i xarxa d'arxius territorials (departaments, comtats, comarques...). Catalunya destaca pel nivell de cobertura: 40 arxius comarcals per a 42 comarques. França té una xarxa molt densa amb els arxius departamentals, que conserven més de 2400 km lineals de documentació. Portugal té també una xarxa força densa, amb 16 arxius de districte per 18 districtes.

La taula 14 mostra els sistemes arxivístics dels països analitzats on hi ha un òrgan consultiu i de coordinació del Sistema:

CAP. 1/B

38

Taula 14. Sistemes arxivístics

PAÍS	XARXA NACIONAL	ÒRGANS CONSULTIUS
Catalunya	Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC)	Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental
Austràlia		Consell Consultiu de l'Arxiu Nacional d'Austràlia
França		Comité Interministériel des Archives de France Conseil Supérieur des Archives
Portugal	Rede DGLAB	Xarxa d'arxius de districte
Regne Unit	Archive Service Accreditation	The National Archives Board National Archives' Audit & Risk Committee

L'organització dels sistemes arxivístics dels vuit països objecte d'anàlisi mostra que únicament tres tenen una xarxa d'arxius, entre els quals hi ha Catalunya, i dos més han creat òrgans consultius i participatius per a la totalitat del sistema.

Es conclou que els principals actius del Sistema d'Arxius de Catalunya, en comparació dels altres països estudiats, són:

- a) la seva existència i reconeixement legal.
- b) el funcionament regular d'òrgans de concertació i d'emissió de normativa tècnica per al conjunt d'arxius del sistema.
- c) l'ampli desplegament dels arxius en tot el territori. Aquesta anàlisi és important per a poder fer la diagnosi DAFO que enumera les fortesales, febleses, oportunitats i amenaces.

C. Diagnosi DAFO per al Sistema d'Arxius de Catalunya

A partir de l'anàlisi dels punts anteriors i del procés participatiu es poden determinar les fortaleeses, les febleses, les amenaces i les oportunitats per als arxius de Catalunya. Aquests aspectes permetran dissenyar objectius i actuacions que serviran per a potenciar les fortaleeses, aprofitar les oportunitats, eliminar les febleses i reduir les amenaces.

Fortaleeses dels Arxius

Professionalitat i orientació al canvi

Els arxius són gestionats per equips professionals amb experiència, compromís i oberts al canvi. Els i les professionals dels arxius estan oberts a l'adaptació de noves eines i metodologies, així com a la col·laboració amb altres professionals i entorns, fet que els hi confereix una alta capacitat d'adaptació i desplegament de les seves funcions. Els arxiviers i arxivieres han pres consciència de la transversalitat de la seva professió i de la necessitat de cooperar amb professionals d'altres àmbits.

Els arxius disposen d'equips humans amb una àmplia experiència, formats, qualificats i amb voluntat de cooperació. Coneixen els fons, la complexitat de la gestió, les tècniques i els procediments de treball i tenen la capacitat d'adaptar-se als nous requeriments vinculats a l'administració electrònica i la transformació digital.

CAP. 1/C

39

El sector professional ha demostrat una forta capacitat d'adaptació davant els grans canvis que experimenta la professió, així com de resiliència davant les crisis econòmiques i la disminució dels recursos. Malgrat tot, garanteixen a la ciutadania l'exercici del dret d'accés a la documentació i la informació continguda i gestionada als arxius.

El sector professional es caracteritza pel seu alt nivell de relació, organització i associació i per capacitat de reconèixer i afrontar els reptes.

Prestigi i autoritat dels arxius

Els arxius són institucions de referència que tenen molt clarament assumides les seves funcions com a garants de la conservació, la gestió i la difusió del patrimoni i l'accés a la informació.

Els arxius manifesten una voluntat inequívoca de fer créixer els seus fons i en aquest sentit actuen com a receptors i gestors del patrimoni documental que els correspon. Així mateix, els arxius han assumit com una funció essencial la de garantir els drets de la ciutadania en matèria d'accessibilitat a la informació.

La qualitat del servei i les bones pràctiques esdevenen un eix central de l'activitat dels arxius. El nivell de satisfacció dels seus usuaris i usuàries és elevat. El creixement ininterromput d'aquests i del nombre d'activitats mostra que els arxius s'han convertit en equipaments necessaris i que s'han guanyat el respecte i la valoració positiva dels seus usuaris i usuàries i de la ciutadania en general.

L'increment de les persones usuàries i dels ingressos de fons mostren la confiança de la societat en els arxius i en els arxivers i arxiveres, als que consideren garants de la preservació i correcta gestió dels seus fons, independentment del seus orígens i procedències.

Patrimoni ampli i divers

El patrimoni documental aplegat pels arxius en conjunt és molt complet, té un valor patrimonial i històric excepcional, està diversificat territorialment i és representatiu de les principals èpoques històriques i expressions culturals del país.

Realitat sistèmica

CAP. 1/C

40

La vigent Llei d'Arxius i Gestió de Documents de l'any 2001 creà i regulà el funcionament del Sistema d'Arxius de Catalunya. Malgrat les mancances en el seu desplegament, aquesta llei va situar els arxius a l'avançada internacional pel que fa al model de governança i al tipus organitzatiu. L'existència del Sistema d'Arxius de Catalunya com a eina de concertació és un dels principals valors i potencialitats de l'arxivística catalana.

Referents en avaluació documental

La Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental és un dels òrgans del SAC que ha mantingut de forma continuada la seva activitat normativa i de supervisió de l'eliminació de la documentació del conjunt del sector públic. La publicació de més de 1.000 taules d'accés i avaluació documental, el control sistemàtic de les destruccions de documents i la posada a disposició de la normativa i d'indicadors al portal de dades obertes la converteixen en un referent tècnic del SAC, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat.

Xarxes d'arxius desplegades i àmplia cobertura al territori

Les xarxes d'arxius, impulsades pel conjunt de les Administracions (Generalitat de Catalunya, Administració de justícia, diputacions, consells comarcals, ajuntaments, universitats), així com per institucions privades, estan àmpliament desplegades per tot el territori. Catalunya disposa, doncs, d'una cobertura molt completa de serveis d'arxiu en la totalitat del territori.

Regles de descripció normalitzades

La normativa en gestió documental que impulsa el Departament de Cultura es basa en estàndards internacionals. Catalunya disposa d'una norma de descripció arxivística (NODAC) plenament assimilable als estàndards internacionals i d'un seguit de normes ISO traduïdes al català. Al mateix temps, s'està treballant en l'evolució i ampliació de la regla per adaptar-la als nous paradigmes de la descripció del RiC-CM [Record in Context – Conceptual Model for Archival Description].

Tradició de recerca i vocació educativa

Els arxius són centres clau per a dur a terme tasques de recerca, no solament històrica, i ofereixen a les persones investigadores recursos únics per tot el territori.

Els arxius es relacionen amb les escoles, disposen d'oferta educativa i proposen diferents iniciatives per tot el territori. Tenen interès en formar part de la innovació educativa a tots els nivells, des de l'escolar fins a l'universitari.

Àmplia formació especialitzada

En l'actualitat, a Catalunya es disposa d'una àmplia oferta de formació universitària i formació continuada especialitzades en arxivística i gestió documental.

CAP. 1/C

41

Les Administracions tenen assumides la importància dels arxius i la gestió documental i les seves febleses

Des dels anys vuitanta del segle passat, totes les Administracions han realitzat inversions en arxius i gestió documental, han creat, mantenen i desenvolupen els seus respectius centres i xarxes. En aquest aspecte, cal destacar el lideratge de la Generalitat de Catalunya i del municipalisme a l'hora de desenvolupar les seves estructures d'arxius i gestió documental.

Les funcions que desenvolupen els arxius són executades principalment amb recursos interns, pel que fa al pressupost i al personal propi.

Rellevància dels arxius privats

Catalunya disposa d'un nombre elevat d'arxius de titularitat privada que apleguen en el seu conjunt un patrimoni ric i divers. Aquest complementa el conservat per les institucions públiques i completa el ric patrimoni documental català.

L'Església catòlica sobresurt per la qualitat i rellevància del seu patrimoni arxivístic i disposa també d'una xarxa que abasta la totalitat del territori.

Indústria dels arxius

Els darrers anys, les administracions públiques han fomentat i donat suport a les empreses especialitzades en conservació i gestió documental, gestió de dades, digitalització i difusió dels arxius a través d'una àmplia activitat d'externalització i contractació. Aquesta activitat pública, afegida a la del sector privat, ha permès la formació d'un àmbit empresarial viu i en creixement.

Orientació social per a recollir els interessos i garantir els drets fonamentals de la ciutadania

La situació de crisi i la demanda ciutadana han contribuït a una nova sensibilitat, més social i de més atenció al conjunt del país, que pot accelerar el procés de canvi cap a un model d'arxiu compromès socialment que permeti donar resposta als interessos i a les demandes de la societat en els seus territoris d'influència respectius.

Els arxius disposen de fons, documentació i mitjans per a formar i representar la memòria col·lectiva de diferents períodes i moments històrics, per a la societat actual i per a les generacions futures.

CAP. 1/C

42

Els arxius han esdevingut clau per a impulsar la cohesió social, fomentar l'educació i garantir els drets fonamentals de la ciutadania.

Voluntat de consens

El Departament de Cultura lidera el **Pla d'Arxius i Gestió Documental de Catalunya** i busca la participació i el consens del sector, fet que facilita la implementació i el desplegament del Pla.

Febleses dels arxius

Heterogeneïtat en les funcions dels arxius

Depenent de les respectives organitzacions, actualment els arxius tenen encomanades una gran heterogeneïtat de funcions i tasques, que van des de la preservació i la conservació documental tradicional fins a la gestió dels mitjans audiovisuals i els documents electrònics, sense oblidar les activitats culturals, l'accés a les dades i la transparència. Aquest ampli ventall fa confluïr en els equipaments la necessitat de comptar amb infraestructures, recursos, mètodes de treball i perfils professionals diferents. Gestionar un arxiu complex requereix la coordinació entre tots.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Fotografia: Lorena Ruiz Pellicero

Davant d'aquesta situació, els arxius no disposen de suficient personal amb la formació necessària ni dels equips adients per donar resposta a totes les seves funcions. Tampoc no disposen dels mitjans per a gestionar situacions complexes i aquest fet limita la seva capacitat d'actuació. L'arxivística està evolucionant cap a una dimensió multidisciplinària i manca capacitat tecnològica i formació per donar suport a aquesta nova realitat.

Orientació estratègica poc definida

Els arxius no han incorporat encara plenament en la seva gestió ordinària la planificació estratègica de les seves necessitats i objectius a mig i llarg termini, com tampoc l'avaluació dels resultats i l'impacte de les seves activitats.

Aquesta mancança es trasllada igualment al conjunt del sistema, en el qual no s'observa que s'hagi potenciat el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, que seria l'òrgan que hauria d'acordar la visió i orientació estratègica que guïï l'acció de les diferents administracions, institucions i entitats titulars d'arxius i centres d'arxiu.

Manca de visibilitat i feblesa dels òrgans de direcció del Sistema

En aquest moment, el Sistema d'Arxius de Catalunya no disposa d'un òrgan amb una bona posició, especialitzat i amb prestigi i rang suficients per exercir el lideratge. La no continuïtat de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental ha estroncat les polítiques en aquesta matèria.

Així mateix, no s'ha potenciat suficientment el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental (CNAGD) i els altres òrgans de concertació del sistema.

Aquesta realitat, unida a la diversitat d'administracions que són titulars dels arxius, genera una manca d'acció estratègica i coordinació.

Desconeixement i pèrdua d'experiència i talent

Les bones pràctiques i experiències acumulades pels centres d'arxiu en diferents àmbits d'acció comuna –presència internacional, digitalització, gestió de col·leccions fotogràfiques, restauració, activitats educatives, memòria històrica– no es comparteixen de manera eficaç en benefici del conjunt del Sistema.

En l'actualitat no estan identificats, reconeguts ni afavorits els arxius que destaquen pel seu nivell d'excel·lència, sigui per la gestió de l'equipament o dels recursos, o bé per l'execució de programes i projectes determinats.

Professionals dels arxius administratius de la Generalitat passen a places vinculades als serveis d'organització on troben millors condicions salarials que a les places d'arxiu i gestió documental.

Limitacions de l'Arxiu Nacional de Catalunya

Per les seves activitats, presència i recursos disponibles, l'Arxiu Nacional de Catalunya es considera una institució de referència en la conservació, tractament del patrimoni documental i en l'acció educativa.

Tot i això, la disminució dels recursos i de la capacitat dels dipòsits els darrers anys qüestiona greument el seu potencial de creixement.

L'Arxiu Nacional de Catalunya és en l'actualitat una institució sense capacitat d'incidència en la resta d'arxius històrics i administratius de la Generalitat de Catalunya i no té assignada cap funció específica en el conjunt del Sistema.

Incoherències i contradiccions en el desplegament territorial dels arxius

Les xarxes d'arxius que operen al territori i que depenen d'Administracions diferents no col·laboren. Aquesta situació té conseqüències greus en el suport que s'ha de donar als arxius municipals i de manera especial a la gestió documental en l'actual transició a l'Administració digital.

CAP. 1/C

Mitjans de control i avaluació poc efectius

45

El Sistema d'Arxius de Catalunya no disposa d'un mitjà fàcil, eficaç i segur de recollida de les dades sobre la situació i l'activitat dels arxius com a punt de partida bàsic del coneixement, seguiment i avaluació del conjunt del Sistema.

No s'ha desenvolupat el recurs més bàsic, el Registre d'Arxius de Catalunya, entès com una eina de cens i control i, alhora, d'observació i seguiment.

No es disposa de normativa tècnica ni indicadors clars sobre les dimensions i característiques dels equipaments i plantilles de personal dels arxius.

La direcció del Sistema d'Arxius de Catalunya no ha desenvolupat l'acció inspectora.

Arxius febles degut a la disminució dels recursos humans i econòmics

El arxius tenen diversitat de funcions i múltiples càrregues de feina. Molts arxius són massa febles per poder acomplir adequadament totes les funcions encomanades. La manca de recursos econòmics i humans és un problema estructural, no circumstancial, que la crisi econòmica ha reblat. Aquest és el problema més greu que tenen actualment els arxius, tal com s'ha manifestat en les taules de participació i en les opinions de les persones expertes.

Dificultat en l'adaptació al paradigma digital: Administració electrònica, digitalització, noves tecnologies i innovació

El paradigma digital vehiculat a l'Administració electrònica i la incorporació de noves eines i estàndards digitals per digitalitzar, difondre o emmagatzemar documents, no s'ha incorporat plenament als arxius.

Manquen recursos i una acció coordinada entre les diferents Administracions. Així doncs, els arxius vinculats a diferents Administracions han d'implementar les seves pròpies estratègies d'adaptació a l'Administració electrònica i preservació digital.

Atenció insuficient als nous suports documentals del segle xx

Els arxius històrics no dediquen prou atenció i recursos als arxius audiovisuals i als arxius de memòria oral. Aquests formats estan insuficientment inclosos en els programes de descripció, digitalització i difusió en línia.

Manca d'inclusió efectiva dels arxius privats al sistema

En el conjunt del sistema, els arxius de titularitat privada no tenen el protagonisme, la influència i els recursos que es mereixen per la quantitat i qualitat del patrimoni documental que custodien. Alhora, hi ha la percepció que el desplegament de les competències del sistema es traduiria en una pèrdua de la seva autonomia.

Els arxius eclesiàstics, que apleguen bona part dels documents més antics de la història de Catalunya i que fan un esforç notable de conservació i manteniment, no tenen unes línies estratègiques de concertació i suport per part de la direcció del sistema, la qual cosa minva l'eficàcia dels ajuts que reben de la Generalitat de Catalunya.

Acció internacional dèbil

Els arxius tenen poca projecció internacional. L'augment de la vinculació internacional permet millorar la visibilitat i alhora és un indicador d'excel·lència. Els arxius s'han de projectar més enllà de l'entorn i participar en projectes de dimensió europea, així com estar representats en tots aquells organismes internacionals on sigui possible.

La projecció internacional no ha estat una prioritat de la majoria d'arxius ni de la direcció del sistema.

Arxius poc visibles

Els arxius no tenen els nivells de visibilitat d'altres institucions culturals i han de potenciar el seu vesant social. Tot i que aquest fet està acceptat i s'assumeix

entre els arxivers i arxiveres, aquesta funció encara no forma part de les activitats habituals de molts arxius, sigui per les dificultats de concreció, per l'aplicació problemàtica del dret d'accés, la protecció de dades i les lleis de transparència o per la manca de mitjans que la facin possible.

Els serveis web, la presència a les xarxes socials i els cercadors són manifestament millorables.

La participació de la ciutadania en la definició de les col·leccions i de les activitats és baixa. Els arxius no coneixen de manera sistematitzada els públics i no ofereixen productes específics als diferents perfils d'usuaris.

Existeixen notables diferències en el sector públic i privat en relació a la ubicació de l'arxiu o servei d'arxiu en l'estructura de la organització. D'altra banda, hi ha un debat sobre la conveniència de mantenir l'arxiu en l'àrea de cultura.

La visibilitat insuficient dels arxius es reflexa en la valoració que d'ells en fan les organitzacions i Administracions a les que pertanyen i els recursos que hi dediquen. Els i les titulars dels arxius a vegades no són prou conscients del paper que tenen en la gestió i la divulgació del patrimoni cultural i en el disseny i control del cicle de vida de la documentació.

Mapa d'arxius atomitzat

El Barcelonès amb un 28,98% dels arxius de Catalunya, és amb diferència la comarca amb més arxius. La resta del territori es mostra molt atomitzat, oscil·lant entre el 7'01% de El Vallès Oriental i el 0% de Les Garrigues.

Aquesta atomització enriqueix per una banda el territori, però per l'altra obliga a una acció de coordinació entre Administracions molt elevada per poder gestionar de forma correcta els recursos i donar suport a totes les funcions que han de desenvolupar els arxius.

Política d'adquisicions no acordada

La política d'adquisicions de fons, col·leccions i documents d'arxiu no està definida ni coordinada a nivell de les administracions titulars d'arxius i xarxes d'arxius, cosa que provoca disfuncions, increment de preus i pèrdua d'eficàcia. Aquesta situació ha provocat la sortida de fons documentals rellevants del territori de Catalunya.

Canvis culturals, socials i la tendència a la immediatesa

Els nous hàbits vinculats a les noves tecnologies i mitjans de comunicació social, així com el desplaçament de l'Administració electrònica, han augmentat la

pressió creixent sobre els arxius a l'hora de disposar i donar accés al seus fons i documentació. Els arxius s'han vist abocats a donar resposta a curt termini i a la gestió immediata, fet que ha limitat els recursos per altres activitats, com ara la conservació i la preservació.

Oportunitats dels arxius

Adquirir centralitat en la gestió documental de les dades, la informació i la transparència

El arxius són institucions que tenen credibilitat gràcies al treball rigorós, garanteixen la vigència i el control de tot el cicle de vida de la documentació i gaudeixen d'una percepció positiva de les persones usuàries, que els valoren com a garants de l'accés a la documentació. Davant del canvi de paradigma i les noves realitats en la generació, l'emmagatzematge i la preservació de les dades i la informació, els arxius poden tenir un rol central i transversal sempre que es coordinin amb diferents departaments i òrgans per a garantir la seva missió i l'exercici dels drets fonamentals de la ciutadania.

Els arxius tenen l'oportunitat de convertir-se en el servei fonamental de gestió i accés a la documentació, la informació i les dades que custodien les administracions Públiques i les empreses.

CAP. 1/C

48

Internacionalització i cooperació internacional

La internacionalització i la cooperació internacional són una oportunitat pels arxius que els ha de permetre la millora de la formació i l'experiència professional, el contrast dels mètodes de treball, la difusió del patrimoni documental que conserven i la seva presència a l'exterior.

L'acció internacional dels arxius és una oportunitat per donar a conèixer la història, la cultura i la societat catalanes al món. La recuperació i manteniment de la memòria de Catalunya a l'exterior ha de permetre visualitzar i conservar parts de la història i, alhora, donar més visibilitat i presència als arxius tant a escala nacional com internacional.

Creixement de públic i proximitat

La generació de continguts d'interès per a la ciutadania, tot gestionant els interessos i els requeriments que aquesta pugui tenir, són un potencial de creixement i atracció dels arxius.

D'altra banda, el rigor i la capacitat de processar i preservar la informació i les dades de moments i situacions que en el futur seran motiu d'estudi són un punt clau de la funció dels arxius que generaran una millor posició envers la ciutadania.

Interacció amb altres sistemes i agents del món cultural

El canvi digital i la demanda social de productes integrats, són una oportunitat per als arxius d'anar més enllà de la compartimentació tradicional de la gestió cultural. El futur està en la cooperació i l'establiment d'aliances amb biblioteques, museus, centres d'interpretació i altres institucions culturals per a la preservació, intercanvi d'informació i difusió del patrimoni comú del passat, present i futur.

Digitalització i creació d'arxius virtuals

El futur dels arxius està en la digitalització de la documentació que conserven, d'acord amb un pla que estableixi les prioritats i els procediments, amb el doble objectiu de contribuir a la seva conservació i d'impulsar una activitat potent de difusió a partir de les dades estructurades dels documents.

L'amplia implantació d'arxius en tot el territori amb la capacitat de generar continguts d'interès als seus entorns, així com la possibilitat de millorar la coordinació entre administracions per a gestionar de forma més sistemàtica els fons documentals, ha de permetre la virtualització dels arxius amb independència del lloc de conservació i de la titularitat. La creació d'arxius virtuals ha de permetre la generació de productes coherents i l'ampliació de les possibilitats d'accés als fons documentals i la informació que contenen des d'un únic punt de consulta.

CAP. 1/C

49

Més vinculació amb la indústria dels arxius

Els arxius i la indústria dels arxius tenen un ampli potencial de creixement pel que fa al foment d'activitats de recerca i al desenvolupament de nous productes i solucions en els àmbits de la gestió documental, la conservació, la digitalització, la lectura dels documents, la creació d'arxius i col·leccions virtuals i la generació de productes culturals, entre d'altres.

Aquestes oportunitats han de permetre l'accés a nous fons de finançament pels arxius, unides a un augment dels fons estructurals dels arxius.

Potenciació dels estudis i de la formació en arxivística

El treball en els arxius ha evolucionat cap a la diversificació i multidisciplinarietat, fet que ha generat la necessitat de disposar de nous perfils i ofereix l'oportunitat de consolidar i ampliar els estudis i la formació permanent dels i les professionals presents i futurs. Les necessitats de formació poden establir vincles de col·laboració estables entre les administracions titulars dels arxius, els centres docents i la indústria dels arxius.

Generació de coneixement

Els arxivers i arxiveres estan preparats per incidir en la recerca dels seus àmbits de coneixement i per establir les bases teòriques de la professió.

L'experiència i el punt de vista dels arxivers i arxiveres pot aportar coneixement rellevant a la reflexió i anàlisi de molts aspectes de la societat digital i de la informació i és un actiu que cal tenir en compte en els programes i projectes de recerca que es desenvolupen en els sectors públic i privat.

Amenaces dels arxius

Allunyament dels arxius i dels arxivers i arxiveres en la societat digital

Empesos per la manca de suport, reconeixement i recursos, els arxius poden renunciar a tenir la seva part de presència, influència i protagonisme en els canvis que experimenta la societat en tots els nivells i refugiar-se en visions anacròniques que els conduirien a la irrellevància i l'ostracisme. Els arxivers i arxiveres es poden tancar a la transversalitat de la professió i abandonar els aspectes relacionats amb la transparència i la gestió de dades, entre d'altres.

Tant a l'interior de les administracions públiques com a les empreses privades, i en el conjunt de la societat, els arxius i els arxivers i arxiveres poden perdre capacitat d'influència i presència real en tot el que està relacionat amb l'Administració digital, la gestió i a conservació de dades i la societat de la informació, fet que pot provocar la pèrdua de control dels processos relacionats amb la gestió documental i l'Administració electrònica.

Indefinició de la professió

La manca de definició exacta de les funcions i tasques que corresponen als arxivers i arxiveres es tradueix en la dificultat d'adaptar-se als entorns professionals dinàmics i en canvi. Les Administracions mantenen la rigidesa en l'accés als cossos respectius i en el sector privat no es tenen, en moltes ocasions, interioritzades les funcions i tasques dels arxivers i arxiveres. Aquest fet provoca l'amenaça real de dissolució de la professió i la impossibilitat dels arxivers i arxiveres de poder tenir el dret a una carrera professional efectiva. S'està produint, cada cop més, una separació entre les aspiracions professionals del col·lectiu i la realitat de l'exercici professional.

Manca d'estudis de grau

La manca d'estudis de grau específics, unida a les necessitats de formació permanent dels i de les professionals per afrontar els canvis amb èxit, pot produir un desequilibri entre formació i praxi professional. Així doncs, cal coordinació entre les demandes del sector i les universitats per a adequar l'oferta formativa a les necessitats de la professió.

Els arxivers i arxiveres no disposen d'un grau universitari propi que els permeti un accés homogeni als cossos de les administracions públiques. Tampoc no es dona una homogeneïtat a les diferents Administracions, fet que limita la mobilitat entre arxius i institucions.

Carrera professional poc clara

Places i llocs de treball destinats als arxius són ocupats moltes vegades per personal tècnic amb qualificació i estudis insuficients. Per contra, al sector privat es produeixen contractacions d'arxivers i arxiveres per a llocs de treball amb denominació i continguts que no es corresponen amb el concepte tradicional de la professió.

La necessitat de nous perfils professionals per donar resposta a les funcions dels arxius no s'ha vist traslladada de forma clara a la formació i a la gestió del personal que fan les administracions.

CAP. 1/C

51

Intervenció de les administracions i pèrdua d'autonomia dels arxivers i arxiveres

La dinàmica interna en el funcionament i la visió que les Administracions i sector privat poden tenir de les tasques professionals que es duen a terme en els arxius i als departaments i òrgans encarregats de la gestió documental poden acabar limitant l'autonomia i la capacitat d'acció dels arxivers i arxiveres, pel fet que són vistos exclusivament com a persones treballadores de les organitzacions i no com a professionals independents i prestigiosos al servei de la ciutadania. A vegades, la coadscripció d'arxius a diferents Administracions afecta el desenvolupament correcte dels arxius.

Precarietat professional

La manca d'estabilització, renovació i ampliació de les plantilles, unida a l'externalització de tasques, ha produït una situació en què el mercat de treball ofereix majoritàriament llocs de treball no estables i precaris, i persones amb formació es veuen obligades a optar per feines no relacionades amb el seu perfil, per sota del seu nivell o bé amb molta discontinuïtat contractual.

Dependència i caiguda del finançament públic

El context econòmic és una amenaça real per als arxius, que no han desenvolupat, o ho fan incipientment, programes de mecenatge i tampoc han diversificat les fonts de finançament. Això fa que depenen íntegrament dels pressupostos públics. Fins i tot molts arxius privats requereixen aportacions públiques per a sostenir l'equipament i les activitats.

L'encavalcament de crisis i situacions d'emergència provocades per diverses raons, tant sanitàries com polítiques i econòmiques, condiona a curt i mig termini la recuperació pressupostària i produeix una afectació dels recursos destinats a la cultura en general i als arxius en particular.

Els nivells de dèficit i de deute públic de les administracions públiques i la prioritització dels pressupostos públics cap a les necessitats socials, sanitàries i de recuperació de l'activitat econòmica produeixen una caiguda dels fons públics relacionats amb les funcions dels arxius.

Manca de coordinació entre administracions

L'actual estructura política i administrativa catalana amb la presència de diferents Administracions que exerceixen funcions en l'àmbit dels arxius i la gestió documental, juntament amb la manca de voluntat política, provoca una notable absència de coordinació entre els diferents actors del Sistema d'Arxius de Catalunya més enllà de projectes puntuals.

Els responsables de la gestió arxivística i documental de les diferents Administracions tenen poca capacitat d'incidència en les polítiques generals de les pròpies institucions i no estan convenientment representats en els organismes responsables de la presa de decisions d'aspectes que condicionen la feina i funció dels arxius.

Així, l'impuls que les diferents administracions donen als arxius i a les xarxes d'arxiu no s'ha traduït en una acció decidida d'acord, coordinació i generació de recursos compartits. El futur del Sistema d'Arxius de Catalunya està i depèn de la capacitat de concertació i coordinació dels seus components.

FORTALESES

- Professionalitat i orientació al canvi
- Prestigi i autoritat dels arxius
- Patrimoni ampli i divers
- Realitat sistèmica
- Referents en avaluació documental
- Xarxes d'arxius desplegades i àmplia cobertura al territori
- Regles de descripció normalitzades
- Tradició de recerca i vocació educativa
- Àmplia formació especialitzada
- Les administracions tenen assumides la importància dels arxius i la gestió documental i les seves febleses
- Rellevància dels arxius privats
- Indústria dels arxius
- Orientació social per a recollir els interessos i garantir els drets fonamentals de la ciutadania
- Voluntat de consens

FEBLESES

- Heterogeneïtat en les funcions dels arxius
- Orientació estratègica poc definida
- Manca de visibilitat i feblesa dels òrgans de direcció del sistema
- Desconeixement i pèrdua d'experiència i talent
- Limitacions de l'Arxiu Nacional de Catalunya
- Incoherències i contradiccions en el desplegament territorial dels arxius
- Mitjans de control i avaluació poc efectius de la realitat i activitats dels arxius
- Arxius febles per la disminució dels recursos humans i econòmics
- Dificultat en l'adaptació al paradigma digital: Administració electrònica, digitalització, noves tecnologies i innovació
- Insuficient atenció als nous suports documentals del segle xx
- Manca d'inclusió efectiva dels arxius privats en el sistema
- Acció internacional dèbil
- Arxius poc visibles
- Mapa d'arxius atomitzat
- Política d'adquisicions no coordinada
- Accessibilitat i proximitat a la ciutadania
- Canvis culturals, socials i la tendència a la immediatesa

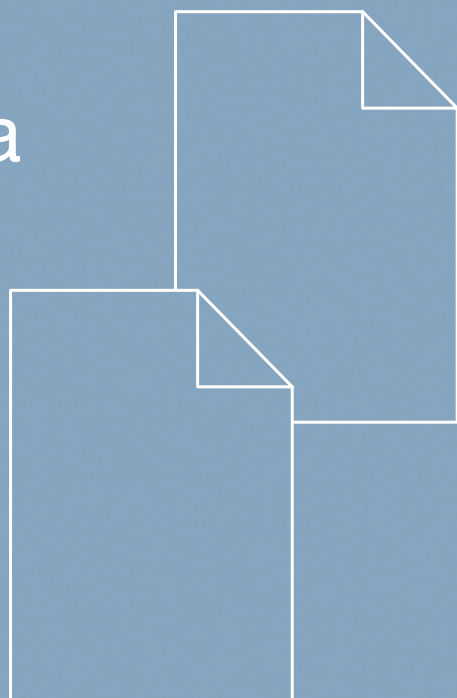
OPORTUNITATS

- Adquirir centralitat en la gestió documental de les dades, la informació i la transparència
- Internacionalització i cooperació internacional
- Creixement de públic i proximitat
- Interacció amb altres sistemes i agents del món cultural
- Digitalització i creació d'arxius virtuals
- Més vinculació amb la indústria dels arxius
- Potenciació dels estudis i de la formació en arxivística
- Generació de coneixement

AMENACES

- Allunyament dels arxius i dels arxivers i arxiveres en la societat digital
- Indefinició de la professió
- Manca d'estudis de grau i carrera professional poc clara
- Intervenció de les Administracions i pèrdua d'autonomia dels arxivers i arxiveres
- Precarietat professional
- Dependència i caiguda del finançament públic
- Manca de coordinació entre administracions

Arxius 2030, una estratègia nacional

2

A. Missió

El Sistema d'Arxius de Catalunya és el model d'organització, coordinació i suport de què s'han dotat els arxius per a realitzar les seves funcions. En el moment present de canvi de paradigma, els arxius són serveis públics essencials en els àmbits de conservació del patrimoni i la memòria del país, la gestió documental, l'arxiu electrònic, l'obertura a la societat, la generació de coneixement, la gestió de les dades i la garantia de l'exercici dels drets fonamentals d'accés a la informació i la transparència. El Sistema d'Arxius de Catalunya està fundat sobre els principis de cooperació, equitat, compartició del coneixement i concertació dels recursos comuns al conjunt dels i les agents del sistema.

Arxiu Municipal del Districte de Gràcia. Fotografia: Eva Carasol

Arxiu Nacional de Catalunya. Fotògraf: Arnau Pasqual

B. Visió 2030

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** és l'eina que ha desenvolupat el Govern per fer possible que els arxius i els seus professionals puguin adaptar-se al canvi de paradigma resultant de l'avenç tecnològic (la transformació digital, la intel·ligència artificial) i els canvis que aquest provoca a nivell jurídic en els àmbits del Patrimoni, l'Administració oberta, l'apoderament i l'adquisició de nous drets de la ciutadania.

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** aspira a augmentar la rellevància dels arxius i els seus professionals a l'interior de les organitzacions públiques i privades i en el conjunt de la societat.

La Generalitat de Catalunya proposa una visió de futur emergida del debat i la reflexió duts a terme en el procés participatiu realitzat en dues fases amb professionals dels arxius, persones expertes, empreses i associacions del sector.

La visió expressa una ambició i un propòsit compartits pel Govern i pel sector.

El 2030...

Els arxius de Catalunya preservaran el patrimoni i la memòria del país i seran un element clau de l'Administració digital, les dades obertes i la transparència. Aportaran coneixement, participaran en la recerca, realitzaran activitats culturals i educatives i obriran plenament els seus fons documentals a la ciutadania aprofitant les oportunitats que ofereixen els canvis tecnològics i la revolució digital. Els arxius seran garants dels drets d'accés a la informació i la transparència i de la correcta gestió i explotació de les dades. Amb les seves activitats, els arxius afavoriran la cultura, l'esperit crític, la cohesió social i el creixement econòmic. Projectaran Catalunya al món i mostraran el món a Catalunya. Seran ben valorats per àmplies capes de la societat, que els consideraran rellevants i necessaris.

Els i les professionals dels arxius seran plenament conscients de la transversalitat de la seva professió i del valor d'aquesta com a servei públic.

Els i les agents del Sistema d'Arxius de Catalunya hauran assumit una cultura de cooperació i concertació.

Els arxius privats i les empreses del sector seran agents actius del Sistema d'Arxius de Catalunya i afavoriran les sinergies entre els sectors públic i privat.

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** haurà assolit aquest escenari si es resolen els reptes que es plantegen als arxius i es detallen a continuació.

Planificació, lideratge i gestió

El 2030 els arxius...

- Tindran present la seva missió i actuaran aplicant i avaluant la seva estratègia, que inclou: la gestió dels fons i col·leccions, la gestió documental en l'Administració digital, l'accés i la gestió de les dades, la transparència, la planificació de les seves activitats, el coneixement dels perfils d'usuaris/àries i la innovació organitzativa.
- Seran diversos, portaran a terme més funcions en sintonia amb l'entorn i les necessitats de l'Administració i la ciutadania i disposaran d'uns estàndards de qualitat i de rendiment més exigents.
- Disposaran dels recursos i l'autonomia suficients per a desenvolupar les seves funcions.
- Seran gestionats per direccions estratègiques que sabran alinear i utilitzar els actius i els recursos per avançar en les seves missions i gestionar el canvi.
- Seran creatius i emprenedors per ampliar i diversificar el seu finançament, assajant nous models de gestió, de col·laboració amb la indústria dels arxius i treballant formes de generació d'ingressos.
- Hauran culminat amb èxit la transició plena a l'arxiu digital i seran capaços de treballar en entorns d'intel·ligència artificial.
- Tindran el suport del Sistema d'Arxius de Catalunya, el qual, com a model d'organització, s'adaptarà a la realitat diversa i canviant. El sistema disposarà d'un lideratge visible i haurà reforçat els instruments d'informació, concertació i suport.
- Les diferents administracions es coordinaran per garantir les funcions i els recursos dels arxius en tot el territori. Hi haurà un model acordat de suport al món local que impliqui els arxius municipals, els arxius comarcals i els serveis i xarxes de les diputacions.
- Hi haurà un repositori compartit de coneixements, expertesa i recursos en xarxa distribuïts pel territori que permetrà als arxius i als i les professionals poder disposar dels mitjans necessaris per dur a terme les seves funcions.
- Els arxius estaran presents en entorns internacionals i hi haurà una estratègia definida per projectar els arxius a l'exterior.
- La Generalitat de Catalunya unificarà en el marc de la futura llei d'Arxius i Gestió de Documents la gestió dels seus arxius i la gestió documental en un òrgan directiu que, alhora, assumirà el lideratge i l'impuls del Sistema d'Arxius de Catalunya. L'estructura organitzativa d'aquest òrgan s'adaptarà a les competències de diversa naturalesa que té encomanades.

- La Generalitat de Catalunya mantindrà els arxius dins l'àrea de Cultura, alhora que reforçarà la transversalitat i la interlocució amb tots els i les agents implicats, particularment, amb els responsables de l'Administració digital, l'Administració oberta, les administracions públiques, la protecció de dades personals, la memòria democràtica, la transparència i l'accés a la informació. Es garantirà la integració dels i les responsables dels arxius i dels arxiviers i arxiveres en els òrgans, comissions i grups de treball que pertoquin.

Fons i patrimoni

El 2030 els arxius...

- Conservaran, gestionaran i tutelaran el patrimoni documental català abastant totes les èpoques, institucions, persones, grups, formats i suports documentals. Els arxius conservaran i actualitzaran la memòria i memòries del país i dels seus habitants al llarg del temps.
- Hauran integrat en els seus fons els documents gràfics, fotogràfics, audiovisuals, efimers, de memòria oral, magnètics i digitals per oferir una memòria completa del país i dels seus territoris.
- Detectaran els buits que hi hagi als seus fons i col·leccions i activaran polítiques per a esmenar-los.
- Disposaran d'una estratègia de preservació de la documentació nascuda en format digital, amb instruments que permetin la seva gestió al llarg del cicle de vida, en garanteixin l'autenticitat i incorporin estàndards segurs de preservació i manteniment.
- Tindran un grau elevat de coneixement dels seus fons, que estaran convenientment estudiats, contextualitzats, descrits i explotats segons els estàndards homologats internacionalment.
- Seran capaços d'oferir a les persones usuàries conjunts coherents de dades autèntiques i estructurades.
- Disposaran d'una política d'adquisicions proactiva i consensuada entre tots els i les agents del Sistema que tindrà en compte les necessitats de creixement dels seus fons, els recursos públics disponibles, les demandes de la ciutadania i l'interès general.
- Hauran restaurat i digitalitzat els fons i documents més rellevants i aquells amb més risc, d'acord amb una planificació ben definida.
- Tindran definits els fons més importants de cada període, àrea temàtica i àmbit territorial. Hi haurà un catàleg únic que definirà els fons més rellevants a nivell de país i dels seus territoris.

- Ampliaran els fons disponibles en format digital i crearan de forma mancomunada un arxIU virtual accessible des d'un portal únic.
- Les condicions dels equipaments, la conservació preventiva, restauració i seguretat estaran d'acord amb els estàndards i condicions internacionals més exigents.

Educació i recerca

El 2030 els arxius...

- Tindran els fons totalment accessibles, físicament o digitalment. La ciutadania, la comunitat científica, l'educativa i altres grups els utilitzaran d'una manera més activa i recurrent.
- Seran centres de coneixement i de debat. Contribuiran amb els seus fons i activitats a abordar els grans reptes socials, ambientals i culturals de cada moment.
- S'implicaran en programes de recerca i impulsaran la investigació dels seus fons.
- Veuran en la promoció de l'educació un eix central de la seva activitat, s'obriran a les comunitats educatives del seu entorn i donaran suport als mètodes i models d'aprenentatge innovadors i adaptats a les necessitats i demandes de la ciutadania.
- Generaran activitats i oportunitats de recerca i aprenentatges per a diferents públics, partint del coneixement de les necessitats i les motivacions dels diferents tipus d'usuaris/àries.

CAP. 2/B

62

Dimensió social i usuaris/àries

El 2030 els arxius...

- Oferiran a les persones usuàries cercadors potents per a la recerca de fons, documents i productes dels arxius, que seran accessibles universalment en xarxa i amb un portal únic.
- Coneixeran els diferents perfils d'usuaris/àries i disposaran de productes i activitats que cerquin nous públics i s'adaptin al llenguatge natural.
- Inclouran la complexitat i la diversitat social i cultural en les seves estratègies comunicatives, i posaran a disposició de la ciutadania fons i informació rellevants segons els seus interessos.
- Presentaran narratives actualitzades que reflectiran el conjunt de la societat en la seva diversitat, incorporant-hi mirades i experiències de col·lectius minoritaris, marginats i poc representats.
- Treballaran amb col·lectius, associacions i usuaris/àries per tenir-los en compte a l'hora de planificar, dissenyar i presentar el contingut dels fons i la informació disponible.

- S'implicaran en la vida pública i cultural dels seus entorns, enriquiran la vida de la comunitat local i reforçaran el seu vincle amb la societat.
- Col·laboraran regularment amb altres equipaments culturals, amb el turisme i les indústries creatives.

Comunicació

El 2030 els arxius...

- Tindran incorporada la comunicació en el marc estratègic de l'arxiu. Cercaran la col·laboració de professionals de la comunicació i el màrqueting.
- Disposaran de major capacitat comunicativa i es relacionaran amb la ciutadania de manera eficaç. Aplicaran estratègies de relació amb els públics a través de sistemes oberts d'interacció.
- Hauran dut a terme campanyes de difusió de les funcions dels arxius que afavoreixin el coneixement i la valoració social, tant entre la ciutadania com dins de les organitzacions.
- Utilitzaran tots els canals de comunicació possibles i pertinents, des de la relació personal en la proximitat fins a les xarxes socials, passant pels mitjans de comunicació convencionals.

CAP. 2/B

63

Formació i equips professionals

El 2030...

- Els arxius seran entorns atractius per treballar, perquè encoratjaran la creativitat, la innovació, el rigor i l'excel·lència i oferiran oportunitats als i les professionals i a les empreses. L'entorn de treball integrarà la interdisciplinarietat, la col·laboració i el treball en xarxa.
- Els arxius esdevindran centres atractius de formació a través de beques, pràctiques curriculars i estades de professionals d'altres centres.
- El perfil i la carrera professional d'arxivística estaran definits en totes les Administracions.
- Els estudis de grau i postgrau estaran adaptats a les demandes i necessitats dels arxius i es mantindrà un vincle estret amb les universitats.
- Hi haurà un mapa de formació continuada amb plans participats pels diferents agents implicats, que permetrà la formació permanent dels i les professionals. El model formatiu serà un model en xarxa per aprendre de forma cooperativa i compartir recursos, coneixements i experteses, amb el suport de les administracions, les empreses i les associacions professionals.

- Es reduirà la precarietat de la professió a través del foment de contractes estables i s'adaptaran les plantilles a les necessitats dels arxius. Es prendran les mesures perquè les condicions salarials dels i les professionals externalitzats s'equiparin a les del sector públic.
- Les Administracions hauran elaborat un catàleg de tasques estratègiques que han de ser efectuades directament pel personal adscrit als arxius.
- Es promourà la interacció amb el sector privat i els arxius privats per potenciar la inclusió de professionals de l'arxivística fora de l'entorn públic i reduir l'intrusisme d'altres professions.

La indústria dels arxius

El 2030...

- La indústria dels arxius es desenvoluparà des de la base d'un Clúster que permeti l'atracció d'empreses, la generació de nous productes i serveis arxivístics, noves formes de finançament i que millori la visibilitat, la posició i la projecció dels fons dels arxius.
- Es desplegaran sistemes de dades obertes i la seva reutilització per fomentar el desenvolupament del teixit empresarial.
- Les licitacions i els procediments d'avaluació de proveïdors, així com les estratègies de contractació estaran coordinades entre Administracions i arxius per garantir un millor funcionament de la contractació pública i potenciar la indústria dels arxius i els seus productes i serveis associats.
- Les administracions desenvoluparan un catàleg de treballs i serveis objecte d'externalització regular, disposaran de plecs de clàusules coherents i de criteris objectius de valoració econòmica.

1 i 2. Arxiu Comarcal del Baix Camp. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell / 3. Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà. Fotògraf: Robert Hugh Masters / 4. Arxiu Comarcal de la Noguera. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Col·legi Notarial de Catalunya

C. Principis i criteris d'actuació

La Generalitat de Catalunya actuarà seguint els principis i els criteris següents:

1

DRETS FONAMENTALS DE LA CIUTADANIA

El gaudi del patrimoni documental i l'accés a la informació continguda en els arxius són drets fonamentals de la ciutadania.

2

UNIVERSALITAT DE L'ACCÉS

La política documental i arxivística es fonamenta en el principi d'accés universal als documents i a la informació d'acord amb la normativa aplicable legalment.

3

POLÍTIQUES PÚBLIQUES I COOPERACIÓ INSTITUCIONAL

La gestió dels arxius, dels documents i de la informació es considera un element estratègic i part fonamental de l'acció pública. El seu desenvolupament exigeix l'acord i la concertació de les administracions titulars dels arxius i les xarxes d'arxius

CAP. 2/C

67

4

VISIÓ SISTÈMICA, LIDERATGE I GOVERNANÇA COMPARTIDA

El Sistema d'Arxius de Catalunya és l'eina fonamental dels poders públics per a ordenar, impulsar i projectar la gestió documental i el patrimoni arxivístic de Catalunya. La Generalitat de Catalunya actuarà com a principal impulsora del Sistema d'Arxius de Catalunya. Buscarà la representació més àmplia possible de tots els actors en els espais de decisió i les estructures de suport.

5

PROTECCIÓ

La protecció dels elements que integren el patrimoni documental català es fa a partir d'una visió de futur i amb el desenvolupament de polítiques actives i integrals de prevenció i conservació.

6

RECONeixEMENT DELS I LES PROFESSIONALS I DE LES EMpRESSES

El principal actiu del sector dels arxius i la gestió de documents són els i les professionals i les empreses que conformen el seu capital humà.

Els arxius generen productes i serveis que dinamitzen el teixit empresarial, requereixen professionals multidisciplinaris i un important capital humà.

7

TREBALL EN XARXA

Els arxius i serveis d'arxiu són entorns atractius que fomenten la cooperació interprofessional, el treball en xarxa, la innovació i la creació.

CAP. 2/C

68

8

CONEIXEMENT I MEMÒRIA

Els arxius són centres de coneixement, investigació i educació relacionats amb el seu entorn i territori. Generen productes i experiències que reflecteixen la diversitat social i les narratives plurals de la història de Catalunya.

9

PERSPECTIVES PLURALS

Els arxius fomenten activament la visibilització de les dones en la història i la societat catalanes. L'acció dels arxius és inclusiva i promou el reconeixement dels drets de les minories socials de tot tipus.

10

PROJECCIÓ EXTERIOR

Els arxius i el patrimoni documental que custodien participen en la promoció internacional de la societat catalana, els seus valors, el seu patrimoni i la seva història.

D. Proposta de millora de l'organització del Sistema d'Arxius de Catalunya

La Generalitat de Catalunya considera el conjunt d'arxius com l'instrument fonamental per a la correcta gestió documental i per a la preservació del patrimoni i el seu accés a la ciutadania. A partir d'aquesta visió, la Llei 10/2001 d'Arxius i Documents, va crear el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) entès com “el conjunt d'òrgans de l'Administració i d'arxius que, amb normes i procediments que garanteixen, d'acord amb els seus valors, la gestió, la conservació, la protecció, la difusió correctes de la documentació de Catalunya i l'accés a aquesta documentació”.

L'article 16 de la Llei disposa que formen part del SAC l'òrgan del Departament de Cultura que tingui assignades les funcions rectores del SAC – ara és la Direcció General de Patrimoni Cultural–, el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental i un seguit d'equipaments arxivístics de totes les institucions, administracions i persones físiques i jurídiques privades del país.

El sector arxivístic català té a favor seu una ordenació establerta per Llei que, tot i el seu insuficient desenvolupament, ofereix un punt de partida sòlid i segur.

CAP. 2/D

69

Un sistema ric i divers

Catalunya s'ha dotat d'un mapa molt extens d'equipaments arxivístics de diversa índole que inclouen una gran diversitat d'arxius quant al patrimoni que preserven i les funcions que realitzen. La principal singularitat del SAC és la diversitat de titulars públics i privats dels centres que l'integren:

- El Parlament de Catalunya i les institucions que en depenen (el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes, el Consell de Garanties Estatutàries) i les altres institucions de la Generalitat no dependents de la seva Administració disposen dels seus respectius arxius en fases diferents de formació i activitat.
- La Generalitat de Catalunya és titular d'un ampli nombre d'arxius encapçalats per l'Arxiu Nacional de Catalunya que, pels recursos i activitats que realitza, ha emergit com un centre de referència en diversos àmbits. També lidera la Xarxa d'Arxius Comarcals estesa a quaranta comarques i que constitueix un model força desenvolupat de presència en el territori. En l'àmbit dels arxius administratius cal afegir els arxius centrals dels Departaments, els arxius de les Delegacions territorials del Govern i els de les empreses, entitats i ens dependents de la Generalitat i de les entitats de dret públic vinculades a la Generalitat.

- L'Administració de Justícia, amb els mitjans que aporta la Generalitat de Catalunya, ha desplegat al seu torn una àmplia xarxa d'arxius judicials en el territori, que inclou des de l'arxiu del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya fins als arxius de les audiències provincials i dels partits judicials. El funcionament dels arxius judicials evoluciona ràpidament en la pràctica cap a un funcionament en xarxa.
- En el món local disposen d'arxiu les diputacions provincials, els consells comarcals (integrats en el respectiu arxiu comarcal) i els ajuntaments de més de 10.000 habitants, que estan obligats per llei a tenir-ne (la major part dels municipis que són capital de comarca també es troben integrats en el respectiu arxiu comarcal). Hi ha diferències rellevants entre els arxius locals en funció de la població i la capacitat econòmica del municipi al que pertanyen, així com del context social i cultural del seu territori. D'aquesta manera, per exemple, els arxius municipals de les àrees metropolitanes afronten reptes i problemàtiques que no han obtingut una adequada resposta institucional.
- Quant a les xarxes territorials, destaca l'acció de la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat de Catalunya, que actua a nivell de país, i de la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona, que actua en municipis de la demarcació de Barcelona. Ambdues són xarxes consolidades que haurien de poder incrementar la seva coordinació tècnica. Tot i aquesta realitat, a la resta de Catalunya, no s'ha identificat en el món municipal cap altre intent de crear una xarxa d'arxius o d'avançar decididament cap a un funcionament en xarxa, tot i que es produeixen iniciatives en aquesta direcció.
- Les universitats catalanes han originat també els seus propis arxius i centres de documentació que abasten bona part del territori d'acord amb el mapa universitari.
- Els arxius de l'Església catòlica també són presents a la totalitat del territori, d'acord amb les demarcacions dels deu bisbats catalans. En aquest àmbit hi ha una clara tendència a la concentració dels arxius històrics parroquials en el corresponent arxiu diocesà. Aquests arxius i els capitulars són els arxius eclesiàstics que, de conformitat amb la llei, pertanyen al SAC. A més, en els darrers anys els ordes i les congregacions religioses han creat també els seus propis arxius.
- En l'àmbit dels arxius privats s'observa un retrocés de les empreses i de les persones jurídiques que mantenen centres d'arxiu assimilables pel SAC, d'acord amb els requeriments formals. A banda estan estesos pel territori català un nombre indeterminat de petits centres que podríem qualificar de col·leccions documentals obertes al públic.

La Generalitat de Catalunya referma la voluntat de liderar el Sistema d'Arxius de Catalunya a partir d'una visió inclusiva i del respecte a la seva diversitat, el reconeixement de les singularitats, la potenciació de tots els i les agents que l'integren i el reforçament dels òrgans de representació i diàleg.

Arxiu Comarcal del Solsonès. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

Xarxes d'arxius i arxivers i arxiveres, treball en xarxa i identitat territorial

La segona característica del Sistema d'Arxius de Catalunya és l'existència al seu interior de dues xarxes legalment constituïdes: la Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC), creada pel govern de la Generalitat, i la Xarxa d'Arxius Municipals, creada per la Diputació de Barcelona. A més cal esmentar els arxius judicials i universitaris, el funcionament dels quals, tot i no tenir reconeixement legal, s'aproxima a una xarxa pel fet de servir les mateixes institucions i realitzar funcions idèntiques o molt similars.

El municipalisme ha estat i és un dels motors de l'arxivística catalana. No s'observa en aquest món la voluntat política de crear una xarxa d'arxius locals, però s'estan produint iniciatives i es dona una demanda per a incorporar sistemes de treball en xarxa a partir de la compartició de talent, coneixement, experiències i recursos.

Un darrer aspecte que cal tenir en compte en aquest apartat és l'existència d'identitats territorials que van més enllà dels arxius i de la cultura i que s'expressen en la formació de grups d'arxivers i arxiveres a partir d'aquesta identitat i dels reptes comuns que tenen plantejats.

CAP. 2/D

72

La Generalitat de Catalunya afirma que un objectiu rellevant del Pla d'arxius i gestió documental és l'impuls del treball en xarxa dels arxius, dels arxivers i arxiveres, la cooperació de les Administracions i el foment de la concertació dels recursos per part dels i les agents del sistema.

Adscripció, òrgan rector i canvi

Actualment es produeix el debat sobre quina hauria de ser l'adscripció administrativa correcta dels arxius i dels òrgans que els regenten en l'organigrama dels governs i les organitzacions. A la base d'aquest moviment estan els canvis accelerats que estan experimentant la professió i la gestió arxivística i les estratègies i els objectius que han de tenir els arxius en el nou paradigma. I al mateix temps, els gestors dels arxius es pregunten sobre la naturalesa de l'ens rector dels arxius: si ha de ser un òrgan administratiu inclòs a l'estructura del Govern, si ha de ser l'Arxiu Nacional o si ha de ser una autoritat independent del Govern.

En l'Administració de la Generalitat de Catalunya els arxius centrals estan adscrits a la Secretaria General dels respectius departaments, delegacions i empreses, mentre que els arxius històrics ho estan a un òrgan de naturalesa administrativa del Departament de Cultura: la Direcció General del Patrimoni Cultural. La llei d'Arxius i Gestió de Documents vigent prescriu que aquest òrgan rector ha d'estar adscrit al Departament de Cultura.

En el món de l'Administració local i universitària s'observa en la gestió documental i l'arxiu la tendència a traspasar les àrees de cultura i a ubicar-se en òrgans de més centralitat política i administrativa, com l'alcaldia, la secretaria, la gerència i altres de similars.

L'estudi comparatiu de sistemes arxivístics nacionals mostra que els nou països analitzats incorporen models organitzatius diferents basats en les visions esmentades d'acord amb la tradició de cada país i l'anàlisi i diagnosi dels sistemes respectius.

Els arxius i la gestió documental són funcions relacionades directament amb l'acció executiva del Govern i per tant es considera que s'han de mantenir en l'estructura de l'executiu i no sota la potestat d'òrgans parlamentaris que tenen com a missió el control del Govern.

La Generalitat de Catalunya, com a màxima responsable de la gestió del Sistema d'Arxius de Catalunya i de les polítiques nacionals de suport als arxius, manté el precepte de la vigent llei d'Arxius i Gestió de Documents i considera que el Departament responsable en matèria de cultura ha de ser qui exerciti les competències sobre els arxius, la gestió documental i el sistema d'arxiu català. El Departament de Cultura té la visió i expertesa de la gestió arxivística, així com la dimensió territorial i interadministrativa. Té la potestat per impulsar les polítiques globals en aquesta matèria i per atendre la transversalitat que demanda la realitat del sector.

En el disseny de la governança dels arxius, la Generalitat de Catalunya aposta per una Direcció del Sistema d'Arxius de Catalunya amb competències ben definides, prestigi i adscrita al Departament responsable en matèria de cultura

La Generalitat de Catalunya consolidarà el rol i funcions del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental i la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental perquè siguin eines de concertació, planificació, seguiment i emissió de normativa tècnica per al conjunt del sistema. Aquest objectiu es realitzarà a través del reforç de les seves secretaries i la creació dels grups sectorials pertinents.

E. Objectius estratègics

Les actuacions del **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** s'enquadren dins de vuit objectius estratègics que aspiren a donar resposta al conjunt de reptes que tenen plantejats els arxius.

A partir d'aquests objectius estratègics es desplega la part operativa del pla, mitjançant objectius específics i actuacions concretes, que s'han de definir, desenvolupar i avaluar en dues fases, la primera durant el període 2023-2026 i la segona durant el període 2027-2030.

Els objectius estratègics són els següents:

01. Gestió documental, accés a la informació i privacitat

Promoure el model marc de gestió documental en el context de l'Administració digital i la gestió de la informació, que inclou la governança de les dades (planificació, producció i gestió), l'accés a la informació i la transparència amb respecte per la protecció de les dades de caràcter personal, amb l'objectiu de garantir els drets de la ciutadania.

CAP. 2/E

75

On volem arribar? Visió 2030

Les administracions, institucions i organismes públics de Catalunya disposen d'un model de gestió documental únic, integral i transversal que proporciona el marc a partir del qual poden desenvolupar autònomament els sistemes, productes i solucions tecnològiques adequades a les necessitats de cada organització.

La gestió documental és l'element clau que estableix les condicions d'accés a la documentació i a la informació en les respectives organitzacions i defineix la tasca dels diferents centres d'arxiu en la governança de les dades. Així mateix, l'aplicació dels drets d'accés, transparència i protecció de dades s'adapten a les diferents realitats dels arxius i serveis d'arxiu. La Generalitat de Catalunya lidera la consecució d'aquest objectiu.

02. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni

Garantir la preservació, conservació, restauració i digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les èpoques, formats i suports.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius disposen i participen en un pla de preservació i conservació preventiva del patrimoni documental que aplega tots els suports, des dels suports tradicionals als documents generats digitalment, i que estableix les directrius i procediments estandarditzats. Així mateix, es defineixen polítiques i estratègies per a la preservació i recuperació del nou patrimoni documental generat en l'era digital així com aquell generat en formats audiovisuals durant el segle xx.

Els arxius tenen un alt nivell de coneixement dels seus fons a través de les tasques d'inventariat i hauran definit els fons més importants per a la projecció del patrimoni i de la història del país en una visió de conjunt.

Els arxius han adoptat un plantejament estratègic i planificat de les adquisicions.

03. Difusió, comunicació i participació

Potenciar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius ampliant l'accés, la participació i les funcions socials, educatives i de recerca en consonància a les demandes i interessos de la ciutadania.

CAP. 2/E

76

On volem arribar? Visió 2030

Aspirem a uns arxius oberts, accessibles i integrats en el seu entorn, que siguin capaços de generar i oferir productes, continguts i informació que donin resposta a les demandes de la societat i dels i les titulars dels fons.

Els arxius analitzen els seus públics i realitzen polítiques de difusió adequades als diferents perfils d'usuari i usuàries. Els arxius fomenten narratives i experiències que reflecteixen el conjunt de la societat catalana en la seva diversitat i posaran l'educació i la investigació en el centre de les seves activitats.

Amb el suport del sistema, els arxius integren la comunicació en les seves estratègies, projectes i activitats. Així mateix, les administracions han definit una política comuna de dades obertes i reutilització de la informació i explotació de les dades i la informació.

04. Equipaments i infraestructures.

Reforçar els arxius a partir del treball en xarxa, la coordinació, la compartició de recursos i la creació de serveis transversals. Prevenir les situacions de risc derivades de l'emergència climàtica.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius s'enforteixen, defineixen el seu rol i funcions en la societat del segle XXI i són liderats a partir de projectes estratègics adequats a les condicions específiques de cada centre.

Els arxius són institucions capaces de desplegar plenament el seu potencial a partir de l'adequada disponibilitat de recursos propis i compartits en xarxa.

Els arxius encoratgen la innovació, la creativitat, el rigor i la excel·lència remarcant el patrimoni que contenen i els seus fons únics.

La Generalitat de Catalunya impulsa una visió integral i de conjunt dels arxius i del patrimoni que conserven, que serveix per donar a conèixer a l'interior i a l'exterior els valors d'aquest patrimoni i de la seva història i potencia la projecció internacionals dels arxius.

Els arxius disposen d'un catàleg actualitzat referit a les característiques tècniques, dimensionament i plantilles, a partir dels criteris de seguretat, sostenibilitat mediambiental, adaptació a les persones usuàries i protecció laboral.

La Generalitat de Catalunya manté i modernitza adequadament els seus equipaments d'arxiu.

05. Formació i carrera professional

Definir un model de desenvolupament i consolidació de la formació i de la carrera professional d'arxivística, així com de professionals amb tasques vinculades a l'arxivística, la gestió documental i la gestió de dades.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius tenen ben definides i actualitzades les competències professionals actuals i futures dels seus equips humans com a punt de partida per a establir els estudis universitaris bàsics d'arxivística i gestió documental d'acord amb les universitats.

La Generalitat de Catalunya impulsa amb la resta d'actors rellevants del sistema un pla integral i participatiu de formació i reciclatge per a professionals de l'arxivística i la gestió de documents obert als sectors públic i privat.

Les Administracions catalanes harmonitzen les formes d'accés i promoció interna dels i les professionals vinculats al món dels arxius i la gestió documental per tal d'impulsar l'intercanvi de persones expertes i de coneixements dins del sistema d'arxius.

06. Sistema i model de governança

Consolidar i adequar el Sistema de Arxius de Catalunya (SAC) per a fer-lo inclusiu, sostenible i de qualitat i que abasti el conjunt del país.

On volem arribar? Visió 2030

Catalunya disposa d'un Mapa d'Arxius coherent i equilibrat que abasta la totalitat del territori, ordena els equipaments, minimitza les amenaces i febleses, tot potenciant les fortaleses i oportunitats, i garanteix la seva sostenibilitat.

El Sistema d'Arxius de Catalunya esdevé el marc integrador i inclusiu de tots els i les agents que el componen i disposa dels recursos i mitjans adequats per a les funcions que té encomanades.

La Generalitat de Catalunya defineix la naturalesa, la composició i les competències de la Direcció dels Arxius de Catalunya per tal que pugui exercir el lideratge i les funcions d'impuls i coordinació establerts per la llei.

L'Arxiu Nacional de Catalunya amplia les seves funcions i competències, disposa dels recursos adequats, es consolida com a centre de referència i veu reconeguda la seva presència internacional.

CAP. 2/E

78

Els arxius comarcals són la institució arxivística de referència del seu territori i han desplegat plenament les seves funcions de conservació i suport a la gestió documental. La xarxa d'arxivers i arxiveres itinerants de la Diputació de Barcelona i els arxius comarcals de la demarcació de Barcelona treballen conjuntament en el suport als arxius municipals.

Els arxius municipals disposen dels recursos i mitjans de suport necessaris per al ple desenvolupament de les seves funcions. S'ha definit el model d'arxiu i el suport als municipis de fins a 10.000 habitants.

Per assistir i impulsar els arxius en el territori s'han creat i són operatives vuit comissions territorials d'arxius (Barcelona ciutat, Barcelona Àrea Metropolitana, Girona, Tarragona, Lleida, Terres de l'Ebre, Catalunya Central, Pirineu-Aran) amb l'acord de totes les administracions amb competències en arxius i gestió documental.

L'acord entre la Generalitat de Catalunya i el Ministeri de Cultura permet la plena col·laboració dels arxius de l'Estat en el sistema d'arxius català. Estaran diferenciats els fons produïts per institucions d'àmbit català de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. S'haurà donat un impuls decisiu a la construcció dels arxius històrics provincials de Barcelona i Girona i s'haurà millorat les instal·lacions de l'Arxiu Històric Provincial de Tarragona.

Els arxius privats s'integren i participen al Sistema d'Arxius de Catalunya, reben suport estable i les seves funcions i tasques estan alineades amb la orientació estratègica comuna.

07. Empresa i innovació

Potenciar i donar suport a la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades, tot fomentant la col·laboració entre els sectors públic i privat, la innovació i la dinamització de nous productes i serveis.

On volem arribar? Visió 2030

El país disposa d'un teixit d'empreses i professionals independents indispensable per a l'assoliment dels objectius del Pla d'arxius i gestió documental.

Les administracions catalanes reconeixen la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades com actors imprescindibles per impulsar la innovació i donar suport a les polítiques públiques del sector. Fomenten l'intercanvi de coneixement i el desenvolupament conjunt de projectes.

Les administracions sistematitzen la contractació pública dins del sector dels arxius amb models de contractació, homologació i avaluació de proveïdors. Les administracions mantenen un catàleg actualitzat d'empreses homologades que permet facilitar i agilitzar la contractació pública en el sector.

CAP. 2/E

08. Internacionalització

Impulsar la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura del país i donar suport a la presència dels i les professionals a l'exterior.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius són un element clau de la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura de Catalunya.

Els arxius i l'arxivística catalana són una realitat coneguda i reconeguda tant a l'interior del país com als àmbits institucionals i professionals internacionals.

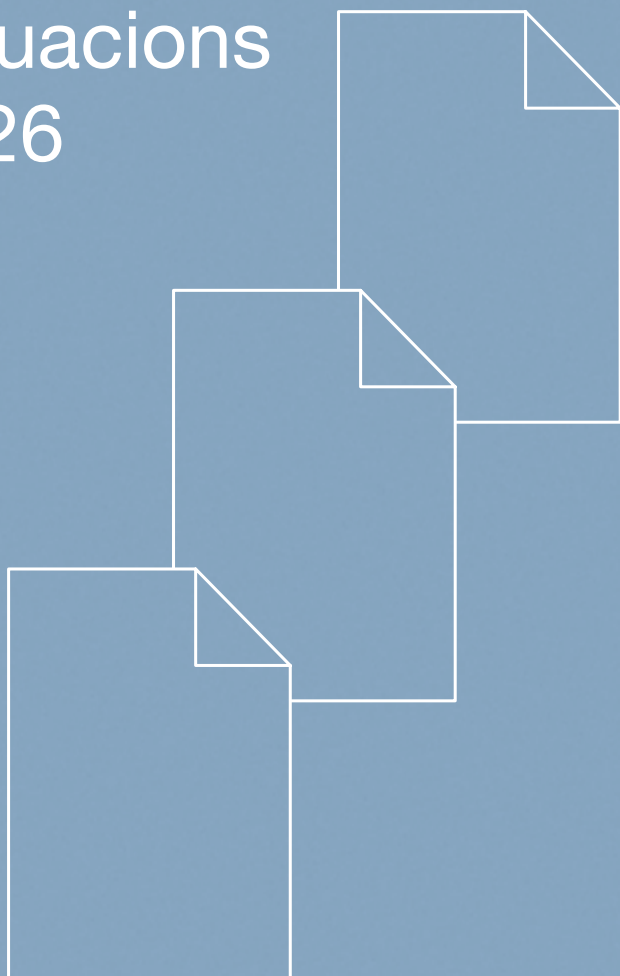
La presència dels i les professionals a l'exterior és una acció fomentada i impulsada pels poders públics.

En el marc de l'Agenda 2030, els arxius i els seus professionals participen i lideren programes de cooperació internacional que promoguin la preservació i l'ús del patrimoni i l'accés a la informació com a drets fonamentals.

La Generalitat de Catalunya lidera la projecció internacional dels arxius i de l'arxivística catalana a partir del reconeixement de la pluralitat d'accions i iniciatives que són realitzades pels diferents actors del sistema.

Pla d'actuacions 2023-2026

3

A. Introducció

La visió Arxius 2030 conté un horitzó ambiciós de millora dels arxius i del sistema d'arxius. L'assoliment dels objectius s'ha planificat en dues fases mitjançant l'execució de dos plans d'actuacions (plans estratègics) en els períodes 2023-2026 i 2027-2030.

El *Pla d'actuacions 2023-2026* desenvolupa els vuit objectius estratègics de la visió Arxius 2030 a través de vint-i-cinc objectius estratègics que s'han d'assolir amb vuitanta accions o actuacions.

Per a cada actuació s'han dut a terme les operacions següents:

- Establiment del nivell de prioritat de l'actuació. El Pla ha tingut una participació molt àmplia i s'han realitzat un gran nombre de possibles actuacions que es poden dur a terme, que s'han ordenat a partir de l'establiment d'un nivell de prioritat.
- Càlcul del cost dividit en els quatre anys de vigència del Pla. Els recursos econòmics i les fonts de finançament del pla d'actuacions 2023-2026 són exclusivament el pressupost de la Generalitat de Catalunya, bàsicament les partides que la Direcció General del Patrimoni Cultural destina als arxius i la gestió documental més la despesa en tecnologia que aporta la Direcció de Serveis del Departament de Cultura (desenvolupament i manteniment d'aplicatius informàtics) i el Departament de la Presidència amb càrrec als fons *Next Generation* (ARESTA). El cost es troba organitzat per actuació, per anys i per capítol pressupostari.
- Assignació de l'execució de les actuacions a un òrgan de la Direcció General del Patrimoni Cultural i del Sistema d'Arxius de Catalunya.

B. Objectius específics i actuacions

1. Gestió documental, accés a la informació i privacitat

Promoure el model marc de gestió documental en el context de l'Administració digital i la gestió de la informació, que inclou la governança de les dades (planificació, producció i gestió), l'accés a la informació i la transparència amb respecte per la protecció de les dades de caràcter personal, amb l'objectiu de garantir els drets de la ciutadania.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Per avançar en l'objectiu estratègic que es pretén assolir el 2030, en aquest primer quadrienni es duran a terme els estudis i treballs tècnics necessaris per aprovar el model marc de gestió documental comú als arxius i institucions públiques de Catalunya. Alhora es fomentaran i consolidaran les relacions entre arxius i entre institucions dins d'aquest àmbit per garantir la integració i el bon funcionament de tot el sistema de gestió de la documentació, la informació i les dades a Catalunya. També s'establiran estratègies de preservació, interoperabilitat i reutilització

CAP. 3/B

Es revisarà la legislació de forma que es determinin en quins òrgans i estructures els arxius han d'estar representats per garantir els drets d'accés a la informació de la ciutadania. Amb aquest objectiu, es faran estudis per conèixer amb detall les necessitats de governança de les dades, l'accés a la informació, la transparència i la privacitat i es planificarà i es gestionarà el procés de canvi per capacitar als arxius a les funcions que han de tenir en aquests àmbits.

85

Finalment, s'impulsarà la definició i la implementació de les eines comunes de l'Administració digital de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu que el conjunt de l'Administració que en depèn disposi d'un model documental únic.

Objectius específics

- 1.1.** Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya en el context de l'Administració digital i regular-ho amb la intervenció i l'acord dels actors corresponents per afavorir la interoperabilitat.
- 1.2.** Impulsar el model documental únic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que serveixi de referència per a la resta d'administracions Públiques.
- 1.3.** Concretar el rol i la responsabilitat dels arxius i els serveis d'arxius en els àmbits de l'accés, la transparència i la protecció de dades.

Actuacions

- 1.1.** Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya en el context de l'Administració digital i regular-ho amb la intervenció i l'acord dels actors corresponents per afavorir la interoperabilitat.
- 1.1.1. (Acció 1)** Definir els elements i els requeriments mínims de la gestió documental i arxivística en l'Administració digital que puguin ser exportables al conjunt d'administracions públiques.
- Es crearà una comissió tècnica/grup de treball multidisciplinari i representatiu de les diferents administracions encarregat de: a) analitzar la situació actual i establir el punt de partida que permeti definir un estàndard o estratègia comuna al SAC; i b) definir les eines comunes de l'Administració digital (tramitadors, esquema de metadades, quadres de classificació, taules d'avaluació, etc.) a partir de les eines actualment existents i creació de noves eines.
 - S'incorporarà el model de governança de les dades i de la informació al model global de gestió documental.
 - S'incorporarà la visió arxivística en el protocol de govern de les dades i de la informació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya previst en el decret d'Administració digital.
 - S'identificaran tots els àmbits i òrgans en els que han d'estar representats els arxius i els serveis d'arxius en el marc de la gestió de la informació, la gestió de les dades, les tecnologies emergents i l'Administració digital.
- 1.1.2. (Acció 2)** Normalitzar i estandarditzar les metadades per poder gestionar i compartir la informació de forma sistemàtica dins de tot el sistema d'arxius, així com tenir dades de qualitat i integrades que donin resposta a totes les necessitats de l'Administració.
- 1.1.3. (Acció 3)** Definir un model de dades i de reutilització de la informació així com un model d'intercanvi d'aquestes.
- 1.1.4. (Acció 4)** Definir quina ha de ser la infraestructura del servei d'arxius electrònic a nivell de país.
- Estudiar les possibilitats de desenvolupament d'iARXIU.
- 1.1.5. (Acció 5)** Estudiar un model que permeti la interoperabilitat i la cerca d'informació entre diversos sistemes d'arxius:
- Definir el model semàntic.
 - Elaborar un llenguatge documental (ontologia) de normalització i harmonització de la informació.

- 1.2.** Impulsar el model documental únic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que serveixi de referència per a la resta d'Administracions Públiques.
- 1.2.1. (Acció 6)** Participar en la definició de les eines comunes de l'Administració digital a nivell de Generalitat (tramitadors, esquema de metadades, quadres de classificació, taules d'avaluació, etc.) a partir de les eines actualment existents i creació de noves.
- 1.3.** Concretar el rol i la responsabilitat dels arxius i els serveis d'arxius en els àmbits de l'accés, la transparència i la protecció de dades.
- 1.3.1. (Acció 7)** Anàlisi de la normativa existent relativa a l'accés, transparència i protecció de dades amb l'objectiu de disposar d'un marc de referència que es pugui adaptar a la realitat dels diferents tipus d'arxiu i serveis d'arxiu.
- Definir un mapa de recursos normatius amb el que és relatiu amb la gestió de la informació, l'accés i la transparència.
 - Donar compliment a les accions de transparència previstes a la Llei 10/2001 d'Arxius i Gestió de Documents.
 - Donar compliment a les disposicions de la Llei 19/2014 de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern en tot allò que afecta als arxius i als i les professionals dels arxius.
- 1.3.2. (Acció 8)** Potenciar l'elaboració i manteniment de les taules d'accés i avaluació documental com a eina fonamental per a establir les condicions generals de l'accés als documents i a la informació.
- Crear una secretaria tècnica a la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD).
- 1.3.3. (Acció 9)** Fer un estudi de creixement i dimensionament de les plantilles dels arxius centrals administratius de la Generalitat de Catalunya i dels arxius judicials per adaptar-les al context de l'Administració digital.
- 1.3.4. (Acció 10)** Establir estratègies d'accés i ús de la informació pels arxius i participar en la definició d'eines que permetin l'anonimització de les dades per tal de garantir el dret d'accés i la transparència respectant la protecció de les dades de caràcter personal.

Resultats principals

Els arxius disposen d'un model marc de gestió documental en l'Administració digital.

La CNAATD ha reforçat i incrementat notablement la elaboració i aprovació de les taules d'accés i avaluació documental.

Els arxius participen en els òrgans que apliquen la legislació sobre transparència i protecció de dades.

S'ha creat la infraestructura del servei d'arxiu electrònic pel conjunt del país.

La gestió documental està plenament incorporada a l'Administració digital de la Generalitat de Catalunya.

2. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni

Garantir la preservació, conservació, restauració i digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les èpoques, formats i suports.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Els propers quatre anys caldrà resoldre els principals dèficits que existeixen actualment: finalitzar les tasques d'inventari i control legal del patrimoni documental i posar al dia les polítiques de preservació i conservació preventiva del patrimoni amb el desenvolupament d'estàndards i directrius tècniques. Aquestes polítiques han d'incloure la totalitat dels fons independentment del seu origen, lloc de conservació, format i suport. S'atendrà el patrimoni digital en tota la seva complexitat i es racionalitzaran les polítiques d'adquisicions.

Els arxius disposaran del suport i dels recursos necessaris en forma d'ajuts, centres i xarxes, que agrupen l'expertesa en conservació i preservació i que seran espais en els que es podran acordar, consensuar i definir els mitjans, criteris, metodologies i estàndards de conservació i preservació del patrimoni.

Objectius específics

- 2.1. Completar l'inventari dels béns que integren el patrimoni documental català com a eina bàsica de protecció i dinamització.
- 2.2. Desenvolupar estàndards i requeriments de preservació i conservació preventiva del patrimoni documental català, que estableixi les directrius tècniques dels diferents formats i suports, identifiqui i prioritzï les necessitats, inclogui els actors, prevegi els recursos i acordï les actuacions conjuntes.
- 2.3. Racionalitzar les polítiques d'ingressos i adquisicions.

Actuacions

- 2.1. Completar l'inventari dels béns que integren el patrimoni documental català com a eina bàsica de protecció i dinamització.

- 2.1.1. **(Acció 11)** Finalitzar i actualitzar el Cens d'Arxius de Catalunya.
 - Posar una atenció especial en els fons de titularitat privada.
- 2.1.2. **(Acció 12)** Impulsar la inclusió de fons en l'Inventari del Patrimoni Cultural Català i la declaració dels elements més rellevants com a bé cultural d'interès nacional.
- 2.1.3. **(Acció 13)** Establir els criteris que permetin determinar el valor documental i patrimonial dels documents, fons i col·leccions documentals per tal de conèixer i identificar aquells que formin part del patrimoni documental català i hagin de ser objecte de protecció i conservació.
- 2.1.4. **(Acció 14)** Estudiar el desenvolupament del marc legal pel que fa a la conservació i accés dels fons documentals i documents en risc de desaparició:
 - Vetllar per la documentació generada per polítics i alts càrrecs de les administracions, empreses i organismes públics en l'exercici de les seves funcions.
 - Salvament del patrimoni documental públic i privat en risc.
 - Estudiar i millorar les competències de la Generalitat per a intervenir en situacions d'emergència i de risc.
- 2.1.5. **(Acció 15)** Adaptar les normes de descripció i els aplicatius de suport als nous entorns de treball i a les demandes socials.
- 2.1.6. **(Acció 16)** Elaborar les directrius per a la revisió i actualització dels instruments de descripció existents amb l'objectiu d'impulsar la interoperabilitat.
- 2.1.7. **(Acció 17)** Elaborar directives per discernir, valorar i preservar la informació continguda en els nous formats documentals sorgits del canvi tecnològic en els segles xx i xxi, a partir de la recopilació de les experiències existents.
 - Arxius de les ràdios i televisions locals i comarcals.
 - Arxius sonors i audiovisuals.
 - Documents efímers.
 - Documents generats a les xarxes socials.
- 2.2. Desenvolupar estàndards i requeriments de preservació i conservació preventiva del patrimoni documental, que estableixin les directrius tècniques pels diferents formats i suports, identifiquin i prioritzin les necessitats, incloguin els actors, prevegin els recursos i acordin les actuacions conjuntes.
 - 2.2.1. **(Acció 18)** Realitzar un mapa de les estratègies i actuacions de preservació i conservació de la documentació per identificar les experteses i recursos existents.

- 2.2.2. (Acció 19)** Incloure en els processos de l'Administració electrònica la perspectiva de preservació futura dels actius digitals que tinguin en compte l'avaluació documental, les necessitats tecnològiques d'emmagatzematge segur i la reutilització de la informació.
- 2.2.3. (Acció 20)** Aprovar un Pla de suport a la preservació, restauració, conservació i digitalització que identifiqui les infraestructures existents, prevegi les de nova creació i garanteixi ajuts econòmics als titulars d'arxius i fons d'arxiu que ho requereixin. Vetllar perquè en els equips multidisciplinaris encarregats de dur a terme aquestes tasques hi participin els i les professionals conservadors-restauradors titulats.
- Acordar els criteris i prioritats de la preservació i la digitalització del patrimoni documental.
 - Conèixer i valorar la digitalització que s'està realitzant en els arxius del SAC amb l'objectiu d'identificar les bones pràctiques i compartir-les.
 - Elaborar estàndards i directrius de preservació i digitalització adaptades als diferents formats i suports.
 - Crear la infraestructura de repositoris per a l'emmagatzematge segur dels documents digitalitzats.
 - Establir directrius i oferir solucions tecnològiques a l'obsolescència i actualització de formats.
- 2.3.** Racionalitzar les polítiques d'ingressos i adquisicions.
- 2.3.1. (Acció 21)** Conèixer i planificar les transferències de documentació als arxius històrics per part de les Administracions Públiques en l'horitzó actual de canvi tecnològic.
- Documentació en paper
 - Expedients híbrids
 - Expedients electrònics
- 2.3.2. (Acció 22)** Elaborar un procediment d'ingressos que revisi els valors documentals, estableixi les prioritats i defineixi els protocols d'actuació considerant quatre criteris bàsics:
- Per a què ingressem?
 - Transparència
 - Criteris de sostenibilitat
 - Horitzó d'explotació dels fons documentals ingressats
- 2.3.3. (Acció 23)** Impulsar un acord que ordeni els ingressos de fons i col·leccions documentals entre els diferents actors: administracions, institucions culturals i centres d'arxiu.

- Estudiar la possibilitat que el Consell Assessor de Patrimoni Cultural pugui exercir com a autoritat d'arbitratge en cas de conflicte entre centres d'arxiu i/o administracions.

Resultats principals

El Cens d'arxius de Catalunya està finalitzat i actualitzat.

Els fons documentals més rellevants formen part de l'Inventari de Béns del Patrimoni Cultural Català.

Els arxius desenvolupen estratègies per a conèixer i preservar els formats del segle xx, els documents efímers, els nascuts digitalment i els produïts a les xarxes socials.

Les normes de descripció arxivística i les normes ISO de la gestió documental estan actualitzades i s'apliquen ordinàriament als arxius.

Els arxius disposen de guies, eines i recursos per a garantir la conservació preventiva i la restauració del patrimoni independentment del format dels fons.

CAP. 3/B

Els recursos de preservació i restauració dels sistema d'arxius estan identificats i articulats i ofereixen el suport tècnic necessari als arxius del sistema.

92

Els fons en risc de conservació s'han identificat i s'han prioritzat les intervencions a realitzar.

La digitalització dels fons documentals en suport tradicional està força avançada i s'executa a nivell de sistema a partir d'un pla acordat entre tots.

Les bases de la política d'adquisicions estan acordades per tots els actors del SAC.

3. Difusió, comunicació i participació

Potenciar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius ampliant l'accés, la participació i les funcions socials, educatives i de recerca en consonància a les demandes i interessos de la ciutadania.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

En resposta a les demandes socials, s'ha de consolidar un canvi en el model de relació amb la ciutadania que ja han anat iniciant molts arxius del país. Es demanarà als arxius que afavoreixin l'accés a un ventall de públic més ampli i que siguin institucions inclusives que tinguin en compte els usuaris amb dificultats.

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Fotografia: Eva Guillamet

Els arxius incorporaran la comunicació com a acció estratègica i transversal. La millora de la formació del personal i la compartició de coneixement, experiències i recursos serà prioritària per aconseguir que la comunicació tingui un paper central als arxius.

A través de les seves activitats, els arxius poden arribar millor a la ciutadania a través del foment de la seva participació i de l'establiment de diferents perfils d'usuaris.

El Sistema d'Arxius de Catalunya posa a disposició dels arxius eines potents de difusió del patrimoni i divulgació de les seves activitats en base a una política de dades obertes i reutilització de la informació.

Els arxius amplien i milloren les seves activitats educatives i de recerca en els diferents nivells de l'ensenyament.

Objectius específics

- 3.1. Definir i impulsar una estratègia global de comunicació i difusió dels arxius per obrir-los, atreure nous públics i fomentar la participació de la ciutadania.
- 3.2. Millorar el coneixement que es té de les persones usuàries dels arxius per generar productes i continguts específics i fomentar la seva participació.
- 3.3. Enfortir les aliances dels arxius amb els sectors de l'educació i la investigació per a fomentar el coneixement, la innovació i la creativitat.
- 3.4. Definir una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades.

CAP. 3/B

94

Actuacions

- 3.1. Definir i impulsar una estratègia global de comunicació i difusió dels arxius per obrir-los, atreure nous públics i fomentar la participació ciutadana.
 - 3.1.1. (Acció 24) Crear el Portal d'Arxius de Catalunya com una plataforma virtual que sigui alhora el portal d'accés al patrimoni documental català, el canal de comunicació dels i les agents del Sistema d'Arxius de Catalunya i una eina de col·laboració dels seus integrants. Realitzar l'estudi de requeriments i costos de creació i manteniment. Les característiques mínimes d'aquesta plataforma han de ser:
 - Eina de difusió del patrimoni documental i de la informació amb independència del lloc on estan físicament els documents i de la seva titularitat.
 - Cercador de continguts amb opcions de llenguatge natural i entorn amigable per a les persones usuàries.

- Informació actualitzada de programes i projectes.
 - Agenda cultural.
 - Pensada per a la presència internacional en diferents llengües.
- 3.1.2. (Acció 25)** Definir un model integratiu dels instruments de descripció dels arxius del SAC: *benchmarking*, estudi de requeriments i auditoria.
- 3.1.3. (Acció 26)** Elaborar una guia de comunicació en xarxes socials pràctica, útil i adaptable als diferents centres d'arxiu que garanteixi l'ús d'un llenguatge inclusiu, no sexista ni androcèntric.
- 3.1.4. (Acció 27)** Impulsar projectes de col·laboració en la línia d'integrar els sistemes d'informació dels arxius amb altres agents (biblioteques, museus, universitats, centres de recerca, centres d'estudi, comunitats en xarxa):
- Vincular aquesta actuació amb el desenvolupament d'un model GLAM.
- 3.2.** Millorar el coneixement que es té de les persones usuàries dels arxius, per generar productes i continguts específics i fomentar la seva participació, i fer-ho considerant la perspectiva de gènere interseccional i prestant especial atenció a les peculiaritats i necessitats de diferents col·lectius.
- 3.2.1. (Acció 28)** Ampliar el sistema de recollida de dades i alinear-lo amb els estàndards internacionals ISO per tal de conèixer amb precisió la satisfacció de les persones usuàries.
- 3.2.2. (Acció 29)** Detectar els interessos de la ciutadania i generar informació específica per als diferents perfils d'usuari/àries a partir d'una visió inclusiva i de gènere.
- 3.2.3. (Acció 30)** Incorporar processos participatius per a conèixer l'opinió de la ciutadania i orientar les tasques i activitats dels arxius en temes clau com protecció del patrimoni documental, ingrés, avaluació, descripció i activitats culturals. Garantir-hi la presència equitativa de dones i homes i de les entitats que les representen.
- 3.2.4. (Acció 31)** Fer campanyes als arxius per explicar els drets d'accés a la documentació i a la informació al conjunt de la ciutadania.
- 3.3.** Enfortir les aliances dels arxius amb els sectors de l'educació i la investigació per a fomentar el coneixement, la innovació i la creativitat.
- 3.3.1. (Acció 32)** Articular una col·laboració estable amb els departaments competents en educació, universitats i recerca per apropar els arxius al personal investigador i l'alumnat.
- Xarxa de serveis didàctics amb un centre de compartició de recursos.
 - Guia de pràctiques curriculars dels estudiants de segon cicle, batxillerat i grau.

- Integrar els arxius en projectes de recerca universitaris.
- Fomentar dinàmiques d'innovació amb idees i iniciatives de diferents col·lectius per crear continguts i accions de difusió, informació, cultura i coneixement.
- Fomentar la col·laboració entre les institucions dels sectors públic i privat.

3.3.2. (Acció 33) Fomentar una dinàmica d'innovació i recerca en els arxius.

- Impulsar centres d'excel·lència.
- Definir les línies específiques d'ajut.
- Crear premis d'innovació en temes d'arxiu i gestió documental.
- Fomentar la col·laboració entre les institucions dels sectors públic i privat.

3.4. Definir una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades.

3.4.1. (Acció 34) Identificar als arxius les dades que poden ser objecte de reutilització i definir-ne els criteris d'explotació amb caràcter lucratiu (drets d'explotació i taxes).

- Impulsar un pla d'identificació de les dades que poden ser objecte de reutilització a partir de la informació continguda en els arxius.
- Informe tècnic de les condicions d'explotació i reutilització de les dades.

3.4.2. (Acció 35) Incorporar les polítiques europees de reutilització de dades obertes al funcionament ordinari dels arxius i elaborar normes tècniques sobre la reutilització.

Resultats principals

Existeix el Portal d'Arxius de Catalunya comú a tots els actors del sistema i com a eina bàsica de projecció del patrimoni documental, els arxius i les seves activitats.

Es realitzen de forma sistemàtica estudis dels perfils de les persones usuàries dels arxius de forma que es generen productes i continguts específics basats en els seus interessos i necessitats. S'han incrementat el nombre de visites presencials i virtuals.

Els arxius disposen de dades rigoroses sobre l'impacte de les seves activitats.

Existeix una sistemàtica de col·laboració estable amb els departaments competents en matèria educativa, universitats i centres d'estudis i de recerca,

de forma que hi haurà canals i estratègies de comunicació dels arxius dins dels sectors educatius, fomentant un augment de projectes de recerca competitiu i estratègics.

S'ha creat una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i d'exploració de dades que potenciarà el desenvolupament de nous continguts i formes d'exploració de les dades.

4. Equipaments i infraestructures

Reforçar els equipaments arxivístics a partir del treball en xarxa, la coordinació, la compartició de recursos i la creació de serveis transversals. Prevenir les situacions de risc derivades de l'emergència climàtica.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

La Generalitat de Catalunya impulsa polítiques de modernització dels equipaments arxivístics que tenen en compte la sostenibilitat i l'impacte del canvi climàtic.

Aquests anys vinents, la Generalitat de Catalunya preveu ajudar els arxius a dimensionar de forma adient els seus recursos i infraestructures per donar resposta a les seves necessitats i funcions futures. Així doncs, es donarà prioritat a la revisió dels estàndards de dimensionament perquè, en acabar el període, tots tinguin clarament identificats els principals reptes que han d'afrontar i els objectius que han d'assolir en matèria de criteris constructius, característiques de l'equipament i plantilles del personal.

També es potenciarà el treball en xarxa dels arxius a partir la identificació i reconeixement dels centres d'expertesa i de la compartició dels recursos conjunts al sistema en els àmbits que es considerin claus.

S'ha ampliat l'Arxiu Nacional de Catalunya, s'ha completat i adaptat la Xarxa d'Arxius Comarcals i s'han millorat els arxius centrals i judicials.

Objectius específics

- 4.1. Definir els estàndards de dimensionament i els recursos necessaris per al correcte funcionament dels centres d'arxiu catalans.
- 4.2. Impulsar el treball en xarxa dels arxius i dels arxivistes i arxivistes.
- 4.3. Actualitzar les infraestructures i equipaments dels centres d'arxiu.

Actuacions

4.1. Definir els estàndards de dimensionament i els recursos necessaris per al correcte funcionament dels centres d'arxiu.

4.1.1. (Acció 36) Establir els indicadors per al dimensionament de les diferents tipologies d'arxiu a partir de l'impacte demogràfic i les característiques del territori, el volum de la documentació que cal conservar i la gestió documental:

- Dimensionament de l'equipament.
- Plantilles de personal i pressupost.
- Infraestructures físiques i tecnològiques.

4.1.2. (Acció 37) Aprovar el decret d'aplicació dels estàndards de dimensionament dels arxius que impulsi la millora contínua per part de les Administracions Públiques i els i les titulars privats de centres d'arxiu.

4.2. Impulsar el treball en xarxa dels arxius i dels arxivers i arxiveres.

4.2.1. (Acció 38) Identificar i determinar el mapa d'experteses i el coneixement dels equips professionals dels centres d'arxiu del SAC que impulsen la innovació i la creativitat en matèria d'arxius i gestió documental per definir centres de referència i fomentar el seu reconeixement i suport.

4.2.2. (Acció 39) Actualitzar les normatives i estàndards tècnics dels diferents procediments de treball que es realitzen als centres d'arxiu.

4.2.3. (Acció 40) Estudiar i proposar línies de concertació per a la gestió compartida dels recursos existents en el Sistema d'Arxius de Catalunya:

- Establir els àmbits objecte de concertació: conservació i restauració, digitalització, servei didàctic, portal d'accés, etc.
- Concretar els equipaments i serveis.
- Definir la infraestructura tecnològica de suport.

4.2.4. (Acció 41) Fomentar l'autonomia dels centres d'arxiu promovent la implementació de projectes propis i visions estratègiques singulars.

4.2.5. (Acció 42) Actualitzar les diferents línies de suport als arxius del SAC i definir les línies d'actuació específiques.

4.3. Actualitzar les infraestructures i equipaments dels centres d'arxiu.

4.3.1. (Acció 43) Definir els criteris constructius, els estàndards i les característiques tècniques dels equipaments dels centres d'arxiu que garanteixin la sostenibilitat i l'ús de les energies renovables.

- Elaborar un estudi sobre l'impacte del canvi climàtic en la conservació dels fons documentals i el consum energètic.

- Realitzar l'estudi preliminar d'un pla de contingència del patrimoni documental en previsió de conflictes bèl·lics, desastres naturals i altres catàstrofes.

4.3.2. (Acció 44) Elaborar un pla de modernització dels arxius de la Generalitat de Catalunya que introdueixi mesures de manteniment i sostenibilitat:

- Seguretat.
- Sostenibilitat mediambiental.
- Adaptació dels llocs de treball a la normativa de riscos laborals.

Resultats principals

S'haurà realitzat una diagnosi dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya i s'aprovaran els indicadors del dimensionament de les diferents tipologies d'arxiu a partir de l'impacte demogràfic, el volum de la documentació que cal conservar, la gestió documental i altres considerants que siguin oportuns per a les diferents realitats territorials.

S'haurà donat un mapa d'experteses i de coneixement accessible a tot el territori i s'hauran generat centres de referència per donar suport al treball en col·laboració i en xarxa.

S'hauran actualitzat les línies de suport del Sistema d'Arxius de Catalunya i hi haurà línies d'actuació específiques basades en els dimensionaments i necessitats que s'hagin detectat per als centres d'arxiu.

Hi haurà un pla d'actualització i modernització de l'Arxiu Nacional de Catalunya i de la Xarxa d'Arxius Comarcals.

5. Formació i carrera professional

Definir un model de desenvolupament i consolidació de la formació i de la carrera professional d'arxivística, així com de professionals amb tasques vinculades a l'arxivística, la gestió documental i la gestió de dades.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Els arxius tenen ben definides i actualitzades les competències professionals actuals i futures dels seus equips humans com a punt de partida per a establir els estudis bàsics d'arxivística i gestió documental d'acord amb les universitats.

La Generalitat de Catalunya impulsa amb la resta d'actors rellevants del sistema un pla integral i participatiu de formació i reciclatge per a personal expert en l'arxivística i la gestió de documents obert als sectors públic i privat.

Els arxius promouen la investigació i formen part de projectes de recerca.

Les Administracions catalanes harmonitzen les formes d'accés i promoció interna de professionals vinculats al món dels arxius i la gestió documental per tal d'impulsar l'intercanvi de persones expertes i coneixements dins del sistema d'arxius.

Objectius específics

- 5.1. Definir els àmbits i les competències dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental, la informació i les dades amb la participació de tots els actors implicats dels sectors públic i privat.
- 5.2. Establir el marc comú de la formació continuada, reciclatge i excel·lència dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental en el conjunt del sistema.
- 5.3. Recomanar una proposta de regulació de l'accés i la carrera dels i les professionals dels arxius en les Administracions Públiques.

Actuacions

- 5.1. Definir els àmbits i les competències dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental, la informació i les dades amb la participació de tots els actors implicats dels sectors públic i privat.
 - 5.1.1. (Acció 45) Elaborar el catàleg de competències dels i les professionals de l'arxivística, la gestió documental, gestió de informació i les dades:
 - Realitzar un estudi del perfil competencial als sectors públic i privat, que inclogui el valor que aporten i els i les professionals a les organitzacions on treballen.
 - Promoure el debat per establir la base metodològica i teòrica per a la formació de persones expertes en arxivística, gestió documental, informació i dades.
 - Definir les competències bàsiques i transversals en gestió documental i en gestió de dades que han de tenir els i les diferents professionals que treballen o es relacionen amb els arxius (advocats/des, informàtics/ques, enginyers/eres, comunicadors/ores, etc.).
 - Definir els diferents nivells laborals per a professionals del sector.
 - Traslladar al Consell Interuniversitari de Catalunya les necessitats de competències dels i les professionals de l'arxivística, la gestió documental, la gestió de la informació i la gestió de dades.

- 5.1.2. (Acció 46)** Promoure la recerca i la innovació sobre l'arxivística i la gestió documental com a bases de desenvolupament de la professió.
- Promoure la participació dels arxius i dels i les professionals en els estudis de postgrau i doctorat.
 - Detectar els àmbits prioritaris de recerca i impulsar línies de recerca.
 - Preservació digital.
 - Estàndards de conservació i preservació.
 - Impacte econòmic de l'arxivística a l'entorn públic i privat.
 - Publicar i difondre les accions de recerca i innovació sobre l'arxivística i la gestió documental.
- 5.2.** Establir el marc comú de la formació continuada, reciclatge i excel·lència dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental en el conjunt del sistema.
- 5.2.1. (Acció 47)** Fer l'inventari de la formació continuada disponible per a professionals de l'arxivística i la gestió de documents per poder definir les mancances i necessitats del mercat laboral i dels treballadors i treballadores a fi de dissenyar una oferta formativa adaptada al conjunt del sistema i a les necessitats de dones i homes i que afavoreixi la conciliació laboral i familiar.
- Estudiar els models existents a altres sistemes d'arxius.
 - Realitzar l'inventari de tota l'oferta formativa en arxivística.
 - Millorar la captació dels plans de formació interna.
 - Actualitzar la formació en base a les necessitats dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental.
- 5.2.2. (Acció 48)** Fomentar la cooperació i les sinergies en matèria de formació entre els diferents actors del sistema.
- Definir un portal de formació (ubicat en el Portal d'Arxius de Catalunya) que mantingui i difongui de forma permanent les activitats de formació que realitzin els actors del sistema.
 - Fomentar el reconeixement de les activitats de formació que es duen a terme en el conjunt del sistema.
 - Incentivar la realització i la participació en aquelles línies de formació que es consideren prioritàries en el conjunt del sistema.
 - Incentivar la participació de tots aquells agents del sector de l'arxivística i de la gestió documental en els plans i les activitats de formació que s'inclouen al Portal d'Arxius de Catalunya.

5.3. Recomanar una proposta de regulació de l'accés i la carrera dels i les professionals dels arxius en les administracions públiques.

5.3.1. (Acció 49) Elaborar una guia dels nous perfils i competències professionals que s'estan originant en el sector dels arxius i la gestió documental en el context de transició digital adreçada al conjunt de les Administracions Públiques.

- Reflexionar i elaborar una proposta sobre les titulacions necessàries per accedir als cossos de les Administracions Públiques relacionats amb els arxius i la gestió documental.

5.3.2. (Acció 50) Vetllar perquè les Administracions Públiques atenguin el relleu generacional com una oportunitat per a donar resposta a les noves necessitats del sector.

5.3.3. (Acció 51) Impulsar des del SAC els mecanismes adequats per afavorir l'intercanvi, la mobilitat i la col·laboració entre els i les professionals dels arxius i la gestió documental de les diferents Administracions Públiques.

Resultats principals

S'haurà elaborat i creat un catàleg de competències dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental que es veurà reflectit en la definició dels plans d'estudis i graus universitaris relacionats amb la professió d'arxiver i arxivera.

Les Administracions Públiques i els i les titulars privats estan al dia dels nous perfils generats per la transformació digital.

Es disposa d'una proposta de titulacions per accedir als cossos de les Administracions Públiques.

Existeix un pla de formació continuada obert als sectors públic i privat accessible per tots els arxivers i arxiveres del sistema amb un portal únic de formació que permetrà el reciclatge i l'excel·lència dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental. Aquest pla es revisarà i actualitzarà de manera sistemàtica.

Els arxius reben ajut i incentius per a impulsar i participar en projectes d'investigació que es considerin estratègics per al seu desenvolupament en sintonia amb les polítiques que duen a terme les universitats i altres centres de recerca del país.

6. Sistema i model de governança

Consolidar i adequar el Sistema de Arxius de Catalunya (SAC) per a fer-lo inclusiu, sostenible i de qualitat i que abasti el conjunt del país.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

El Govern de la Generalitat de Catalunya haurà definit una Direcció d'Arxius de Catalunya. L'Arxiu Nacional de Catalunya mantindrà i potenciarà les seves actuals funcions d'arxiu històric del Govern i arxiu històric de Catalunya. Els arxius centrals administratius i la Xarxa d'Arxius Comarcals executaran les funcions que tenen encomanades en els seus respectius àmbits competencials i territorials.

Es potenciarà i dotarà els òrgans de participació del Sistema d'Arxius de Catalunya, de manera que en la capçalera del Sistema i en l'elaboració de les polítiques arxivístiques hi hagi representació de tots els actors implicats.

Es promourà la inclusió voluntària d'arxius al Registre d'Arxius de Catalunya amb mesures de foment i suport.

Els arxius comarcals seran la institució arxivística de referència del seu territori i hauran desplegat plenament les seves funcions de conservació i suport a la gestió documental. La xarxa d'arxivers i arxiveres itinerants de la Diputació de Barcelona i els arxius comarcals de la demarcació de Barcelona treballaran conjuntament en el suport als arxius municipals. Es definirà el model d'arxiu pels municipis de fins a 10.000 habitants.

Els arxius municipals, els arxius de l'Administració de justícia, els arxius de les universitats i els arxius de l'Església catòlica avançaran en el treball en xarxa i disposaran dels mitjans i suport necessaris per al ple desenvolupament de les seves funcions.

Els arxius històrics provincials catalans es completaran amb l'Arxiu Històric Provincial de Barcelona i es millorarà les condicions dels Arxius Històrics de Girona i Tarragona.

Els arxius de les institucions d'àmbit català conservats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó es transferiran a la Generalitat de Catalunya.

Objectius específics

- 6.1. Definir el model de governança del Sistema d'Arxius de Catalunya en base als principis de participació, coordinació i sostenibilitat i crear un marc interinstitucional de col·laboració estable al servei del sistema.
- 6.2. Dotar de visibilitat i autoritat a la capçalera del SAC.

- 6.3.** Millorar el desplegament i la governança dels arxius i xarxes d'arxius en el territori i consolidar el model de col·laboració entre ells.
- 6.4.** Revisar la legislació actual per harmonitzar-la i adaptar-la a les noves realitats i necessitats del sector.

Actuacions

- 6.1.** Definir el model de governança del Sistema d'Arxius de Catalunya en base als principis de participació, coordinació i sostenibilitat i crear un marc interinstitucional de col·laboració estable al servei del sistema.
- 6.1.1. (Acció 52)** Reforçar el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental per a convertir-lo en l'òrgan de concertació dels i les agents del sistema, de definició dels seus objectius estratègics i impuls dels grans projectes.
- Revisar la Llei d'Arxius i Gestió de Documents per adaptar el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental als objectius del Pla d'arxius i gestió documental.
 - Ampliar la dotació i els recursos de la secretaria del CNAGD perquè pugui impulsar, revisar i executar els seus acords.
- 6.1.2. (Acció 53)** Reforçar la Comissió Nacional d'Avaluació, Accés i Tria Documental per a garantir la seva funció estratègica en el conjunt del sistema.
- Revisar la Llei d'Arxius i Gestió de Documents per adaptar la CNAATD als objectius del pla d'arxius.
 - Ampliar la dotació i recursos de la secretaria de la CNAATD perquè pugui impulsar, revisar i executar els seus acords
- 6.1.3. (Acció 54)** Impulsar els mecanismes previstos en la Llei d'Arxius i Gestió de Documents per a la inclusió dels arxius en el Sistema d'Arxius de Catalunya (Registre d'Arxius):
- Estudiar la revisió del Decret 190/2009, dels requisits dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya, del procediment d'integració i del Registre d'Arxius, especialment pel que fa a la gestió de la documentació electrònica i a l'organització dels sistemes arxivístics propis de cadascuna de les entitats.
 - Afavorir el desenvolupament de la funció inspectora prevista a la Llei d'Arxius i Gestió de Documents amb la finalitat de donar suport als arxius del SAC.
- 6.1.4. (Acció 55)** Acordar les polítiques de foment i suport als arxius públics i privats, tant dels que formen part del sistema com de les col·leccions documentals obertes al públic (subvencions, suport tècnic).

6.1.5. (Acció 56) Acordar el model de recollida i elaboració estadística del conjunt del Sistema.

6.1.6. (Acció 57) Fomentar els arxius de l'Església catòlica i els arxius privats perquè participin, aportin i rebin suport del Sistema d'Arxius de Catalunya.

- Impulsar la Comissió Generalitat-Església a Catalunya pel patrimoni cultural.
- Crear una secció d'arxius privats en el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental.
- Consolidar les línies d'ajut i la seva alineació amb els objectius estratègics del Sistema d'Arxius de Catalunya.

6.1.7. (Acció 58) Definir l'estratègia del diàleg i la negociació amb l'Estat per a poder completar i millorar el SAC:

- Impulsar la integració dels arxius de titularitat estatal en el Sistema d'Arxius de Catalunya.
- Fer efectiva la disposició de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya que es refereix als fons propis de Catalunya conservats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.
- Acordar i aprovar els projectes de construcció, ampliació i millora dels Arxius Històrics Provincials de Barcelona, Girona i Tarragona.
- Fer efectiva la restitució i retorn dels fons documentals conservats en arxius de titularitat estatal al seus territoris de provenença (protocols notariais, registres d'hipoteques, etc.).
- Continuar la política de restitució dels documents i fons documentals confiscats pels organismes repressius de l'Estat durant la Guerra Civil Espanyola als seus titulars legítims.

6.2. Dotar la capçalera del SAC de visibilitat i autoritat.

6.2.1. (Acció 59) Crear una Direcció d'Arxius de Catalunya, que haurà d'exercir les següents funcions: a) la direcció dels arxius, xarxes i serveis d'arxiu de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i les seves entitats autònomes, empreses i consorcis; b) la gestió arxivística dels documents, les dades i els actius digitals en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat; c) la funció inspectora i sancionadora; i d) l'impuls i coordinació del Sistema d'Arxius de Catalunya.

6.3. Millorar el desplegament i la governança dels arxius i xarxes d'arxius en el territori i consolidar el model de col·laboració entre ells.

6.3.1. (Acció 60) Elaborar i aprovar el Mapa d'Arxius de Catalunya a partir del reconeixement i inclusió de tots els i les agents que actuen en el territori:

- Identificar i reconèixer els arxius i les xarxes d'arxius i arxivers i arxiveres que operen en el territori.
- Impulsar la col·laboració amb el Consell de Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers de l'Administració Local de Catalunya en el marc de les funcions reservades que aquests desenvolupen en els arxius i registres de les entitats locals.
- Establir els serveis transversals que han de donar suport als arxius en aspectes clau (protecció, conservació, restauració, gestió documental, serveis culturals, etc.).
- Impulsar la coordinació territorial dels centres, xarxes i serveis del Sistema d'Arxius de Catalunya amb representació de totes les administracions implicades i adaptades a la organització territorial del govern.

6.3.2. (Acció 61) Dotar l'Arxiu Nacional de Catalunya de visibilitat, capacitat de lideratge i recursos necessaris per a exercir les seves funcions i competències com arxiu històric del Govern i arxiu històric de Catalunya:

- Estudiar la viabilitat per tal que l'ANC esdevingui un organisme amb personalitat jurídica pròpia i presentar la proposta a la Direcció General.
- Ampliar l'acció de l'ANC perquè es converteixi en el referent de bones pràctiques i prescriptor de polítiques d'arxiu relacionades amb el tractament, la conservació, la difusió, la digitalització, la restauració, la formació i els recursos educatius.
- Preparar el centre per a què conservi i gestioni l'arxiu electrònic del Govern, dels departaments i de les empreses i organismes de la Generalitat de Catalunya en la seva fase històrica i en coordinació amb els arxius comarcals.
- Impulsar la seva presència i reconeixement internacionals.
- Fer un estudi del creixement, l'organigrama i els recursos disponibles (personal, pressupost i tecnologia).

6.3.3. (Acció 62) Potenciar, impulsar i dotar la Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC) perquè es consolidi com l'estructura estratègica del Sistema d'Arxius de Catalunya que doni resposta a les necessitats en matèria d'arxius i gestió documental del seu àmbit territorial:

- Adequar l'estructura, dimensionament i recursos de la XAC a les funcions que desenvolupa.
- Establir els mecanismes de coordinació dels arxius comarcals amb les administracions locals i provincials.

Arxiu Nacional de Catalunya. Fotògraf: Arnau Pasqual.

Original

DE INVENCIÓN.

- Acordar la coordinació dels arxius comarcals de la província de Barcelona amb la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona.
- Impulsar el suport que els arxius comarcals han de prestar als arxius públics i privats del seu àmbit territorial per mitjà de programes específics de suport i un catàleg de serveis.
- Definir el model de suport que han d'oferir els arxius comarcals als ajuntaments de la seva demarcació en l'àmbit de la gestió documental en l'entorn electrònic d'acord amb les competències de les diputacions i els consells comarcals.
- Preparar els arxius comarcals per a què conservin i gestionin l'arxiu electrònic dels òrgans territorials de l'Administració de la Generalitat de Catalunya en la seva fase històrica i en coordinació amb l'Arxiu Nacional de Catalunya.
- Coordinar les comissions territorials d'arxiu del seu àmbit territorial.

6.3.4. (Acció 63) Establir els mecanismes i mitjans de suport als arxius municipals, amb una atenció específica als municipis de fins a 10.000 habitants, i potenciar-ne el funcionament en xarxa.

- Destinar una secció del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental a l'impuls dels arxius municipals.
- Estudiar la viabilitat legal i tècnica d'assignar un professional arxiver o arxivera en els municipis de fins a 10.000 habitants.

6.3.5. (Acció 64) Impulsar, mitjançant un acord institucional, la creació de vuit comissions territorials d'arxius amb la finalitat de vigoritzar la distribució dels recursos, la cooperació, la col·laboració tècnica, l'intercanvi d'informació i la implantació de projectes al territori.

- Comissions Territorials de Barcelona ciutat, Barcelona Àrea Metropolitana, Catalunya Central, Girona, Tarragona, Lleida, Terres de l'Ebre i Pirineu-Aran.
- Comissions amb doble perfil institucional i tècnic. Participades per totes les Administracions competents en arxius i gestió documental. Integrades pels diferents arxius i serveis d'arxiu públics i privats del territori. La seva coordinació correspondrà a un arxiu comarcal de l'àmbit territorial.
- Pel que fa al desenvolupament institucional, explorar les vies de les mancomunitats culturals i la Comissió de Govern Local de Catalunya previstes en la legislació per impulsar acords entre les Administracions competents en el territori (Generalitat de Catalunya, diputacions, consells comarcals i ajuntaments).

6.4. Revisar la legislació actual per harmonitzar-la i adaptar-la a les noves realitats i necessitats del sector.

6.4.1. (Acció 65) Elaborar una nova llei d'Arxius i Gestió de Documents i fer els canvis oportuns en la seva normativa de desplegament.

Resultats principals

La Direcció d'Arxius de Catalunya, adscrita al departament competent en matèria d'arxius i gestió documental, està creada i és plenament operativa.

L'Arxiu Nacional de Catalunya disposa de visibilitat, capacitat de lideratge i recursos necessaris per a exercir les seves funcions i competències.

El Consell Nacional d'Arxius i Gestió de Documents de Catalunya i la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental disposen de Secretaries dotades dels mitjans per a poder realitzar les seves funcions de concertació, orientació estratègica, impuls i seguiment dels grans projectes del conjunt del Sistema.

El Sistema d'Arxius de Catalunya té implementat un model de recollida de l'activitat i d'elaboració estadística segur i eficient.

El Registre d'Arxius de Catalunya està plenament operatiu i s'hi hauran inscrit els principals arxius del país.

El Mapa d'Arxius de Catalunya està elaborat i aprovat. El Mapa reconeix les xarxes d'arxius i d'arxivers i arxiveres i els arxius que operen al territori, els serveis transversals de suport i els mecanismes de coordinació.

Els arxius comarcals seran la institució arxivística de referència del seu territori i hauran desplegat plenament les seves funcions de conservació i suport a la gestió documental.

Per assistir i impulsar l'acció dels arxius en el territori, s'han creat vuit comissions territorials d'arxius (Barcelona ciutat, Barcelona Àrea Metropolitana, Girona, Tarragona, Lleida, Terres de l'Ebre, Catalunya Central, Pirineu-Aran) amb l'acord de totes les administracions amb competències en arxius i gestió documental.

En el marc de les comissions territorials d'arxius, la Generalitat de Catalunya, les diputacions, els consells comarcals i els ajuntaments hauran acordat els recursos tècnics de suport a la gestió documental digital en l'àmbit de l'administració local. Els arxius comarcals tindran un paper de coordinació d'aquestes comissions.

S'ha definit el model de suport i foment de la participació dels arxius de l'Església catòlica i dels arxius privats.

Està aprovada una nova llei d'Arxius i Gestió de Documents. S'ha iniciat el canvi i desplegament de la normativa que se'n deriva. S'han detectat els canvis de la normativa general no específicament arxivística que s'han de realitzar per a fer efectiva i viable la llei d'Arxius i Gestió de Documents.

7. Empresa i innovació

Potenciar i donar suport a la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades, tot fomentant la col·laboració entre els sectors públic i privat, la innovació i la dinamització de nous productes i serveis.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Aquest és un objectiu estratègic que històricament no ha estat abastament implementat als arxius i que caldrà desenvolupar de manera progressiva. Els propers quatre anys es dedicaran, en primer lloc, a conèixer la indústria potencialment receptiva de les aportacions dels arxius, les possibilitats de col·laboració, oportunitats i incentius existents. En segon lloc, s'impulsaran projectes pilot i es desenvoluparà un ecosistema innovador i dinàmic.

Així doncs, es potenciarà i donarà suport al desenvolupament de la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades per a potenciar l'enfortiment i les sinergies entre el sector públic i privat, de manera que es produeixi un increment de les activitats relacionades amb la innovació, el desenvolupament de nous productes i serveis relacionats amb el sector i la indústria dels arxius.

Així mateix, es donarà visibilitat a la indústria dels arxius i les seves necessitats, potencial i implicació amb diferents actors del sistema per a promoure el desenvolupament del sector.

Finalment, es faran els estudis i s'impulsarà un clúster o *hub* vinculat al sector i la indústria dels arxius amb l'objectiu de crear una entitat estable que dinamitzi la innovació i el desenvolupament de la indústria dels arxius.

Objectius específics

- 7.1.** Sistematitzar els mètodes de contractació i homologació de proveïdors a les Administracions Públiques.
- 7.2.** Promoure la implicació del sector privat en la innovació i l'aplicació de la recerca i impulsar un clúster de la indústria dels arxius i la gestió documental.

Actuacions

- 7.1.** Sistematitzar els mètodes de contractació i homologació de proveïdors i proveïdores a les Administracions Públiques.
- 7.1.1. (Acció 66)** Fer un estudi per conèixer i analitzar les contractacions actuals de serveis i productes per part de les Administracions a empreses:
- Identificar les empreses privades contractades per les àrees tecnològiques i de cultura de les diferents Administracions i estudiar el contingut de les contractacions, així com les clàusules socials que incorporen i el seu impacte diferenciat en homes i dones.
 - Elaborar i mantenir el catàleg de serveis i productes objecte de licitació i contractació.
- 7.1.2. (Acció 67)** Definir models estandarditzats de contractació, licitació i plecs (clàusules administratives i tècniques).
- 7.1.3. (Acció 68)** Promoure l'homologació de les diferents tipologies de serveis i productes, tot tenint en compte la interoperabilitat entre sistemes i administracions.
- 7.2.** Promoure la implicació del sector privat en la innovació i l'aplicació de la recerca i impulsar un clúster de la indústria dels arxius i la gestió documental.
- 7.2.1. (Acció 69)** Analitzar models de clústers i definir l'estructura del clúster de gestió documental i arxius:
- Identificar les empreses que es poden vincular en el clúster dels àmbits del patrimoni, difusió cultural, gestió documental, arxíu digital, sector infomediari, intel·ligència artificial, gestió de dades i d'altres relacionades amb els arxius i la gestió documental.
 - Realitzar un estudi dels models de clúster existents a Catalunya.
 - Realitzar un estudi a nivell internacional per a cercar iniciatives existents de clústers, particularment aquells orientats a les humanitats digitals.
- 7.2.2. (Acció 70)** Impulsar la creació del clúster de la gestió documental i arxius de Catalunya.
- Identificar els actors del clúster de la gestió documental i arxius de Catalunya (empreses, universitats, etc.)
 - Definir el finançament del clúster.
- 7.2.3. (Acció 71)** Identificar els àmbits prioritaris de recerca (tecnologies disruptives, preservació digital, actius digitals, reutilització de dades, explotació i difusió del patrimoni documental, etc.).
- 7.2.4. (Acció 72)** Acordar els programes prioritaris de recerca, definir el seu desplegament i establir els recursos de finançament.

Resultats principals

S'han definit models i procediments estandarditzats de contractació i d'homologació de serveis i productes.

S'han identificat els sectors industrials i de serveis afins al sector dels arxius.

S'han enllestit els estudis i s'han fet les gestions per a la creació del *hub* o clúster de la indústria dels arxius.

S'incrementen les activitats de recerca i innovació del sector i de la indústria dels arxius.

8. Internacionalització

Impulsar la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura del país i donar suport a la presència dels i les professionals a l'exterior.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Aquest eix estratègic té l'objectiu de reconèixer, dotar de coherència i ampliar les diferents línies i programes de projecció internacional que formen part de la realitat institucional i professional catalana.

Un aspecte fonamental i no suficientment desenvolupat és dotar als arxius de visibilitat i acció a l'exterior. Així mateix, per assolir aquest objectiu, cal donar suport als arxivers i arxiveres perquè puguin participar i desenvolupar accions a les institucions, associacions i empreses en l'àmbit internacional.

Així doncs, durant la vigència d'aquest Pla, s'elaborarà i implementarà una política de suport a la internacionalització dels arxius, de forma que tant els arxius del Sistema com els i les professionals de l'arxivística puguin participar i dur a terme accions a l'exterior que permetin tant millorar les col·laboracions i coneixements enriquint-se amb experiències internacionals, com donar projecció internacional a la història, el patrimoni i la cultura del país.

Es duran a terme les accions pertinents per al reconeixement internacional de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Objectius específics

- 8.1. Elaborar l'estratègia d'internacionalització dels arxius i dels arxivers i arxiveres i definir i implementar les polítiques de suport.
- 8.2. Elaborar un pla de cooperació internacional de l'arxivística catalana amb els organismes i actors socials i institucionals competents.
- 8.3. Recuperar els testimonis documentals i la memòria de la presència catalana a l'exterior.

Actuacions

8.1. Elaborar l'estratègia d'internacionalització dels arxius i dels arxiviers i arxiveres i definir i implementar les polítiques de suport.

8.1.1. (Acció 73) Definir, impulsar i promoure una política integral de projecció internacional del patrimoni, la història, la cultura i la realitat social de Catalunya a partir dels arxius:

- Identificar els actors (institucions, centres, empreses, fundacions, professionals) i establir-hi una col·laboració conjunta.
- Promoure la signatura dels convenis que es considerin necessaris.
- Elaborar la guia d'internacionalització dels arxius que estableixi els principis, criteris, objectius i recursos disponibles i afavoreixi el treball cooperatiu i en xarxa.
- Definir les línies de suport a la presència internacional (ajuts econòmics, estímuls laborals i professionals, permisos, etc.).

8.1.2. (Acció 74) Promoure l'acceptació de l'Arxiu Nacional de Catalunya i dels altres arxius de Catalunya en els organismes internacionals.

8.1.3. (Acció 75) Impulsar l'organització de congressos, comitès, grups de treball i altres esdeveniments internacionals a Catalunya.

- Organització del Congrés Internacional d'Arxius a Barcelona (2025).

8.1.4. (Acció 76) Identificar, reconèixer i donar suport a l'activitat d'arxiviers i arxiveres catalans i catalanes a l'ICA, organismes internacionals, institucions i empreses radicades a l'estranger.

8.1.5. (Acció 77) Crear espais per a revisar, compartir i difondre les experiències de participació internacional.

- Millorar l'espai (web) de difusió de projectes internacionals i que estigui vinculada al Portal d'Arxius.
- Organització de seminaris, simposis i altres activitats d'intercanvi.

8.2. Elaborar un pla de cooperació internacional de l'arxivística catalana amb els organismes i actors socials i institucionals competents.

8.2.1. (Acció 78) Definir els objectius estratègics i les actuacions compartides de la cooperació internacional de l'arxivística catalana en el marc dels objectius mundials de l'Agenda 2030 a partir de la confrontació dels plans de cooperació de les diferents institucions.

8.2.2. (Acció 79) Acordar les actuacions de la cooperació internacional en matèria d'arxius i gestió documental a nivell de Generalitat de Catalunya i potenciar els organismes de diàleg i coordinació.

8.3. Recuperar els testimonis documentals i la memòria de la presència catalana a l'exterior.

8.3.1. (Acció 80) Elaborar el cens i el pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior que contenen informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans i les catalanes a l'estranger i realitzar la seva difusió.

Resultats principals

Els arxius gaudeixen d'una presència oficialment reconeguda en els organismes internacionals i els arxivers i les arxiveres participen i aporten regularment en comissions, grups de treball i espais de trobada vinculats amb la governança, la gestió, l'intercanvi de coneixement i el desenvolupament professional dels arxius, la gestió de la documentació, la informació i les dades, la privacitat i la transparència.

S'ha creat un pla d'impuls i promoció de la projecció internacional dels arxius, que té en compte tant als arxius com organismes i actors socials i institucionals competents.

Existeix una línia d'ajuts per promoure la internacionalització dels arxius, així com la participació d'arxivers i d'arxiveres en aquestes accions.

Existeix un cens i el pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior que contenen informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans i catalanes a l'estranger i promoure la seva difusió.

C. Memòria justificativa i d'avaluació d'impacte

Presentació

El document present exposa una memòria avaluadora del projecte **Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** per a tramitar llur aprovació pel Govern de Catalunya.

Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya és un pla estratègic que reuneix el conjunt de mesures estructurals, polítiques, jurídiques i econòmiques que cal dur a terme per a la modernització global del Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC), de llurs òrgans, recursos humans, instruments i equipaments, tant físics com tecnològics.

A causa de la important envergadura del projecte, el Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya requereix ésser realitzat a través de dos plans d'actuacions quadriennals, un primer per al període 2023-2026 i un segon per al període 2027-2030.

Aquest projecte troba la motivació principal en la necessitat d'adaptar els arxius, l'activitat arxivística i de gestió documental i el mateix SAC als requeriments jurídics, polítics, tecnològics, mediambientals i socials actuals, però amb la perspectiva concebible de l'Agenda 2030.

L'adveniment de les tecnologies de la informació i de la comunicació ha comportat un canvi substancial en la gestió documental i la conservació. Gran part dels documents es produeixen en suport electrònic i el ritme i volum de digitalització dels documents en suports tradicionals s'accelera per a combatre l'obsolescència, assegurar la conservació i atendre la demanda de la ciutadania.

D'altra banda, les noves tecnologies han potenciat el desplegament de l'Administració oberta. Aquest fet ha coadjuvat a la regulació de principis com els de transparència, accés en obert a les dades, interoperabilitat i reutilització de la informació, que es fan presents i transformen el treball quotidià als arxius.

El desenvolupament i ús, ja en l'actualitat, de tecnologies disruptives com la intel·ligència artificial, el *blockchain* o la internet de les coses en diferents àmbits (científicotecnològic, biosanitari, sociològic, econòmic, artístic i cultural) fa preveure amb gran plausibilitat la seva implantació també en l'àmbit de l'arxivística i la gestió documental.

Tanmateix, la societat pren consciència de llurs drets i, davant dels avenços que proporcionen les tecnologies, exigeix garanties no només en l'accés a la informació pública i en la simplificació de la relació amb l'Administració, sinó també en la protecció de dades personals.

Per tant, amb el desenvolupament de la societat de la informació, les dades — com a element bàsic de la informació— esdevenen un bé molt preuat, ja que permeten obtenir nova informació i dur a terme accions i iniciatives dirigides a objectius definits cada vegada més concretament. Cal, doncs, assegurar-ne un tractament i una gestió eficients i correctes tant per a proporcionar els avantatges a la ciutadania, l'Administració i les empreses, com per a garantir, alhora, la protecció i l'exercici de drets fonamentals.

Els arxius (tant d'oficina i intermedis com històrics), com a preservadors de documents, dades i informació amb valor vigent (administratiu, jurídic, fiscal), així com amb valor patrimonial (historicocultural), esdevenen en la societat garants dels drets de la ciutadania i de drets fonamentals. Aquest fet fa que gradualment augmenti qualitativament la rellevància dels arxius.

Aquest increment es fa palès també quantitativament. D'una banda, segons les darreres dades estadístiques recollides (2019), a Catalunya hi ha 320 arxius que conserven més de 869.000 metres de documentació i hi treballen 1.219 tècnics de diferents categories. De l'altra, els arxius públics contracten empreses dedicades a la conservació, la gestió i el tractament documentals, així com a l'elaboració de productes arxivístics. Així potencien la cooperació amb un sector necessari per al desenvolupament d'una gestió documental cada vegada més eficient i segura, garant de drets i de la pervivència de documents amb les dades i la informació que contenen, en què està el seu valor. Per últim, els fons dels arxius nodreixen cada vegada més projectes i esdeveniments culturals no només en l'àmbit acadèmic i científic, sinó també en el dels mitjans de comunicació i d'empreses culturals.

No obstant la presència més gran dels arxius, el SAC no es creà fins a l'any 2001 amb la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents. Aquest últim integra totes les administracions públiques i entitats titulars d'arxius i fons documentals per tal que col·laborin en les tasques de gestió, protecció i difusió del patrimoni documental. Aquesta llei fou lleument modificada per la Llei 20/2015, de Modificació de la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents, amb la qual s'incorporaren els requeriments establerts per la Llei 19/2014, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern relatius a l'accés a documents públics.

El SAC està integrat pels següents arxius: Arxiu de la Corona d'Aragó; arxiu de la Generalitat de Catalunya; arxius de les diputacions provincials i dels municipis de més de deu mil habitants; arxius de les universitats; Arxiu Històric de Protocols de Barcelona; arxius històrics provincials, i arxius diocesans i capitulars de l'Església catòlica. Així mateix, s'hi poden integrar els arxius que compleixin els requisits establerts per l'article 21.1 de la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents, amb informe previ del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental de Catalunya i resolució favorable de la consellera o conseller de Cultura.

Sensible al moment singular i de canvi que experimenta el sector arxivístic per l'impacte de les tecnologies de la informació i la comunicació esmentat, així com per les necessitats i reptes que el concerneixen, el Govern de la Generalitat, mitjançant l'Acord d'11 de desembre de 2018, aprovà la iniciació de l'elaboració i tramitació del projecte **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya**, un instrument transversal elaborat pel Departament de Cultura en col·laboració amb el Departament de la Presidència, el Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública i el Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència. Per tal de fer efectiva aquesta col·laboració, l'Acord preveïa la formació d'un **equip promotor** del Pla d'arxius i gestió documental, presidit per la Direcció General de Patrimoni Cultural, al qual, a més dels agents principals de l'àmbit d'arxius al Departament de Cultura,¹ s'hi incorporaren representants del Departament de la Presidència i del Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública.² Així mateix, el director general de Participació Ciutadana del Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència³ donà suport al procés participatiu mitjançant el qual s'ha elaborat el pla.

El Govern assumí, així, l'objectiu d'elaborar una planificació estratègica per als arxius i el SAC amb una mirada de futur que arribés fins a l'any 2030. Aquesta última s'ha materialitzat en el document **Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya**, el qual fou aprovat pel Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental el 12 de juliol de 2022.

1 El director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, el cap del Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat, el cap del Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya i el coordinador del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya —Vegeu el punt 3 de l'Acta de la Comissió del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental de 13 de desembre de 2019, p. 5, on s'informa d'aquest extrem.

2 Actualment: Departament de la Presidència, ateses les seves competències en Administració Digital.

3 Actualment: Departament d'Acció Exterior i Govern Obert.

Procediment

De conformitat amb l'Acord de Govern d'11 de desembre de 2018:

1. El Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya té per *finalitat* la modernització global dels arxius i el SAC per tal que, tenint en compte l'Agenda 2030, arxius i professionals (de l'arxivística) puguin adaptar-se al canvi de paradigma resultant de l'avenç tecnològic i els canvis que aquest últim provoca en l'àmbit jurídic, del Patrimoni, l'Administració oberta, l'empoderament i l'adquisició de nous drets de la ciutadania.
2. Per orientar l'assoliment de bona part d'aquesta fita, el Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya s'ha impulsat amb els objectius i les accions que estableix l'Acord de Govern:
 - a) Revisar, completar i actualitzar el SAC a partir de la seva valoració i diagnosi.
 - b) Conèixer l'entorn, les tendències i les forces de canvi que afecten i afectaran els arxius els pròxims anys.
 - c) Revisar les polítiques del Govern oportunes a partir del conjunt de mesures estratègiques ideades.

Dur a terme aquestes accions ha permès elaborar un Pla d'actuacions i un Pla d'inversions que estableixen un conjunt de mesures estratègiques per al Govern —estructurals, polítiques, jurídiques i econòmiques— necessàries per a assolir la renovació dels arxius i el SAC.

Aquesta fita s'acomplirà completament amb el desenvolupament de l'avantprojecte de la nova llei d'arxius i gestió documental, que ha de substituir l'actual Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents.

3. Seguint l'Acord de Govern, el Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya s'elaborà mitjançant un **Procés participatiu** obert a altres departaments de l'Administració de la Generalitat, així com a les altres administracions públiques de Catalunya, a professionals, experts/es, institucions i associacions de l'àmbit dels arxius i la gestió de documents, tant del sector públic com del privat, i a la ciutadania.

Arxiu Nacional de Catalunya. Arxiu de Gestió de l'Arxiu Nacional de Catalunya

El procés participatiu i el mateix pla s'estructuraren, inicialment, a partir dels cinc **eixos de debat** establerts a l'Acord de Govern, que foren completats amb un sisè:

1. El Sistema d'Arxius de Catalunya

Revisió del SAC (realitats, limitacions, propostes de millora i canvis): anàlisi de la percepció del SAC, la capçalera del SAC, la revisió de la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents, i la cooperació institucional.

2. Governança i funcionament dels arxius

Revisió de la gestió dels centres d'arxiu en el context normatiu actual: anàlisi d'equipaments, recursos humans i materials i del treball en xarxa en l'actualitat amb vista a les realitats, reptes i propostes de futur que configuren el rol dels arxius en el segle XXI, llurs equipaments, professionals i una formació especialitzada de qualitat.

3. Gestió dels documents, de la informació i la transparència

Anàlisi de la gestió documental i els arxius en la preservació dels drets dels ciutadans en una societat oberta i democràtica, atenent l'arxiu electrònic, l'accés, la transparència i la governança de les dades.

CAP. 3/C

124

4. Memòria i patrimoni, els arxius en la societat digital

El futur dels arxius històrics davant dels canvis tecnològics i legals: prevenció, conservació, inventariat i digitalització del patrimoni documental.

5. Arxius i entorn, visibilitat i projecció dels arxius catalans

La funció cultural dels arxius. Visibilitat i projecció dels arxius catalans: propostes per incrementar la comunicació dels arxius i per enfortir els vincles amb la societat a través del foment de la participació i de les activitats culturals i educatives, la investigació i la projecció internacional.

6. La indústria dels arxius i la gestió documental

Empresa privada, cooperació i externalització de serveis.

El procés participatiu es dugué a terme en les **tres fases** establertes al punt 4 de l'Acord de Govern:

Primera fase: convocatòria de set **taules territorials**, celebrades durant els mesos de febrer i març de 2019 a Sant Feliu de Llobregat, Terrassa, Tarragona, Lleida, Girona, Barcelona (on tingueren lloc dues taules) i Granollers. Comptaren amb 237 participants: el 81,8% pertanyents al sector públic, el 14,4% al sector privat i el 3,8% a d'altres. S'extragué una gran quantitat d'informació relativa als eixos de debat que permeté dur a terme un diagnòstic inicial.

Segona fase: convocatòria de nou **taules sectorials i d'experts/es**, celebrades durant el mes de juliol de 2019 a Barcelona. Comptaren amb 111 participants, als quals es proposà d'aprofundir sobre els **temes de debat** següents:

1. Els arxius del segle XXI

Objecte: pensar el rol i la funció dels centres i serveis d'arxiu en l'actual moment de canvi. Serveis que han de prestar a les mateixes organitzacions i a la ciutadania. Com ha de ser la governança dels arxius, dimensionament i recursos. Serveis compartits. Cooperació amb les altres institucions que conserven patrimoni.

2. Els arxivers i les arxiveres del segle XXI

Objecte: pensar el moment actual i el desenvolupament futur de la professió. Definir els diferents perfils professionals que requereixen els arxius i serveis d'arxiu, competències, funcions i tasques. Necessitats formatives acadèmiques i de formació contínua. Accés a l'exercici professional.

3. La indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades

Objecte: conèixer el sector empresarial i professional relacionat amb la gestió d'arxius, gestió documental i gestió i explotació de dades. Funcions i tasques que desenvolupen els arxivers/es i gestors/es de documents. Definir possibles estratègies conjuntes. Pensar millores en els processos d'externalització i contractació de serveis per part de les administracions.

CAP. 3/C

125

4. Conservació i preservació del patrimoni documental

Objecte: estratègies i mesures compartides de protecció del patrimoni documental. Gestió i actualització de les col·leccions i detecció dels àmbits d'actuació prioritària. La descripció en el nou context tecnològic. Digitalització i preservació segura dels arxius digitals.

5. Administració electrònica i gestió documental

Objecte: com respondre a l'impacte de l'Administració electrònica sobre la gestió documental, reptes i actuacions prioritàries. Els sistemes integrals de gestió documental electrònica. Gestió de la informació digital.

6. Accés a la informació i transparència

Objecte: el paper dels arxius en la governança de la informació. Estratègies dels arxius per fer efectius i compatibles els drets d'accés a la informació, transparència i protecció de dades. Coordinació dels organismes reguladors de l'accés, la transparència i la protecció de dades.

7. La funció social i cultural dels arxius

Objecte: pensar l'entorn social i tecnològic dels arxius, identificar els diferents perfils d'usuaris i les seves necessitats. Millorar les eines de cerca i gestió de la informació. Noves estratègies de difusió i màrqueting. Arxius, educació, memòria i reparació.

8. La projecció dels arxius catalans a l'exterior

Objecte: la projecció institucional dels arxius catalans en el context actual de globalització i obertura. Com reconèixer i optimitzar l'activitat professional dels arxivers i les arxiveres catalans/es als organismes internacionals. Mesures de protecció del patrimoni documental conservat a l'exterior. Impuls a la cooperació internacional en els àmbits de protecció i gestió dels arxius en el marc de l'Agenda 2030.

9. Organització del Sistema d'Arxius de Catalunya

Objecte: pensar els diferents models d'organització del SAC a partir dels principis de reconeixement dels diferents actors, diversitat, inclusió, cooperació i respecte institucional. Els arxius i l'acció al territori. Recursos compartits. Mesures de suport als arxius municipals. Actualització de la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents.

CAP. 3/C

126

La valoració de les aportacions rebudes en el marc de les taules d'experts i les taules sectorials permeté l'elaboració del document base ARXIUS 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya.

El 13 de desembre de 2019 s'informà en detall la **Comissió permanent del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental** de les conclusions extretes dels debats celebrats tant a les taules territorials (febrer-març de 2019) com a les taules d'experts (juliol de 2019) i sobre els continguts del document base ARXIUS 2030.⁴ També s'informà de l'imminent encàrrec de la memòria econòmica del pla que havia de recollir la despesa total dels departaments i ens de la Generalitat. Posteriorment, es debatí i acordà: els límits del pla, la revisió dels documents relacionats amb el pla per modificar les expressions que reflectien visions subjectives i, finalment, la denominació dels eixos que estructuraven el pla.

El 10 de desembre de 2021 s'informà en detall el **Plenari del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental** dels continguts del **document base ARXIUS 2030** i la disponibilitat de la memòria econòmica del pla.

⁴ Vegeu el punt 3 de l'Acta de la Comissió permanent del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental de 13 de desembre de 2019, p. 5–8. Atès que en finalitzar les taules d'experts no es va assolir un grau significatiu de consens tècnic respecte de l'eix 6 del pla relatiu al model de governança que es vol definir per al SAC —un consens, en canvi, que sí que s'aconseguí pel que fa als altres set eixos—, la presidenta del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental va sotmetre novament a debat aquest punt en la posterior reunió de la Comissió permanent d'aquest òrgan consultiu; vegeu el punt 5 de l'Acta de la Comissió permanent del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental de 21 de setembre de 2021, p. 6–7.

Tercera fase:⁵ Consistí en dues accions diferents destinades a **contrastar** el contingut del document ARXIUS 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya des del punt de vista de la totalitat del pla, així com de cadascun dels vuit Objectius estratègics, amb llurs Objectius específics i Actuacions concretes que es volen assolir.

- Convocatòria de quatre **taules de contrast**, celebrades entre el 23 i 27 de maig de 2022 a Barcelona. Dues d'aquestes taules es compongueren de professionals d'arxius de l'administració pública i d'entitats públiques; una taula es compongué de professionals d'arxius d'empreses i entitats privades, i una última taula es compongué de professionals d'arxius d'associacions, institucions docents i d'investigació, així com d'empreses del sector arxivístic i la gestió documental. Comptaren amb 66 participants en total.
- **Exposició pública** del document ARXIUS 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, des del 23 de maig fins al 20 de juny de 2022 al portal Participa.gencat. Tant per aquesta mateixa via, com per la bústia electrònica del Pla d'arxius i gestió documental, es reberen un total de quaranta-cinc propostes de persones físiques i jurídiques. D'aquestes propostes, vint es consideraren ja previstes pel pla; setze s'acceptaren i s'incorporaren al text, i nou foren desestimades.

CAP. 3/C

127

Amb la finalització de cadascuna de les tres fases del procés participatiu es redactà un **resum** del debat respectiu que es publicà al web del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya.⁶ El resum de la tercera fase s'acompanyà d'una **Valoració de l'Exposició Pública**.⁷ Aquest document, a més d'exposar breument les aportacions de les persones assistents a les taules de contrast, consigna en detall totes les propostes rebudes per escrit durant l'exposició pública d'ARXIUS 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya i presenta una justificació de la desestimació o acceptació de cada proposta.

Així mateix, amb el tancament del procés participatiu, (1) es publicà —al mateix web— un document que recull el contingut complet del procés participatiu.⁸ (2) S'actualitzà el document ARXIUS 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, que esdevingué la versió definitiva del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya que es presentà a la Comissió permanent del Consell Nacional d'arxius i gestió documental per a llur aprovació. (3) Finalment, el 12 de juliol de 2022, el Ple del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental aprovà el document ARXIUS 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya.

5 Aquesta tercera fase s'endarrerí a causa de la convocatòria d'eleccions de l'any 2021.

6 Vegeu l'enllaç "Procés participatiu" al web d'Arxius i Gestió Documental del Departament de Cultura.

7 Vegeu l'enllaç "Valoració de propostes del procés participatiu" al web d'Arxius i Gestió Documental del Departament de Cultura.

8 Vegeu l'enllaç "Resum del procés participatiu" al web d'Arxius i Gestió Documental del Departament de Cultura.

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Fotografia: Eva Carasol

1. Informe justificatiu del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya

1.1. Contingut del document Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya

Com a resultat del procés participatiu, el Departament de Cultura ha elaborat el document Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, estructurat en tres grans seccions:

“Els arxius de Catalunya avui” (p. 7-42), on:

- a partir de les últimes dades estadístiques disponibles (2019), s'exposa la situació actual dels arxius a Catalunya (p. 9-23);
- s'ofereix un estudi comparatiu que presenta els sistemes arxivístics d'altres països (p. 24-28);
- sobre la base de les aportacions rebudes durant el procés participatiu, s'ofereix una diagnosi de les debilitats, amenaces, fortaleeses i oportunitats (DAFO) que concerneixen els arxius (p. 29-41).

“Arxius 2030, una estratègia nacional” (p. 43-60), on:

- es descriu la **Missió** del SAC i les funcions dels arxius (p. 45);
- es desenvolupa la **Visió 2030** com a escenari que cal assolir (p. 45-50);
- es detallen els **Principis i criteris d'actuació** que han regit el procés de concepció i elaboració del pla i que han de regir el procés de llur implementació (p. 50-51);
- s'especifica en què consisteix la **Proposta de millora de l'organització del SAC** (p. 52-55), presentada en el pla pel que fa a: (i) la riquesa i diversitat del mateix sistema; (ii) les xarxes d'arxius i tipus d'arxius existents, el treball en xarxa i els grups d'arxivers/es —constituïts sota un tret específic o a partir de reptes concrets que concerneixen llurs arxius—, i (iii) la governança del SAC;
- es presenten vuit **objectius estratègics** (p. 55-60):
 1. Gestió documental, accés a la informació i privacitat
 2. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni
 3. Difusió, comunicació i participació
 4. Equipaments i infraestructures
 5. Formació i carrera professional
 6. Sistema i model de governança
 7. Empresa i innovació
 8. Internacionalització

Finalment, el document incorpora el primer “**Pla d'actuacions 2023-2026**” (p. 61-87), el qual:

- Detalla els objectius específics (vint-i-cinc en total) de què es compon cadascun dels vuit objectius estratègics i el conjunt de vuitanta actuacions concretes en què es desglossen els objectius específics, la implementació dels quals ha de permetre assolir la fita desenvolupada en la visió estratègica, amb la transició plena a l'arxiu digital i l'adequació dels arxius i llur activitat tant a les exigències jurídiques actuals (relatives a la transparència, l'accés a la informació pública, l'Administració electrònica i la protecció de dades) com a les eines que proporcionen les noves tecnologies (p. 63-87).

D'aquesta manera, l'elaboració del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya ha esdevingut un procés essencial per a conèixer l'estat actual dels arxius a Catalunya i identificar llurs dèficits i necessitats —tant actuals com a mitjà i llarg termini. Sobre aquesta base, s'ha assolit el rellevant repte de recollir aportacions per a la planificació d'actuacions i inversions de la Generalitat en l'àmbit dels arxius i per al desplegament i modificació de l'actual marc normatiu.

CAP. 3/C

1.2. Marc legal vigent

130

La vigent Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents, que regula el SAC tot establint els òrgans que l'han de dirigir i assessorar⁹ i els instruments de què ha de disposar,¹⁰ fou modificada per la Llei 20/2015, de Modificació de la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents. Aquest canvi es va deure a la necessitat d'adequar la Llei 10/2001 al nou marc normatiu establert amb l'aprovació de la Llei 19/2014, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern.

Així mateix, a causa de la incorporació habitual de les tecnologies de la informació i la comunicació, ja és considerable l'elenc de regles jurídiques sancionades des del mateix any 2015 i amb posterioritat que tenen un fort impacte en el tractament

⁹ El Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya, regulat per l'article 48 del Decret 110/2022, de Reestructuració del Departament de Cultura, és l'òrgan de la Direcció General de Patrimoni Cultural — Departament de Cultura— des del qual es coordina el SAC. El Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental és un òrgan consultiu, regulat per l'article 5 de la Llei 20/2015 que modifica l'article 18 de la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents, i pel Decret 52/2006 sobre la composició del Consell Nacional d'Arxius. La Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de Documents és un òrgan col·legiat, regulat per l'article 6 de la Llei 20/2015 que modifica l'article 19 de la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents, i que aplica la normativa que regeix l'accés als documents públics (decret 13/2008 sobre Accés, Avaluació i Tria de Documents) —en coordinació amb la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la informació Pública i l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb el que estableix la disposició addicional sisena de la Llei 19/2014.

¹⁰ L'Inventari i Registre d'Arxius de Catalunya (Llei 10/2001, art. 24), regulat pel Decret 190/2009, dels Requisits dels Arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya, del Procediment d'Integració i del Registre d'Arxius de Catalunya, ha d'incloure tots els arxius que formen part del SAC i constituir el Cens d'Arxius. El Mapa d'Arxius de Catalunya (Llei 10/2001, art. 25) és l'instrument de planificació i gestió que ha de permetre al Departament de Cultura complir les seves funcions respecte al SAC.

i la gestió de dades i d'informació. D'aquestes últimes, algunes han introduït afectacions passives per a alguns dels articles i apartats de la llei d'Arxius i Gestió de Documents; d'altres tenen implicacions indirectes per a les funcions dels arxius i l'acció arxivística.¹¹

Des d'aquesta perspectiva, cal destacar que la Llei d'Arxius i Gestió de Documents se centra en els *documents* com a “font d'informació” (10/2010, Preàmbul) i, per tant, com la *unitat bàsica* objecte de l'acció arxivística. Així doncs, es parla (i) de la “gestió documental”, (ii) del “patrimoni documental” (10/2001, Preàmbul) i (iii) del “tractament de la documentació” (10/2001, art. 5). Àdhuc l'article 2 a) de la Llei 10/2001 remet a l'article 19.1 de la Llei 9/1993, de Patrimoni Cultural Català, per a definir el concepte de *document*.¹² L'article 2 de la Llei 20/2015 (que modifica lleument l'art. 5 de la Llei 10/2001) fa preceptiu per a les administracions públiques:

“Promoure d'una manera activa l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a dotar-se d'un sistema d'informació comú i interoperable que garanteixi que el tractament de la documentació, en tots els seus aspectes de gestió documental, preservació i difusió dels documents, compleixi la finalitat de posar-los a l'abast dels usuaris i dels ciutadans” (20/2015, art. 2 de modificació de la Llei 10/2001, art. 5).

CAP. 3/C

Aquest fet revela que la vigent llei d'Arxius i Gestió de Documents no acull al seu si conceptes innovadors com, per exemple, el d'actiu digital (present al Decret 76/2020, d'Administració Digital), referit al *valor* que pot tenir la *informació documentada*. Aquesta última no es refereix només a les dades i informació en tant que *contingudes* en els documents i indefectiblement *vinculades* a aquests

131

11 Algunes de les més rellevants a escala autonòmica (CAT), estatal (ES) i europeu (EU) són: la LLEI 39/2015, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques (ES); la LLEI 40/2015, de Règim Jurídic del Sector Públic (ES); el REGLAMENT 2016/679, del Parlament Europeu i del Consell, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades); el DECRET 111/2017, pel qual s'aprova el Reglament de la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública (CAT); la LLEI ORGÀNICA 3/2018, de Protecció de Dades Personals i Garantia dels Drets Digitals (ES); el DECRET 162/2018, de modificació del decret 48/2003, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (CAT); el REGLAMENT 2018/1725, del Parlament Europeu i del Consell, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals per les institucions, els òrgans i els organismes de la Unió, i la lliure circulació d'aquestes dades, i pel qual es deroguen el Reglament CE 45/2001 i la Decisió 1247/2002/CE; el DECRET 76/2020, d'Administració digital (CAT); la LLEI ORGÀNICA 1/2020, sobre la utilització de les dades del Registre de Noms de Passatgers per a la prevenció, detecció, investigació i enjudiciament de delictes de terrorisme i delictes greus (ES); la LLEI 6/2020, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança; la LLEI ORGÀNICA 7/2021, de Protecció de Dades Personals Tractades per a Finalitats de Prevenció, Detecció, Investigació i Enjudiciament d'Infraccions Penals i d'Execució de Sancions Penals (ES); el REIAL DECRET 203/2021, pel qual s'aprova el Reglament d'actuació i funcionament del sector públic per mitjans electrònics (ES).

12 “S'entén per document qualsevol expressió en llenguatge oral, escrit, d'imatges o de sons, natural o codificat, recollida en qualsevol mena de suport material, i qualsevol altra expressió gràfica que constitueixi un testimoni de les funcions i les activitats socials de l'home i dels grups humans, amb exclusió de les obres d'investigació o de creació” (Llei 9/1993, art. 19.1).

darrers, sinó al fet que la **informació en si mateixa** —relativa a qualsevol objecte, acció o esdeveniment— pot ser *digitalment documentada amb criteris arxivístics* (en *datasets*, bases de dades, etc.) i, així, esdevenir un *bé* (“actiu digital”), perquè permet de conèixer quines informacions es tenen guardades i disponibles i, posteriorment, reutilitzar-les, fer-ne associacions, establir relacions i *generar nova informació i coneixement*.

Hi ha, doncs, un *patrimoni* pròpiament *digital* que exigeix ésser degudament gestionat sobre la base de criteris d'acord amb la normativa vigent, objectius i transparents (“govern de les dades”), i tractat amb tècniques pròpiament arxivístiques (de creació, captura i registre, classificació i organització, descripció, custòdia, seguretat i traçabilitat, valoració i eliminació o conservació definitiva de la informació).

Per tant, el SAC i la legislació que el regula es troben confrontats amb una nova perspectiva, oberta amb els mandats normatius dels últims set anys i, especialment, a partir del Decret 76/2020, d'Administració Digital. El Pla d'arxius i gestió documental s'endegà també amb la voluntat de donar resposta a aquesta situació, tot proposant actuacions la implementació de les quals repercutirien en un SAC normativament alineat. En cas que el Pla d'arxius i gestió documental sigui aprovat pel Govern, el Departament de Cultura manté el compromís de treballar per tal de tramitar una nova llei d'arxius i gestió documental que permeti articular normativament tots els elements del Pla que així ho requereixin.¹³

CAP. 3/C

132

1.3. Modernització i enfortiment del Sistema d'Arxius de Catalunya

La principal fita del Pla d'arxius i gestió documental és modernitzar i enfortir el SAC. Per tal d'aconseguir-ho, són objectius cabdals desenvolupar un model marc comú pel sistema de gestió documental de l'Administració digital, tot definint la infraestructura del servei d'arxiu electrònic únic de l'Administració digital del país (actuació 6). Es preveuen endegar: un pla de suport a la preservació (actuació 20), un pla de modernització dels arxius de la Generalitat amb mesures de manteniment i sostenibilitat (actuació 44), un pla de millora dels arxius comarcals (actuació 44), un pla de digitalització de fons (actuació 62), un pla de recerca (actuació 72), un pla de cooperació entre les diferents institucions afectades (actuació 78) i un pla de preservació de fons documentals ubicats a l'estranger (actuació 80).

També es preveu fundar un clúster de gestió documental i arxius (actuació 69) interdisciplinari, compost tant per tecnòlegs de la gestió documental, dels arxius, de la gestió de dades i de les TIC en general, com per juristes que, amb llur

¹³ Vegeu el punt 2 de l'Acta del Plenari del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, del 10/12/2021. Per a més detalls sobre el possible impacte jurídic de la implementació del Pla d'arxius i gestió documental, vegeu infra l'informe sobre l'impacte social i econòmic, p. 15.

coneixement del marc legal europeu, estatal i català, puguin fer aportacions per a un escenari de futur realista.

Així mateix, es volen acordar polítiques de foment dels arxius (actuació 55), o proposar una política integral de projecció internacional del patrimoni, la història, la cultura i la realitat social de Catalunya a partir dels arxius (actuació 73).

I, pel que fa a la preservació i governança, s'actualitzarà el Registre d'Arxius de Catalunya com a eina bàsica que, al seu torn, ha de permetre tant l'actualització continuada del Cens d'Arxius com les tasques de seguiment, control i avaluació dels arxius i el SAC.

Per últim, pel que fa a l'àmbit jurídic, és destacable també el projecte d'elaborar una nova llei d'arxius i gestió documental que actualitzi i unifiqui el SAC en els diversos aspectes de la gestió arxivística i documental a les administracions i, en especial, que doni fonament jurídic a agents que no són reconeguts per la llei vigent, la tasca dels quals, però, ha estat i continua essent de gran valor per al funcionament regular i l'operativitat de molts arxius.¹⁴ Així mateix, la revisió i actualització de la normativa de desplegament de la llei d'arxius i gestió documental es presenta amb certa urgència, ja que coadjuvaria a harmonitzar i actualitzar el funcionament dels diversos actors del sistema per tal de fer-los més eficients, adaptables i resilents davant de les exigències i els reptes que imposa la transició digital. Cal posar en relleu que decrets fonamentals com els que regulen el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental i la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental daten, respectivament, de 2006 i 2008. En aquest sentit, és necessari adaptar llur funcionament als requeriments i el dinamisme que caracteritzen la societat digital en l'actualitat: el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental —òrgan consultiu del SAC— podrà resoldre sol·licituds o peticions i prendre decisions amb més diligència. I, per la seva banda, la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental —òrgan col·legiat del SAC— podrà adequar llurs funcions tenint especialment en compte les noves normatives que afecten la protecció de dades i el dret d'accés a la informació, els procediments administratius (la gestió i administració electrònica de dades i documents) i la transparència.

Finalment, el projecte mateix d'endegar un Pla d'arxius i gestió documental ha coadjuvat a la recuperació de la **Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental** dins de la Direcció General de Patrimoni Cultural (mesura establerta recentment mitjançant el Decret 110/2022, de 7 de juny, de Reestructuració del Departament de Cultura, art. 38.3.b), art. 47). A causa de la rellevància actual de la documentació (pel seu valor administratiu, jurídic, fiscal i probatori, així com

¹⁴ N'és un exemple clar la Xarxa d'Arxius Municipals i llur programa d'Arxivers itinerants amb el qual la Diputació de Barcelona dona suport a molts arxius municipals.

històric i informatiu), aquesta Subdirecció General es considera necessària per a elaborar coordinadament propostes normatives i polítiques públiques sobre arxius i gestió documental i oferir, en aquesta matèria, assessorament tècnic als altres Departaments de la Generalitat. Així mateix, la Subdirecció General s'encarregarà, entre d'altres, d'impulsar les mesures d'inspecció per al compliment d'aquestes normatives i polítiques; de coordinar els òrgans col·legiats del SAC, les comissions específiques o grups tècnics de treball, i de proposar i coordinar la implementació de mesures de protecció, foment i difusió del patrimoni documental, els arxius i la gestió de documents.

2. Informe sobre el potencial impacte social i econòmic del Pla d'actuacions 2023-2026

2.1. Diagnosi de la situació actual

En la primera fase del procés participatiu, en què es convocaren professionals de l'arxivística en set taules territorials de debat, es pogué consultar directament amb els afectats la situació actual dels arxius a Catalunya.¹⁵ Paral·lelament, s'estudiaren les dades estadístiques disponibles (2019) relatives als arxius.¹⁶ Les dues fonts d'informació permetren de dur a terme una diagnosi (DAFO),¹⁷ a partir de la qual s'exposa breument la naturalesa i l'extensió del problema.

Naturalesa i extensió del problema

En primer lloc, les principals dificultats identificades que actualment concerneixen l'àmbit dels arxius són de caràcter **estructural**: llur causa està, per una banda, en l'**augment de les funcions** dels arxius — caracteritzades per una gran **heterogeneïtat**: les tècniques arxivístiques tradicionals de la gestió documental, preservació, difusió, classificació, transferències i eliminacions en suports físics han hagut d'adaptar-se a:

1. les necessitats dels suports digitals i electrònics, incorporant instruments tecnològics per a la gestió de les dades i la informació generades electrònicament o migrades a suports digitals;
2. les exigències legals d'accés a la informació i transparència i de la protecció de dades;
3. mitjans de difusió com les xarxes socials, fent un esforç per oferir serveis i activitats culturals que responguin a interessos molt diversos (tant professionals com de lleure) d'una societat molt heterogènia.

Per altra banda, les dades disponibles¹⁸ (taula 1) reflecteixen l'espectacular **increment d'usuaris** als arxius i de llur **demanda de serveis** (v. g. consultes de documents, activitats de difusió, entre d'altres), cosa que permet concloure la **rellevància social creixent** dels arxius en la societat actual. Tot i l'impressionant

¹⁵ Els eixos de debat s'exposen en detall a l'apartat Procediment (vid. supra p. 5 i següents).

¹⁶ El document Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya (p. 9-23) presenta quadres amb dades sobre: arxius (nombre i tipus, nombre de professionals), documentació (tipus de fons, tipus de suports i volum/metres lineals), nombre de consultes per tipus d'arxiu, distribució territorial dels arxius, recursos materials disponibles (metres quadrats i metres lineals disponibles) i, finalment, sobre gestió documental (recursos arxivístics — materials i humans —, recursos tecnològic/arxivístics, volum de documentació electrònica).

¹⁷ Vegeu Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, C. Diagnosi DAFO per al Sistema d'Arxius de Catalunya (p. 29-40) i un quadre resum (p. 40-41).

¹⁸ Font: Estadístiques Culturals de Catalunya. Actualització: Març 2022. Gabinet Tècnic de la Secretaria General del Departament de Cultura, 2022.

increment d'usuaris (306,13%) i unitats documentals consultades (306,13%) reportat des de l'any 2013, les plantilles dels arxius no s'han vist reforçades proporcionalment: l'any 2013 estaven formades per mil seixanta-quatre (1.064) arxivistes i arxiveres, mentre que l'any 2019 eren mil cent catorze (1.114), fet que suposa només un 4,70% més.¹⁹ Nogensmenys, si s'observa l'evolució d'aquesta dada des de l'any 2017, les plantilles han sofert una minva considerable de personal del 7,48%.

Taula 1:

DADES CLAU DELS ARXIVS DE CATALUNYA	2013	2015	2017	2019	EVOLUCIÓ	
	%	%	%	%	2017-2019	2013-2019
Nombre d'arxius	323	329	312	320	2,56%	-0,93%
Arxivistes	1.064	1.286	1.204	1.114	-7,48%	4,70%
Metres lineals de documents no descrits	80.643	87.139	78.083	98.119	-	-
% de documentació no descrita	7,69%	8,67%	7,58%	8,70%	-	-
Unitats documentals digitalitzades	463.557	237.793	35.626	265.153	644,27%	-42,80%
Usuaris	364.348	680.390	917.020	1.479.738	61,36%	306,13%
Unitats documentals consultades	1.600.978	2.478.807	3.345.778	5.188.578	55,08%	224,09%
Activitats de difusió	4.389	6.236	5.214	7.521	44,25%	71,36%
Metres lineals totals	1.048.750	1.004.997	1.029.645	1.128.309	9,58%	7,59%
Metres lineals de documentació custodiada	836.583	803.199	826.732	863.856	4,49%	3,26%
Metres lineals disponibles	212.167	201.798	202.913	264.453	30,33%	24,64%

CAP. 3/C

136

¹⁹ Aquesta minva de les plantilles és més dramàtica si es compara amb les xifres de 2010, any en què es comptava amb 1.230 arxivistes: es tracta d'una reducció del 9,43%.

Taula 2:

PERCENTATGE D'ARXIUS AMB ELS SEGÜENTS EQUIPAMENTS	2013	2015	2017	2019	EVOLUCIÓ	EVOLUCIÓ
	%	%	%	%	2017-2019	2013-2019
Equipament informàtic	97,5	94,8	94,2	96,9	2,87%	-0,62%
“ per a la gestió del centre	81,1	78,2	81,6	78,6	-3,68%	-3,08%
“ per al tractament del fons	91	92	94,6	92,6	-2,11%	1,76%
Alarma contra robatori	71,7	72,6	77,9	77,7	-0,26%	8,37%
Dispositiu contra incendis	80,4	76,3	84,2	80,9	-3,92%	0,62%
Sistema de climatització en sala	68,6	69,3	77,6	73	-5,93%	6,41%
Sistema de climatització en dipòsits	48,4	53,8	56,1	56,4	0,53%	16,53%
Cambres de desinsectació	11,5	11,2	10,9	10,3	-5,50%	-10,43%
Sala d'actes	31,7	28,6	30,1	34,2	13,62%	7,89%
Sala d'exposicions	26,4	27,4	26	27,3	5,00%	3,41%
Servei propi de reprografia	75,47	77,5	68,3	66,5	-2,64%	-11,89%

Si s'observa l'evolució dels equipaments (taula 2), les dades reporten una minva considerable de mitjans disponibles als arxius que, tanmateix, són indispensables per a una gestió adequada dels centres, per a un tractament professional dels fons, per a garantir-ne la seguretat, per a atendre la demanda dels usuaris i oferir un servei de qualitat. Com indiquen les dades, encara hi ha un 11,4% de centres sense equipament informàtic per a llur gestió, i una cinquena part dels centres no disposen de sistemes contra robatoris (22,3%) o contra incendis (19,1%).

Aquests fets posen de manifest que els recursos de què disposa el SAC han esdevingut insuficients per a l'acompliment de les funcions que el marc legal vigent²⁰ li assigna, entre les quals n'hi ha de tan cabdals com:

- Dirigir funcionalment els arxius centrals administratius de la Generalitat [10/2001, art. 17.1.c)].
- Inspeccionar el compliment de la normativa sobre els arxius i gestió documental [10/2001, art. 17.1.f)], cosa que implica la inspecció tècnica tant dels arxius pertanyents al SAC —siguin de la Generalitat, d'altres administracions o privats— com de qualsevol exemplar del patrimoni documental [10/2001, art. 17.2.d)].²¹

²⁰ D'acord amb la llei 10/2001, art. 17.

²¹ Per a més detalls de l'abast de les accions d'inspecció, vegeu el decret 190/2009, de 9 de desembre, dels Requisits dels Arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya, del Procediment d'Integració i del Registre d'Arxius de Catalunya, esp. articles 3-8.

- Garantir la continuïtat digital de documents “que només es poden llegir mitjançant un maquinari, a fi de preveure la recuperació de la informació que contenen i d'evitar que l'evolució de la tecnologia els faci inaccessibles” [10/2001, art. 17.3.b)].

Cal remarcar que, actualment, el SAC no disposa dels mitjans suficients per a desenvolupar tècniques adequades de seguiment, autoavaluació i difusió de les activitats, unes accions que resulten fonamentals per a obtenir dades actualitzades amb la periodicitat requerida sobre l'estat real dels arxius i la documentació que contenen, així com de llur gestió, organització i planificació. La inestabilitat política que ha caracteritzat les dues últimes legislatures ha contribuït a agreujar les mancances que afecten el SAC.

Els dèficits esmentats repercuteixen negativament en el funcionament del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental (CNAGD), l'òrgan consultiu de la Generalitat en matèria d'arxius, que ha esdevingut un òrgan poc dinàmic. Cal garantir el compliment de totes les seves funcions i reforçar degudament el CNAGD amb la creació d'una secretaria tècnica dedicada específicament a “proposar actuacions i iniciatives” [10/2001, art. 18.2.a)] de caràcter tècnic i executar-les mitjançant la creació de grups de treball interns orientats a objectius concrets, o a fer efectiu el seguiment de “l'òrgan que té assignades les funcions del Departament de Cultura en relació amb el Sistema d'Arxius de Catalunya” [10/2001, art. 18.2.h)] —entre altres accions tècniques que li puguin ser assignades.

De la mateixa manera, la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD) ha de ser degudament reforçada per a garantir la seva funció estratègica en el conjunt del sistema (actuació 53). Aquest fi s'assolirà amb la creació d'una secretaria tècnica dedicada a potenciar l'elaboració i manteniment de les taules d'accés i avaluació documental com a eina fonamental per a establir les condicions generals de l'accés als documents i a la informació (actuació 8).

Les carències estructurals del SAC es fan paleses en diverses deficiències interrelacionades que anomenem **sistèmiques** perquè, en definitiva, *debiliten* el mateix sistema i agreugen les problemàtiques funcionals i operatives que motivaren el projecte d'endegar un Pla d'arxius i gestió documental. Les més greus són:

- La manca de capacitat de *coordinació* amb les diferents administracions titulars dels arxius, així com entre elles i la Xarxa d'Arxius Comarcals, fet que dona lloc a incoherències i contradiccions en el desplegament territorial dels arxius.
- La manca de capacitat de *planificació i acció estratègica*: per exemple, encara no es disposa d'una política d'adquisició de fons acordada i coordinada amb la resta d'administracions titulars d'arxius; tampoc no hi ha un **Mapa d'Arxius**

de Catalunya²² complet i que reconegui i inclogui totes les parts implicades i xarxes d'arxius que de facto actuen al territori,²³ i cal disposar d'un mitjà senzill i eficaç de recollida de les dades —en aplicació de la normativa tècnica i dels indicadors— que permeti conèixer i fer un seguiment de la situació dels arxius pertanyents al sistema (dimensions i característiques dels equipaments i plantilles de personal dels arxius).

- La manca de capacitat d'acció *inspectora*, que no permet fer el seguiment i l'avaluació adequats respecte del compliment de requisits per part dels arxius que formen part del SAC.

Evidència empírica que contextualitza el problema

Aquestes deficiències sistèmiques tenen conseqüències de gran abast. Una evidència empírica és la manca de suport que, en l'actual *transició cap a l'Administració digital*, es dona als arxius municipals, especialment pel que fa a la gestió documental. Això els suposa una gran dificultat per adaptar-se al paradigma digital (Administració electrònica, digitalització, noves tecnologies i innovació), que agreuja les dificultats quasi endèmiques per a donar compliment a les disposicions establertes a la Llei 10/2001, d'Arxius i Gestió de Documents.

Altres repercussions negatives que cal destacar són la *fuita del territori de fons documentals privats* de gran rellevància pel seu cabdal valor històric —com ja és el cas d'alguns fons eclesiàstics—, i l'encara incomplet *Registre d'Arxius de Catalunya*, el recurs més bàsic del sistema que permetria dur a terme el cens, el control, l'observació i el seguiment dels arxius.

Sens dubte, la debilitat del sistema també provoca la *manca de visibilitat* (tant dins de l'Administració —de la qual és part—, com en la societat) i la *manca de projecció internacional*.

Però, en concret, les deficiències estructurals apuntades expliquen les febleses **funcionals i operatives** expressades a les taules de debat, que afecten l'activitat quotidiana als arxius a Catalunya i el desenvolupament de llurs funcions. De totes, les més greus són:

- La mancança de recursos materials (en equipaments i infraestructures físiques i tecnològiques) i de recursos humans per a poder fer front a la gran heterogeneïtat de tasques que actualment tenen encomanades els arxius (l'accés a les dades i la transparència; la gestió, la preservació i la conservació de documents tant electrònics com audiovisuals i tradicionals; les activitats culturals; etc.).

²² En compliment del 10/2001, art. 25.

²³ És el cas de la Xarxa d'Arxius Municipals i del programa d'Arxivers itinerants de la Diputació de Barcelona, els quals no tenen fonament jurídic, però de facto donen suport a una gran quantitat d'arxius municipals.

- Aquesta manca de recursos incapacita els arxius operativament i funcionalment, ja que els debilita fins a impedir que s'hi realitzin degudament les accions mitjançant les quals han d'acomplir les funcions que els són pròpies.
- Amb el desplegament de l'Administració electrònica ha augmentat la pressió sobre els arxius, que han de disposar i donar accés a llurs fons i documentació a curt termini. S'espera una gestió immediata que no només va en detriment de la dedicació de recursos a altres tasques (com la conservació i la preservació dels nous suports documentals del segle xx —audiovisuals i orals— o el desenvolupament de programes de descripció, digitalització i difusió en línia), sinó que també dificulta l'adaptació dels arxius al paradigma digital (tal com s'ha esmentat).
- La manca de visibilitat social —molt acusada respecte d'altres institucions culturals com museus— i, fins i tot, la manca de visibilitat dins de les mateixes organitzacions titulars d'arxius es deuen a: serveis web i cercadors insuficients; presència a les xarxes socials baixa i poc eficaç; oferta de programes, projectes i activitats que, com que no s'orienten a perfils d'usuaris concrets, també resulten poc eficaços, i poques activitats enfocades a fer conèixer la funció i les tasques pròpies de l'arxiu (relacionades no només amb la gestió i divulgació del patrimoni cultural, sinó també amb el disseny i control del cicle de vida de la documentació).
- El balafament d'experiències per la manca d'iniciatives eficaces orientades a llur intercanvi.
- La pèrdua de talent per la cerca de millors condicions salarials que les relacionades amb llocs de treball d'arxiu i gestió documental.
- La manca de reconeixement vers els arxius que excel·leixen per la seva gestió i planificació o per l'execució de programes de difusió.

Les deficiències estructurals i sistèmiques, a més de les problemàtiques funcionals i operatives referides, també comporten certes **amenaces** per als arxius i la professió arxivística, entre les quals destaquen:

- L'allunyament dels arxius i els professionals de l'arxivística i la gestió documental vers la societat digital: pot comportar la pèrdua definitiva d'influència i control en els processos relacionats amb la gestió i conservació de dades, la gestió documental i l'Administració electrònica.
- La pèrdua d'autonomia dels professionals de l'arxivística i la gestió documental: els departaments i òrgans (tant de l'Administració com d'empreses del sector privat) que s'encarreguen de la gestió documental imposen una visió i *modus operandi* aliens als pròpiament arxivístics.
- La manca de finançament: els arxius no han diversificat les fonts de finançament i tenen una forta dependència econòmica dels pressupostos

públics, que han de fer front a crisis i situacions d'emergència (tant sanitàries com polítiques i econòmiques) i redueixen els recursos destinats a la cultura en general i als arxius en particular.

- L'intrusisme professional, afavorit per la manca d'un grau universitari específic i per la dificultat d'establir un procés homogeni de selecció i accés als cossos de les diferents administracions públiques.
- La indefinició de la professió d'arxiver o arxivera (funcions, tasques) i la manca d'adequació de l'oferta formativa per part de les universitats a les demandes professionals dels sectors diversos i a les necessitats de la professió: els dos aspectes comporten dificultats als professionals de l'arxivística i la gestió documental per a adaptar-se a entorns professionals dinàmics i els imposa la necessitat permanent de realitzar formació continuada; aquest aspecte mina el reconeixement professional i social de la professió.
- La precarietat laboral, que empeny els professionals de l'arxivística i la gestió documental a altres àmbits professionals —sovint, per sota de la seva qualificació—, la qual cosa comporta una pèrdua molt significativa per al sector i un desprestigi de la professió.

Per tant, cal dur a terme una iniciativa integral per a:

- Modernitzar i enfortir el SAC tant estructuralment (governança, coordinació, planificació, finançament del sistema) com sistemàticament (gestió i organització dels arxius, recursos humans, equipaments i infraestructures —físiques i tecnològiques— i recursos materials).
- Promoure la interacció col·legial dels professionals de l'arxivística i gestió documental dels diferents àmbits (públic i privat) i sectors a escala nacional i internacional, així com la interacció interprofessional (especialment amb professionals de disciplines frontereres: TIC, Dret, Història, Lingüística, Administració i Direcció).
- Impulsar la professió des de la mateixa formació, fer de l'arxivística i gestió documental un ensenyament regulat per l'organisme competent del Ministeri d'Universitats i atorgar-li un nivell universitari oficial (de grau o postgrau) i, així, reconeixement dins de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES). Això afavoriria l'intercanvi acadèmic i universitari, la internacionalització, el flux amb l'empresa i la innovació i la incorporació al món laboral mitjançant programes de pràctiques convinguts amb entitats de diferents àmbits i sectors.

Població afectada, de forma directa i indirecta

Les principals parts afectades per les deficiències estructurals i sistèmiques i per les febleses i amenaces que concerneixen els arxius i el SAC són:

- La ciutadania i les organitzacions en llur *relació* amb l'Administració. Aquesta relació s'efectua mitjançant procediments administratius que consisteixen en una sèrie de tràmits (actuacions) que generen documents (en suport electrònic o paper) amb valor primari probatori i les dades dels quals requereixen ser tractades i gestionades de conformitat amb disposicions legals específiques. La manca d'un model de marc de gestió documental comú per a tota l'Administració digital, al qual es puguin també acollir totes les administracions, no permet la completa interoperabilitat entre sistemes i va en detriment de l'eficiència del servei que han de prestar les administracions. Això impedeix als agents de les administracions accedir a informació (documentació) i han de sol·licitar-la als usuaris (ciutadania, empreses). Aquests últims han de fer tràmits per tornar a aportar informació (documentació) que ja han facilitat en procediments administratius duts a terme anteriorment. Disposar d'un model documental únic també alleujaria els procediments administratius (a ciutadania, empreses i agents de les administracions), ja que contindria metadades que optimitzarien la gestió documental i de la informació en totes les seves fases i aspectes.
- Per tant, *ciutadania, empreses i agents de l'Administració pública* són la població objectiu dels eixos 1, 2 i 3. La implementació de les actuacions que preveuen vol abordar les dificultats apuntades i s'orienta a facilitar l'accés legítim a la informació custodiada i a garantir llur vigència pel temps necessari i legalment establert. També permetrà recollir dades de forma fiable (nombre d'accessos i consultes, d'usuaris, etc.).
- Els *professionals* dels arxius i la gestió documental, tant pel que fa a llur formació com professionalment (desenvolupament de tasques i funcions tècniques i de gestió, planificació i control dels arxius). Actualment, les competències i àmbits professionals de l'arxivística i la gestió documental no es troben degudament definides pel caràcter interdisciplinari d'aquesta activitat que, segons l'objecte particular al qual s'enfoqui, demana coneixements concrets i destreses diverses (de la Paleografia, la Diplomàtica i la Lingüística, o del Dret, l'Administració i les Institucions, o de la Informàtica i les TIC, entre d'altres). Com s'ha indicat més amunt,²⁴ hi ha mancances als equipaments i les infraestructures que posen en perill la preservació de la documentació i informació custodiades.

²⁴ Vegeu 2.1 Diagnosi de la situació. Naturalesa i extensió del problema, taules 1 i 2, p. 16. Per a més informació, vegeu Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, C. Diagnosi DAFO per al Sistema d'Arxius de Catalunya (p. 29-40) i el quadre resum al final d'aquest apartat (p. 40-41).

- Per tant, els professionals dels arxius i la gestió documental són la població objectiu dels eixos 1, 2, 3, 4, 5 i 6. La implementació de les actuacions que es preveuen ha de proporcionar eines tècniques (1-3), equipaments i infraestructures (4) i formació (5) de qualitat per tal de garantir coneixements, eines i condicions de treball adequats als *professionals*, així com una direcció i orientació clares i definides (6) del SAC que els proporcionin suport estructural (institucional, tècnic, jurídic, econòmic).
- Els *usuaris en el desenvolupament de llur activitat professional*. Moltes professions (tant en l'àmbit de la investigació científica, l'ensenyament, l'art, la comunicació i la cultura com de l'advocacia i la justícia, l'arquitectura i l'urbanisme o la política, entre d'altres) necessiten poder accedir a la documentació dels arxius per dur a terme estudis i investigacions, per confeccionar materials pedagògics o per comissariar exposicions o realitzar documents audiovisuals. D'altra banda, els arxius han esdevingut un servei *obert* i una de llurs funcions principals consisteix a garantir la transparència²⁵ de l'actuació de l'Administració pública²⁶ i les institucions públiques²⁷ i el dret a l'accés a la informació pública.²⁸ Especialment l'obertura d'expedients i sèries documentals relacionats amb fets o períodes històrics i polítics controvertits posa en relleu la rellevància del paper dels arxius en processos d'investigació legal i policial. Així, la manca de mitjans i personal per digitalitzar, per actualitzar la informació referent als fons d'un arxiu i per fer-ne difusió no permet fer-la accessible i dificulta que els professionals puguin dur a terme llur activitat o que tinguin coneixement de l'existència i localització de fons que resultarien interessants i rellevants per endegar nous estudis, projectes i investigacions.
- Per tant, els *usuaris d'arxius amb finalitats professionals* són la població objectiu dels eixos 2, 3, 4 i 8. La implementació de les actuacions que es preveuen ha de proporcionar més recursos humans i materials amb el fi d'incrementar el volum de documentació digitalitzada, garantir la preservació i l'accessibilitat (també en línia) dels fons documentals i actualitzar la informació referent tant als fons que custodia cada arxiu al territori com als fons custodiats en arxius a l'estranger vinculats a Catalunya. Aquestes actuacions han de facilitar les tasques de professionals de diferents àmbits i, de retruc, afavorir la generació de coneixement.

²⁵ Estatut d'Autonomia de Catalunya, art. 71.4.

²⁶ Els òrgans de l'Administració pública han de servir amb objectivitat els interessos generals [Estatut d'Autonomia de Catalunya, art. 71.1] i actuar com a intermediaris entre el ciutadà i el poder executiu i legislatiu. Tant llurs actuacions com llur potestat reglamentària està supervisada pel Síndic de Greuges [Estatut d'Autonomia de Catalunya, art. 78.1].

²⁷ Les institucions públiques que són el fonament de la nostra societat.

²⁸ Llei 19/2014, Títol III.

- *Els usuaris amb finalitats privades, formatives o culturals (ciutadania en general, escolars i estudiants).* D'una banda, les persones cerquen als arxius informació sobre qüestions privades per interès genealògic, censual, fiscal, cadastral, etc. Així mateix, molts estudiants —des de secundària, batxillerat i universitat fins a doctorat— necessiten accedir als fons per fer els treballs i estudis d'investigació. Com en el cas del grup de població anterior, a tots aquests usuaris els perjudica no disposar de la informació sobre els fons que existeixen, o no poder disposar de fons digitalitzats i accessibles virtualment. D'altra banda, els arxius han esdevingut també institucions culturals *obertes*, orientades a divulgar el coneixement generat a partir de l'estudi dels seus fons.
- Per tant, els *usuaris amb finalitats privades, formatives o culturals* són també la població objectiu dels eixos 2, 3, 4 i 8 (com en el cas anterior).

Causas que motiven la intervenció

Les problemàtiques quotidianes que concerneixen els arxius i el SAC són, certament, els fenòmens (perceptibles) que han motivat el projecte d'endegar un Pla d'arxius i gestió documental. Però les deficiències estructurals i sistèmiques trobades i les amenaces que aquestes deficiències suposen motiven una intervenció orientada a garantir la **funcionalitat i operativitat** dels arxius i del mateix SAC i salvaguardar, així, llur **continuitat**. No es tracta només de perseguir un fi en si mateix —és a dir, de vetllar pel valor històric i cultural dels arxius (anomenat “valor secundari”). Donar suport i protegir els arxius i el SAC significa promoure que el tractament i la gestió de les dades, la informació i els documents —especialment en l'àmbit de l'Administració digital— es faci d'acord amb **critèris arxivístics**, perquè aquests últims permeten garantir:

- *el compliment dels requisits legals* relatius a l'Administració electrònica, la protecció de dades, l'accés a la informació i la transparència;
- *el compliment dels requisits legals* relatius al valor probatori dels documents (anomenat “valor primari”), que garanteix als ciutadans l'*exercici de llurs drets*;
- la preservació i conservació del *patrimoni documental*.

Per tant, la implementació del Pla d'actuacions ha d'atorgar *centralitat als arxius en la gestió de les dades, la informació i els documents* pel seu paper com a *garants de la protecció de dades, de la transparència i l'accés a la informació pública i dels drets dels ciutadans*.

Altres causes que motiven aquesta implementació són les **oportunitats** que s'obren per als arxius de Catalunya quant a llur:

- *internacionalització* (mitjançant la interacció i cooperació amb organismes i universitats, grups de treball i de recerca internacionals);

- *visibilitat en l'economia* i el mercat laboral (mitjançant la interacció i cooperació amb empreses d'arxivística que innoven i desenvolupen tecnologies de suport i ofereixen productes i serveis d'arxiu i gestió documental a altres entitats);
- *visibilitat en l'àmbit cultural* (mitjançant la interacció i cooperació amb agents del món cultural);
- *visibilitat social* (mitjançant la difusió i l'obertura dels arxius a la ciutadania, ja que aquesta proximitat assegura el seu dinamisme com a agent cultural i la seva rellevància com a garant dels drets dels ciutadans);
- *capacitat de generar coneixement*.

A més, cal destacar **l'impuls** que aquesta implementació proporcionarà tant per a la **digitalització** de la documentació i la **creació d'arxius virtuals** com per a la **potenciació dels estudis i la formació arxivística**.

En definitiva, el Pla d'arxius i gestió documental obre una perspectiva positiva que permet mirar els dèficits i les problemàtiques per a veure'ls com a **reptes** que, com a tals, poden i han de coadjuvar a l'actualització, millora i enfortiment del SAC i els arxius.

Línies principals de l'escenari

En el moment present de canvi de paradigma, els arxius són serveis públics essencials en els àmbits de la gestió documental, l'arxiu electrònic, l'obertura a la societat, la generació de coneixement, la gestió de les dades i la garantia de l'exercici dels drets fonamentals d'accés a la informació i la transparència, així com de la conservació del patrimoni i la memòria del país.

En concret, el Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya dibuixa un escenari final per a l'any 2030, en què els arxius i els seus professionals, d'acord amb l'Agenda 2030, hagin culminat amb èxit la transició plena a l'arxiu digital, siguin capaços de treballar en entorns d'intel·ligència artificial i hagin incorporat en llur funcionament quotidià els canvis jurídics causats pels avenços tecnològics en els àmbits del patrimoni, l'administració oberta, l'empoderament i l'adquisició de nous drets de la ciutadania.

Per tant, s'ha endegat el projecte no només pels reptes que el canvi de paradigma, les tecnologies i la revolució digital plantegen als arxius, sinó també perquè ofereixen una oportunitat única per a atendre la **transversalitat** de llurs funcions i aconseguir-les excel·lentment.

2.2. Objectius de la intervenció

Introducció

Com s'ha exposat a l'informe justificatiu, el Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya té per finalitat (o objectiu final) la realització de l'escenari dibuixat per a l'any 2030, és a dir: per una banda, un SAC *modernitzat* i refermat, *resilient* davant de reptes sobrevinguts a mitjà i llarg termini, i, per altra banda, uns arxius adequadament proveïts i competents funcionalment i operativament.

Són objecte (o objectiu material) del pla el “conjunt d'òrgans de l'Administració i d'arxius”²⁹ que componen el SAC. Concretament, se'ls vol capacitar i dotar perquè, tenint en compte l'Agenda 2030, puguin assolir tres reptes igualment prioritaris:

- El **repte cabdal** del pla és fer front a la transició cap a l'Administració digital i adaptar-se al marc jurídic de la societat digital actual.³⁰
- El **repte estructural** d'afrontar el creixement dels arxius tant com l'augment, la transversalitat i l'heterogeneïtat de llurs funcions.
- El **repte sistèmic** que cada component del SAC compleixi les funcions que li atribueix la llei i que els instruments bàsics de treball es desenvolupin completament per a fer-los operatius.³¹ Principalment:

CAP. 3/C

146

²⁹ Llei 10/2001, art. 16.1: “El Sistema d'Arxius de Catalunya és el conjunt d'òrgans de l'Administració i d'arxius que, amb normes i procediments, garanteixen, d'acord amb els seus valors, la gestió, la conservació, la protecció, la difusió correctes de la documentació de Catalunya, i l'accés a aquesta documentació”.

³⁰ El Decret 76/2020, d'Administració Digital, fa un pas significatiu en aquest sentit. Però com s'ha mostrat a l'apartat 1.2 Marc legal vigent, és ja considerable l'elenc de disposicions normatives que, d'una banda, pretenen regular la relació entre l'Administració i la ciutadania —en el sentit de simplificar-la i facilitar-la tot adoptant les possibilitats de les noves tecnologies— i, de l'altra, les que s'enfoquen a protegir les dades de caràcter personal tot definint-ne els drets d'emmagatzematge, accés i ús legítims per part de tercers —sigui l'Administració o qualsevol entitat. De les primeres en són clars exemples la Llei 26/2010, de Règim Jurídic i de Procediment de les Administracions Públiques de Catalunya; la Llei 19/2014, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern [CAT]; la Llei 39/2015, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques [ES], i la Llei 40/2015, de Règim Jurídic del Sector Públic [ES]. De les segones, a més de les diverses disposicions europees, en són exemples la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern [CAT]; la Llei Orgànica 3/2018, de Protecció de Dades Personals i Garanties Digitals [ES], i la Llei Orgànica 7/2021, de Protecció de Dades Personals Tractades per a Finalitats de Prevenció, Detecció, Investigació i Enjudiciament d'Infraccions Penals i d'Execució de Sancions Penals [ES].

³¹ Segons la Llei 10/2001, art. 17.1, l'òrgan competent del Departament de Cultura ha de:

- Coordinar el Sistema d'Arxius de Catalunya i elaborar-ne la normativa.
- Impulsar i coordinar la Xarxa d'Arxius Comarcals.
- Dirigir funcionalment els arxius centrals administratius de la Generalitat i impulsar-ne i coordinar-ne les actuacions.
- Impulsar l'acció del Consell Nacional d'Arxius i de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental.
- Establir programes d'actuació arxivística i gestió documental.
- Inspeccionar el compliment de la normativa sobre els arxius i la gestió documental.

3. El Departament de Cultura ha de promoure:

- La formació permanent dels professionals dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya i la informació i la documentació especialitzades sobre el sector.
- L'estudi i l'establiment de normes que garanteixin el tractament i la conservació dels documents que només es poden llegir mitjançant un maquinari, a fi de preveure la recuperació de la informació que contenen i d'evitar que l'evolució de la tecnologia els faci inaccessibles.

4. El Departament de Cultura promou polítiques de preservació destinades als arxius integrats al Sistema d'Arxius de Catalunya i els presta, en les condicions que s'estableixin, serveis de restauració i reprografia”.

- L'òrgan competent del Departament de Cultura ha de poder (i) *coordinar* les diferents administracions titulars dels arxius, (ii) *planificar* polítiques i estratègies per al bon funcionament del sistema i els arxius, (iii) fer el seguiment i l'avaluació adequats (*acció inspectora*) respecte del compliment de requisits que han de complir els arxius que formen part del SAC.
- El Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental³² ha d'esdevenir un òrgan més dinàmic pel que fa al seu caràcter consultiu, però més especialment pel que fa a llurs funcions de: (i) “proposar actuacions i iniciatives en matèria d'arxius i gestió documental” [10/2001, art. 18.2.a)] i (ii) efectuar el seguiment anual de “l'òrgan que té assignades les funcions del Departament de Cultura en relació amb el Sistema d'Arxius de Catalunya” [10/2001, art. 18.2.h)]. Per a aquestes finalitats es proposa la creació d'una secretaria tècnica.³³
- La Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental ha de tenir garantits els recursos que li permetin desenvolupar les funcions pròpies del seu caràcter tècnic i que li són exclusives. Per a aquestes finalitats es proposa la creació d'una secretaria tècnica.³⁴
- Els arxius que pertanyen al SAC han de poder comptar amb el suport dels òrgans del SAC³⁵ i llurs serveis³⁶, així com amb els recursos materials i humans,³⁷ per tal de poder seguir complint els requeriments de pertinença al SAC i llurs funcions.
- El Cens d'Arxius (actuació 11) ha d'actualitzar-se (2023-2026) i ser plenament operatiu l'any 2026. Al seu torn, permetrà actualitzar el Registre d'Arxius (actuació 54), que recull els arxius que formen part del SAC; el Registre és l'eina que permet realitzar el seguiment dels fons.
- El Mapa d'Arxius de Catalunya (actuació 60) ha de completar-se i aprovar-se pel Govern per tal de fer-lo operatiu l'any 2026 i que permeti a l'òrgan competent del Departament de Cultura complir amb les funcions de planificació i gestió que la llei li assigna.³⁸

L'objectiu formal de la iniciativa ha estat definir un decàleg dels principis i criteris³⁹ que han de guiar l'activitat dels arxius i dels òrgans de l'Administració pertanyents

³² Llei 10/2001, art. 18.

³³ Vegeu supra 2.1 Diagnosi de la situació actual. Naturalesa i extensió del problema, p. 15.

³⁴ Ídem.

³⁵ Llei 10/2001, art. 17.1.c), e), 17.3; 18.2.c), d), e); 19.2.c); 29.3; 30.1.c).

³⁶ Llei 10/2001, art. 17.4.

³⁷ Llei 10/2001, art. 22.

³⁸ Llei 10/2001, art. 25, 17.1, 17.2.

³⁹ Vegeu Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, C. Principis i criteris d'actuació (p. 50-51).

al SAC. Així mateix, han proporcionat pautes valuoses per a *concretar* en què ha de consistir l'objectiu final de modernitzar el SAC i dilucidar els *mitjans* més adequats per a assolir-ho.

En aquest sentit, la iniciativa ha tingut, per últim, l'objectiu instrumental d'elaborar el primer Pla d'actuacions 2023-2026. Prenent com a punt de partida la dimensió arxivística i de la gestió documental, s'ha treballat sobre la base de vuit eixos fonamentals que han permès, per una banda, fer un diagnòstic de la situació actual i, de l'altra, especificar els principals reptes esmentats i ajustar-los a l'escenari proposat per l'Agenda 2030. Amb aquestes coordenades, s'han definit els objectius específics amb què es vol atendre cadascun dels eixos estratègics, així com les actuacions concretes per assolir-los.

L'execució d'aquestes actuacions (causa eficient) s'enfoca en la **racionalització** del SAC, en el sentit de:

- Dotar els *òrgans de l'administració del sistema* ⁴⁰ dels mitjans normatius i els recursos econòmics i humans necessaris per fer-los més dinàmics, potenciar llur operativitat i, de retruc, afavorir el compliment de llurs funcions i potenciar-ne de complementàries.
- Tenir un coneixement més directe i pròxim de la situació real i quotidiana de les *institucions* arxivístiques com a *agents del sistema* (arxius, professionals i xarxes d'arxius), atendre llurs necessitats i anticipar-s'hi, tot maximitzant la coordinació del capital humà que el constitueix, l'aprofitament i l'optimització dels recursos i infraestructures.
- Incorporar, renovar i desenvolupar sobre una base normativa actualitzada elements — tècnics, tecnològics, educatius i formatius, territorials, d'innovació i projecció— que propiciïn la participació coordinada dels agents implicats i que posi en valor el capital humà i la contribució de la professió arxivística en l'organització i funcionament eficaç, eficient i segur tant de l'Administració digital (pública) com de qualsevol entitat (indiferentment del sector i àmbit).

Per tal de garantir la **racionalització** dels recursos del SAC per a l'any 2026, cal dur a terme un seguiment i l'avaluació de l'execució i implementació de les actuacions de cadascun dels eixos del Pla d'actuacions 2023-2026. Tanmateix, en aquest moment només es disposa d'alguns indicadors estadístics genèrics relatius a la gestió documental, no d'un sistema estadístic robust, basat en mecanismes consistents de recollida i anàlisi de dades. Per tant, **l'objectiu instrumental fonamental inicial** és definir un **quadre d'indicadors quantitatius —tot seguint la teoria del canvi—**⁴¹ amb els quals es definiran els criteris concrets per a

⁴⁰ La Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental, el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental i la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental.

⁴¹ Vegeu la Guia de criteris per a l'elaboració de plans i programes de la Generalitat de Catalunya (versió 1 – maig de 2019), p. 14, 19-22.

mesurar quantitativament cada actuació i llur grau d'assoliment. Aquest quadre, si bé aportarà un sistema objectiu i transparent per al seguiment del Pla d'actuacions 2023-2026 a mitjà termini, **no s'hi limitarà, sinó que servirà a llarg termini per avaluar periòdicament la funcionalitat i operativitat del sistema de gestió documental i d'arxiu tant als arxius públics en general i de l'Administració digital com dels arxius privats que formen part del SAC.**⁴² Per a elaborar el quadre d'indicadors es constituirà un grup de treball al Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya, a inicis de 2023, que se n'ocuparà durant el primer bienni (2023-2024).

Mentrestant, per a poder avaluar el grau d'execució i assoliment dels objectius del Pla planificats per al primer bienni, s'haurà de recórrer a indicadors qualitius. Tant els informes de seguiment que s'elaborin sobre la base dels indicadors qualitius inicials com el mateix quadre d'indicadors quantitius seran sotmesos a l'avaluació i aprovació del CNAGD.

Així mateix, a finals del primer bienni (desembre de 2024) es durà a terme una **avaluació intermèdia** que permetrà fer una primera aplicació del quadre d'indicadors per a valorar el grau d'assoliment de les actuacions realitzades i llurs impactes. Aquesta avaluació intermèdia, al seu torn, permetrà posar a prova el quadre d'indicadors elaborat (i valorar si s'obté la informació necessària i la fiabilitat de l'avaluació) i esmenar-lo si cal. Finalment, el seguiment continuat del Pla d'actuacions 2023-2026 aportarà informació valuosa per a elaborar el segon Pla d'actuacions 2027-2030, orientat a l'assoliment de l'objectiu final proposat per al 2030.

A continuació s'exposen, sumàriament, en termes SMART, els objectius específics amb què es vol atendre cadascuna de les línies estratègiques que componen el Pla d'actuacions 2023-2026.

Pla d'actuacions 2023-2026

Eix 1. Gestió documental, accés a la informació i privacitat

La gestió documental defineix la tasca dels diferents centres d'arxiu en la governança de les dades, perquè és l'eina clau per a garantir l'*autenticitat* dels documents, la fiabilitat dels seus continguts com a representació dels fets o activitats que reporten, llur *integritat* i completesa, així com llur preservació i *accessibilitat* legítima a la informació per l'organització durant el temps que sigui necessari. Conseqüentment, el primer objectiu estratègic s'orienta a disposar d'un

⁴² Vegeu Benaiges, O. Quadre d'indicadors per als serveis d'arxiu i gestió documental. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents i Associació d'Arxivers i Gestors de Documents de Catalunya, Bellaterra (Cerdanyola del Vallès), 2019, p. 10-11, 14-15.

sistema de gestió documental i arxiu que respongui a les necessitats tècniques i els requeriments normatius de l'Administració digital i la gestió de la informació — la qual inclou la governança de les dades (planificació, producció i gestió), l'accés a la informació i la transparència amb respecte per la protecció de les dades de caràcter personal—, amb l'objectiu de garantir els drets de la ciutadania.

Objectius específics

1.1. Afavorir la interoperabilitat en l'Administració digital per fer-la més eficient. Per a assolir aquest objectiu, calen accions per:

- Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya en el context de l'Administració digital.
- Regular-la amb la intervenció i l'acord dels actors.

1.2. Afavorir la identificació, autenticació i contextualització de documents, per simplificar i fer més eficient la gestió documental en l'Administració de la Generalitat.

1.3. Garantir l'accessibilitat i transparència de la informació tant com la protecció de dades.

CAP. 3/C

Responsable: Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental

151

Cost total: 4.491.885,94 €

Eix 2. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni:

Objectius específics

2.1. Garantir l'actualització de l'Inventari del Patrimoni Cultural Català per tal d'assegurar la protecció i dinamització de llur patrimoni documental.

2.2. Garantir la preservació, la conservació, la restauració i la digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les èpoques, formats i suports.

2.3. Ingressos i adquisicions sobre la base d'una política de racionalització, sostenibilitat i aprofitament de recursos.

Responsable: Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental

Cost total: 3.776.804,81 €

Eix 3. Difusió, comunicació i participació:

Objectius específics

- 3.1. Potenciar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius ampliant l'accés, la participació i les funcions socials, educatives i de recerca en consonància amb les demandes i interessos de la ciutadania.
- 3.2. Promoure i fidelitzar l'ús dels arxius, així com la participació en les activitats que ofereixen.
- 3.3. Enfortir les aliances dels arxius amb els sectors de l'educació i la investigació per fomentar el coneixement, la innovació i la creativitat.
- 3.4. Potenciar la reutilització i l'explotació de dades obertes.

Responsable: Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental

Cost total: 641.753,30 €

CAP. 3/C

152

Eix 4. Equipaments i infraestructures: sostenibilitat, compartició de recursos, serveis transversals i emergència climàtica.

Objectius específics

- 4.1. Millora dels recursos humans i materials als centres d'arxiu.
- 4.2. Treball en xarxa.
- 4.3. Centres d'arxiu segurs per a la documentació i les persones, sostenibles per al medi ambient.

Responsable:

Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental
Direcció de l'Arxiu Nacional de Catalunya

Cost total: 34.937.007,74 €

Eix 5. Formació i carrera professional: consolidació i excel·lència professional en l'àmbit arxivístic i de la gestió documental i de dades.

Objectius específics

- 5.1. Definició i actualització de la formació i el perfil professional.
- 5.2. Marc comú de formació continuada, reciclatge i excel·lència dels professionals.
- 5.3. Carrera professional a les administracions públiques.

Responsable: Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental

Cost total: 414.444,56 €

Eix 6. Sistema i model de governança: consolidar i adequar el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) per a fer-lo inclusiu, sostenible i de qualitat i que abasti el conjunt del país.

CAP. 3/C

Objectius específics

153

- 6.1. Model de governança i marc interinstitucional de col·laboració.
- 6.2. Capçalera del SAC amb visibilitat i autoritat.
- 6.3. Desplegament i governança dels arxius i xarxes d'arxius al territori i consolidació del model de col·laboració.
- 6.4. Actualització del marc legal.

Responsables:

Direcció General de Patrimoni Cultural
Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental

Cost total: 26.705.822,06 €

Eix 7. Empresa i innovació: potenciar i donar suport a la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades, tot fomentant la col·laboració entre els sectors públic i privat, la innovació i la dinamització de nous productes i serveis.

Objectius específics

7.1. Indústria dels arxius, gestió documental i gestió de dades: col·laboració entre els sectors públic i privat.

7.2. Innovació i dinamització de nous productes i serveis.

Responsables: Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental

Cost total: 820.010,11 €

Eix 8. Internacionalització: impulsar la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura del país i donar suport a la presència dels professionals a l'exterior.

CAP. 3/C

154

Objectius específics

8.1. Projecció internacional.

8.2. Cooperació internacional.

8.3. Recuperació, preservació i memòria.

Responsables:

Direcció General de Patrimoni Cultural

Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental

Direcció de l'Arxiu Nacional de Catalunya

Cost total: 927.351,19 €

2.3. Planificació

El Pla d'arxius i gestió documental és un pla estratègic concebut per alinear el Sistema d'Arxius de Catalunya, llurs components i el sistema de gestió documental, gestió de dades i de la informació de l'Administració de la Generalitat al **Pla de Govern** de la Generalitat, l'**Estratègia Digital Europea**,⁴³ el **Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència** del Govern espanyol vinculat al **Pla NextGenerationEU** de la Unió Europea, així com a l'**Agenda 2030** de l'ONU.

Aprovar i desplegar el Pla d'arxius i gestió documental és una de les mesures amb què el **Pla de Govern** de la Generalitat preveu assolir l'objectiu específic 2.6.2. Garantir l'accés lliure i universal a la cultura com un dret bàsic inalienable.⁴⁴

Com s'ha assenyalat, a causa de l'abast i la rellevància de la qüestió, el Pla d'arxius i gestió documental s'ha ideat per a ser desenvolupat en dos plans operatius quadriennals fins a l'any 2030.

El segon Pla d'actuacions 2027-2030 s'elaborarà a partir dels resultats obtinguts de la implementació del primer Pla d'actuacions 2023-2026. Per tant, aquest informe se centra especialment en el primer.

El Pla d'actuacions 2023-2026 consta de vuitanta actuacions en total i s'inclou al document Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya. En aquest document també s'adjunta el Resum de la despesa econòmica.⁴⁵ es tracta d'una taula en què s'exposa en detall cadascuna de les actuacions i especifica:

- l'any en què es faran;
- quin objectiu operatiu volen assolir;
- a quin objectiu estratègic s'orienten;
- quina unitat les durà a terme;
- la classificació de les despeses previstes; i
- llur concepte, on es concreta:
 - “Pla d'arxius”, si es tracta d'una actuació *programàtica* del pla —enfocada a dur a terme un projecte temporalment definit—; o bé
 - “Pressupost CLT”, si es tracta d'una actuació *estructural* —enfocada a cobrir necessitats o dèficits estructurals i a fer accions per donar compliment a funcions pròpies de les unitats implicades en el pla.⁴⁶

⁴³ Vegeu el programa Digital Europe 2021-2027, que s'emmarca en aquest projecte, anomenat Shaping Europe's Digital Future (2020).

⁴⁴ Vegeu el Pla de Govern, p. 59.

⁴⁵ Vegeu el document adjunt: Pressupost del Pla d'actuacions 2023-2026.

⁴⁶ La taula també reporta despeses de l'Àrea TIC de la Direcció de Serveis del Departament de Cultura (per a accions estructurals de les actuacions 4, 6, 24 i 62, enfocades en la millora i manteniment de les infraestructures

Arxiu Comarcal del Berguedà. Fotògraf: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

Alguns dels objectius operatius del Pla d'actuacions 2023-2026 comporten més complexitat perquè impliquen per si mateixos diversos actors i recursos. Per aquest motiu es conceben com a **plans concrets** que permetran definir una planificació específica de les accions, els agents i els mitjans, i un seguiment precís de l'assoliment de les tasques.

Des d'una perspectiva global, el Pla d'actuacions 2023-2026 s'alinea amb els plans cabdals actuals dels principals agents polítics i institucionals a escala nacional i internacional, com:

- *Pla de Govern de la Generalitat*, XIV Legislatura [**GenCat_Pla Gov**]
- *Digital Europe Programme* [**EU_Digital**], sota el qual es desenvolupa el pla *España Digital 2025*⁴⁷ [**ES_Digital**]
- *Mecanisme de Recuperació i Resiliència del Pla Next Generation EU*, sota el qual es desenvolupa:
 - el *Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència*, del Govern espanyol [**ES_MRR**]
 - *Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible* [**ODS nr.**], sota la qual es desenvolupa:
- el *Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya*, de la Generalitat [**GenCat_Pla Nac 2030**]

CAP. 3/C

157

Estretament vinculats a aquests últims trobem altres plans particulars amb els quals el Pla d'arxius i gestió documental també es troba alineat. En aquest context cal destacar que el Pla de Govern de la Generalitat preveu desenvolupar o donar suport:

- al *Pla de Transformació Digital del Departament de Cultura* [**CLT_Pla TD**]
- al *Pla C Cultura pel Clima: Pla de sostenibilitat ambiental per a les empreses culturals 2022-2024* [**CLT_Pla CC**]

Per la seva banda, el *Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència* del Govern espanyol preveu el desplegament de plans estratègics que desenvolupen l'agenda *España Digital 2025*. Entre aquests últims, el Pla d'arxius i gestió documental s'alinea especialment amb:

- *Estrategia Nacional de Inteligencia Artificial*
- *Plan Nacional de Competencias Digitales*
- *Plan de Digitalización de las Administraciones Públicas*
- *Plan España Hub Audiovisual de Europa*

tecnològiques) i despeses de la DG d'Administració Digital del Departament de la Presidència (per a una acció estructural de l'actuació 6, enfocada en el Projecte de gestió documental 2.0 [finançament: fons del Pla Next Generation EU (MRR)].

47 Aquest pla s'actualitza anualment. En l'actualitat s'anomena España Digital 2026.

La columna “Alineació” del document adjunt Pressupost del Pla d'actuacions 2023-2026 especifica com s'incardina cada “objectiu específic” o “actuació” del Pla d'arxius i gestió documental amb els plans esmentats. Així mateix, s'especifica l'any en què es durà a terme cada actuació. Amb tot, atesa l'envergadura del pla, tal com s'ha advertit al final de la *Introducció* de l'apartat 2.2. *Objectius de la intervenció* (p. 26), es preveu fer una avaluació intermèdia de l'assoliment de fites, la implementació i el desplegament dels plans previstos.

Aquest informe només és una pinzellada d'algunes de les actuacions més rellevants, per tal de no estendre's excessivament.⁴⁸ Es tracta de posar en relleu de forma exemplar com s'alineen alguns objectius específics i actuacions del Pla d'actuacions 2023-2026 amb altres plans de gran envergadura i programes concrets.⁴⁹

1. Aconseguir la interoperabilitat, l'intercanvi de dades i informació entre sistemes⁵⁰ i llur reutilització, la simplificació i eficiència de la gestió documental en l'Administració digital, així com l'accessibilitat i transparència de la informació garantint la protecció de dades és un objectiu específic fonamental que es vol dur a terme principalment i definint la infraestructura del servei d'arxiu electrònic únic de l'Administració digital per al conjunt del país. Les actuacions 1-6, 15-16, 35 s'encaminen a assolir aquest objectiu i s'emmarquen en el **Projecte de gestió documental 2.0** (finançat amb fons del Pla Next Generation [MRR]) que impulsa el Govern de la Generalitat. Consisteixen a establir un **model marc de gestió documental**⁵¹ comú a les institucions públiques de Catalunya, desenvolupar un **model documental únic** per a l'Administració de la Generalitat (que podran adoptar altres entitats) i desenvolupar eines existents i noves (com, per exemple, la normalització i estandardització de metadades o l'elaboració les taules d'avaluació documental) per a garantir els principis de transparència i privacitat (actuacions).

⁴⁸ Per a més detalls, vegeu una presentació resumida de les fites i els objectius a Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, 2. E. Objectius estratègics, p. 55-60 i l'exposició prolixa a 3. B. Objectius específics i actuacions, p. 63-87.

⁴⁹ Com s'ha esmentat a l'apartat 1.1 Contingut del document, el pla preveu mesures cabdals i globals (bé per la seva extensió o per la seva importància: estructurals, polítiques, jurídiques i econòmiques). Aquestes mesures afecten: tota la gestió documental (eix 1) —especialment tota la documentació generada per l'Administració digital, que inclou diverses administracions—; la preservació i digitalització de documentació (eix 2) —especialment en suports obsolescents—; la millora d'equipaments i infraestructures dels arxius pertanyents al SAC (eix 4) —que també inclou diverses administracions—, i fins i tot la governança del sistema —atès que, per una banda, aglutina arxius públics pertanyents a diferents administracions, així com arxius privats (ja incorporats al SAC o que s'hi puguin incorporar en un futur) i, per l'altra, concerneix la gestió documental i arxivística que, tant a les organitzacions públiques com a les privades, ha d'adequar-se al marc legal vigent relatiu al patrimoni documental, la transparència i la protecció de dades.

⁵⁰ Donant compliment a la Llei 20/2015, art. 2 de modificació de la Llei 10/2001, art. 5, i a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques (ES), art. 6.2, 12.3, 16.1, 16.4, 27.1, 27.3, 70.3, DA segona.

⁵¹ Donant compliment a la Llei 10/2001, art. 4.2, 7.1.

Aquest objectiu s'alinea amb:

- **EU_Digital**, especialment amb el fons (1) per aplicar intel·ligència artificial a les administracions públiques, i el fons (5) per estendre l'ús de tecnologies digitals d'avantguarda tant a les administracions públiques com a la indústria.
- *Next Generation EU*, objectiu “Transformació digital”, en què s'emmarca **ES_MRR**: Política IV: Component 11: Modernització de les administracions públiques: C11.R1, C11.R2, C11.I3; Política V: Component 15: Connectivitat Digital, impuls de la ciberseguretat i desplegament del 5G: C15.I.5, C15.I.7 (complement de Component 11).
- **GenCat_Pla Gov**: 1.1.2. Bon govern, govern obert: transparència, dades obertes, accés a la informació, rendició de comptes, digitalització de l'Administració; transferència d'informació entre administracions públiques; desenvolupament de la votació electrònica i digitalització en les fases dels processos electorals; 1.1.3. Administració eficient; 3.1. Polítiques digitals: 3.1.1. Connectivitat i dret a l'accés digital; 3.1.2. Drets digitals i Administració cibersegura, interoperable i accessible; 3.1.3. Economia digital i digitalitzada (polítiques d'impuls de les tecnologies digitals avançades; programa de promoció internacional de Catalunya com a hub digital per a atreure empreses i inversions en l'àmbit digital; aprovar el Pla Estratègic de Recerca i Innovació Digital).

CAP. 3/C

159

Aquest projecte donarà compliment a l'**Agenda 2030**:

- **ODS 16.10**: garantir l'accés públic a la informació i protegir les llibertats fonamentals.
- **GenCat_Pla Nac 2030**, actuació 877.8: adaptar la gestió documental i l'arxiu electrònic de l'Administració de la Generalitat i del seu sector públic a les exigències derivades de la implantació de l'Administració digital.

2. El Pla de suport a la preservació, conservació i digitalització és un subplà del Pla d'arxius i gestió documental orientat a assolir l'objectiu específic 2.2., relatiu a garantir la preservació i conservació de la documentació des d'una perspectiva integral. Les actuacions se centren a:

- identificar les infraestructures físiques i tecnològiques existents, així com les necessàries per a garantir la pervivència dels fons documentals i la informació;
- fer un mapa d'estratègies i actuacions adients a aquest fi, no només per al patrimoni documental en suports tradicionals (v. gr. paper, pergamí, etc.) i especials (v.gr. fotografia, pel·lícula, etc.), sinó també tenint molt present el repte que planteja la preservació dels actius digitals: enfront de l'obsolescència que amenaça tota la informació que es genera digitalment (o es digitalitza des d'altres suports), cal oferir un emmagatzematge segur i l'actualització

de formats que puguin garantir-ne la continuïtat digital, així com permetre la reutilització de la informació (actuació 20).

Aquest Pla de suport a la preservació, conservació i digitalització s'alinea directament amb:

- **GenCat_Pla Gov:** 1.1. Bon govern, govern obert: 1.1.2. Transparència, dades obertes, accés a la informació, rendició de comptes, digitalització de l'Administració; transferència d'informació entre AP; 1.1.3. Administració eficient. 3.1. Polítiques digitals: 3.1.1. Accés digital universal; 3.1.2. Drets digitals i Administració cibersegura, interoperable i accessible, Pla Integral de Transformació Digital i Simplificació Administrativa; 3.1.3. Foment d'una economia digital i digitalitzada. 3.3. Economia i Hisenda: 3.3.3. Contra frau fiscal; 3.3.4. Eficiència i eficàcia en l'acció econòmica de la GenCat: coadjuva a la recuperació d'informació i l'accessibilitat a la documentació, protecció dades.
- **CLT_Pla TD:** 2. Dades. 3. Processos: Datificació. 4. Tecnologia: Solucions corporatives, obsolescència tecnològica.
- **EU_Digital:** Fons per IA (a les administracions públiques, per a l'emmagatzematge i accessibilitat de *datasets* de gran format i per a infraestructures de núvol de confiança i energèticament eficients); Fons per a Ciberseguretat; Fons per a Competències Digitals Avançades; Fons per a l'ús extens de tecnologies digitals. **ES_Digital**⁵² (especialment amb els eixos 3. Ciberseguretat; 5. Transformació digital del sector públic): Estratègia Nacional d'Intel·ligència Artificial; Pla Nacional de Competències Digitals; Pla de Digitalització de les Administracions Públiques.
- **ES_MRR:** Política IV. Administració per al segle XXI, Component 11: Modernització de les AP: C11.R1, C11.R2, C11.I3.

Així mateix, el Pla de suport a la preservació, conservació i digitalització dona compliment a diferents objectius de l'Agenda 2030:

- **ODS 4**⁵³ i **5**,⁵⁴ ja que donarà accés universal a una gran quantitat de documentació històrica com a material educatiu, d'investigació i cultural, amb la qual cosa es coadjuvarà que les dones i nenes puguin assolir quotes superiors d'empoderament;

⁵² Ja el programa España Digital 2025 impulsà la digitalització de les administracions públiques amb unes mesures que van ser ampliadades i desenvolupades amb el Plan de Digitalización de las Administraciones Públicas 2021-2025 i incorporades al component 11 del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (vid. España Digital 2026, p. 65).

⁵³ ODS 4: garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom.

⁵⁴ ODS 5: aconseguir la igualtat de gènere i empoderar totes les dones i nenes.

- **ODS 9**,⁵⁵ atès que es disposarà d'infraestructures resilients basades en mitjans innovadors;
- **ODS 11**,⁵⁶ perquè fer que els fons i la informació dels arxius siguin accessibles digitalment coadjuvarà a reduir els desplaçaments i la pol·lució, reduir la pressió viària (augmentarà la seguretat viària) i fer les ciutats més sostenibles i segures per a la salut i, en definitiva, amb un llinar de resiliència més elevat;
- **ODS 12**⁵⁷ i **13**,⁵⁸ perquè la producció i el consum de continguts digitals és més sostenible per al medi ambient i coadjuvarà a revertir les causes del canvi climàtic;
- **ODS 16**,⁵⁹ atès que els documents són proves de fets i relacions que generen uns drets i uns deures i, per tant, són un pilar fonamental per a l'establiment i funcionament correctes de les institucions, així com d'un poder judicial independent i lleial a la seva comesa.

3. El Portal d'Arxius de Catalunya (actuació 24) ha de servir com a plataforma d'accés al patrimoni documental, com a canal de comunicació dels agents del Sistema d'Arxius de Catalunya i com a eina de col·laboració dels seus integrants.

- **GenCat_Pla Gov:** 2.6.2. Accés lliure i universal a la cultura (impulsar la tecnologia digital a l'accessibilitat, difusió i coneixement del patrimoni cultural català). 3.1: Polítiques digitals: 3.1.1. Garantir drets digitals (desenvolupar un pla per superar la bretxa digital, per tal d'avançar en el desenvolupament social i econòmic del país i la plena igualtat d'oportunitats; aprovar i implementar el Pla estratègic d'infraestructures digitals de la Generalitat de Catalunya, que permetrà accelerar l'arribada a tot el territori de la xarxa de fibra òptica de titularitat pública; desplegar el Pacte Nacional per a la societat digital). 3.4: Societat del coneixement: 3.4.2. Potenciar la recerca, la innovació i la transferència de coneixement.
- **ES_Digital:** Mesura 35. Digitalització de la cultura. Carta de Drets Digitals: foment i reforç dels drets digitals i de l'humanisme tecnològic.
- **ES_MRR:** Política IX. Impuls de la indústria de la cultura i l'esport, Component 24. Revaloració de la indústria cultural: digitalització dels grans serveis culturals, com arxius, museus i biblioteques.

⁵⁵ ODS 9: construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

⁵⁶ ODS 11: aconseguir que les ciutats i assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

⁵⁷ ODS 12: garantir modalitats de consum i producció sostenibles.

⁵⁸ ODS 13: adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i llurs efectes.

⁵⁹ ODS 16: promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia a tothom i construir en tots els nivells institucions eficaces i inclusives que retin comptes.

Amb la creació del Portal d'Arxius de Catalunya es coadjuvarà al compliment de l'**Agenda 2030**:

- **ODS 3:**⁶⁰ l'accés al patrimoni documental promourà l'activitat cultural de les persones i, per tant, la salut mental.
- **ODS 4**⁶¹ i **5**,⁶² ja que donarà accés universal a una gran quantitat de documentació històrica com a material educatiu, d'investigació i cultural, amb la qual cosa també es coadjuvarà que les dones i nenes puguin assolir quotes superiors d'empoderament;
- **ODS 8:**⁶³ l'accés al patrimoni documental promourà la recerca i transferència de coneixement;
- **ODS 9**,⁶⁴ atès que suposa modernitzar les infraestructures tecnològiques i fer-les més resilients, permetrà un ús eficient i sostenible dels recursos i potenciarà la investigació científica (ODS 9.1; **GenCat_Pla Nac 2030**: 480, 485, 486, 490);
- **ODS 10**,⁶⁵ l'accés universal al patrimoni documental promou la igualtat d'oportunitats, la cohesió social i territorial i contraresta les desigualtats socials i territorials;
- **ODS 11**,⁶⁶ perquè fer que els fons i la informació dels arxius siguin accessibles digitalment coadjuvarà a reduir els desplaçaments i la pol·lució, a reduir la pressió viària (augmentarà la seguretat viària) i a fer les ciutats més sostenibles i segures per a la salut i, en definitiva, amb un llinar de resiliència més elevat;
- **ODS 12**⁶⁷ i **13**,⁶⁸ perquè la producció i el consum de continguts digitals és més sostenible per al medi ambient i coadjuvarà a revertir les causes del canvi climàtic.

4. El Pla de modernització dels arxius de la Generalitat de Catalunya i el Pla de modernització dels arxius comarcals —concebuts com un Pla de Millora 2018-2030— (actuació 44) proporcionaran mesures de seguretat i sostenibilitat mediambiental que permetran assolir l'objectiu específic 4.3., orientat al fet que tots els centres d'arxiu siguin espais segurs per a la documentació i les persones, així com sostenibles per al medi ambient.

⁶⁰ ODS 3: garantir una vida sana i promoure el benestar per a totes les persones de totes les edats.

⁶¹ ODS 4: garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom.

⁶² ODS 5: aconseguir la igualtat de gènere i empoderar totes les dones i nenes.

⁶³ ODS 8: creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible; ocupació plena i productiva; treball digne.

⁶⁴ ODS 9: construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

⁶⁵ ODS 10: reduir la desigualtat en i entre els països.

⁶⁶ ODS 11: aconseguir que les ciutats i assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

⁶⁷ ODS 12: garantir modalitats de consum i producció sostenibles.

⁶⁸ ODS 13: adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i llurs efectes.

Arxiu Comarcal de la Selva. Fotografia: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

Aquests plans s'alineen directament amb:

- **GenCat_Pla Gov:** 4.1. Acció climàtica: 4.1.1. Polítiques energètiques i preservació del medi ambient amb la transició a energies renovables. 3.3. Economia i hisenda: 3.3.4. Millorar l'eficiència i l'eficàcia de l'acció de la Generalitat en l'àmbit econòmic (marc estratègic i legislatiu de contractació pública que fixi criteris socials, laborals i ambientals). 2.6. Cultura i llengua: 2.6.2. Accés lliure i universal a la cultura (fomentar la sostenibilitat ambiental i ODS en equipaments patrimonials, museus i arxius).
- **ES_MRR:** Política III. Transició energètica justa i inclusiva, C7. Desplegament i integració d'energies renovables.
- **CLT_Pla CC:** Acció 30. Compliment dels criteris del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (DGQA) per part dels equipaments que depenen de l'ICEC.

Així mateix, els plans de modernització d'arxius donen compliment a l'**Agenda 2030**:

- **ODS 7:** perquè permetrà un funcionament dels arxius amb energia assequible i no contaminant.
- **ODS 8:** perquè millorar les condicions materials dels arxius és garantir unes condicions laborals dignes per als arxiviers i arxiveres, un col·lectiu que sovint ha de treballar en entorns mal ventilats (soterranis o golfes) que causen i afavoreixen el deteriorament documental d'origen biològic (microorganismes com fongs i bacteris), summament nociu per a la salut humana.
- **ODS 11:** ciutats i comunitats sostenibles, en la mesura que els equipaments formen part de les ciutats i la vida que s'hi desenvolupa.
- **ODS 12:** perquè coadjuvarà que una part del consum energètic i de l'activitat humana als arxius siguin més sostenibles.
- **ODS 13.2:** incorporar mesures relatives al canvi climàtic a les polítiques, les estratègies i els plans nacionals. Construir o reformar els arxius per fer-los més resilents i sostenibles és una forma de combatre el canvi climàtic.
- **GenCat_Pla Nac 2030**, actuació 701: donar suport a l'eficiència energètica, la gestió intel·ligent de l'energia i l'ús d'energies renovables a les infraestructures públiques, inclosos edificis públics i habitatges.

5. Crear un Portal de Formació (actuació 48) que sigui accessible des del **Portal d'Arxius de Catalunya** i que inclogui, entre d'altres, un **Catàleg de Competències** (actuació 45) pròpies de la professió arxivística i la gestió documental i de dades que permeti definir la professió, garantir la qualitat professional i elaborar programes de formació continuada i reciclatge, tot atenent les demandes de les organitzacions.

Aquest projecte s'alinea amb tots els plans globals:

- **EU_Digital**, especialment amb el fons (4) per al foment d'habilitats digitals avançades, i **ES_Digital**: Eix 9. Competències digitals: Mesures 37 – 40 (per al foment i desenvolupament de les competències digitals de la ciutadania, des de l'educació escolar fins a graus formatius i la universitat, així com formació continuada de personal laboral).
- **GenCat_Pla Gov**: 2.1. Polítiques educatives i formatives: 2.1.2. Potenciar l'educació inclusiva i la igualtat d'oportunitats: Pla d'Educació Digital de Catalunya; Programa de famílies digitals per a fer front a la bretxa digital de la comunitat educativa. 2.1.3. Impulsar i consolidar el model de formació i qualificació professional. 2.2.6. (desplegar i implementar les línies d'actuació acordades als 17 reptes identificats al Fòrum de Diàleg Professional en els àmbits de: la planificació professional, la formació sanitària especialitzada, la formació continuada, les competències digitals dels professionals, el desenvolupament professional continu i les polítiques de captació i retenció de talent, amb visió territorial) aplicable a tots els àmbits, també a l'Arxivística. 2.4. Treball digne: 2.4.1. Garantir el dret al treball digne.
- **ES_MRR**: Política VII. Educació i coneixement, formació continuada i desenvolupament de capacitats, Components: C19. Pla Nacional de Competències digitals. C20. Pla estratègic d'impuls de la Formació Professional. C21. Modernització i digitalització del sistema educatiu. Política VIII. Nova economia de les cures i polítiques laborals, C23. Noves polítiques públiques per a un mercat de treball dinàmic, resiliència i inclusiu.

CAP. 3/C

165

Amb la creació del Portal de Formació també es donarà compliment a diversos objectius de l'**Agenda 2030**:

- **ODS 4**: garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom.
- **GenCat_Pla Nac 2030**, actuació 209: garantir les competències digitals de la ciutadania i vetllar per a reduir la bretxa digital de la població, especialment per raó de gènere. Actuació 187: garantir la competència digital de tot l'alumnat i cuidar que no es produeixi un biaix de gènere.
- **ODS 8**: treball digne i creixement econòmic.
- **GenCat_Pla Nac 2030**, actuació 382: reforçar les aplicacions de les tecnologies de la informació i de la comunicació per a l'Administració electrònica. Actuació 411: avançar en la millora de l'eficiència en el treball i la conciliació familiar, personal, formativa i social. Actuació 413: garantir la formació continuada, adaptada a les necessitats de qualificació dels treballadors i treballadores i a la competitivitat de les empreses.

6. Crear un **Clúster de Gestió Documental i Arxius** que obri espais de col·laboració entre actors públics i privats enfocats a promoure el desenvolupament de productes (relacionats amb tecnologies disruptives, preservació digital, actius digitals, reutilització de dades, explotació i difusió del patrimoni documental, etc.) tant per cobrir demandes i necessitats actuals com per participar en programes prioritaris de recerca aplicada que permetin anticipar escenaris de futur i innovar (actuacions 69-72).

- **EU_Digital**, especialment amb el fons (5) per a estendre l'ús de tecnologies digitals d'avantguarda tant a les Administracions Públiques com a la indústria a partir de la formació d'una Xarxa de Hubs Europeus per a la Innovació Digital.
- **GenCat_Pla Gov:** 1.1.2 Coordinació publicoprivada per a facilitar la reutilització de dades obertes i privades, impulsar la innovació en tecnologia de dades (*civictech/govtech*).
- **EU_Digital**, especialment amb el fons (5) per a estendre l'ús de tecnologies digitals d'avantguarda tant a les Administracions Públiques com a la indústria a partir de la formació d'una Xarxa de Hubs Europeus per a la Innovació Digital.
- **ES_Digital:** Eix 7: Hub Audiovisual.
- **ES_MRR:** Política IX. Impuls de la indústria de la cultura i l'esport, component 25: España Hub Audiovisual de Europa (Spain AVS Hub).

La creació d'un clúster coadjuvarà activament a donar compliment a l'**Agenda 2030**:

- **ODS 9:** indústria, innovació i infraestructura.

7. Definir elements per a elaborar una **nova llei d'arxius i gestió de documents** i fer els canvis oportuns en la seva normativa de desplegament, per tal que sigui operativa en el nou marc legal i en el context dels nous paradigmes⁶⁹ (actuació 65).

- **GenCat_Pla Gov:** 2.6.1. Sistema cultural: Modificar la llei d'Arxius; 1.1.3. Administració eficient (Aprovació del Pla de simplificació normativa).

Aquesta iniciativa dona compliment a l'**Agenda 2030**:

- **ODS 16:** institucions eficaces i inclusives.

⁶⁹ D'acord amb la llei 10/2001, art. 17.1.a); i amb el decret 110/2022, art. 47.1.a), 48.1.g).

2.4. Impactes esperats

Tot pla estratègic ha de tenir per fita principal la millora de l'àmbit al qual s'orienta, tant des del punt de vista de les condicions professionals com des del punt de vista dels receptors o usuaris del servei. Però en el cas del Pla d'arxius i gestió documental i, concretament, del Pla d'actuacions 2023-2026 que es proposa, atès que concerneixen documents, dades i informació que qualsevol persona física o jurídica genera i afecten tot el procés de gestió documental i arxivístic que qualsevol organització ha de dur a terme, trobem que llur impacte social s'estén a dimensions que poden valorar-se per si mateixes: la jurídica, l'administrativa, la política i institucional, l'econòmica, la científica (R+D+I), l'educativa i la cultural.

Per aquest motiu, a continuació s'exposen les millores i els beneficis socials que s'esperen obtenir al Sistema d'Arxius de Catalunya per a la implementació del Pla d'actuacions 2023-2026, tot especificant les diverses dimensions socials per a cadascun dels eixos que vertebreren les actuacions.

Pel que fa als indicadors, en aquest moment es disposa d'alguns indicadors estadístics genèrics relatius a la gestió documental. Però no es poden especificar els indicadors quantitius amb què es durà a terme el seguiment i l'avaluació de l'execució i implementació de les actuacions de cadascun dels eixos del Pla d'actuacions 2023-2026 en particular i del pla en general. El principal motiu és que encara no es disposa d'un sistema estadístic robust, basat en mecanismes consistents de recollida i anàlisi de dades. Nogensmenys, aquest és un dels objectius bàsics del Pla d'actuacions 2023-2026. Conseqüentment, durant el primer bienni d'implementació de les actuacions previstes es recorrerà a indicadors qualitius per a poder avaluar el grau d'execució i assoliment dels objectius. Paral·lelament, ja en la fase inicial, es preveu constituir un grup de treball orientat a definir un quadre d'indicadors quantitius que permetin desenvolupar un sistema objectiu i transparent de seguiment del Pla d'actuacions 2023-2026. Tant els informes de seguiment que, durant el primer bienni del pla, s'elaborin sobre la base dels indicadors qualitius inicials, com el mateix quadre d'indicadors que s'elabori per fer el seguiment del pla a partir del segon bienni seran sotmesos a l'avaluació i aprovació del CNAGD.

Per tant, un dels primers i principals impactes del Pla d'actuacions 2023-2026 serà de caràcter tècnic, atès que —seguint la teoria del canvi—⁷⁰ es generaran indicadors quantitius la utilitat dels quals no es limitarà al seguiment del present pla (a mitjà termini), sinó que serviran (a llarg termini) per avaluar periòdicament la funcionalitat i operativitat del sistema de gestió documental i d'arxiu tant als arxius públics en general i de l'Administració digital com dels arxius privats que formen part del SAC.⁷¹

⁷⁰ Vegeu la Guia de criteris per a l'elaboració de plans i programes de la Generalitat de Catalunya (versió 1 – maig de 2019), p. 14, 19-22.

⁷¹ Vegeu Benaiges, O. Quadre d'indicadors per als serveis d'arxiu i gestió documental. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents i Associació d'Arxivers i Gestors de Documents de Catalunya, Bellaterra (Cerdanyola del Vallès), 2019, p. 10-11, 14-15.

Finalment, es vol destacar aquí que des de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental es considera que **bona part de les actuacions s'han de poder fer recurrent als recursos humans i materials propis.**⁷² Per aquesta raó, la taula del pressupost adjunta a l'Informe sobre l'impacte pressupostari del Pla d'actuacions 2023-2026⁷³ no preveu costos per a una gran quantitat d'actuacions que, tanmateix —tal com es mostra seguidament— tindran un impacte important en dimensions socials de gran rellevància.

Eix 1. Gestió documental, accés a la informació i privacitat:

Impacte administratiu:

- Gràcies al model marc de gestió documental en l'Administració digital, la gestió documental estarà plenament incorporada a l'Administració digital de la Generalitat de Catalunya. S'haurà creat la infraestructura del servei d'arxiu electrònic. Les dues actuacions afavoriran l'optimització de recursos i l'agilització dels procediments i tràmits administratius.

Impacte mediambiental:

- L'optimització de recursos també té un efecte positiu en l'impacte mediambiental i la sostenibilitat dels mateixos procediments.

Impacte jurídic:

- La CNAATD haurà reforçat i incrementat notablement l'elaboració i l'aprovació de les taules d'avaluació i accés a documents i informació i esdevindrà un agent actiu als òrgans que apliquen la legislació sobre transparència i protecció de dades.

Impacte tècnic:

- Guanyar eficiència en la gestió documental.

⁷² És a dir, tant dels recursos que es puguin disposar en concepte de Pla d'arxius com dels recursos interns disponibles.

⁷³ Vegeu infra apartat 3. Informe sobre l'impacte pressupostari del Pla d'actuacions 2023-2026.

Eix 2. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni:

Impacte tècnic:

- Es disposa d'un calendari d'actualització periòdica del **Cens d'Arxius de Catalunya** que, a més de permetre mantenir-lo actualitzat, permet que la Secció de Planificació i Inspecció [Servei de Suport al SAC] dugui a terme les accions de control i inspecció.
- Es disposa d'un **Pla de suport a la preservació, conservació i digitalització** que permet identificar infraestructures existents i preveure'n de nova creació, compta amb equips interdisciplinaris i ofereix subvencions als arxius.
- S'apliquen normes actualitzades de descripció i estàndards ISO per a la gestió documental, cosa que garanteix la recuperació i reutilització de les dades i la informació.

Impacte administratiu:

- Planificació eficient de transferències de documentació administrativa als arxius històrics.
- Eficiència en la recuperació i reutilització de dades.

CAP. 3/C

Impacte politicopressupostari:

- De la política conjunta d'ingressos i adquisicions de documents entre administracions, institucions culturals i arxius basada en la racionalització se'n deriva un enteniment interadministratiu més gran, així com la consegüent optimització de recursos, tenint present el principi de territorialitat.

169

Impacte científic i educatiu:

- La incorporació continuada dels fons documentals més rellevants a l'Inventari de Béns del Patrimoni Cultural Català promou l'estudi d'aquests fons, la producció de coneixement i el desenvolupament de projectes educatius i de recerca en col·laboració amb institucions educatives i de recerca.

Impacte cultural:

- Fruit de les investigacions dels fons d'arxiu es podran oferir més activitats de difusió noves, fet que comportarà el consegüent increment d'usuaris i del nombre de visites als arxius.

Eix 3. Difusió, comunicació i participació:

Impacte institucional i cultural:

- L'elaboració d'un sistema de recollida de dades sobre la base d'estàndards internacionals ISO permetrà disposar d'uns indicadors objectius — equiparables als d'altres sistemes arxivístics internacionals — i estables per a definir perfils i interessos d'usuaris, avaluar llur satisfacció i millorar l'eficàcia i eficiència (impacte cultural) dels programes de difusió dels arxius, de què resultarà un increment d'usuaris i del nombre de visites.
- La creació del Portal d'Arxius de Catalunya (2023-2026) com a plataforma virtual d'accés al patrimoni cultural de Catalunya donarà projecció i visibilitat als arxius, el patrimoni cultural i llurs activitats, promourà el concepte d'arxius oberts i atraurà usuaris als arxius.
- L'elaboració d'una Guia de comunicació en xarxes socials també potenciarà la difusió orientada a interessos i perfils definits.
- L'informe tècnic de les condicions d'explotació i reutilització de les dades permet definir una política de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades i, alhora, desenvolupar programes de difusió i comunicació eficients.

CAP. 3/C

170

Impacte tècnic:

- La creació del **Portal d'Arxius de Catalunya** (2023-2026) com a plataforma virtual d'accés al patrimoni cultural de Catalunya serà, alhora, un canal de comunicació i col·laboració entre els agents del SAC que afavorirà sinergies.
- **Projecte de visió per ordinador i intel·ligència artificial** en el marc de la Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC).

Impacte administratiu:

- Es disposa d'un **Pla d'identificació de dades reutilitzables** basat en les polítiques europees de reutilització de dades obertes que agilitza els processos administratius.

Impacte institucional:

- Integració dels sistemes d'informació dels arxius amb els d'altres agents culturals (biblioteques, museus, universitats, centres de recerca, centres d'estudi, comunitats en xarxa).

Impacte polític:

- Política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades.

Impacte científic i cultural:

- Accions de difusió (jornades, activitats informatives, educatives i culturals) específicament orientades a un nombre més gran de perfils d'usuari. Increment de perfils d'usuari als arxius i augment del nombre total de visites als arxius.
- Col·laboració estable amb els departaments competents en matèria d'educació, universitats i recerca per a impulsar l'obertura dels arxius al personal investigador i docent i a l'alumnat.
- Foment de la innovació i la recerca als arxius.

Eix 4. Equipaments i infraestructures:

Impacte tècnic:

- **Indicadors de dimensionament** (d'equipaments, plantilles de personal, pressupost i infraestructures físiques i tecnològiques). Implementació de línies d'actuació específiques basades en les dades concretes de dimensionament i necessitats. Impacte mediambiental: definició de criteris constructius, estàndards i característiques tècniques dels equipaments dels centres d'arxiu que garanteixin la sostenibilitat i l'ús de les energies renovables, així com la conservació dels fons documentals.
- Actualització de les línies de suport del Sistema d'Arxius de Catalunya.
- Actualització de normatives i estàndards tècnics. Gestió compartida dels recursos existents al SAC.

CAP. 3/C

171

Impacte jurídic:

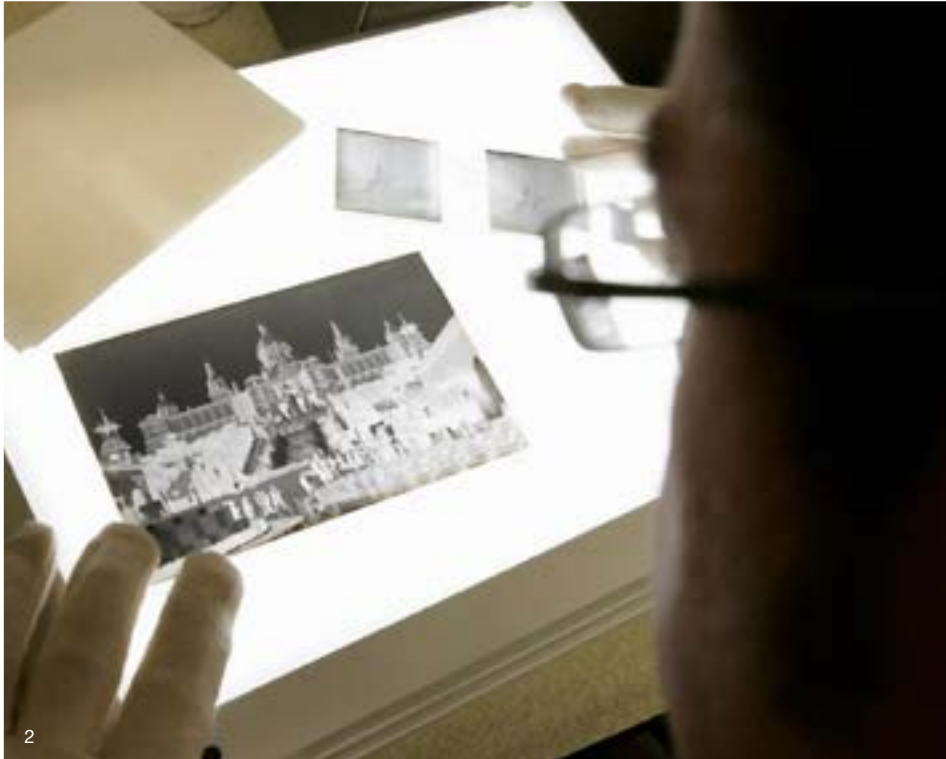
- Aprovació del decret d'aplicació dels estàndards de dimensionament dels arxius a Catalunya i consegüent millora dels centres d'arxiu.

Impacte institucional:

- Mapa d'experteses dels centres d'arxiu. Impuls de la innovació i la creativitat en l'arxivística i la gestió documental. Reconeixement de centres d'arxiu de referència. Gestió i planificació pròpia als centres d'arxiu que coadjuvin a singularitzar-los (programes estratègics, realització de projectes, diversificació de fonts de finançament, etc.).
- Pla de millora 2018-2030 (per a l'actualització i modernització de la Xarxa d'Arxius Comarcals).

Impacte econòmic:

- Optimització de recursos per a la gestió compartida dels recursos existents al Sistema d'Arxius de Catalunya.

1. Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell / 2. Arxiu Nacional de Catalunya. Fotògraf: Jordi Play

Eix 5. Formació i carrera professional:

Impacte professional i formatiu:

- Catàleg de competències professionals de l'arxivística i la gestió documental.
- Detecció de nous perfils generats per la transformació digital.
- Pla de formació continuada. Portal únic de formació, per al reciclatge i l'excel·lència professional.

Impacte científic:

- Ajuts i incentius per a impulsar i participar en projectes d'investigació estratègics en sintonia amb les polítiques que duen a terme les universitats i altres centres de recerca.
- Aconseguir un nombre més gran de publicacions científiques relacionades amb Arxius i Gestió Documental. Més difusió de les accions de recerca i innovació.

Impacte jurídic:

- Estudi per a fer una proposta de regulació de l'arxivística i gestió documental com un grau o postgrau universitari oficial reconegut a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES).

CAP. 3/C

173

Impacte econòmic:

- Estudi sobre l'impacte econòmic de l'arxivística en l'entorn públic i privat.

Eix 6. Sistema i model de governança:

Impacte institucional:

- Es podrà constituir una Direcció o Administració d'arxius i potenciar-la des del punt de vista sistèmic.
- La creació d'una Direcció d'Arxius de Catalunya i de secretaries tècniques per al CNAGD i per a la CNAATD que coadjuven a un marc interinstitucional de col·laboració.

Impacte tècnic:

- La millora del sistema estadístic amb un model segur i eficient de recollida de l'activitat permet tenir un coneixement més directe i objectiu de la situació dels agents, infraestructures, equipaments i mitjans tècnics, fer el seguiment i control i aportar les solucions adequades en el moment necessari.

Impacte jurídic:

- La creació d'una Direcció d'Arxius està vinculada a l'aprovació de la futura llei d'arxius i gestió documental o bé està sotmesa a l'aprovació d'un decret de reestructuració del Departament de Cultura. La creació de les secretaries tècniques per al CNA GD i per a la CNAATD comportaria modificar els decrets vigents que regulen aquests òrgans col·legiats, ja que actualment no estan previstes.

Eix 7. Empresa i innovació:

Impacte administratiu:

- Fer contractació, licitació i plecs sobre la base de models estandarditzats permet a les diferents administracions ser més eficients en els processos de contractació administrativa i també permet a les empreses proveïdores conèixer aquests models i poder preparar millor les seves ofertes.
- Els models i procediments estandarditzats de contractació i d'homologació de serveis i productes garanteixen i milloren la interoperabilitat entre sistemes i administracions.

CAP. 3/C

174

Impacte R+D+I:

- El Pla de recerca i innovació ha de permetre identificar àmbits prioritaris de recerca i innovació en gestió documental, preservació digital, reutilització i explotació de dades i difusió del patrimoni documental.
- La constitució d'un clúster de gestió documental i arxius promourà l'increment d'activitats de recerca aplicada i d'innovació en el sector i la indústria dels arxius.
- Aquest increment, al seu torn, promourà el desenvolupament de nous productes orientats a aportar solucions a necessitats actuals i a anticipar-se i generar escenaris futurs arxivísticament eficients, resilients, sostenibles, transparents i segurs.

Impacte econòmic:

- L'increment de l'oferta de productes i serveis d'arxiu, gestió documental i gestió de dades i informació repercuteix en un increment de l'impacte de la indústria arxivística en l'economia del país.
- La creació d'un clúster de gestió documental i arxius facilitarà la cooperació entre empreses i institucions acadèmiques i administracions en el desenvolupament de projectes. Pel que fa al sector empresarial, pot tractar-

se d'empreses de tecnologies de la informació, consultories funcionals o jurídiques, proveïdors d'equipaments, gestores de dades, etc. S'espera que esdevingui un pol d'atracció d'activitat TIC en aquest àmbit, pensant especialment en l'ecosistema empresarial que hi ha a Catalunya i, sobretot, a l'àrea metropolitana de la ciutat de Barcelona.

Eix 8. Internacionalització:

Impacte cultural:

- Es desenvolupa una política integral de projecció internacional del patrimoni, la història, la cultura i la realitat social de Catalunya a partir dels arxius.
- Es desenvolupa el Pla d'internacionalització, dotat de finançament per a crear línies de suport a la presència internacional (ajuts econòmics, estímuls laborals i professionals, permisos, etc.), per a promoure tant la internacionalització dels arxius com la presència i participació d'arxius i arxivers i arxiveres de Catalunya en organismes, comissions, grups de treball i espais de trobada en l'àmbit internacional vinculats a la governança, la gestió, l'intercanvi de coneixement i el desenvolupament professional dels arxius, la gestió de la documentació, la informació i les dades, la privacitat i la transparència.
- S'elaboren un cens i un Pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior, amb informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans a l'estranger, i per promoure'n la difusió.

Impacte econòmic (sostenibilitat):

- Es defineixen objectius estratègics i actuacions alineats amb els objectius mundials de l'Agenda 2030 de cara a desenvolupar un Pla de cooperació internacional en matèria d'arxius i gestió documental i per part de la Generalitat s'acorden les actuacions en què s'ha de materialitzar aquesta cooperació.

2.5. Governança

La consecució del Pla d'actuacions 2023-2026 queda majorment en mans de la Conselleria de Cultura, la Direcció General Patrimoni Cultural i la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental.

A continuació es presenta un mapa dels agents que hi participaran:

- Impuls polític i institucional des de la Conselleria de Cultura i la Direcció General Patrimoni Cultural.
- Seguiment i control extern des del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental.
- Execució a càrrec de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental.
- Direcció General d'Administració Digital del Departament de la Presidència.
- Àrea TIC del Departament de Cultura.
- Assessoria jurídica del Departament de Cultura.
- Atesa l'envergadura del pla, altres agents que hi col·laboraran seran: universitats, centres i grups de recerca (projecte de visió per ordinador i intel·ligència artificial), sector privat (clúster de gestió documental i arxius), arxius públics i privats, Autoritat Catalana de Protecció de Dades, conservadors i restauradors especialistes (Pla de suport a la preservació, conservació i digitalització), arquitectes (actuació 43), etc.

La columna "Unitat" del document adjunt Pressupost del Pla d'actuacions 2023-2026 especifica l'agent que s'encarregarà de dur a terme cada actuació.

2.6. Recursos

Per a la implementació del Pla d'actuacions 2023-2026 s'han previst els recursos econòmics que es detallen al document *Pla Arxius_Pla actuacions 2023-2026_Previsió-Pressupost-Alineació*.

Per a cada actuació s'especifica:

- la despesa (en euros);
- l'any o el període en què es farà l'actuació;
- el pressupost des del qual es cobrirà la despesa:
 - Pla d'arxius⁷⁴
 - Pressupost CLT

⁷⁴ "Pla d'arxius" fa referència al pressupost previst per a les necessitats específiques que demana dur a terme el Pla d'arxius. En cas que el pla sigui aprovat, aquest pressupost estarà incorporat al pressupost ordinari del Dept. de Cultura.

- Pressupost PRE
- la unitat orgànica responsable de dur a terme l'actuació:
 - [Departament de Cultura]
 - Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya
 - Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals
 - Arxiu Nacional de Catalunya
 - [Departament de la Presidència]:
 - Direcció General d'Administració Digital

Hi ha un total de vint-i-dues actuacions (27,5%) per a les quals **no es preveu despesa** (cost zero), perquè la responsabilitat de llur execució és del personal intern del Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya, **en compliment de llurs competències i funcions** i, per tant, s'han d'executar amb **recursos propis**.

D'aquestes actuacions, algunes afronten necessitats estructurals i, per tant, no tenen un termini de finalització, sinó que s'hauran de dur a terme de forma continuada en el temps. D'altres són actuacions pròpies del pla executiu i que, per tant, s'han de realitzar durant el primer quadrienni 2023-2026 de desenvolupament del pla estratègic **Arxius 2030**.

CAP. 3/C

177

Actualment, la plantilla del Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya és insuficient per a donar resposta a les funcions que té encomanades. L'afegit de tasques que comporten el Pla d'arxius i gestió documental i, en concret, el Pla d'actuacions 2023-2026, demana, doncs, dotar la plantilla de més personal. Ateses les coincidències identificades entre els dèficits de plantilla i els requeriments estructurals descrits al pla, es farà una proposta d'incorporació de personal amb la finalitat de **prioritzar l'eficiència dels recursos propis**, cosa que permetrà dur a terme les actuacions amb el personal intern, en comptes de recórrer a la *contractació de serveis externs*.

2.7. Anàlisi de riscos i sensibilitat

Com s'assenyala al final de l'apartat anterior, 2.6 *Recursos*, la dotació actual de la plantilla del Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya ja resulta insuficient en l'actualitat per a donar compliment a les funcions que li són encomanades. Així doncs, tant el desenvolupament de l'Administració electrònica que preveu el Pla com les actuacions del pla executiu que recauen en el personal intern impliquen un increment de tasques. La garantia i el grau d'execució d'aquestes actuacions estaran condicionats a poder disposar dels recursos que s'han identificat com a imprescindibles. Aquest aspecte podria demanar la revisió de la memòria pressupostària.

Així mateix, cal tenir personal per a gestionar i executar els pressupostos derivats de les actuacions previstes al Pla d'actuacions 2023-2026, que, essencialment, consistiran en contractacions de serveis externs.

Pel que fa a l'aspecte normatiu, per una banda, l'execució d'algunes actuacions del Pla d'actuacions 2023-2026 (com l'establiment del nou procés de gestió documental o la creació de vuit Comissions territorials) pot demanar desenvolupar disposicions normatives com decrets i reglaments.

D'altra banda, però, el Pla d'actuacions 2023-2026 també preveu fer una nova llei d'arxius i gestió documental que pugui donar una resposta més ajustada a les necessitats organitzatives i tecnològiques identificades.

Aquesta situació genera un bloqueig de l'acció normativa, perquè actualment no es desenvolupa la vigent llei 10/2001, perquè la lògica demana esperar a tenir la nova llei d'arxius i, d'aquesta forma, desenvolupar la resta de disposicions normatives necessàries d'acord amb el marc legal que estableixi la nova llei. Això permetrà fer desenvolupaments coherents i sostenibles, atès que s'evitarà haver d'emprendre modificacions legals de nous decrets i reglaments a curt termini.

2.8. Seguiment i avaluació de la iniciativa

El seguiment de la consecució del Pla d'arxius i gestió documental estarà a càrrec de la Direcció General de Patrimoni Cultural i del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental. Es farà sobre la base del quadre d'indicadors que es desenvoluparà durant el primer bienni sobre la base de les normes internacionals següents:

- PNE-ISO 24083. Información y documentación. Estadísticas internacionales de archivos.
- UNE 66175:2003. Guía para la implantación de un sistema de indicadores.
- ISO 9001:2015. Sistemas de gestión de la calidad — Requisitos.
- ISO 30300:2021. Información y documentación. Gestión de documentos. Conceptos fundamentales y vocabulario.

1. Arxiu Comarcal del Ripollès. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell / 2. Arxiu Comarcal del Montsià. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

3. Informe sobre l'impacte pressupostari del Pla d'actuacions 2023-2026

Tal com s'exposa a l'apartat 2.3 *Planificació* de l'informe sobre el possible impacte social i econòmic del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya,⁷⁵ es tracta d'un pla estratègic per alinear el Sistema d'Arxius de Catalunya, llurs components i el sistema de gestió documental, gestió de dades i de la informació de l'Administració de la Generalitat al **Pla de Govern** de la Generalitat, l'**Estratègia Digital Europea**,⁷⁶ el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència del Govern espanyol vinculat al Pla **NextGenerationEU** de la Unió Europea, així com a l'**Agenda 2030** de l'ONU.

Atesa la complexitat i envergadura d'aquest pla estratègic, s'ha previst fer llur desenvolupament a partir de la implementació de dos plans d'actuacions quadriennals, un primer per al període 2023-2026, i un segon per al període 2027-2030. El document ARXIUS 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya en proposa el primer: Pla d'actuacions 2023-2026. El segon serà creat a partir dels resultats que s'extreguin dels informes de seguiment del compliment del primer pla d'actuacions (previstos per al primer bienni, juny 2023-desembre 2024, i per al segon bienni, gener 2025-maig 2026).

CAP. 3/C

180 La previsió de despeses per al Pla d'actuacions 2023-2026 ha estat ajustada segons el pressupost actual aprovat al Departament de Cultura per a l'exercici 2023 i aplicant els increments teòrics previstos per als exercicis 2024, 2025 i 2026.

L'informe que es presenta a continuació dona detalls sobre:

- 3.1. Quantificació total de les despeses.
- 3.2. Finançament de les despeses.
 - 3.2.1. Despeses que comprometen els fons del pressupost disponible.
 - 3.2.2. Despeses generades pel Programa temporal del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya al Departament de Cultura.
- 3.3.3. Despeses que no comprometen els fons.

⁷⁵ Vid. supra, p. 28.

⁷⁶ Vegeu el programa Digital Europe 2021-2027, que s'emmarca en aquest projecte, anomenat Shaping Europe's Digital Future (2020).

3.1. Quantificació total de despeses

El document adjunt, Pressupost del Pla d'actuacions 2023-2026, exposa en detall cadascuna de les actuacions del Pla d'actuacions 2023-2026 i especifica:

- a quin **objectiu estratègic** s'orienten;
- quin **objectiu operatiu** volen assolir;
- l'**any** en què es faran;
- quina **unitat** les durà a terme;
- la **classificació** de les despeses previstes; i
- llur **concepte**, on es concreta:
 - “Pla-Programa”, si es tracta d'actuacions *programàtiques* del pla —enfocades a dur a terme un projecte temporalment definit—. Aquestes actuacions preveuen iniciar-se el juny de 2023, un cop el Pla d'arxius i gestió documental hagi estat aprovat per Acord del Govern i, posteriorment, el Departament de Cultura aprovi el Programa temporal del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya.
 - “Pla d'arxius”, si es tracta d'actuacions que troben llur impuls en el Pla d'arxius i gestió documental, però que són necessàries per a la qualitat sostinguda del tot el Sistema d'Arxius de Catalunya i la implementació i gestió de l'Administració digital.
 - “Pressupost CLT”, si es tracta d'actuacions *estructurals* —enfocades a cobrir necessitats o dèficits estructurals i a fer accions per donar compliment a funcions pròpies de les unitats implicades en el Pla.⁷⁷ Aquestes despeses corresponen al pressupost ordinari assignat anualment a cadascuna de les unitats, independentment de la conjuntura derivada de l'impuls del Pla d'arxius i gestió documental.

⁷⁷ La taula també reporta despeses de l'Àrea TIC de la Direcció de Serveis del Departament de Cultura (per a accions estructurals de les actuacions 4, 6, 24 i 62, enfocades en la millora i manteniment de les infraestructures tecnològiques) i despeses de la DG d'Administració Digital del Departament de la Presidència (per a una acció estructural de l'actuació 6, enfocada en el Projecte de gestió documental 2.0 [finançament: fons del Pla Next Generation EU (MRR)]).

1. El Pla d'actuacions 2023-2026 suposa una previsió de despesa **total de 74.255.342,37 €**.

PLA D'ACTUACIONS 2023-2026	2023	2024	2025	2026
Subtotal	13.255.851,60 €	24.914.787,55 €	21.341.026,98 €	14.743.676,24 €
TOTAL				74.255.342,37 €

El marcat increment de 2023 a 2024 i el marcat decrement de 2025 a 2026 es deuen, principalment, a les obres d'ampliació de l'Arxiu Nacional de Catalunya (PEA Pluriennal), que s'executaran durant el trienni 2023-2025 i suposen una suma total de **15.717.111,24 €**, un **21,16%** del pressupost total, i a les obres de millora tèrmica de l'envolupant de l'Arxiu Nacional de Catalunya, que s'executaran durant el bienni 2024-2025 i suposaran una suma total de **3.606.030,61 €**, un **4,85%** del pressupost total.

2. El Programa temporal del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya suposa **923.162,66 €**, un **1,25%** de la despesa total prevista, per dur a terme accions vinculades a 53 actuacions.

CAP. 3/C

182

PROGRAMA TEMPORAL	ACTUACIONS	2023	2024	2025	2026
Subtotal	53	152.063,70 €	307.720,90 €	307.720,90 €	155.657,16 €
TOTAL					923.162,66 €

El marcat increment de 2023 a 2024 i el marcat decrement de 2025 a 2026 es deuen principalment al fet que, previsiblement, les actuacions vinculades específicament al programa s'iniciaran el juliol de 2023 (i s'imputaran 6 mesos d'aquest exercici) i s'acabaran el juny de 2026 (i s'imputaran 6 mesos d'aquest exercici).

3. El Pla d'actuacions 2023-2026 conté 80 actuacions, de les quals només 45 necessiten accions específicament vinculades al Pla d'arxius i gestió documental. Per dur a terme aquestes accions, les unitats del Departament de Cultura implicades dedicaran previsiblement **6.546.822,73 €**, un **8,8%** del seu pressupost ordinari.

PLA D'ARXIUS	ACTUACIONS	2023	2024	2025	2026
Subtotal		453.000,00 €	2.159.938,00 €	2.339.569,92 €	1.594.314,81 €
TOTAL	45				6.546.822,73 €

4. Finalment, el Pla d'actuacions 2023-2026 també conté els pressupostos ordinaris assignats a cadascuna de les unitats del Departament de Cultura implicades en el Pla d'arxius i gestió documental. Aquest fet es deu principalment a la transversalitat d'aquest pla, les actuacions del qual cal que es completin amb accions de diferents agents i despeses diversament classificades.⁷⁸ De les 80 actuacions que conformen el Pla d'actuacions 2023-2026, 15 actuacions comporten accions que es duen a terme ordinàriament per aquestes unitats, ja que corresponen a funcions que els són pròpies. Amb tot, aquestes accions suposen **64.365.356,98 €**, un **86,6%** de les despeses totals previstes.

PRESSUPOST CLT	ACTUACIONS	2023	2024	2025	2026
Subtotal		12.215.187,90 €	21.600.128,65 €	17.967.736,16 €	12.582.304,27 €
TOTAL	15				64.365.356,98 €

Així mateix, el Pla d'actuacions 2023-2026 conté 1 acció estructural vinculada a l'actuació 6 (Projecte de gestió documental 2.0), que serà finançada per la DG d'Administració Digital del Departament de Presidència gràcies al fons del Pla Next Generation (MRR). Amb tot, la despesa prevista per a aquesta acció ascendeix a **2.420.000,00 €**, un **3,25%** de la despesa total prevista per al Pla d'actuacions 2023-2026.

CAP. 3/C

183

PRESSUPOST PRE	ACTUACIONS	2023	2024	2025	2026
Subtotal		435.600,00 €	847.000,00 €	726.000,00 €	411.400,00 €
TOTAL	1				2.420.000,00 €

3.2. Finançament

3.2.1 Finançament amb compromís dels fons

El Pla d'actuacions 2023-2026 comptarà amb el finançament necessari per a dur a terme la major part de les accions planificades per a l'any 2023.

En bona part això ha estat possible principalment pel retard en l'aprovació dels pressupostos, perquè s'ha demorat la redacció d'aquest informe i l'avenç en les accions amb què s'ha d'acomplir la sol·licitud de la tramitació de l'aprovació del Pla d'arxius i gestió documental. Per aquest motiu s'ha reajustat l'inici de la implementació del pla a **juliol de 2023** com a data factible. L'efecte positiu d'aquest reajustament ha estat el trasllat total o parcial d'algunes accions — inicialment previstes per a l'any 2023— a l'any 2024, cosa que ha reduït les despeses inicialment previstes per a l'any 2023.

⁷⁸ Capítol II, IV, VI o VII.

L'ARXIU EN XIFRES

295

Unitats administratives
amb documentació
al Districte

162

Unitats administratives
usuàries de l'arxiu

12.595,33

Transferències
expedients
Ml

10,15

Transferències al dipòsit
digital
Ml

82.515

Activitat GEAC
Accions

17.093

Préstecs
Expedients

13.181

Consultes
Expedients

47.931

Insercions de documents
a expedients ja arxivats
Expedients

4.310

Recuperacions
per part de les unitats
Expedients

1.005

Atenció a consultes de
documentació en custòdia
externa
Expedients

102.982

Millores de les
descripcions
Expedients

2.921

Vinculacions de suports
digitals a expedients físics
Suports vinculats

293,39

Eliminacions
Ml

5.523

Capses
substituídes

3.2.2 Finançament amb compromís dels fons mitjançant un programa temporal

Tan bon punt s'aprovi el Pla d'arxius i gestió documental per Acord del Govern, se sol·licitarà immediatament el Programa temporal del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya al Departament de Cultura, el qual ha de permetre cobrir les necessitats de recursos humans per a garantir la coordinació, el desenvolupament i el seguiment correctes i puntuals del Pla d'actuacions 2023-2026. La previsió de la dotació és de 6 places de tècnics superiors del cos d'arxivística. Un tècnic/a coordinador/a del Pla d'arxius (A-27) i 5 tècnics/es arxiviers/eres (A-21) amb la següent previsió de despesa:

PRESSUPOST CLT	PROGRAMA TEMPORAL	2023	2024	2025	2026
Subtotal		152.063,70 €	307.720,90 €	307.720,90 €	155.657,08 €
TOTAL					923.162,58 €

El detall de les despeses del programa temporal, incloent-hi les relatives a la Seguretat Social i la Productivitat, és la següent:

LLOC	NIVELL	RETRIBUCIONS ANUALS 2023	PRODUCTIVITAT **	TOTAL RETRIBUCIONS ANUALS 2023	SEG-SOCIAL ANUAL* 2023	TOTAL ANUAL	NOMBRE EFECTIUS	TOTAL ANUAL EFECTIUS	TOTAL 3 ANYS
Responsable del Programa	A27.1	63.457,76	598,91	64.056,67	17.100,84	81.157,51	1	81.157,51	243.472,53
Tècnic/a de suport	A21	33.804,92	598,91	34.403,83	10.908,84	45.312,67	5	226.563,35	679.690,05
TOTAL							6	307.720,86	923.162,58

CAP. 3/C

185

3.2.3 Finançament sense compromís dels fons

L'actuació 6 s'enfoca a crear un model documental únic per a l'Administració de la Generalitat. Una de les accions previstes és el Projecte de gestió documental 2.0. El finançament per a aquesta acció l'aportarà la Direcció General d'Administració Digital, del Departament de Presidència, amb fons del pla NextGenerationEU, i llur cost s'ha valorat en 1.802.900,00 €.

Conclusió i sol·licitud

Per tot el que s'ha exposat, s'estima que **Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** presenta un projecte sòlid: coherent en llurs objectius estratègics amb els reptes que el context actual —des del punt de vista social, tecnològic i jurídic— planteja a l'activitat arxivística i la gestió documental, i consistent, a escala interna, en llurs objectius específics i actuacions.

Aquesta consideració se sent avalada per l'informe favorable del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental del plenari del 12 de juliol de 2022.

Per aquest motiu, i per donar compliment als requeriments establerts per l'Acord de Govern d'11 de desembre de 2018, des del Departament de Cultura se sol·licita la tramitació del document **Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** per a llur aprovació per part del Govern de Catalunya.

D. Impacte pressupostari del Programa d'actuacions 2023-2026

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
PROGRAMA PLA D'ARXIU I GESTIÓ DOCUMENTAL PLA D'ACTUACIONS 2023-2026			
Eix 1-Gestió documental, accés a la informació i privacitat	1.1. Afavorir la interoperabilitat en l'Administració digital per fer-la més eficient.	1.1.1	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Definició dels elements i els requeriments mínims de la gestió documental i arxivística en l'Administració digital que puguin ser exportables al conjunt d'AA.PP.
		1.1.1	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Definició dels elements i els requeriments mínims de la gestió documental i arxivística en l'Administració digital que puguin ser exportables al conjunt d'AA.PP.
		1.1.1	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Definició dels elements i els requeriments mínims de la gestió documental i arxivística en l'Administració digital que puguin ser exportables al conjunt d'AA.PP. Subvencions.
		1.1.2	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Normalitzar i estandarditzar les metadades per poder gestionar i compartir la informació de forma sistemàtica dins de tot el sistema d'arxius, així com tenir dades de qualitat i integrades que doni resposta a totes les necessitats de l'Administració.
		1.1.2	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Normalitzar i estandarditzar les metadades per poder gestionar i compartir la informació de forma sistemàtica dins de tot el sistema d'arxius, així com tenir dades de qualitat i integrades que doni resposta a totes les necessitats de l'Administració.
		1.1.3	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Definir un model de dades i de reutilització de la informació, així com un model d'intercanvi de dades.
		1.1.3	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Definir un model de dades i de reutilització de la informació, així com un model d'intercanvi de dades.
		1.1.4	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Definir quina ha de ser la infraestructura del servei d'arxiu electrònic per al conjunt del país.
		1.1.4	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Definir quina ha de ser la infraestructura del servei d'arxiu electrònic per al conjunt del país.
		1.1.5	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Estudiar un model semàntic que permeti la interoperabilitat i la cerca d'informació entre diversos sistemes d'arxius.
		1.1.5	Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya: Estudiar un model semàntic que permeti la interoperabilitat i la cerca d'informació entre diversos sistemes d'arxius.

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	153.416,67 €	272.468,00 €	276.827,49 €	117.190,30 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	0,00 €	100.000,00 €	101.600,00 €	103.225,60 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	100.000,00 €	200.000,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	15.000,00 €	15.240,00 €	0,00 €

CAP. 3/D

189

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
Eix 1-Gestió documental, accés a la informació i privacitat	1.2. Afavorir la identificació, autenticació i contextualització documents, per simplificar i fer més eficient la gestió documental en l'Administració de la Generalitat.	1.2.1	Model documental únic per l'Administració de la Generalitat: Definir les eines comunes de l'Administració digital de la Generalitat (tramitadors, esquema de metadades, quadres de classificació, taules d'avaluació, etc.) a partir de les eines actualment existents i creació de noves eines.
		1.2.1	Evolutiu recurrent dels arxius i gestió documental
		1.2.1	Model documental únic per l'Administració de la Generalitat: Projecte de gestió documental 2.0 [finançament: fons del Pla Next Generation (MRR)]
		1.2.1	Model documental únic per l'Administració de la Generalitat: Treballs tècnics sobre gestió documental i patrimoni documental
		1.2.1	Treballs tècnics
		1.3.1	Concretar el rol i la responsabilitat dels arxius i els serveis d'arxius: Anàlisi de la normativa existent relativa a l'accés, la transparència i la protecció de dades amb l'objectiu d'elaborar un marc de referència que es pugui adaptar als diferents tipus d'arxiu i serveis d'arxiu.
		1.3.2	Potenciar l'elaboració i el manteniment de les taules d'avaluació documental com a eina fonamental per a establir l'accés als documents i a la informació (Actuació 53).
		1.3.3	Fer un estudi de creixement i dimensionament de les plantilles dels Arxius Centrals Administratius de la Generalitat de Catalunya i dels Arxius Judicials per adaptar-les al context de l'Administració digital.
		1.3.4	Establir estratègies d'accés i ús de la informació pels arxius i participar en la definició d'eines que permetin l'anonimització de les dades per tal de garantir el dret d'accés i la transparència respectant la protecció de les dades de caràcter personal.
		1.3.1	Garantir l'accessibilitat i transparència de la informació tant com la protecció de dades.

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	313.000,00 €	324.268,00 €	329.456,29 €	334.727,59 €
Capítol IV	423.500,00 €	532.400,00 €	847.000,00 €	0,00 €
Capítol II	100.000,00 €	103.600,00 €	105.257,60 €	106.941,72 €
Capítol II	59.150,00 €	61.279,40 €	62.259,87 €	63.256,03 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	15.000,00 €	15.240,00 €	15.483,84 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
Eix 2 - Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni	2.1. Garantir la preservació, la conservació, la restauració i la digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur.	2.1.1	Compleció continuada de l'Inventari del Patrimoni Cultural Català com a eina bàsica de protecció i dinamització del patrimoni documental: Tasques d'actualització el Cens d'Arxius de Catalunya.
		2.1.2	Impulsar la inclusió de fons en l'Inventari del Patrimoni Cultural Català i la declaració dels elements més rellevants com a Bé Cultural d'Interès Nacional.
		2.1.3	Establir els criteris per determinar el valor documental i patrimonial dels documents, fons i col·leccions documentals per tal de conèixer i identificar aquells que formin part del patrimoni documental català i hagin de ser objecte de protecció i conservació.
		2.1.3	Establir els criteris per determinar el valor documental i patrimonial dels documents, fons i col·leccions documentals per tal de conèixer i identificar aquells que formin part del patrimoni documental català i hagin de ser objecte de protecció i conservació.
		2.1.4	Estudiar el desenvolupament del marc legal pel que fa a la conservació i accessibilitat dels fons documentals i documents en risc de desaparició.
		2.1.5	Adaptar les normes de descripció i els aplicatius de suport als nous entorns de treball i a les demandes socials.
		2.1.5	Adaptar les normes de descripció i els aplicatius de suport als nous entorns de treball i a les demandes socials.
		2.1.6	Elaborar les directrius per a la revisió i actualització dels instruments de descripció existents amb l'objecte d'impulsar-ne la interoperabilitat.
		2.1.6	Elaborar les directrius per a la revisió i actualització dels instruments de descripció existents amb l'objecte d'impulsar-ne la interoperabilitat.
		2.1.7	Elaborar directives per discernir, valorar i preservar la informació continguda en els nous formats documentals sorgits del canvi tecnològic en els segles xx i xxi, a partir de la recopilació de les experiències existents.

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Capítol II	160.000,00 €	165.760,00 €	168.412,16 €	171.106,75 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	0,00 €	12.000,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	20.000,00 €	20.320,00 €	20.645,12 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	3.000,00 €	3.048,00 €	3.096,77 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ	
Eix 2 - Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni	2.2. Garantir la preservació, la conservació, la restauració i la digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les èpoques, formats i suports.	2.2.1	Elaborar un mapa de les estratègies i actuacions de preservació i conservació de la documentació per identificar les experteses i recursos existents.	
		2.2.2	Incloure en els processos de l'Administració electrònica la perspectiva de preservació futura dels actius digitals que tinguin en compte l'avaluació documental, les necessitats tecnològiques d'emmagatzematge segur i la reutilització de la informació.	
		2.2.3	Aprovar un Pla de suport a la preservació, restauració, conservació i digitalització que identifiqui les infraestructures existents, prevegi les de nova creació i garanteixi ajuts econòmics als titulars d'arxius i fons d'arxiu que ho requereixin.	
		2.2.3	Aprovar un Pla de suport a la preservació, restauració, conservació i digitalització que identifiqui les infraestructures existents, prevegi les de nova creació i garanteixi ajuts econòmics als titulars d'arxius i fons d'arxiu que ho requereixin. Estudi	
		2.2.3	Aprovar un Pla de suport a la preservació, restauració, conservació i digitalització que identifiqui les infraestructures existents, prevegi les de nova creació i garanteixi ajuts econòmics als titulars d'arxius i fons d'arxiu que ho requereixin. Pla de suport	
		2.2.3	Aprovar un Pla de suport a la preservació, restauració, conservació i digitalització que identifiqui les infraestructures existents, prevegi les de nova creació i garanteixi ajuts econòmics als titulars d'arxius i fons d'arxiu que ho requereixin. Subvenció	
		2.3. Ingressos i adquisicions documentals sobre la base d'una política de racionalització, sostenibilitat i aprofitament de recursos	2.3.1	Conèixer i planificar les transferències de documentació administrativa als arxius històrics per part de les administracions públiques en l'horitzó actual de canvi tecnològic.
			2.3.1	Conèixer i planificar les transferències de documentació administrativa als arxius històrics per part de les administracions públiques en l'horitzó actual de canvi tecnològic.
			2.3.2	Elaborar un procediment d'ingressos que afavoreixi la racionalització de les adquisicions i defineixi els protocols d'actuació.
			2.3.2	Adquisició de patrimoni documental
		2.3.3	Impulsar un acord que ordeni els ingressos de fons i col·leccions documentals entre els diferents actors: administracions, institucions culturals i centres d'arxiu.	

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	720.000,00 €	710.000,00 €	721.360,00 €
Capítol IV	0,00 €	66.500,00 €	67.564,00 €	68.645,02 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	18.000,00 €	18.648,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol VI	150.000,00 €	155.400,00 €	157.886,40 €	160.412,58 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ	
Eix 3 - Difusió, comunicació i participació	3.1. Potenciar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius ampliant l'accés, la participació i les funcions socials, educatives i de recerca en consonància amb les demandes i interessos de la ciutadania.	3.1.1	Crear el Portal d'Arxius de Catalunya com una plataforma virtual que sigui alhora el portal d'accés al patrimoni documental català, el canal de comunicació dels agents del Sistema d'Arxius de Catalunya i una eina de col·laboració dels seus integrants. Realitzar l'estudi de requeriments i costos de creació i manteniment.	
		3.1.1	Portal d'Arxius	
		3.1.2	Definir un model integratiu dels instruments de descripció dels arxius del SAC: benchmarking, estudi de requeriments i auditoria.	
		3.1.2	Definir un model integratiu dels instruments de descripció dels arxius del SAC: benchmarking, estudi de requeriments i auditoria.	
		3.1.3	Elaborar una guia de comunicació en xarxes socials pràctica, útil i adaptable als diferents centres d'arxiu.	
		3.1.4	Impulsar una cultura de col·laboració per integrar els sistemes d'informació dels arxius amb els d'altres agents culturals (biblioteques, museus, universitats, centres de recerca, centres d'estudi, comunitats en xarxa).	
		3.2. Promoure i fidelitzar l'ús dels arxius, així com la participació en les activitats que ofereixen.	3.2.1	Ampliar el sistema de recollida de dades i alinear-lo amb els estàndards internacionals ISO per tal de conèixer amb precisió la satisfacció d'usuaris.
		3.2.2	Detectar els interessos de la ciutadania i generar informació específica per als diferents perfils d'usuaris a partir d'una visió inclusiva i de gènere.	
	3.2.3	Incorporar processos de participatius per conèixer l'opinió dels ciutadans i orientar les tasques i activitats dels arxius en temes claus com protecció del patrimoni documental, ingrés, avaluació, descripció i activitats culturals.		
	3.2.4	Fer campanyes en els arxius per explicar al conjunt de la ciutadania els drets d'accés a la documentació i a la informació.		

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	30.000,00 €	0,00 €	200.000,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
Eix 3 - Difusió, comunicació i participació	3.3. Enfortir les aliances dels arxius amb els sectors de l'educació i la investigació per a fomentar el coneixement, la innovació i la creativitat.	3.3.1	Articular una col·laboració estable amb els departaments competents en educació, universitats i recerca per apropar els arxius al personal investigador i l'alumnat.
		3.3.2	Fomentar una dinàmica d'innovació i recerca als arxius.
		3.3.2	Projecte de visió per ordinador i intel·ligència artificial en el marc de la XAC.
		3.3.2	Organització jornades SAC
		3.3.2	Subvenció directa a l'Ajuntament de Girona - Jornades A. Varés - Any 2024 (Biennal)
		3.3.2	Subvenció directa a l'Ajuntament de Girona - Jornades A. Varés - Any 2026 (Biennal)
		3.3.2	Línies d'ajut per a la recerca
	3.4. Potenciar la reutilització i l'explotació de dades obertes	3.4.1	Definir una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades: Identificació de les dades que poden ser objecte de reutilització en els arxius i definició dels seus criteris d'explotació amb caràcter lucratiu (drets d'explotació i taxes).
		3.4.2	Incorporar les polítiques europees de reutilització de dades obertes al funcionament ordinari dels arxius i elaborar normes tècniques sobre la reutilització

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	30.000,00 €	35.000,00 €	35.000,00 €	35.000,00 €
Capítol II	20.400,00 €	21.134,40 €	21.472,55 €	21.816,11 €
Capítol IV	0,00 €	20.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	0,00 €	0,00 €	0,00 €	20.000,00 €
Capítol IV	0,00 €	40.000,00 €	40.640,00 €	41.290,24 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ	
Eix 4 - Equipaments i infraestructures	4.1. Millora dels recursos humans i materials en els centres d'arxiu	4.1.1	Fer una diagnosi dels arxius del SAC amb la finalitat de definir els indicadors del dimensionament de les diferents tipologies d'arxiu a partir de l'impacte demogràfic, volum de documentació a conservar i gestió documental (equipament, plantilles i pressupostos).	
		4.1.1	Establir els indicadors per al dimensionament de les diferents tipologies d'arxiu a partir de l'impacte demogràfic i les característiques del territori, el volum de la documentació a conservar i la gestió documental (equipament, plantilles i pressupostos). Estudi	
		4.1.2	Aprovar el decret d'aplicació dels estàndards de dimensionament dels arxius a Catalunya que impulsi la millora contínua per part de les AA.PP. i dels titulars privats de centres d'arxiu.	
		4.2. Treball en xarxa	4.2.1	Identificar i determinar el mapa d'experteses i el coneixement dels centres d'arxius del SAC que impulsen la innovació i la creativitat en matèria d'arxius i gestió documental per definir centres de referència i fomentar el seu reconeixement i suport.
			4.2.1	Identificar i determinar el mapa d'experteses i el coneixement dels centres d'arxius del SAC que impulsen la innovació i la creativitat en matèria d'arxius i gestió documental per definir centres de referència i fomentar el seu reconeixement i suport.
			4.2.2	Actualitzar les normatives i estàndards tècnics dels diferents procediments de treball que es duen a terme als centres d'arxiu.
	4.2.3		Estudiar i proposar línies de concertació per a la gestió compartida dels recursos existents al SAC.	
	4.2.4		Fomentar l'autonomia dels centres d'arxiu promovent la implementació de projectes propis i visions estratègiques singulars.	
	4.2.5		Actualitzar les diferents línies de suport als arxius del SAC i definir les línies d'actuació específiques.	
	4.2.5	Actualitzar les diferents línies de suport als arxius del SAC i definir les línies d'actuació específiques.		

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	20.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	10.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	12.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	40.000,00 €	180.000,00 €	182.880,00 €	185.806,08 €

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
Eix 4 - Equipaments i infraestructures	4.3. Centres d'arxiu segurs per la documentació i les persones, sostenibles pel medi ambient	4.3.1	Definir els criteris constructius i les característiques tècniques dels equipaments dels centres d'arxiu que garanteixin la sostenibilitat i l'ús de les energies renovables.
		4.3.1	Definir els criteris constructius i les característiques tècniques dels equipaments dels centres d'arxiu que garanteixin la sostenibilitat i l'ús de les energies renovables.
		4.3.2	Elaborar un Pla de modernització dels arxius de la Generalitat de Catalunya que introdueixi mesures de manteniment i sostenibilitat.
		4.3.2	Elaborar un Pla de modernització dels arxius de la Generalitat de Catalunya que introdueixi mesures de manteniment i sostenibilitat.
		4.3.2	Subministrament de compactes, prestatgeries, mobiliari, planeres i altre material tècnic als arxius de la XAC
		4.3.2	Pla de modernització de les infraestructures dels arxius comarcals (Pla de Millora 2018-2030)
		4.3.2	Manteniment: Conservació, reparació i manteniment de terrenys, b. naturals, edificis i altres construccions / d'altre immobilitzat material
		4.3.2	Obres d'ampliació de l'Arxiu Nacional de Catalunya
		4.3.2	Execució de les obres de reparació i millora tècnica de l'envolvent de l'edifici de l'Arxiu Nacional
		4.3.2	Millora del sistema de climatització de l'edifici de l'Arxiu Nacional

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	30.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol VI	662.000,00 €	700.000,00 €	716.700,22 €	600.000,00 €
Capítol VII	1.100.000,00 €	3.450.000,00 €	3.380.000,00 €	3.500.000,00 €
Capítol II	60.000,00 €	62.160,00 €	63.154,56 €	64.165,03 €
Capítol VI	3.701.834,68 €	9.201.705,86 €	2.813.570,70 €	0,00 €
Capítol VI	0,00 €	968.356,65 €	2.637.673,96 €	0,00 €
Capítol VI	580.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

CAP. 3/D

203

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
Eix 5 - Formació i carrera professional	5.1. Definició i actualització de la formació i el perfil professional	5.1.1	Elaborar el catàleg de competències dels professionals de l'arxivística, la gestió documental i la gestió d'informació i dades.
		5.1.2	Promoure la recerca i la innovació sobre l'arxivística i la gestió documental com a bases de desenvolupament de la professió.
		5.1.2	Beques.
	5.2. Marc comú de formació continuada, reciclatge i excel·lència dels professionals	5.2.1	Fer l'inventari de la formació continuada per a professionals de l'arxivística i la gestió de documents d'acord amb les mancances i necessitats del mercat laboral a fi de dissenyar una resposta de formació adaptada al conjunt del Sistema.
		5.2.2	Portal de Formació: Fomentar la cooperació i les sinergies en matèria de formació entre els diferents actors del Sistema.
		5.2.2	Beques Servei de Suport al SAC: PERÍODE GENER-JULIOL - PLURIENNAL 2022-2023
		5.2.2	Beques Servei de Suport al SAC: PERÍODE SETEMBRE-DESEMBRE - PLURIENNAL 2023-2024
	5.3. Carrera professional a les administracions públiques	5.3.1	Elaborar una guia dels nous perfils i competències professionals que s'originen en el context de transició digital adreçada al conjunt de les AA.PP.
		5.3.2	Vetllar perquè les AA.PP. atenguin el relleu generacional com una oportunitat per a donar resposta a les noves necessitats del sector.
		5.3.3	Impulsar des del SAC els mecanismes adequats per afavorir l'intercanvi, la mobilitat i la col·laboració entre els professionals dels arxius i la gestió documental de les diferents AA.PP.

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Capítol II	40.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	0,00 €	95.000,00 €	96.520,00 €	98.064,32 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	0,00 €	18.130,00 €	17.780,00 €	18.064,48 €
Capítol IV	10.000,00 €	10.360,00 €	10.525,76 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

CAP. 3/D

205

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ	
Eix 6 - Sistema i model de governança	6.1. Model de governança i marc interinstitucional de col·laboració	6.1.1	Reforçar el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental per a convertir-lo en l'òrgan de concertació dels agents del sistema, de definició dels seus objectius estratègics i impuls dels grans projectes.	
		6.1.2	Reforçar la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental per a garantir la seva funció estratègica en el conjunt del sistema.	
		6.1.3	Impulsar els mecanismes previstos en la Llei d'arxius i gestió de documents per a la inclusió dels arxius en el SAC (Registre d'Arxius).	
		6.1.4	Acordar les polítiques de foment i suport als arxius catalans públics i privats, tant dels que formen part del sistema com de les col·leccions documentals obertes o tancades al públic (subvencions, suport tècnic).	
		6.1.4	Convocatòries subvencions concurrència pública	
		6.1.4	Conveni Arxiu Gavín	
		6.1.4	PLURIENNAL - Fons Vitalici Josep Benet	
		6.1.4	Quotes Associacions	
		6.1.4	Quotes Associacions	
		6.1.5	Acordar el model de recollida i elaboració estadística del conjunt del sistema	
		6.1.6	Fomentar els arxius de l'Església catòlica i els arxius privats perquè participin, aportin i rebin suport del sistema d'arxius de Catalunya	
		6.1.7	Definir l'estratègia del diàleg i la negociació amb l'Estat per a poder completar i millorar el SAC.	
		6.2. Capçalera del SAC amb visibilitat i autoritat	6.2.1	Crear una direcció pel Sistema d'Arxius de Catalunya.

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	450.000,00 €	466.200,00 €	473.659,20 €	481.237,75 €
Capítol II	18.150,00 €	18.150,00 €	18.150,00 €	18.150,00 €
Capítol VI	97.600,00 €	97.600,00 €	97.600,00 €	97.600,00 €
Capítol II	300,00 €	300,00 €	300,00 €	300,00 €
Capítol II	900,00 €	900,00 €	900,00 €	900,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

CAP. 3/D

207

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
Eix 6 - Sistema i model de governança	6.3. Desplegament i governança dels arxius i xarxes d'arxius al territori i consolidació del model de col·laboració	6.3.1	Elaborar i aprovar el Mapa d'Arxius de Catalunya a partir del reconeixement i la inclusió de tots els agents que actuen al territori.
		6.3.2	Dotar l'Arxiu Nacional de Catalunya per exercir les seves funcions i competències com a arxiu històric del Govern i arxiu històric de Catalunya: Adquisició material de conservació ANC.
		6.3.2	Material ordinari no inventariable
		6.3.2	Tractament arxivístic dels fons documentals
		6.3.2	Digitalització
		6.3.2	Conservació i Restauració
		6.3.2	Exposicions, certàmens i altres activitats de promoció
		6.3.2	Organització de les Jornades de Patrimoni Sonor i Audiovisual 2023 (biennal)
		6.3.2	Organització de les Jornades de Patrimoni Sonor i Audiovisual 2025 (biennal)
		6.3.2	Convocatòria becaris ANC
		6.3.2	Suport de les seccions de l'ANC (COAC 2023)
		6.3.2	Conveni seccions de l'ANC (COAC 2024)
		6.3.2	Suport de les seccions de l'ANC (Amatller 2024-2026)
		6.3.2	Subvenció exclosa de concurrència pública (Poblet)
		6.3.2	Adquisició de biblioteca i hemeroteca auxiliar
		6.3.2	Adquisició de fons documentals
		6.3.2	Inversions en maquinària, instal·lacions i utilitatge
		6.3.2	Inversions en mobiliari i estris

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	193.381,80 €	200.343,54 €	203.549,04 €	206.805,83 €
Capítol II	24.000,00 €	24.864,00 €	25.261,82 €	25.666,01 €
Capítol II	210.000,00 €	217.560,00 €	221.040,96 €	217.560,00 €
Capítol II	250.000,00 €	259.000,00 €	263.144,00 €	267.354,30 €
Capítol II	105.000,00 €	108.780,00 €	110.520,48 €	112.288,81 €
Capítol II	93.000,00 €	96.348,00 €	97.889,57 €	99.455,80 €
Capítol II	3.500,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	0,00 €	4.500,00 €	0,00 €
Capítol IV	200.871,42 €	208.102,79 €	211.432,44 €	214.815,35 €
Capítol IV	60.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	80.000,00 €	80.000,00 €	80.000,00 €
Capítol IV	0,00 €	25.000,00 €	25.000,00 €	25.000,00 €
Capítol IV	30.000,00 €	40.000,00 €	40.000,00 €	40.000,00 €
Capítol VI	6.500,00 €	6.734,00 €	6.841,74 €	6.951,21 €
Capítol VI	55.000,00 €	95.000,00 €	115.000,00 €	125.000,00 €
Capítol VI	30.000,00 €	65.000,00 €	95.000,00 €	105.000,00 €
Capítol VI	40.000,00 €	150.000,00 €	240.000,00 €	240.000,00 €

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ	
Eix 6 - Sistema i model de governança	6.3. Desplegament i governança dels arxius i xarxes d'arxius al territori i consolidació del model de col·laboració	6.3.3	Potenciar i impulsar la Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC) com l'estructura estratègica del Sistema d'Arxius de Catalunya que doni resposta a les necessitats en matèria d'arxius i gestió documental del seu àmbit territorial.	
		6.3.3	Evolució GANC / GIAC	
		6.3.3	Manteniment GANC/GIAC	
		6.3.3	Llicències GANC/GIAC	
		6.3.3	Treballs i estudis tècnics en l'àmbit dels arxius de la XAC i tractaments de fons documentals dels Arxius Històrics de Girona, Lleida i Tarragona (XAC)	
		6.3.3	Adquisició material de conservació XAC (fotografia, grans formats, formats especials, pergamins, etc.)	
		6.3.3	Pla Bruniquer de digitalització de fons documentals XAC (Pla Govern i inclou Pla Next Generation)	
		6.3.3	Adquisició de fons, documents i llibres per arxius de la XAC	
		6.3.3	Organització, col·laboració i participació en congressos, seminaris, jornades, tallers, cursos, exposicions i fires relacionades amb el patrimoni documental XAC	
		6.3.3	Publicacions electròniques dels Arxius Històrics de la XAC	
		6.3.4	Establir els mecanismes i mitjans de suport als arxius municipals, amb una atenció específica als municipis de fins a 10.000 habitants, i potenciar-ne el funcionament en xarxa.	
		6.3.5	Impulsar, mitjançant un acord institucional, la creació de vuit comissions territorials d'arxius amb la finalitat de vigoritzar la distribució dels recursos, la cooperació, la col·laboració tècnica, l'intercanvi d'informació i la implantació de projectes al territori.	
		6.4. Actualització del marc legal	6.4.1	Elaborar una nova Llei d'arxius i gestió de documents i fer els canvis oportuns en la seva normativa de desplegament.
			6.4.1	Suport a l'elaboració de la Llei d'arxius. Estudi previ

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Capítol IV	2.125.000,00 €	2.551.000,00 €	2.813.000,00 €	3.000.000,00 €
Capítol II	0,00 €	130.734,00 €	636.037,00 €	347.841,00 €
Capítol II	104.000,00 €	104.000,00 €	104.000,00 €	43.333,33 €
Capítol II	72.600,00 €	72.600,00 €	72.600,00 €	30.250,00 €
Capítol II	315.000,00 €	443.000,00 €	493.000,00 €	500.888,00 €
Capítol II	165.000,00 €	190.000,00 €	210.000,00 €	350.000,00 €
Capítol II	300.000,00 €	400.000,00 €	500.000,00 €	550.000,00 €
Capítol VI	95.000,00 €	125.000,00 €	195.000,00 €	198.120,00 €
Capítol II	165.000,00 €	170.940,00 €	173.675,04 €	176.453,84 €
Capítol II	5.000,00 €	5.180,00 €	5.262,88 €	5.347,09 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	40.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

CAP. 3/D

211

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ	
Eix 7 - Empresa i innovació	7.1. Indústria dels arxius i gestió de dades: col·laboració entre els sectors públic i privat	7.1.1	Fer un estudi per conèixer i analitzar les contractacions actuals de serveis i productes per part de les administracions a empreses i fer una visió prospectiva de nous serveis.	
		7.1.2	Definir models estandarditzats de contractació, licitació i plecs (clàusules administratives i tècniques).	
		7.1.2	Definir models estandarditzats de contractació, licitació i plecs (clàusules administratives i tècniques).	
		7.1.3	Promoure l'homologació de les diferents tipologies de serveis i productes, tot tenint en compte la interoperabilitat entre sistemes i administracions.	
		7.1.3	Promoure l'homologació de les diferents tipologies de serveis i productes, tot tenint en compte la interoperabilitat entre sistemes i administracions.	
		7.2. Innovació i dinamització de nous productes i serveis	7.2.1	Analitzar models de clústers i definir l'estructura del clúster de gestió documental i arxius.
			7.2.1	Analitzar models de clústers i definir l'estructura del clúster de gestió documental i arxius. Estudi
			7.2.2	Impulsar la creació del clúster de gestió documental i arxius de Catalunya.
	7.2.3		Identificar els àmbits prioritaris de recerca (tecnologies disruptives, preservació digital, actius digitals, reutilització de dades, explotació i difusió del patrimoni documental, etc.).	
	7.2.4		Acordar els programes prioritaris de recerca, definir-ne el desplegament i establir els recursos de finançament.	
	7.2.4		Pla de recerca	

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	40.000,00 €	5.000,00 €	5.000,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	15.000,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	120.000,00 €	121.920,00 €	123.870,72 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	90.000,00 €	93.240,00 €	94.731,84 €	96.247,55 €

CAP. 3/D

213

EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
Eix 8 - Internacio- nalització	8.1. Projecció internacional	7.8.1	Definir, impulsar i promoure una política integral de projecció internacional del patrimoni, la història, la cultura i la realitat social de Catalunya a partir dels arxius.
		7.8.2	Promoure l'acceptació de l'Arxiu Nacional de Catalunya i dels altres arxius de Catalunya als organismes internacionals.
		7.8.3	Impulsar l'organització de congressos, comitès, grups de treball i altres esdeveniments internacionals a Catalunya. Congrés Internacional d'Arxius
		7.8.4	Identificar, reconèixer i donar suport a l'activitat d'arxivers i arxiveres de Catalunya a l'ICA, organismes internacionals, institucions i empreses establertes a l'estranger.
		7.8.5	Crear espais per revisar, compartir i difondre les experiències de participació internacional.
		7.8.5	Organitzar seminaris i experiències internacionals.
		8.2. Cooperació internacional	8.2.1
	8.2.1		Definir els objectius estratègics i les actuacions compartides de la cooperació internacional de l'arxivística catalana, en el marc dels objectius mundials de l'Agenda 2030, a partir de la confrontació dels plans de cooperació de les diferents institucions. Pla de cooperació
	8.2.1		Definir els objectius estratègics i les actuacions compartides de la cooperació internacional de l'arxivística catalana, en el marc dels objectius mundials de l'Agenda 2030, a partir de la confrontació dels plans de cooperació de les diferents institucions. Pla de cooperació
	8.2.2		Acordar les actuacions de cooperació internacional en matèria d'arxius i gestió documental per part de la Generalitat de Catalunya i potenciar els organismes de diàleg i coordinació.
	8.2.2		Acordar les actuacions de cooperació internacional en matèria d'arxius i gestió documental per part de la Generalitat de Catalunya i potenciar els organismes de diàleg i coordinació. Pla.

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Personal propi	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	50.000,00 €	300.000,00 €	300.000,00 €	0,00 €
Capítol IV	5.000,00 €	5.000,00 €	5.080,00 €	5.161,28 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	4.000,00 €	8.000,00 €	8.128,00 €	8.258,05 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	27.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	0,00 €	55.000,00 €	55.880,00 €	23.655,87 €

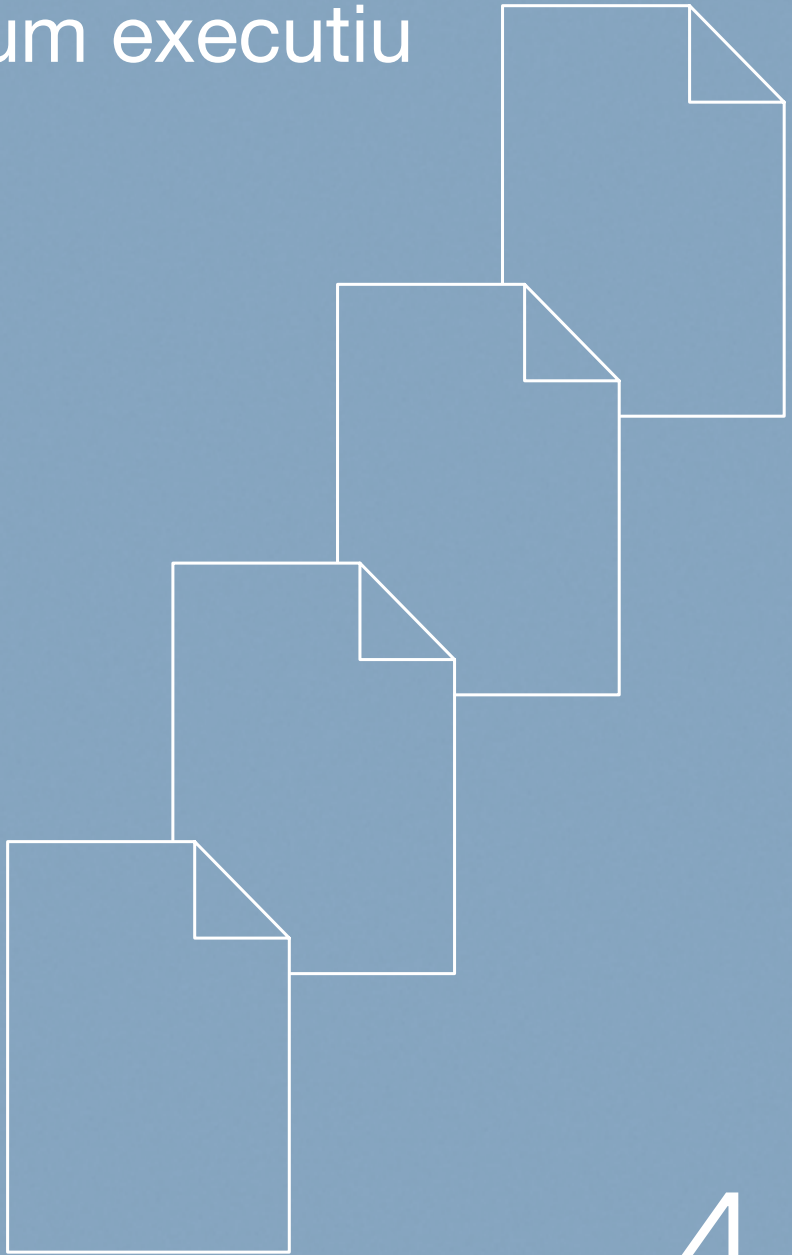
EIX	OBJECTIUS ESPECÍFICS	CODI	ACCIÓ
	8.3. Recuperació, preservació i memòria	8.2.3	Recuperar els testimonis documentals i la memòria de la presència catalana a l'exterior: Elaborar el cens i el Pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior que contenen informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans a l'estranger i fer-ne difusió.
		8.2.3	Elaborar el cens i el Pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior que contenen informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans a l'estranger i fer-ne difusió.
		8.2.3	Elaborar el cens i el Pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior que contenen informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans a l'estranger i fer-ne difusió.
	Subtotal	160	
	TOTAL		73.534.982,17 €

PARTIDA PRESSUPOSTÀRIA	2023	2024	2025	2026
Recursos interns	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol II	15.000,00 €	15.540,00 €	0,00 €	0,00 €
Capítol IV	18.000,00 €	18.648,00 €	0,00 €	0,00 €
13.245.104,57 €	24.564.934,65 €	21.431.133,57 €	14.293.809,38 €	

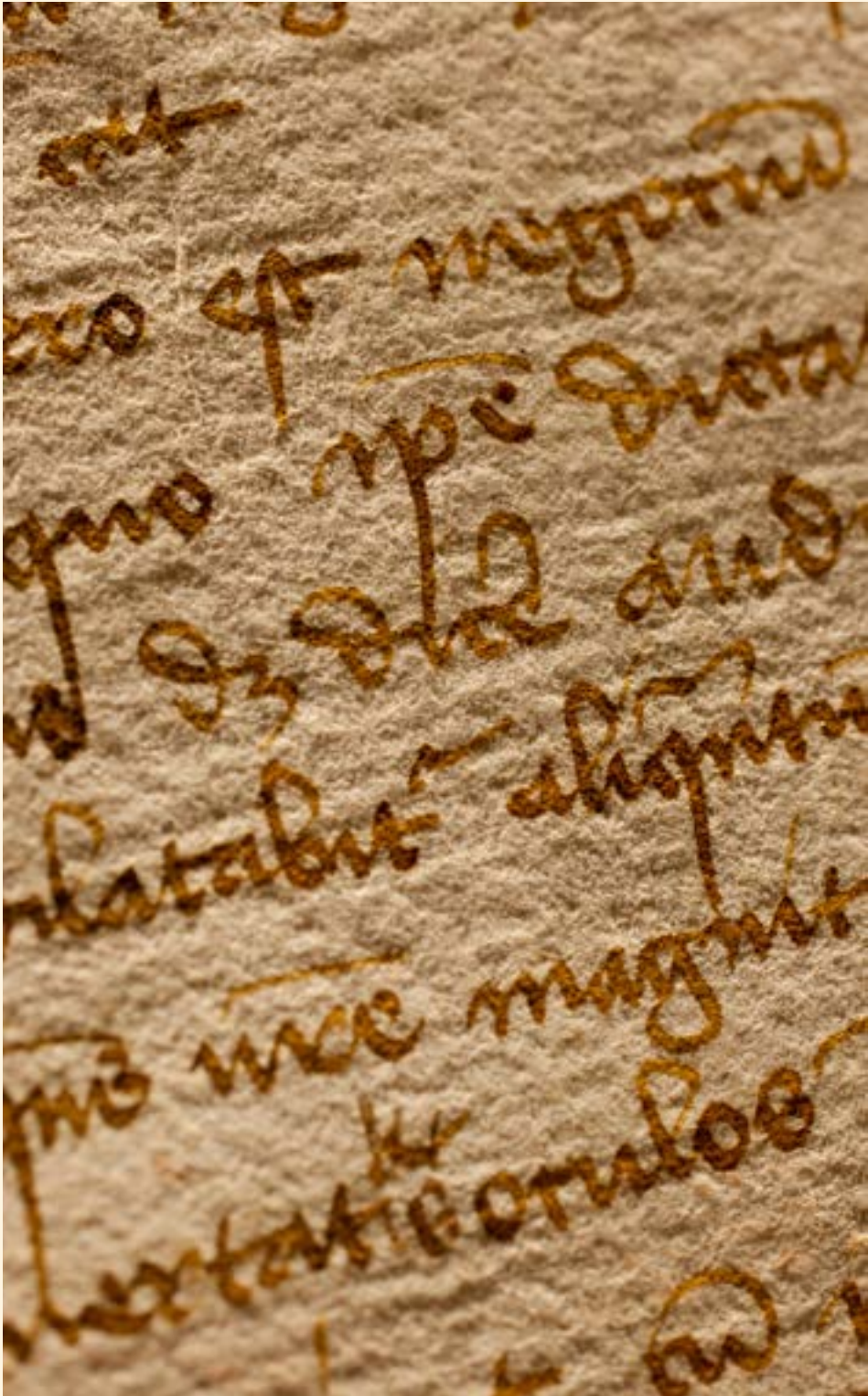

Aixiu Comarcal de la Conca de Barberà. Fotògraf: Robert Hugh Masters

Resum executiu

4

SUMARI

1. Introducció
2. Missió
3. Visió
4. Principis i criteris d'actuació
5. Pla d'actuació 2023-2026: objectius estratègics i específics

Aixiu Comarcal Conca de Barberà. Fotògraf: Robert Hugh Masters

1. Introducció

El Pla d'arxius i gestió documental Arxius 2030 és el pla estratègic per a la modernització global del Sistema d'Arxius de Catalunya, i reuneix mesures clau estructurals i sistèmiques per impulsar la transversalitat dels arxius, i la gestió documental i arxivística de la informació i les dades en el context de l'Administració digital.

Els arxius són garantia de la preservació de la memòria i dels drets de la ciutadania. La societat del coneixement proporciona el context per desenvolupar aquest Pla, per identificar les necessitats i limitacions actuals del sistema, i les persones que hi treballen, però també per desenvolupar les actuacions adients per assolir la transició cap aquest nou escenari.

L'adveniment de les tecnologies de la informació i de la comunicació ha comportat un canvi substancial en la gestió documental i la preservació de la informació. Gran part dels documents es produeixen en suport electrònic i el ritme de digitalització dels documents tradicionals s'ha accelerat per assegurar-ne la conservació i atendre la demanda de la ciutadania. D'altra banda, el desplegament de l'Administració oberta, i principis com el de la transparència, l'accés en obert a les dades, la interoperabilitat o la reutilització de la informació són presents i estan transformant el dia a dia de la feina als arxius.

CAP. 4

223

Amb el desenvolupament de la societat de la informació, les dades —com a element bàsic de la informació— són un bé molt valuós: el seu tractament i gestió esdevenen una eina molt potent i valuosa per obtenir informació, alhora que proporcionen avantatges a la ciutadania, les empreses i la mateixa Administració. La societat, però, és cada vegada més conscient dels seus drets i exigeix garanties no només en l'accés a la informació pública, sinó en la protecció de dades personals. Així, els arxius es fan gradualment més i més presents en la societat com a garants d'aquests drets, i com a preservadors del patrimoni i de la memòria comuna.

Arxius 2030 és fruit d'un procés previ participatiu d'anàlisi interna dels arxius i la gestió documental en totes les seves vessants, amb la identificació de les mancances i les problemàtiques actuals, però també les solideses, el potencial dels centres d'arxiu, i les oportunitats de creixement i millora. L'aprovació del Pla fa possible la modernització del sistema, dels arxius i del sector professional a l'empara de les noves tecnologies, tant des de la vessant patrimonial, com de la gestió de la documentació i els actius digitals.

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** aspira a augmentar la rellevància dels arxius i els seus professionals a l'interior de les organitzacions públiques i privades, i en el conjunt de la societat.

La Generalitat de Catalunya proposa una visió de futur emergida del debat i la reflexió duts a terme en el procés participatiu realitzat en dues fases amb professionals dels arxius, personal expert, empreses i associacions del sector.

Finalitats i continguts:

Aquest resum executiu vol donar a conèixer el més rellevant del document *Arxius 2030. Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya*:

- a. La missió del Sistema d'Arxius de Catalunya i les funcions dels arxius com a servei públic essencial;
- b. La visió 2030, quant a l'escenari que es vol assolir gràcies a la implementació del Pla;
- c. Els principis i els criteris d'actuació que han regit el procés de concepció i elaboració del Pla, i que n'han de regir la implementació;
- d. El Pla d'actuacions 2023-2026, que conté vuit eixos estratègics que apleguen vint-i-cinc objectius específics amb un desplegament total de cent seixanta actuacions.

CAP. 4 Aquest **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** incorpora els mecanismes per a la seva implementació i una avaluació constant dels resultats per retre comptes a diferents nivells i a la societat catalana en general.

2. Missió

Els arxius són serveis públics essencials en els àmbits de la conservació del patrimoni i la memòria del país, la gestió documental, l'arxiu electrònic, l'obertura a la societat, la generació de coneixement, la gestió de les dades, i la garantia de l'exercici dels drets fonamentals d'accés a la informació i la transparència.

3. Visió

Els arxius de Catalunya preservaran el patrimoni i la memòria del país, i seran un element clau de l'Administració digital, les dades obertes i la transparència.

Aportaran coneixement, participaran en la recerca, faran activitats culturals i educatives, i obriran plenament els seus fons documentals a la ciutadania aprofitant les oportunitats que ofereixen els canvis tecnològics i la revolució digital.

Els arxius seran garants dels drets d'accés a la informació i la transparència, i de la gestió, la preservació i l'explotació correctes de les dades. Amb les seves activitats, els arxius afavoriran la cultura, l'esperit crític, la cohesió social i el creixement econòmic. Projectaran Catalunya al món i mostraran el món a Catalunya.

4. Principis i criteris d'actuació

Respecte del Pla d'arxius i gestió documental, la Generalitat de Catalunya actuarà seguint els principis i els criteris següents:

1. DRETS FONAMENTALS DE LA CIUTADANIA.

El gaudi del patrimoni documental i l'accés a la informació continguda en els arxius són drets fonamentals de la ciutadania.

2. UNIVERSALITAT DE L'ACCÉS.

La política documental i arxivística es fonamenta en el principi d'accés universal als documents i a la informació, d'acord amb la normativa aplicable legalment.

3. POLÍTIQUES PÚBLIQUES I COOPERACIÓ INSTITUCIONAL.

La gestió dels arxius, dels documents i de la informació es considera un element estratègic i part fonamental de l'acció pública. El seu desenvolupament exigeix l'acord i la concertació de les administracions titulars dels arxius i les xarxes d'arxius.

CAP. 4

225

4. VISIÓ SISTÈMICA, LIDERATGE I GOVERNANÇA COMPARTIDA.

El Sistema d'Arxius de Catalunya és l'eina fonamental dels poders públics per ordenar, impulsar, i projectar la gestió documental i el patrimoni arxivístic de Catalunya. La Generalitat de Catalunya actuarà com a impulsora principal del Sistema d'Arxius de Catalunya i buscarà la representació més àmplia possible de tots els actors en els espais de decisió i en les estructures de suport.

5. PROTECCIÓ.

La protecció dels elements que integren el patrimoni documental català es fa a partir d'una visió de futur, i amb el desenvolupament de polítiques actives i integrals de prevenció i de conservació.

6. RECONeixEMENT DELS PROFESSIONALS I LES EMPRESES.

L'actiu principal del sector dels arxius i la gestió de documents són els professionals i les empreses que conformen el seu capital humà. Els arxius generen productes i serveis que dinamitzen el teixit empresarial, requereixen professionals multidisciplinaris i un capital humà important.

7. TREBALL EN XARXA.

Els arxius i els serveis d'arxiu són entorns atractius que fomenten la cooperació interprofessional, el treball en xarxa, la innovació i la creació.

8. CONEIXEMENT I MEMÒRIA.

Els arxius són centres de coneixement, investigació i educació relacionats amb el seu entorn i territori. Generen productes i experiències que reflecteixen la diversitat social i les narratives plurals de la història de Catalunya.

9. PERSPECTIVES PLURALS.

Els arxius fomenten activament la visualització de les dones en la història i la societat catalanes. L'acció dels arxius és inclusiva i promou el reconeixement dels drets de les minories socials de tot tipus.

10- PROJECCIÓ EXTERIOR.

Els arxius i el patrimoni documental que custodien participen en la promoció internacional de la societat catalana, els seus valors, el seu patrimoni i la seva història.

CAP. 4

226

5. Pla d'actuacions 2023-2026: objectius estratègics i específics

La visió Arxius 2030 conté un horitzó ambiciós de millora dels arxius i del sistema d'arxius. L'assoliment dels objectius s'ha planificat en dues fases mitjançant l'execució de dos plans d'actuacions (plans estratègics) en els períodes 2023-2026 i 2027-2030.

En concret, el Pla d'actuacions 2023-2026 contempla camps d'actuació que constitueixen els vuit objectius estratègics:

1. Gestió documental, accés a la informació i privadesa
2. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni
3. Difusió, comunicació i participació
4. Equipaments i infraestructures
5. Formació i carrera professional
6. Sistema i model de governança
7. Empresa i innovació
8. Internacionalització

Per a cadascun d'aquests àmbits, el Pla d'actuacions 2023-2026 identifica vint-i-cinc objectius específics rellevants per assolir la visió estratègica, és a dir, la modernització i la millora del Sistema d'Arxius de Catalunya, i el desplegament ple de l'Administració digital. Per implementar aquests objectius, el Pla d'actuacions 2023-2026 defineix vuitanta actuacions i estableix cent seixanta accions concretes, mesurables, assolibles i rellevants, i en planifica el termini d'execució.

Objectiu 1: gestió documental, accés a la informació i privadesa:

Promoure el model marc de gestió documental en el context de l'Administració digital i la gestió de la informació, que inclou la governança de les dades (planificació, producció i gestió), l'accés a la informació i la transparència amb respecte per la protecció de les dades de caràcter personal, amb l'objectiu de garantir els drets de la ciutadania.

Objectius específics

- 1.1. Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya en el context de l'Administració digital, i regular-ho amb la intervenció i l'acord dels actors corresponents per afavorir la interoperabilitat.
- 1.1. Impulsar el model documental únic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que serveixi de referència per a la resta d'administracions públiques.
- 1.1. Concretar el rol i la responsabilitat dels arxius i els serveis d'arxius en els àmbits de l'accés, la transparència i la protecció de dades.

CAP. 4

227

Objectiu 2: preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni:

Garantir la preservació, la conservació, la restauració i la digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les èpoques, els formats i els suports.

Objectius específics

- 2.1. Completar l'inventari dels béns que integren el patrimoni documental català com a eina bàsica de protecció i dinamització.
- 2.2. Desenvolupar estàndards i requeriments de preservació i conservació preventiva del patrimoni documental català, que estableixin les directrius tècniques dels diferents formats i suports, identifiquin i prioritzin les necessitats, incloguin els actors, prevegin els recursos i acordin les actuacions conjuntes.
- 2.3. Racionalitzar les polítiques d'ingressos i adquisicions.

Objectiu 3: difusió, comunicació i participació:

Potenciar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius mitjançant l'ampliació de l'accés, la participació i les funcions socials, educatives i de recerca dels arxius en consonància amb les demandes i els interessos de la ciutadania.

Objectius específics

- 3.1.** Definir i impulsar una estratègia global de comunicació i difusió dels arxius per obrir-los, atreure nous públics i fomentar la participació de la ciutadania.
- 3.2.** Millorar el coneixement que es té dels usuaris dels arxius per generar productes i continguts específics, i fomentar la seva participació.
- 3.3.** Enfortir les aliances dels arxius amb els sectors de l'educació i la investigació per fomentar el coneixement, la innovació i la creativitat.
- 3.4.** Definir una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades.

CAP. 4

Objectiu 4: equipaments i infraestructures:

228

Reforçar els equipaments arxivístics a partir del treball en xarxa, la coordinació, la compartició de recursos i la creació de serveis transversals. Prevenir les situacions de risc derivades de l'emergència climàtica.

Objectius específics

- 4.1.** Definir els estàndards de dimensionament i els recursos necessaris per al funcionament correcte dels centres d'arxiu a Catalunya.
- 4.2.** Impulsar el treball en xarxa dels arxius i els seus professionals.
- 4.3.** Actualitzar les infraestructures i els equipaments dels centres d'arxiu.

Objectiu 5: formació i carrera professional:

Definir un model de desenvolupament i consolidació de la formació, i de la carrera professional d'arxivista, així com dels professionals amb tasques vinculades a l'arxivística, la gestió documental i la gestió de dades.

Objectius específics

- 5.1.** Definir els àmbits i les competències dels professionals de l'arxivística i la gestió documental, la informació i les dades amb la participació de tots els actors implicats dels sectors públic i privat.

- 5.2. Establir el marc comú de la formació continuada, el reciclatge i l'excel·lència dels professionals de l'arxivística i la gestió documental en el conjunt del sistema.
- 5.3. Recomanar una proposta de regulació de l'accés i la carrera dels professionals dels arxius en les administracions públiques.

Objectiu 6: sistema i model de governança:

Consolidar i adequar el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) per fer-lo inclusiu, sostenible i de qualitat, i que abasti el conjunt del país.

Objectius específics

- 6.1. Definir el model de governança del Sistema d'Arxius de Catalunya sobre la base dels principis de participació, coordinació i sostenibilitat, i crear un marc interinstitucional de col·laboració estable al servei del sistema.
- 6.2. Dotar de visibilitat i autoritat la capçalera del SAC.
- 6.3. Millorar el desplegament i la governança dels arxius i les xarxes d'arxius al territori, i consolidar el model de col·laboració entre ells.
- 6.4. Revisar la legislació actual per harmonitzar-la i adaptar-la a les noves realitats i necessitats del sector.

CAP. 4

229

Objectiu 7: empresa i innovació:

Potenciar i donar suport a la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades, tot fomentant la col·laboració entre els sectors públic i privat, la innovació, i la dinamització de nous productes i serveis.

Objectius específics

- 7.1. Sistematitzar els mètodes de contractació i homologació de proveïdors a les administracions públiques.
- 7.2. Promoure la implicació del sector privat en la innovació i l'aplicació de la recerca, i impulsar un clúster de la indústria dels arxius i la gestió documental.

Objectiu 8: internacionalització:

Impulsar la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura del país, i donar suport a la presència dels professionals a l'exterior.

Objectius específics

- 8.1. Elaborar l'estratègia d'internacionalització dels arxius i els seus professionals, i definir i implementar les polítiques de suport.
- 8.2. Elaborar un pla de cooperació internacional de l'arxivística catalana amb els organismes, i els actors socials i institucionals competents.
- 8.3. Recuperar els testimonis documentals i la memòria de la presència catalana a l'exterior.

SUMARIO

1 Introducción

2 Misión

3 Visión

4 Principios y criterios de actuación

5 Plan de actuación 2023-2026: objetivos estratégicos y específicos

Arxiu Comarcal del Vallès Occidental. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

1. Introducción

El Plan de archivos y gestión documental Archivos 2030 es el plan estratégico para la modernización global del Sistema de Archivos de Cataluña, y reúne medidas clave estructurales y sistémicas para impulsar la transversalidad de los archivos, y la gestión documental y archivística de la información y los datos en el contexto de la Administración digital.

Los archivos son garantía de la preservación de la memoria y de los derechos de la ciudadanía. La sociedad del conocimiento proporciona el contexto para desarrollar este Plan, para identificar las necesidades y las limitaciones actuales del sistema, y las personas que trabajan en él, pero también para desarrollar las actuaciones adecuadas para alcanzar la transición hacia este nuevo escenario.

El advenimiento de las tecnologías de la información y de la comunicación ha comportado un cambio sustancial en la gestión documental y la preservación de la información. Gran parte de los documentos se producen en soporte electrónico y el ritmo de digitalización de los documentos tradicionales se ha acelerado para asegurar su conservación y atender la demanda de la ciudadanía. Por otra parte, el despliegue de la Administración abierta, y principios como el de la transparencia, el acceso en abierto a los datos, la interoperabilidad o la reutilización de la información están presentes y están transformando el día a día del trabajo en los archivos.

Con el desarrollo de la sociedad de la información, los datos —como elemento básico de la información— son un bien muy valioso: su tratamiento y gestión se convierte en una herramienta muy potente y valiosa para obtener información, a la vez que proporcionan ventajas a la ciudadanía, las empresas y la propia Administración. No obstante, la sociedad es cada vez más consciente de sus derechos y exige garantías no solo en el acceso a la información pública, sino en la protección de datos personales. Así, los archivos se hacen gradualmente más y más presentes en la sociedad como garantes de estos derechos, y como preservadores del patrimonio y de la memoria común.

Archivos 2030 es fruto de un proceso previo participativo de análisis interno de los archivos y la gestión documental en todas sus vertientes, identificando las carencias y las problemáticas actuales, pero también las solidesces, el potencial de los centros de archivo, y las oportunidades de crecimiento y mejora. La aprobación del Plan hace posible la modernización del sistema, de los archivos y del sector profesional al amparo de las nuevas tecnologías, tanto desde la vertiente patrimonial, como de la gestión de la documentación y los activos digitales.

El **Plan de archivos y gestión documental de Cataluña** aspira a aumentar la relevancia de los archivos y sus profesionales en el interior de las organizaciones públicas y privadas, y en el conjunto de la sociedad.

La Generalitat de Catalunya propone una visión de futuro emergida del debate y la reflexión llevados a cabo en el proceso participativo realizado en dos fases con profesionales de los archivos, personal experto, empresas y asociaciones del sector.

Finalidades y contenidos:

Este resumen ejecutivo quiere dar a conocer lo más relevante del documento *Archivos 2030. Plan de archivos y gestión documental de Cataluña*:

- La misión del Sistema de Archivos de Cataluña y las funciones de los archivos como servicio público esencial;
- La visión 2030, en cuanto al escenario que se quiere alcanzar gracias a la implementación del Plan;
- Los principios y los criterios de actuación que han regido el proceso de concepción y elaboración del Plan, y que deberán regir su implementación;
- El Plan de actuaciones 2023-2026, que contiene ocho ejes estratégicos que reúnen veinticinco objetivos específicos con un despliegue total de ciento sesenta actuaciones.

CAP. 4

234

Este Plan de archivos y gestión documental de Cataluña prevé los mecanismos para su implementación y una evaluación constante de los resultados para rendir cuentas a diferentes niveles y a la sociedad catalana en general.

2. Misión

Los archivos son servicios públicos esenciales en los ámbitos de la conservación del patrimonio y la memoria del país, la gestión documental, el archivo electrónico, la apertura a la sociedad, la generación de conocimiento, la gestión de los datos, y la garantía del ejercicio de los derechos fundamentales de acceso a la información y la transparencia.

3. Visión

Los archivos de Cataluña preservarán el patrimonio y la memoria del país, y serán un elemento clave de la Administración digital, los datos abiertos y la transparencia.

Aportarán conocimiento, participarán en la investigación, harán actividades culturales y educativas, y abrirán plenamente sus fondos documentales a la ciudadanía aprovechando las oportunidades que ofrecen los cambios tecnológicos y la revolución digital.

242

243

Los archivos serán garantes de los derechos de acceso a la información y la transparencia, y de la correcta gestión, preservación y explotación de los datos. Con sus actividades, los archivos favorecerán la cultura, el espíritu crítico, la cohesión social y el crecimiento económico. Proyectarán Cataluña al mundo y mostrarán el mundo a Cataluña.

4. Principios y criterios de actuación

Respecto al Plan de archivos y gestión documental, la Generalitat de Catalunya actuará siguiendo los siguientes principios y criterios:

1. DERECHOS FUNDAMENTALES DE LA CIUDADANÍA.

El disfrute del patrimonio documental y el acceso a la información contenida en los archivos son derechos fundamentales de la ciudadanía.

2. UNIVERSALIDAD DEL ACCESO.

La política documental y archivística se fundamenta en el principio de acceso universal a los documentos y a la información, de acuerdo con la normativa legalmente aplicable.

3. POLÍTICAS PÚBLICAS Y COOPERACIÓN INSTITUCIONAL.

La gestión de los archivos, de los documentos y de la información se considera un elemento estratégico y parte fundamental de la acción pública. Su desarrollo exige el acuerdo y la concertación de las administraciones titulares de los archivos y las redes de archivos.

4. VISIÓN SISTÉMICA, LIDERAZGO Y GOBERNANZA COMPARTIDA.

El Sistema de Archivos de Cataluña es la herramienta fundamental de los poderes públicos para ordenar, impulsar, y proyectar la gestión documental y el patrimonio archivístico de Cataluña. La Generalitat de Catalunya actuará como principal impulsora del Sistema de Archivos de Cataluña y buscará la representación más amplia posible de todos los actores en los espacios de decisión y en las estructuras de apoyo.

5. PROTECCIÓN.

La protección de los elementos que integran el patrimonio documental catalán se hace a partir de una visión de futuro, y con el desarrollo de políticas activas e integrales de prevención y de conservación.

6. RECONOCIMIENTO DE LOS PROFESIONALES Y LAS EMPRESAS.

El principal activo del sector de los archivos y la gestión de documentos son los profesionales y las empresas que conforman su capital humano. Los archivos generan productos y servicios que dinamizan el tejido empresarial, requieren profesionales multidisciplinares y un importante capital humano.

7. TRABAJO EN RED.

Los archivos y los servicios de archivo son entornos atractivos que fomentan la cooperación interprofesional, el trabajo en red, la innovación y la creación.

8. CONOCIMIENTO Y MEMORIA.

Los archivos son centros de conocimiento, investigación y educación relacionados con su entorno y territorio. Generan productos y experiencias que reflejan la diversidad social y las narrativas plurales de la historia de Cataluña.

9. PERSPECTIVAS PLURALES.

Los archivos fomentan activamente la visualización de las mujeres en la historia y la sociedad catalanas. La acción de los archivos es inclusiva y promueve el reconocimiento de los derechos de las minorías sociales de todo tipo.

10. PROYECCIÓN EXTERIOR.

Los archivos y el patrimonio documental que custodian participan en la promoción internacional de la sociedad catalana, sus valores, su patrimonio y su historia.

5. Plan de actuaciones 2023-2026: objetivos estratégicos y específicos

La visión Archivos 2030 contiene un horizonte ambicioso de mejora de los archivos y del sistema de archivos. La consecución de los objetivos se ha planificado en dos fases mediante la ejecución de dos planes de actuaciones (planes estratégicos) en los periodos 2023-2026 y 2027-2030.

En concreto, el Plan de actuaciones 2023-2026 contempla campos de actuación que constituyen los ocho objetivos estratégicos:

1. Gestión documental, acceso a la información y privacidad
2. Preservación, conservación, restauración y digitalización del patrimonio
3. Difusión, comunicación y participación
4. Equipamientos e infraestructuras
5. Formación y carrera profesional
6. Sistema y modelo de gobernanza
7. Empresa e innovación
8. Internacionalización

CAP. 4

238

Para cada uno de estos ámbitos, el Plan de actuaciones 2023-2026 identifica veinticinco objetivos específicos relevantes para lograr la visión estratégica, es decir, la modernización y la mejora del Sistema de Archivos de Cataluña, y el pleno despliegue de la Administración digital. Para implementar estos objetivos, el Plan de actuaciones 2023-2026 define ochenta actuaciones y establece ciento sesenta acciones concretas, medibles, alcanzables y relevantes, y planifica su plazo de ejecución.

Objetivo 1: gestión documental, acceso a la información y privacidad:

Promover el modelo marco de gestión documental en el contexto de la Administración digital y la gestión de la información, que incluye la gobernanza de los datos (planificación, producción y gestión), el acceso a la información y la transparencia con respeto por la protección de los datos de carácter personal, con el objetivo de garantizar los derechos de la ciudadanía.

Objetivos específicos

- 1.1. Establecer el modelo marco de gestión documental común a las instituciones públicas de Cataluña en el contexto de la Administración digital, y regularlo con la intervención y el acuerdo de los actores correspondientes para favorecer la interoperabilidad.

- 1.2. Impulsar el modelo documental único de la Administración de la Generalitat de Catalunya, que sirva de referencia para el resto de administraciones públicas.
- 1.3. Concretar el rol y la responsabilidad de los archivos y los servicios de archivos en los ámbitos del acceso, la transparencia y la protección de datos.

Objetivo 2: preservación, conservación, restauración y digitalización del patrimonio:

Garantizar la preservación, la conservación, la restauración y la digitalización de la documentación a partir de una visión integral y de futuro que incluya todas las épocas, los formatos y los soportes.

Objetivos específicos

- 2.1. Completar el inventario de los bienes que integran el patrimonio documental catalán como herramienta básica de protección y dinamización.
- 2.2. Desarrollar estándares y requerimientos de preservación y conservación preventiva del patrimonio documental catalán, que establezcan las directrices técnicas de los diferentes formatos y soportes, identifiquen y prioricen las necesidades, incluyan los actores, prevean los recursos y acuerden las actuaciones conjuntas.
- 2.3. Racionalizar las políticas de ingresos y adquisiciones.

CAP. 4

239

Objetivo 3: difusión, comunicación y participación:

Potenciar la comunicación y la vinculación entre la sociedad y los archivos ampliando el acceso, la participación y las funciones sociales, educativas y de investigación de los archivos en consonancia con las demandas y los intereses de la ciudadanía.

Objetivos específicos

- 3.1. Definir e impulsar una estrategia global de comunicación y difusión de los archivos para abrirlos, atraer a nuevos públicos y fomentar la participación de la ciudadanía.
- 3.2. Mejorar el conocimiento que se tiene de los usuarios de los archivos para generar productos y contenidos específicos, y fomentar su participación.
- 3.3. Fortalecer las alianzas de los archivos con los sectores de la educación y la investigación para fomentar el conocimiento, la innovación y la creatividad.
- 3.4. Definir una política común de datos abiertos, reutilización de la información y explotación de datos.

Objetivo 4: equipamientos e infraestructuras:

Reforzar los equipamientos archivísticos a partir del trabajo en red, la coordinación, la compartición de recursos y la creación de servicios transversales. Prevenir las situaciones de riesgo derivadas de la emergencia climática.

Objetivos específicos

- 4.1. Definir los estándares de dimensionamiento y los recursos necesarios para el correcto funcionamiento de los centros de archivo en Cataluña.
- 4.2. Impulsar el trabajo en red de los archivos y sus profesionales.
- 4.3. Actualizar las infraestructuras y los equipamientos de los centros de archivo.

Objetivo 5: formación y carrera profesional:

Definir un modelo de desarrollo y consolidación de la formación, y de la carrera profesional de archivista, así como de los profesionales con tareas vinculadas a la archivística, la gestión documental y la gestión de datos.

Objetivos específicos

- 5.1. Definir los ámbitos y las competencias de los profesionales de la archivística y la gestión documental, la información y los datos con la participación de todos los actores implicados de los sectores público y privado.
- 5.2. Establecer el marco común de la formación continuada, el reciclaje y la excelencia de los profesionales de la archivística y la gestión documental en el conjunto del sistema.
- 5.3. Recomendar una propuesta de regulación del acceso y la carrera de los profesionales de los archivos en las administraciones públicas.

Objetivo 6: sistema y modelo de gobernanza:

Consolidar y adecuar el Sistema de Archivos de Cataluña (SAC) para hacerlo inclusivo, sostenible y de calidad, y que abarque el conjunto del país.

Objetivos específicos

- 6.1. Definir el modelo de gobernanza del Sistema de Archivos de Cataluña sobre la base de los principios de participación, coordinación y sostenibilidad, y crear un marco interinstitucional de colaboración estable al servicio del sistema.
- 6.2. Dotar de visibilidad y autoridad la cabecera del SAC.

- 6.3. Mejorar el despliegue y la gobernanza de los archivos y las redes de archivos en el territorio, y consolidar el modelo de colaboración entre ellos.
- 6.4. Revisar la legislación actual para armonizarla y adaptarla a las nuevas realidades y necesidades del sector.

Objetivo 7: empresa e innovación:

Potenciar y apoyar la industria de los archivos, la gestión documental y la gestión de datos, fomentando la colaboración entre los sectores público y privado, la innovación, y la dinamización de nuevos productos y servicios.

Objetivos específicos

- 7.1. Sistematizar los métodos de contratación y homologación de proveedores en las administraciones públicas.
- 7.2. Promover la implicación del sector privado en la innovación y la aplicación de la investigación, e impulsar un clúster de la industria de los archivos y la gestión documental.

Objetivo 8: internacionalización:

Impulsar la proyección internacional de la historia, el patrimonio y la cultura del país, y apoyar la presencia de los profesionales en el exterior.

Objetivos específicos

- 8.1. Elaborar la estrategia de internacionalización de los archivos y sus profesionales, y definir e implementar las políticas de apoyo.
- 8.2. Elaborar un plan de cooperación internacional de la archivística catalana con los organismos, y los actores sociales e institucionales competentes.
- 8.3. Recuperar los testimonios documentales y la memoria de la presencia catalana en el exterior.

Arxiu Comarcal Terra Alta. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

ABSTRACT

1. Introduction
2. Mission
3. Vision
4. Principles and criteria of action
5. 2023-2026 Action Plan: strategic and specific objectives

Axiu Nacional de Catalunya. Fotograf: Arnau Pasqual

1. Introduction

The archives and documentation management plan Archives 2030 is the strategic plan for the global modernization of the Archives System of Catalonia, and brings together key structural and systemic measures to promote the transversality of archives, and the documentary and archival management of information and data in the context of digital administration.

The archives are a guarantee of the preservation of memory and the rights of citizens. The knowledge society provides the context to develop this Plan, to identify the current needs and limitations of the system, and the people who work there, but also to develop the appropriate actions to achieve the transition to this new scenario.

The advent of information and communication technologies has brought about a substantial change in documentation management and the preservation of information. A large part of the documents are produced in electronic form and the rate of digitization of traditional documents has been accelerated to ensure their conservation and meet the demand of the public. On the other hand, the deployment of open administration, and principles such as transparency, open access to data, interoperability or the reuse of information are present and are transforming day-to-day work in the archives.

CAP. 4

245

With the development of the information society, data - as a basic element of information - are a very valuable good: their processing and management become a very powerful and valuable tool for obtaining information, while providing advantages to citizens, companies and the Administration itself. Society, however, is increasingly aware of its rights and demands guarantees not only in access to public information, but in the protection of personal data. Thus, archives gradually become more and more present in society as guarantors of these rights, and as preservers of heritage and common memory.

Archives 2030 is the result of a previous participatory process of internal analysis of archives and documentation management in all its aspects, with the identification of current shortcomings and problems, but also the strengths, the potential of archive centres, and opportunities for growth and improvement. The approval of the Plan makes it possible to modernize the system, the archives and the professional sector under the protection of new technologies, both from the heritage side and the management of documentation and digital assets.

The **Archives and documentation management plan of Catalonia** aims to increase the relevance of archives and their professionals within public and private organisations, and in society as a whole.

The Generalitat de Catalunya proposes a vision of the future emerging from the debate and reflection carried out in the participative process carried out in two phases with archive professionals, expert staff, companies and associations in the sector.

Purposes and contents:

This executive summary aims to publicize the most relevant of the *Archives 2030 document. Archives and documentation management plan of Catalonia*:

- The mission of the Archives System of Catalonia and the functions of the archives as an essential public service;
- The 2030 vision, regarding the scenario that is to be achieved thanks to the implementation of the Plan;
- The principles and action criteria that have governed the process of conception and elaboration of the Plan, and that must govern its implementation;
- The 2023-2026 Action Plan, which contains eight strategic axes that bring together twenty-five specific objectives with a total deployment of one hundred and sixty actions.

This Archives and documentation management plan of Catalonia incorporates the mechanisms for its implementation and a constant evaluation of the results to hold accounts at different levels and to Catalan society in general.

CAP. 4

246

2. Mission

Archives are essential public services in the areas of heritage conservation and the country's memory, documentation management, electronic archiving, openness to society, knowledge generation, data management, and guarantee of the exercise of fundamental rights of access to information and transparency.

3. Vision

Catalonia's archives will preserve the country's heritage and memory, and will be a key element of digital administration, open data and transparency.

They will contribute knowledge, participate in research, carry out cultural and educational activities, and fully open their documentation funds to the public, taking advantage of the opportunities offered by technological changes and the digital revolution.

The archives will guarantee the rights of access to information and transparency, and the correct management, preservation and exploitation of the data. With their activities, the archives will promote culture, the critical spirit, social cohesion and economic growth. They will project Catalonia to the world and show the world to Catalonia.

4. Principles and criteria of action

Regarding the Archives and documentation management plan, the Generalitat de Catalunya will act according to the following principles and criteria:

1. FUNDAMENTAL CITIZENSHIP RIGHTS.

The enjoyment of the documentation heritage and access to the information contained in the archives are fundamental rights of citizens.

2. UNIVERSALITY OF ACCESS.

The documentation and archival policy is based on the principle of universal access to documents and information, in accordance with the legally applicable regulations.

3. PUBLIC POLICIES AND INSTITUTIONAL COOPERATION.

The management of archives, documents and information is considered a strategic element and a fundamental part of public action. Its development requires the agreement and concertation of the administrations holding the archives and archive networks.

CAP. 4

247

4. SYSTEMIC VISION, LEADERSHIP AND SHARED GOVERNANCE.

The Archives System of Catalonia is the fundamental tool of the public authorities to order, promote and project the documentation management and archival heritage of Catalonia. The Generalitat de Catalunya will act as the main promoter of the Archives System of Catalonia and will seek the widest possible representation of all actors in the decision-making spaces and in the support structures.

5. PROTECTION.

The protection of the elements that make up the Catalan documentation heritage is based on a vision of the future, and with the development of active and comprehensive prevention and conservation policies.

6. RECOGNITION OF PROFESSIONALS AND COMPANIES.

The main asset of the archives and documents management sector are the professionals and companies that make up its human capital. Archives generate products and services that energize the business fabric, requiring multidisciplinary professionals and significant human capital.

7. NETWORKING.

Archives and archival services are attractive environments that encourage inter-professional cooperation, networking, innovation and creation.

8. KNOWLEDGE AND MEMORY.

Archives are centres of knowledge, research and education related to their environment and territory. They generate products and experiences that reflect social diversity and the plural narratives of Catalonia's history.

9. PLURAL PERSPECTIVES.

The archives actively promote the visualization of women in Catalan history and society. The action of the archives is inclusive and promotes the recognition of the rights of social minorities of all kinds.

10. EXTERIOR PROJECTION.

The archives and the documentation heritage they guard participate in the international promotion of Catalan society, its values, its heritage and its history.

CAP. 4

248

5. 2023-2026 Action Plan: strategic and specific objectives

The Archives 2030 vision contains an ambitious horizon for improving archives and the archive system. The achievement of the objectives has been planned in two phases through the execution of two action plans (strategic plans) in the periods 2023-2026 and 2027-2030.

Specifically, the 2023-2026 Action Plan contemplates fields of action that constitute the eight strategic objectives:

1. Documentation management, access to information and privacy
2. Preservation, conservation, restoration and digitization of heritage
3. Dissemination, communication and participation
4. Equipment and infrastructure
5. Professional career and training
6. Governance system and model
7. Company and innovation
8. Internationalization

For each of these areas, the 2023-2026 Action Plan identifies twenty-five specific objectives relevant to achieving the strategic vision, that is, the modernization and improvement of the Archives System of Catalonia, and the full deployment of the digital Administration. To implement these objectives, the 2023-2026 Action Plan defines eighty actions and establishes one hundred and sixty concrete, measurable, achievable and relevant actions, and plans the deadline for their execution.

Objective 1: Documentation management, access to information and privacy:

Promote the documentation management framework model in the context of digital administration and information management, which includes data governance (planning, production and management), access to information and transparency with respect for protection of personal data, with the aim of guaranteeing the rights of citizens.

Specific objectives

- 1.1. Establish the documentation management framework model common to the public institutions of Catalonia in the context of the Digital Administration, and regulate it with the intervention and agreement of the corresponding actors to promote interoperability.
- 1.2. Promote the unique documentation model of the Administration of the Generalitat de Catalunya, which serves as a reference for the rest of the public administrations.
- 1.3. Specify the role and responsibility of archives and archive services in the areas of access, transparency and data protection.

Objective 2: preservation, conservation, restoration and digitization of heritage:

Guarantee the preservation, conservation, restoration and digitization of documentation based on a comprehensive and forward-looking vision that includes all eras, formats and supports.

Specific objectives

- 2.1. Complete the inventory of the assets that make up the Catalan documentation heritage as a basic tool for protection and revitalization.
- 2.2. Develop standards and requirements for the preservation and preventive conservation of the Catalan documentation heritage, which establish the technical guidelines for the different formats and supports, identify and prioritize needs, include actors, foresee resources and agree on joint actions.

2.3. Streamline revenue and procurement policies.

Objective 3: dissemination, communication and participation:

Strengthen communication and the link between society and archives by expanding access, participation and the social, educational and research functions of archives in line with the demands and interests of citizens.

Specific objectives

- 3.1. Define and promote a global strategy for communication and dissemination of archives to open them up, attract new audiences and encourage citizen participation.
- 3.2. Improve knowledge of archive users to generate specific products and content, and encourage their participation.
- 3.3. Strengthen the archives' alliances with the education and research sectors to promote knowledge, innovation and creativity.
- 3.4. Define a common open data policy, information reuse and data exploitation.

Objective 4: equipment and infrastructure:

Strengthen archival facilities through networking, coordination, resource sharing and the creation of transversal services. Prevent risk situations arising from the climate emergency.

Specific objectives

- 4.1. Define the sizing standards and the resources necessary for the correct operation of the archive centres in Catalonia.
- 4.2. Promote the networking of archives and their professionals.
- 4.3. Update the infrastructure and equipment of the archive centres.

Objective 5: professional career and training:

Define a model for the development and consolidation of training and the professional career of archivists, as well as professionals with tasks linked to archives, documentation management and data management.

Specific objectives

- 5.1. Define the areas and competencies of professionals in archival and documentation management, information and data with the participation of all the actors involved in the public and private sectors.

1

2

1. Arxiu Comarcal del Solsonès. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell / 2. Arxiu Comarcal del Vallès Occidental. Fotògrafs: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

- 5.2. Establish the common framework for continuous training, retraining and excellence of archival and documentation management professionals in the system as a whole.
- 5.3. Recommend a proposal to regulate access and the career of archives professionals in public administrations.

Objective 6: governance system and model:

Consolidate and adapt the Archives System of Catalonia (SAC) to make it inclusive, sustainable and of high quality, covering the entire country.

Specific objectives

- 6.1. Define the governance model of the Archives System of Catalonia based on the principles of participation, coordination and sustainability, and create an inter-institutional framework of stable collaboration at the service of the system.
- 6.2. Give visibility and authority to the head of the SAC.
- 6.3. Improve the deployment and governance of archives and archive networks in the territory, and consolidate the collaboration model between them.
- 6.4. Review the current legislation to harmonize it and adapt it to the new realities and needs of the sector.

CAP. 4

253

Objective 7: company and innovation:

Promote and support the archives industry, documentation management and data management, while encouraging collaboration between the public and private sectors, innovation, and the dynamism of new products and services.

Specific objectives

- 7.1. Systematize the methods of contracting and approving suppliers in public administrations.
- 7.2. Promote the involvement of the private sector in innovation and the application of research, and promote a cluster of the archives and documentation management industry.

Objective 8: internationalization:

Promote the international projection of the country's history, heritage and culture, and support the presence of professionals abroad.

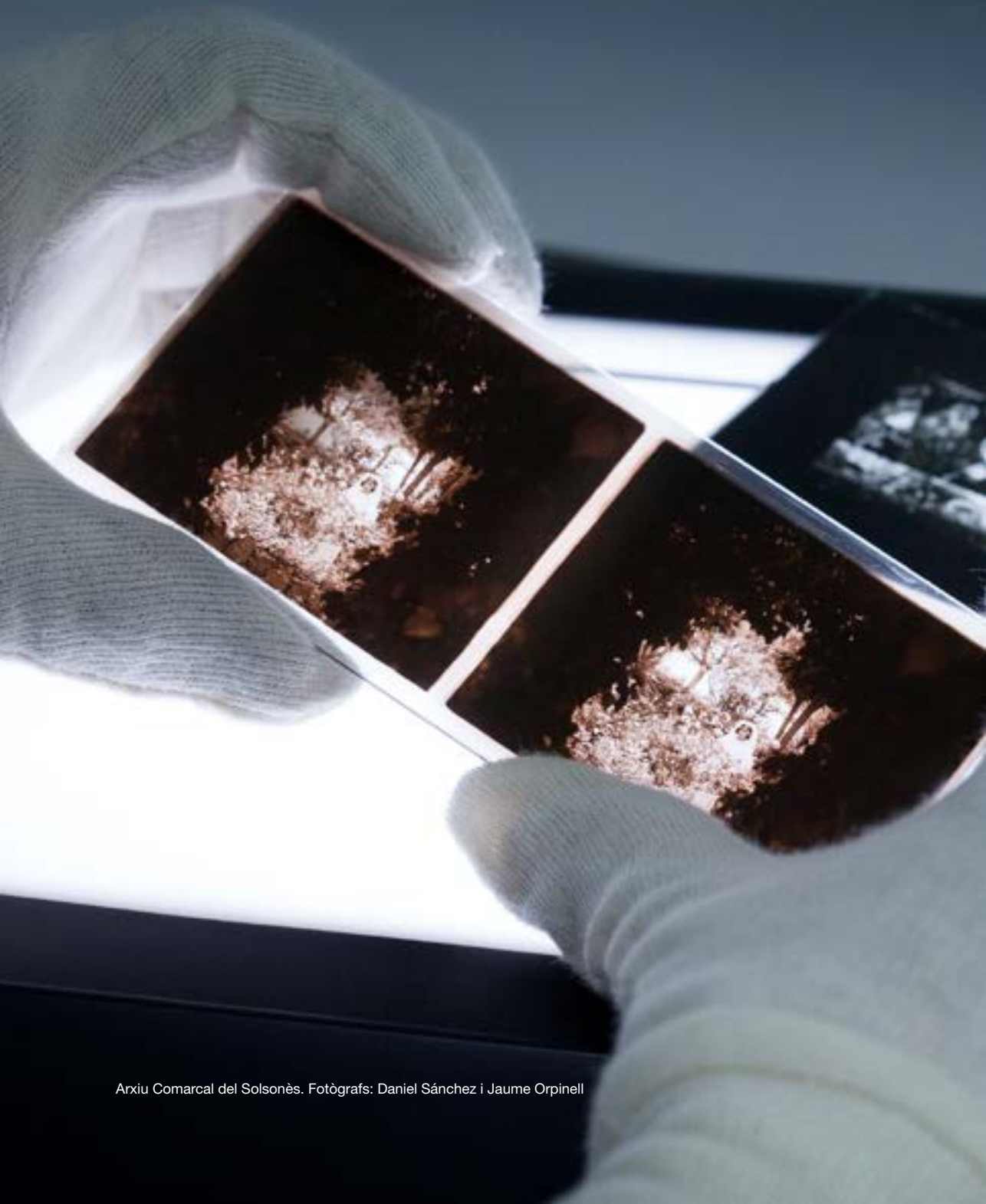
Specific objectives

- 8.1. Develop the internationalization strategy for archives and their professionals, and define and implement support policies.
- 8.2. Draw up an international cooperation plan for Catalan archives with the organisations and competent social and institutional actors.
- 8.3. Recover the documentation evidence and the memory of the Catalan presence abroad.

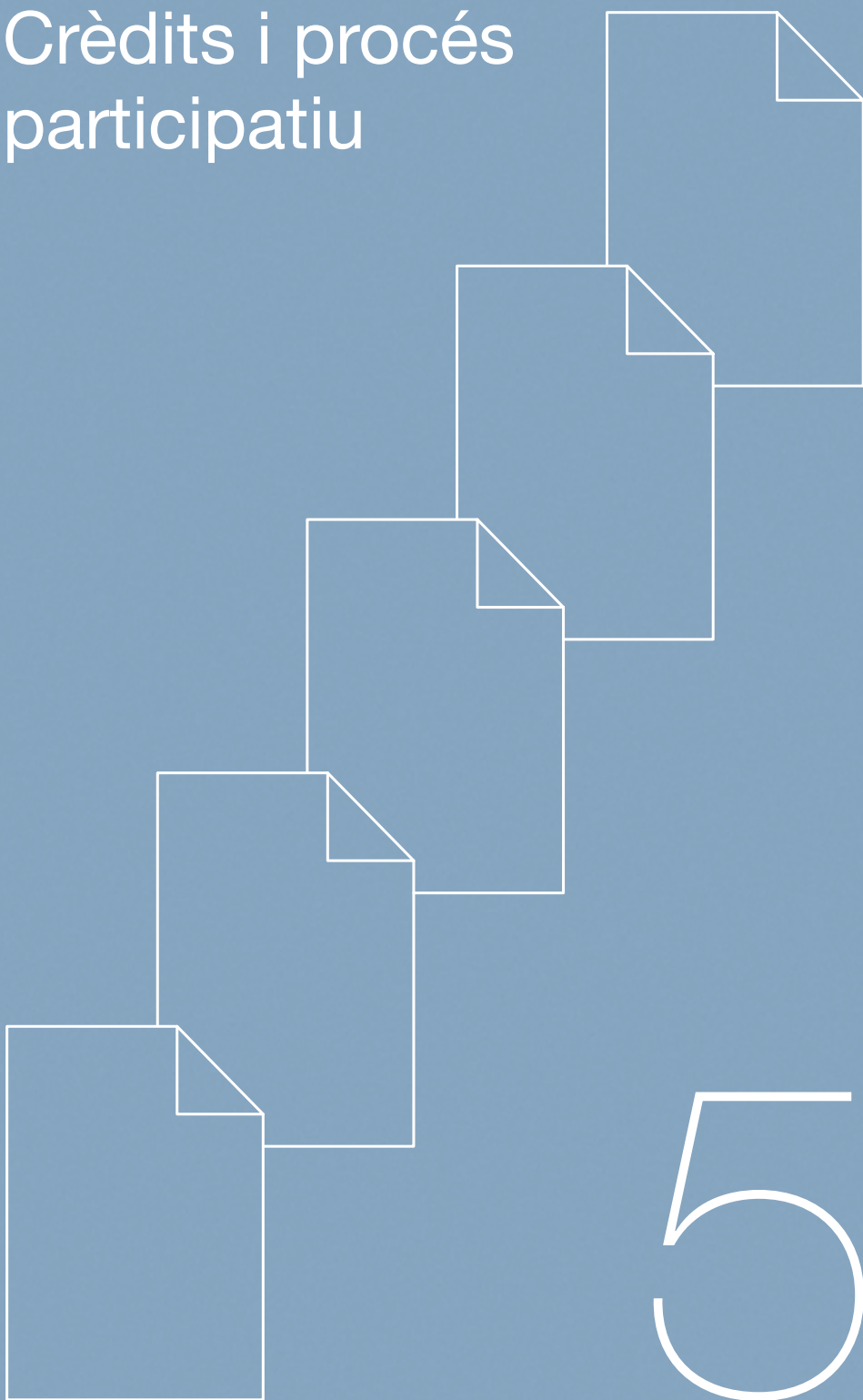

Arxiu Nacional de Catalunya. Fotògraf: Arnaud Pasqual

Crèdits i procés participatiu

1. Arxiu Comarcal del Solsonès. Fotografia: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell / 2. Arxiu Històric de Lleida. Fotografia: Daniel Sánchez i Jaume Orpinell

Crèdits i procés participatiu

Direcció General

Sònia Hernández, directora general del Patrimoni Cultural (22.03.2022 – actualitat)

Elsa Ibar, directora general del Patrimoni Cultural (12.06.2018 – 21.03.2022)

Jusèp Boya, director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni (19.01.2016 – 11.06.2018)

Coordinació tècnica: Josep Fernández, Arxiu Nacional de Catalunya

Tramitació i edició: Joaquim Borràs, Subdirecció general d'Arxius

Gestió Documental: Lluís Cermeno, Servei de suport al Sistema d'Arxius de Catalunya.

Grup d'impuls del Pla

Elsa Ibar, directora general de Patrimoni Cultural

Francesc Balada, director de l'Arxiu Nacional de Catalunya

Isabel Campos, Departament de la Presidència

Lluís Cermeno, Departament de Cultura

Enric Cobo, Departament de Cultura

Josep Fernández, Departament de Cultura

Ismael Peña, director general de Participació Ciutadana i Processos Electorals

Ester Peña, cap de l'Oficina de Processos i Administració Electrònica

CAP. 5

259

Suport a l'elaboració

Eduard Farré, Arvor Consulting S.L.

Ana Gutiérrez, AX Consultora

Joan Solís, Arvor Consulting S.L.

Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental (juliol 2022)

Hble. Sra. Natàlia Garriga Ibáñez, presidenta

Sra. Sònia Hernández Almodóvar, vicepresidenta primera

Vocals

Sr. Francesc Balada i Bosch, director de l'Arxiu Nacional de Catalunya

Sr. Francesc Giménez Martín, representant de l'Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Document de Catalunya

Sr. Robert Porta i Roigé, representant d'un arxiu privat del Sistema d'Arxius de Catalunya.

Sr. Joaquim Borràs Gómez, representant d'un arxiu municipal del Sistema d'Arxius de Catalunya

Sr. Miquel Casademont Donay, representant d'un arxiu universitari del Sistema d'Arxius de Catalunya

Sra. Maria Luz Retuerta Jiménez; representant d'un arxiu comarcal

Sra. Maria Blanca Verdaguer Montanyà, representant d'un arxiu central administratiu de la Generalitat

Mn. Joan Naspleda Arxer, representant de la Conferència Episcopal Tarraconense
Sra. Roser Salicrú i Lluç, representant de l'Institut d'Estudis Catalans
Sra. Montserrat Rius i Coll, representant d'un col·legi professional de Catalunya
Sr. Lluís Jou i Mirabent, representant del Col·legi de Notaris de Catalunya
Sr. Roger Cots i Valverde, representant del Consell de Col·legis de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració local de Catalunya
Sra. Maria del Valle Cruz Folch, representant d'una associació empresarial
Sr. Juan Manuel García Simal, representant d'una organització sindical
Sra. Núria Carreras Font, representant d'una entitat de cooperació i solidaritat internacional
Sr. Joan Pérez Ventayol, representant d'un centre universitari on es formen professionals de l'arxivística
Sr. Pere Pastallé i Sucarrats, representant de la Federació de Municipis de Catalunya
Sra. Ma. Elisa Varela Rodríguez; professora d'història a proposta del Consell Interuniversitari de Catalunya
Sr. Enric R. Bartlett Castellà, professor de dret a proposta del Consell Interuniversitari de Catalunya.
Sra. Ester Manzano Peláez, representant de la Secretaria de Telecomunicacions i Transformació Digital
Sra. Cristina Dietrich Plaza, representant de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades
Sra. Àstrid Desset i Desset, representant del Consorci d'Administració Oberta de Catalunya
Sra. Teresa Cardellach i Giménez, representant de Localret
260 (vacant), representant de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques
Sr. Lluís Cermeno Martorell, secretari

CAP. 5

260

Taules territorials

Taula territorial Barcelona-I

Joana Alarcón; Arxiu Diocesà de Barcelona
Sergi Alonso; Empresa privada
Isaac Álvarez; Arxiu Municipal de Castellbisbal
Montserrat Beltran; Arxiu Municipal de Barcelona
Alberto Biarge; Vidimus
Joaquim Borràs; Arxiu Municipal de Barcelona
Pilar Campos; Arxiu de la Universitat de Barcelona
Anabel Cañabate; Arxiu Administratiu de la Diputació de Barcelona
Andreu Carrascal; Arxiu Històric Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya
Oriol Casanovas; Arxiu de l'Escola Pia de Catalunya
Alicia Chicota; Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona
Vicenç Conde; Arxiu Central del Departament d'Interior
Maria Rosa Cruellas; Arxiu Nacional de Catalunya
Pilar Cuerva; Direcció General del Patrimoni Cultural
Maria Teresa Ferrer; Direcció General del Patrimoni Cultural
Alfred García; Departament de Polítiques Digitals
Esther García; Arxiu Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals

Francesc Giménez; Arxiu Municipal de Sant Cugat del Vallès
 Arnau Guardiola; Pont i & Partners SLP
 Santi Lopera; Arxiu Central Administratiu del Departament Treball i Família
 Aniol Maria; Nubium / Arxiu de la Societat General d'Aigües de Barcelona
 Juan Martínez; Dinser
 Ricard Martínez; Arqueologia del Punt de Vista
 Quim Mòdenas; Grup Recerca de Cerdanyola del Vallès
 Carme Montaner; Institut Cartogràfic de Catalunya
 Susanna Muriel; Arqueologia del Punt de Vista
 Maria Pi; Arxiu de la Societat General d'Aigües Barcelona
 Empar Presencia; Arxiu Central Administratiu del Departament d'Acció Exterior
 Glòria Puigmal; Arxiu Municipal de Sant Cugat del Vallès
 Rafel Roig; AGTIC Consulting
 Jaume Sardà; Direcció General del Patrimoni Cultural
 Blanca Verdaguer; Arxiu Central Administratiu del Departament de Polítiques Digitals
 Jaume Vila; Arxiu Nacional de Catalunya
 Dolors Visa; Arxiu Municipal de Barcelona

Taula territorial Barcelona-II

Jordi Algué; Editorial Ara Llibres
 Núria Altarriba; Biblioteca de Catalunya
 Oleguer Benaiges; Arxiu Municipal de Barcelona
 Marc-Aureli Berenguer; Arxiu Nacional de Catalunya
 Àngels Bernal; Arxiu Nacional de Catalunya
 Josep Oriol Bonàs; Arxiu Central Administratiu l'Agència Catalana de la Joventut
 Montserrat Carmona; Arxiu Central Administratiu del Departament d'Empresa i Treball
 Montserrat Carreras; Arxiu Històric de Badalona
 Pep Casals; Nubium
 Lluís Cermeno; Direcció General del Patrimoni Cultural
 M. Assumpció Colomer; Arxiu de la Diputació de Girona
 Elena De La Rosa; Restauradora al Monestir de Sant Pere de les Puel·les
 Mercè Font; Direcció General del Patrimoni Cultural
 David Garcia; Arxiu Central Administratiu del Departament d'Interior
 Xavier Gayán; Arxiu Central del Registre Civil de Barcelona
 Illana Giner; Oficina de Processos i Administració Electrònica, Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública
 Raül Gómez; Arxiu Multijurisdiccional de Barcelona
 Marta Grassot; Centre de Documentació de l'Orfeó Català
 Maria Angeles Molina; Oficina d'administració electrònica i gestió documental. Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona
 Sergi Palmada; Destrucción Confidencial de Documentación S.A. (DCD)
 Remei Perpinyà; Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED)
 Rosalba Poveda; Restauradora al Monestir de Sant Pere de les Puel·les
 Concepción Romero; Arxiu Central Administratiu del Servei d'Ocupació de Catalunya

Ramon Saball; Arxiu Multijurisdiccional de Barcelona
Fina Solà; Arxiu del Museu Marítim de Barcelona
Berenguer Vidal; Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya
Gontzal Zubizarreta; Arxiu Central del Registre Civil de Barcelona

Taula territorial Girona

Maria Àngels Adroer; Arxiu Central de la Delegació de Govern a Girona
Mercedes Altés; Arxiu Central Jutjats de Girona
Carme Baqué; Arxiu Consorci Hospitalari de Vic
Josep Maria Barris; Arxiu Municipal de Roses
Núria Batllem; Arxiu Comarcal del Pla d'Estany
Carme Blanco; Arxiu Judicial Territorial de Girona
Martí Blesa; Arxiu Central de la Delegació de Govern a Girona
Joan Boadas; Arxiu Municipal de Girona
Anna Bonfill; Arxiu Municipal d'Olot
Irene Borrego; Arxiu Comarcal del Baix Empordà
Fèlix Bota; Arxiu del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya a Girona
Xavier Calm; Arxiu Consell Comarcal Garrotxa
Joaquim Carreras; Arxiu Comarcal de la Selva
Núria Casellas; Arxiu Municipal de Begur
Immaculada Costa; Arxiu Històric de Girona
Joaquim Daban; Arxiu Municipal de Lloret de Mar
Meritxell Fernández; Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries
Joan Ferrer; Arxiu Històric de Girona
Jordi Gaig; Arxiu Municipal de Santa Cristina d'Aro
Sònia Granell; Centre Imatge Diputació de Girona
Dolors Grau; Arxiu Municipal Cassà de la Selva
David Iglesias; Arxiu Municipal de Girona
Antoni Mayans; Arxiu Comarcal Garrotxa
Frederic Mayol; Arxiu Municipal de Salt
Núria Moliner Arxiu Central dels Jutjats de Figueres
Natàlia Navarro; Centre Imatge Diputació de Girona
Sílvia Padrós; Centre Imatge Diputació de Girona
Estel Puigdevall; Arxiu Universitat de Girona
Albert Pujades; Audifilm
Carme Renedo; Directora SSTT de Cultura de la Generalitat a Girona
Marisa Roig; Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries
Enric Torrent; Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí
Erika Serna; Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà
Joan Serra; Arxiu Municipal de Llançà
Albert Serrat; Arxiu Diocesà i Capitular de Girona
Erola Simon; Arxiu Comarcal de la Cerdanya
Teresa Solé; Arxiu Comarcal del Baix Empordà
Joan Villar; Arxiu Diocesà i Capitular de Girona

Arxíu Municipal de Girona. Fotògraf: Aniol Resclosa

Taula territorial Granollers

Roser Aguilar; Arxiu Jutjats de Sabadell i Mollet
Francesc Balada; Arxiu Nacional de Catalunya
Maria Rosa Boada; Ajuntament de Mollet
Cristina Bosch; Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar
Albert Burguès; Arxiu Jutjats d'Arenys de Mar
Alba Cànovas; Arxiu Municipal d'Abrera
Núria Carreras; Arxiu Judicial de Barcelona Comarques
Gemma Carretero; Arxiu Municipal de Torelló
Enric Cobo; Direcció General del Patrimoni Cultural
Carmina Corominas; Becària / treballadora empresa privada
Angela Costa; Servei Arxius Departament de Justícia
Empar Costa; Arxiu Municipal de Manlleu
Jordi Domingo; Arxiu Nacional de Catalunya
Maria García; Arxiu Jutjats de Terrassa
Rafael Ginebra; Arxiver itinerant Diputació de Barcelona / Arxiu Episcopal Vic
Dolors González; Arxiu Municipal de Mollet del Vallès
Nicolau Guanyabens; Arxiu Municipal de Montornès del Vallès
Almudena Gutiérrez; Arxiu Municipal de la Garriga
Núria Matute; Servei d'Arxius, Biblioteques i Efectes Judicials
Marina Muro; Arxiu Municipal de Granollers
Francina Ontiveros; Arxiu Municipal de Mataró
Xavier Pérez; Arxiu Comarcal del Vallès Oriental
Alicia Pozo; Arxiu Municipal de Parets del Vallès
Eudald Prat; estudiant ESAGED
Josep Ribes; Arxiu Comarcal del Ripollès
Anna Rocafiguera; Arxivera itinerant Diputació de Barcelona
Esther Sánchez; Arxiu Municipal de Caldes de Montbui
Francesc Sánchez; Arxiu Nacional de Catalunya
Ariadna Selva; Arxiu Nacional de Catalunya
Alexis Serrano; Arxiu Comarcal del Maresme
Joana Serrano; Arxiu Municipal de Canet de Mar
Jordi Torné; Arxiu Comarcal del Solsonès
Angelina Verdguer; Arxiu Comarcal d'Osona

Taula territorial de Lleida

Carme Capdevila; Arxiu Central Administratiu de la Delegació del Govern a Lleida
Mònica Corchete; Arxiu Judicial de Lleida
Iolanda Enjuanes; Arxiu Municipal de Lleida
Anna Esteve; Arxiu Diocesà de Lleida
Sílvia Ferrús; Institut Estudis Ilerdencs
Mari Pau Gómez; Arxiu Generau d'Aran
Teresa Ibars; Arxiu de la Diputació de Lleida

Josep Jordana; Arxiu de l'Audiència i Jutjats de Lleida
 Fernando Lázaro; Arxiu Comarcal del Pallars Jussà
 Maria Jesús Llaveró; Arxiu Històric de Lleida
 Marta Llobera; Institut Estudis Ilerdencs
 Carme Maria Marugan; Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
 Anna Molí; Direcció General del Patrimoni Cultural
 Dolores Montagut; Arxiu Comarcal de la Segarra
 Lluís Obiols; Arxiu Municipal de la Seu d'Urgell
 Maite Pedrol; Arxiu Comarcal de la Noguera
 Robert Porta; Arxiu de l'Institut dels Germans Maristes
 Carles Quevedo; Arxiu Comarcal de l'Urgell
 Júlio Quílez; Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell
 Pepita Raventós; Arxiu de la Universitat de Lleida
 Oriol Riart; Arxiu Municipal d'Esterrri i Valls d'Àneu
 Raimon Ribas; Arxiu Nacional d'Andorra
 Mònica Sesma; Arxiu Municipal de Lleida
 Jonàs Suárez; Arxiu Municipal de Lleida
 Daniel Vilarrubias; Arxiu Comarcal del Pla d'Urgell
 Glòria Vilella; Arxiu Històric de Lleida

Taula territorial de Sant Feliu de Llobregat

Antonia Altamirano; Arxiu Municipal de Viladecans
 Marta Alari; Arxiu Municipal de Vilassar de Mar
 Jordi Amigó; Arxiu Municipal de Sant Just Desvern
 Mercè Aymerich; Arxiu Municipal de Sant Andreu de la Barca
 Xavier Calderé; Arxiu Municipal de Viladecans
 Sònia Camanforte; Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès
 Marc Garriga; Diputació de Barcelona
 Assumpció Gavernet; Arxiu Municipal de Gavà
 Josep Maria Gelabert; Arxiu Comarcal del Baix Llobregat
 Anna de la Fragua; Tècnica gestió Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat
 Montserrat Duran; Arxiu Municipal de Sant Joan Despí
 Núria Jané; Arxiu Municipal de Cubelles
 Roser Latorre; Arxiu Municipal de Sant Boi de Llobregat
 Josep Maria Masachs; Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès
 Rafel Mestres; Arxiu Comarcal del Garraf
 Carme Milà; Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès
 Leonor Parreu; Arxiu Diocesà de Sant Feliu de Llobregat
 Ramon Planes; Direcció General Patrimoni Cultural
 Mariluz Retuerta; Arxiu Comarcal del Baix Llobregat
 Andrea Rovira; Arxiu Municipal de Martorell
 Arantxa Rovira; Direcció General Patrimoni Cultural
 Raül Sanz; Arxiu Municipal de Sant Joan Despí
 Juan José Vas; Arxiu Municipal de Castelldefels

Daniel Vilarrubias; Arxiu Comarcal del Pla Urgell

Marta Vives; Arxiu Comarcal de l'Anoia

Jaume E. Zamora; Xarxa arxiviers municipals de la Diputació de Barcelona

Taula territorial de Tarragona

Lali Albareda; Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà

Laura Atienza; Arxiu Comarcal del Baix Ebre

Carles Bertran; Arxiu Central Administratiu de l'Agència Catalana de l'Aigua

Sergi Borrallo; Arxiu General de la Diputació de Tarragona

Núria Canyelles; Arxiu Municipal de Torredembarra

Nati Castejón; Arxiu Comarcal del Baix Penedès

Isabel Companys; Arxiu Històric de Tarragona

Elisenda Cristià; Arxiu Municipal de Reus

Núria Curull; Arxiu Central dels Jutjats de Tarragona

Jordi Enfedaque; Arxiu Municipal de Sant Carles de la Ràpita

Laura Florensa; Arxiu dels Jutjats de Tortosa

Núria Gavarró; Arxiu Josep Tarradellas (Poblet)

Ricard Ibarra; Arxiu Històric de Tarragona

Mercè Iglesias; Arxiu Central dels Jutjats de Tarragona

Miriam Laqui; Magma (Arxiu dels Jutjats de Tortosa)

Laia Lanceta; Arxiu Històric de Tarragona

Enric Mateu; Arxiu Audiència Provincial de Tarragona

Gerard Mercadé; Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre

Joaquim Nolla; Arxiu Municipal de Tarragona

Pedro Otina; Arxiu Municipal de Cambrils

Josep Maria Porta; Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà

Alfred Redondo; Arxiu Central de la Delegació del Govern Generalitat Tarragona

Neus Reverté; Arxiu del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya a Tarragona

Josep Samper; Arxiu Central dels Jutjats de Tarragona

Jaume Teixidó; Arxiu Comarcal del Baix Camp

Jordi Valls; Arxiu Central Administratiu de la Delegació del Govern a les Terres de l'Ebre

Laia Vidal; Arxiu Comarcal de la Terra Alta

Taula territorial de Terrassa

Berta Blasi; Empresa privada

Alan Capellades; Arxiu Municipal de Terrassa

Teresa Cardellach; Arxiu Municipal de Terrassa

Anahí Casadesús; Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED)

Joan Comasòlivas; Arxiu Municipal de Sabadell

Maria José Fernández; Arxiu Comarcal del Bages

Josep Lluís Llorca; Arxiu Municipal de Terrassa

Christian Moreno; Arxiu Consell Comarcal del Vallès Occidental

Jaume Munuera; Arxiu Municipal de Matadepera

Marta Munuera; Arxiu Municipal de Terrassa

Aïda Parra; Arxiu de la Regió Policial Central Departament d'Interior
 Pere Pastallé; Xarxa arxivers municipals de la Diputació de Barcelona
 Xavier Pedrals; Arxiu Comarcal del Berguedà
 Joan Pérez; Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED)
 Miquel Pérez; Arxiu Nacional de Catalunya
 Abel Rubio; Arxiu Comarcal d'Osona /Arxiu de la Seu de Manresa
 Agnès Rueda; Xarxa arxivers municipals Diputació de Barcelona
 Enric Sanllehi; Arxiu Municipal de Terrassa
 Joan Soler; Arxiu Municipal de Terrassa
 Olga Tàpias; Arxiu Municipal de Sabadell
 Marc Torras; Arxiu Comarcal del Bages
 Maria Utgés; Arxiu Nacional de Catalunya
 Alícia Valencia; Arxiu Comarcal del Vallès Occidental

Taules d'experts

Taula 1. Els arxius del segle XXI

Ramon Alberch; Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED)
 Agustí Alcoberro; Universitat de Barcelona
 Carles Agustí; Ajuntament de Barcelona
 Àngels Bernal; Arxiu Nacional de Catalunya
 Joan Boadas; Arxiu Municipal de Girona
 Anna Lorente; Arxiu Central Administratiu de l'Agència Catalana de l'Aigua
 Roser Latorre; Arxiu Municipal de Sant Boi de Llobregat
 Remei Perpinyà; Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED)
 Julio Quílez; Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell
 Joan Soler; Arxiu Municipal de Terrassa
 Erola Simon; Arxiu Comarcal de la Cerdanya
 Eugènia Serra; Biblioteca de Catalunya

CAP. 5

267

Taula 2. Els arxivers del segle XXI

Jordi Andreu; Facultat de Biblioteconomia i Documentació (Universitat de Barcelona)
 Marta Arderiu; Consorci Administració Oberta de Catalunya
 Pere Canela; Departament de Cultura
 Montserrat García-Alsina; Universitat Oberta de Catalunya
 Francesc Giménez; Associació Professional de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya
 Alfred Mauri; Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED)
 Joan Pérez; Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED)
 Marina Solé; Facultat de Dret (Universitat de Barcelona)

Taula 3. La indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades

Mònica Camins; Logisdoc
 Pep Casals; Nubilum

Olga Giralt; Consultora
 Carla Meinhardt; Àrea Metropolitana de Barcelona
 Bibiana Palomar; Servei d'Arxius, Biblioteques i Efectes Judicials del Departament de Justícia
 Albert Portugal; Consorci del Sistema Universitari de Catalunya (CSUC)
 Albert Pujadas; Audifilm
 Raül Rabionet; Agtic
 Antoni Rendé; Doctodata
 Susana Segura; Everis
 Vanesa Verdugo; Vconsultia

Taula 5. Administració electrònica i gestió documental

Montserrat Beltran; Arxiu Municipal de Barcelona
 Sergi Borrallo; Arxiu General de la Diputació de Tarragona
 Salvador Cabré; Arxiu Comarcal de l'Alt Camp
 Teresa Cardellach; Arxiu Municipal de Terrassa
 Gemma Carretero; Arxiu Municipal de Torelló
 Miquel Casademont; Universitat de Girona
 Mònica Clavell; Arxiu Municipal de Mataró
 Roger Cots; Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers de l'Administració Local
 Pilar Cuerva; Arxiu del Museu Nacional d'Art de Catalunya
 Illana Giner; Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública
 Sergi Molí; Departament de Benestar Social i Família
 Raimon Nualart; Consorci Administració Oberta de Catalunya
 Ramon Saball; Servei d'Arxius, Biblioteques i Efectes Judicials del Departament de Justícia
 Jaume Sardà; Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura
 Maria Utgés; Arxiu Nacional de Catalunya

CAP. 5

269

Taula 6. Accés a la informació i la transparència

Nacho Alamillo; Astrea
 Mercè Almeida; Departament de Cultura
 Rosa Cruellas; Arxiu Nacional de Catalunya
 Joaquim Dorda; Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència
 Maria Teresa Ferrer; Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura
 Ruth Molina; Departament de Polítiques Digitals
 Ascen Moro; Arxiu Municipal de Sant Feliu de Llobregat
 Carles San José; Agència Catalana de Protecció de Dades
 Xesca Serra; Departament de Polítiques Digitals
 Àgata Solernou; Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública

Taula 7. La funció social i cultural dels arxius

Montserrat Bailac; Televisió de Catalunya (TV3)
 Sònia Blasco; Agència Catalana del Patrimoni Cultural
 Alan Capellades; Arxiu Comarcal del Vallès Occidental
 Concha Catalán; Innovation Human Rigths

Gerard Corbella; Freelance. Expert en Memorial Democràtic
Mari Carme Jiménez; Institut Ramon Muntaner
Josep Lladós; Centre de Visió per Computador
Rosa Lluch; Universitat de Barcelona
Gerard Mercadé; Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre
Francesc Olivé; Arxiu Nacional de Catalunya
Pilar Reverté; Serveis didàctics ANC i CESIRE
Marta Sáez; Agència Catalana del Patrimoni Cultural
Josep Santasmases; Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
Alexis Serrano; Arxiu Comarcal del Maresme
Josep Vives; Servei de Biblioteques del Departament de Cultura

Taula 8. La projecció dels arxius catalans a l'exterior

Antònia Andugar; Institut Ramon Llull
Andreu Carrascal; Secció Arquitectura del Consell Internacional d'Arxius
Núria Carreras; Arxivers sense Fronteres
Anahí Casadesus; Comitè ISO internacional TC46/SC11 i ESAGED
Marina Borrell; Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència
Carme Gual; Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
David Iglesias; Grup d'Experts en documents fotogràfics i audiovisuals del Consell Internacional d'Arxius
Marta Munuera; Associació d'Arxivers i Gestors de Documents de Catalunya
Lluís Puig; Programa per al desenvolupament de Projectes Culturals d'Àmbit Internacional del Departament de Cultura
Fina Solà; Secció Arxius de l'Esport del Consell Internacional d'Arxius
Marc Torras; Secció Arxius Notarials del Consell Internacional d'Arxius
Susanna Vela; Arxiu Nacional d'Andorra

Taula 9. El Sistema d'Arxius de Catalunya

Joan Boadas; Arxiu Municipal de Girona
Joaquim Borràs; Arxiu Municipal de Barcelona
Aurèlia Cabot; Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona
Isabel Campos; Oficina del President de la Generalitat de Catalunya
Gustau Castañer; Servei d'Informació i Documentació del Comissariat d'Acció Exterior de la UE
Ricard Ibarra; Arxiu Històric de Tarragona
Joaquim Nadal; Universitat de Girona
Joan Nasplesa; Arxiu del Bisbat de Girona
Bibiana Palomar; Servei d'Arxius, Biblioteques i Efectes Judicials del Departament de Justícia Ramon Palou; Consell Comarcal Conca de Barberà
Mariluz Retuerta; Arxiu Comarcal del Baix Llobregat
Vicenç Ruiz; Arxiu Històric de Protocols de Barcelona
Josep Maria Sans; Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona
Joan Soler; Arxiu Municipal de Terrassa
Jordi Vilamala; Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona
Jaume Enric Zamora; Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona